

- Phil. 4: 7. ja werelle salattu, jonga rauha löyppi yli caiken ymmärryksen / ja angarimman sodangin keskellä on sielusa siinä caikein Pyhimmäsä, ja Uscon woiton causa edes puhke, joca on se Rauha joca warjele sydämmen ja taidon Jesures Christuses. Niin että Sielu cohta saapi weisata woitto-wirttans: näisä caikisa me ylönpaldiseksti woitamme sen cautta joca meitä
- Rom. 8: 37.
 Marc. 9: 23.
 I Cor. 10: 13.
- Kacastanut on. Ja niin Uscolle owat caieki mahdolliset. Tämä woitto on yri corkia woitto, woitto yli caiken muun woiton: Woitto yli Jumalan, armosa Hänen Sunniarens; Woitto yli Perkelen, hänelle häpiäri; Woitto yli mailman hänelle poisikielämiseri; Woitto yli wanhan Adamin ja Iihan, sen wanhan ihmisen cuolettamiseri, ja suurexi jälki-merkixi, niin cuin Jacob Hänen kilwoitusesans ja woitosans sai ijän päiwäisen jälki-muiston ja merkin, että hän ondui reisi suonekians / sixi muistoxi, että hän oli Jumalan causa painellut ja woittanut; niin Uscon lapses heidän kilwoitusesans ja abdistamisesans sen abtan Portin läpi, saawat woittaisans sen woitto-merkin, että he onduwat tästä kilwoitusesesta, se on, candawat päälläns sen muistopalan, Synnin cauhiudesta ja cadottawaisesta woimasta joca sencaillaista sielun murhetta ja abdistamista aicaan saatta, josta seura se alinomainen päätös ja harjoitus: Minä rahdon caikeina minun elinaicanani tämän minun sieluni murhen tähden cartella / syndiä nimitän niin cuin karmetta, joca minun caiekijn abdistuxijn saatta ja lyckä. Jota seura yri suuri ja alinoma caswawa Sydämmen Nöyryys ja alhaisuus / Hänen oman tyhydens tundemiseri ja synnin sitä suuremmari carttamiseri, cuitengin sen nöyrän sielun kerscauren causa cuin Jacobilla oli: Minä olen nähnyt Jumalan caswosta caswoon, ja minun sielun on wahpahdettu. Näitä caiekia Usco näke, Usco teke, Usco woitta ja aicaan saatta.
- Gen. 32: 25.
 31.
- Esa. 38: 15.
- Gen. 32: 30.

Nyt siis Raakat Sielut, harjoittacam ikem ajallans ja alusta tätä kilwoitusta ja Setaa, tämän abtan tien ja portin läpi, pitämän ja toimittaman, tungecam ikem, sen abtan Portin läpi Jesuren tygö, Uscolla ja Nucourella nöyrydes, tämä tungeminen on Jesuresa woitawa ja woittawa; jaa, mikä on tämä Sielun tungeminen Jesuren tygö, muu cuin Jesuren oma woimallinen wetäminen ike tygöns? sentähden, Kacas

J.C.

JESU, wedä meitä/ niin me juoem. Sitä caikein ahtain dakin porttia läpi sinun woimallas ja woitollas!

Totifesti, on tämä yri autuallinen ja woitollinen tunge-
minen ja kilwoitus, joca häpiään saatra Jumalattomain surut-
toman rauhan. Ah! tungecam sijs igem JESUYEN tygö todel-
la, henges ja totudes! ej ainoastans sillä ulconaisella palwelurel-
la ja suun lähestymisellä, niin etten me ole kylmät eli palawat;
totifesti, yhdellä ainoalla Sielun huocaurella ja sydammen huu-
dolla, Uscen lasten tyföinä, on tuhatta kerta JESUYEN sydammeen
läpi tungewambi woima, cuin caikella sillä ulconaisen ja ulco-
cullatun Palweluxen pramilla ja fijskolla, cosca se tapattu tyhjän
näön tähden, ilman Uscotta ja Uscen muuttomista sielusa, ja
ilman yhtän sotaa ja kilwoitusta syndiä wastan. Ah! wedä sijs
meitä JESU sinun ahtalle tielles, ja sinun Ristis kedolle, niin
me juoem. Amen!

Apoc. 3: 15.
Exod. 14:
15.

Ah! Kacas HERA JESU / sinä suuri Woitto.

Rucous.

Ruhtinas, joca itze olet / meidän Pirulda woitettuin ma-
roin tähden, walinnut igelles sen ahtahan Ristin ja kii-
sausten Tien / läpi käydä cunniabas Cunnialla ja woitol-
la. Ah! anna anderi meille tyhuille, että me aina tah-
toisim ainoastans ruusuin ja cukaisten päällä hypärä
mailman ilosa liban mielen jälken / ilman sodata seneal-
laisten julmain wihollisten tessellä / meillem cadoturxi ja
wihollisten saaliiri! Ah! opeta ja harjoita meitä Kacas
JESU sinun Ristis cautta / waeldaman sitä ahdasta tietä
sinun tygös, ja sinun woimasas ja woitosas se läpi pää-
semän, nöyrydes / Uscos / Rucouyes, lärsimises / ja igem
Polskielämises, ja woita sinä itze meisä caikti / ja tee
meitä sinun woittos palcaxi ja hinnaxi, Sinua ja sinun
woittoos ijancaikifesti julistaman ja ylistämän. Amen,
HERA JESU / Amen!

Kolmas Sunnuntai Paastos.

Esiuhe.

Surkia ja walitettava tosin on niiden ihmisten tila maailmassa, joiden täytyä elää suurena waiwassa, köyhydessä, puutoyressa, ylöncakeksa, kiwulloisudessa, wainossa ja muussa wastoin käymisessä, joiden tilaa ihmiset syyllä surkuttelevat ja cansa kärsiwällisyydellä cakelewat; waan euitengin, jos seiscallaisiet ihmiset siinä siwussa eläwät siinä hengellisessä waiwaisuudessa ja murhellisudessa, se on, heidän igens ja syndins totisessa tunnossa, ja sen cautta owat tulleet Jumalatans esimän, Hänen Armons käsittämän, ja eläwässä Uscosa Hänen yhdistystäns nauhtikeman, niin he sen köyhän Lazaruksen cansa owat ne caikein onnellisimmat ja autuimmat ihmiset maailmassa caikein liballisten suurten corkiam ja ricasten ylise; niin että se seisso heistä: Autuat owat ne hengelliset waiwaiset: Autuat owat ne murhelliset: Autuat olette te, cosca teitä wainotan. Waan suuremmalla todella ja syyllä, ja sanomattomin ferroin Surkiambi ja wiheljäisemi, on niiden ihmisten tila, jotca vielä eläwät heidän luonnollisessa tilasans käändymätöinnä, täyttän mitä se liballinen mieli halaja ja himoike: ike Jumala Hänen P. Sanasans ulos maala heidän tilans niin wiheljäiseri ja onnettomari, että syhdän mahta hämmästyä sen yli, ja pelwolla ja wopisturella pyrkiä ulos sista, ja pelasteturi tulla. Erinomaisesti cauhistawan curwan ja ulos malauren heidän duomitusta tilastans anda P. Pawali Ephetereillens, cosca hän sano: Se waeldawat synneisä, tämän mailman joukun jälkeen: ja sen pääruhtinan, jolla tuulesa walda on, nimittäin, sen hengen jälkeen, joca nyt epäuscoisis lapsis waicutta. Tämä mahta olla vri hirmuinen synnin ja Satanan curwa. Pawali werta ne käändymätömät sielut wiheljäisijn oriijn, jotca sen julman Pirun waa imisen alla owat, ja Hänen nuorisans woimallisesti culjetetan synnistä syndiin, ja fangina wiedän Hänen tahtons jälkeen wäärystädestä wäärysteen. Tätä orjudesa nimittä Pawali.

Ensin, Näitten Orjain onnettomia ja kirottuja
Tol

Colo Coli:
nen Joulu
päiwä.

Mat. 5: 3.4.

II.

Surkia on
caikein elä:
mä.

Erinomat.
sesti hengelli:
sesti ennen
käändymist.

Eph. 2: 2.

Toimituria: että he waeldawat synneisä, tämän mailman juorun jälken. Ej ainoastans heidän punitetty mielens ole taitutettu pahuteen, niin että caicki heidän sydämmens atwolutus ja ajatus on ainoastans paha joca aica; waan myös coco heidän elämäns waellus, se on, caicki heidän Työns ja Toimiturens owat wäärät ja synnilliset, poickewat pois Jumalan hywästä ja Pyhästä tahdosta, owat pääätä cohden sorwitetut Hänen pyhästä lakians wastan ja caikisa sotiwat sitä terweillistä Jumalan maalia ja pääalletarkeitusta wastan, jota warten hän ihmiset luonut on. Caicki heidän työns ej kelpa Jumalalle Hänen Cunniaans, eli ihmisille mielisuosioo ja totista onnee toimittaman; waan langeawat Jumalalle häwäistyrexi, ihmisille turmeluxeri, ja igellens cadotuxeri ja cuolemari. Lyhyeldä sanottu: niiden luonnollisten ihmisten elämä on ojettu tämän mailman juorun jälken sillä tawalla: Tämän nykyisen ja lyhyen ajan juoru maimallisten ihmisten kessellä, on se ainoa murhe jonga peräsä he juorewat, ja caicki sijnen tarcoittawat, sijnen nousewat ja lassewat, cuinga he siinä mielens jälken hywin aicaan tulisit, ja sitä turha mielidäns liballiseri hurwiturxi wiettäisit; ne caunijt ja kieldawät mailman menot ja ruumilliset edusturet, jotca näisä nähywäissä silmijn pistawät, ja ruumin jäsenitä ja sitä liehacoigewata mielidä jollan muoto cufuttawat ja syötawät, owat se ainoa määrä, johon he halajawat, että he niitä yldäkyllä libans tydyttämiseri nautikisit: sen päälle he ajattelawat yötä ja päivää, sen perän juorewat ja pyöriwät, alinomaises lewottomas juorusa, että he sijtä liehacoigewasta mailmasta, sen tawaroista, sen cunniaasta, ja sen hecumasta kyllänsä saisit. Ja juuri tästä nyt ilmandu, cuinga surkia heidän orjudens synnisa on, johon he owat waaditut ja wedetyt. Jonga cautta he coconans owat pois pidätetyt ja suljetut sijtä totisesta ja elwästä Autuden lährestä ja sen osallisudesta, ige Jumalasta, joca ja jonga osallisuus yrinäns taita sen eistian rauhan ja onnen sille catomattomalle sielulle anda ja mielen rauhoitta. Waan siinä siasa ne liballiset mielet petollisesti owat wedetyt, cuuttaman heidän ifäns ja caiken mehuns, niiden kelwottomain cawoin caiwamisesa igellens, joisa ej cuitengan wesi prys, se on, yhdesä työläsä ja murhen alaisesa abkerdigemisessä, juorus ja pyrkimises sen turhan calun, suuren arwon ja liballisen hecuman perän, jotca ej cuitengan ulotu ty-

He owat
Synnin
orjat.

Gen. 6: 5.

korvoinen

Jer. 2: 13.

dyyttämän sielun halua, ei sammuttaman sen janoa, eikä rauhoit-
 taman mieltä, vaan jota enemmän he niitä saavat, sitä enäm-
 män halu sytty, sitä lewotombi cans elämä ja juoru siitä aina
 tule. Tämä nyt on itse se Turhuden ja Turmeluren orjuus,
 josta ihmiset hinoiin cautta epyris izens turmelawat, ja
 niin oman ennettomudens päälle ahkerata ja waiwalloista työtä
 tekewät. Sillä waikka tosin Jumala on sitä warten mailman
 luonut ja caickinaisilla tarwaroilla sen täyttänyt ja caunistanut,
 että ihmiset eläisäns tästä ajan juorusa niistä hywärens wihielisit
 ja nautisist; niin ei cuitengan ole ne annetut ihmisille heidän ai-
 noari ja parhaxi osarens, että he niistä yli määräns racastaisit,
 nyiden perän pyrksit, ja niistä epä jumaloita igellens tekisit. Ei
 millän muoto. Waan ihminen on luotu ja lunastettu corkiam-
 baan, puhtambaan, ja täydellisembään Nututeen, nimittäin että
 hän Jumalans tundis, Hänen wijsauttans ihmettelis, Hänen
 hywydens makeutta caikisa maistais, ja niin Hänen Jumalans
 oikein Watwelis, ja Hänen osallisudesans ja yhdistyresans olis ajasa
 ja jancäicikisudesä, ja niin Hänen täydellisyydesans löytäis ja nautikis
 elämän ja yldäkylläisyyden; ja Jumala itse olis heidän osans
 heidän sangen suuri Palcans, Tawarans ja Perimisens ja
 riemullinen menons, ja sanalla sanottu, Caicki caikisa Tätä
 warten on nyt ihminen luotu, ja tämä on Hänen onnereys ai-
 wottu. Josa se näkywäinen mailma on suotu hänelle nautitta-
 wari sitä warten, että caicki ne näkywäiset luondocappalet
 olisit hänelle niin kuin Ticaput ja Traput, joiden tut
 finnosa hän taidais astua ylömmäxi nyiden Luosan ja Jumalan
 tygö; niin että ihminen Nuuminasafin puolesta ja sen cautta nä-
 kis ja hawaixis Luondocappaleisa Jumalan wijsauden, Hywy-
 den, Woiman, ja oikeuden ihmeitä ja todisturia, ja sen suurem-
 malla halulla ja mielisuosjolla hänesä kijnni rippuis. Ja coseä
 ihminen näin maata wiljele ja nautige, niin ei se händä Juma-
 lasta eroita, vaan niin kuin yri Luonnon Kirja Jumalan tygö
 johdatta. Mutta tätä ei nyt taida se tyhmä ihminen nähdä
 palson wähemmin aicaan saatta, Hänen luonnollisessa sokeude-
 sans ja turmeluresans, vaan hän cohta seisahdu ja tarttu kijn-
 ni coco sydämmiens halulla ja woimalla mailman locaan ja tur-
 huteen, ja rippu kijnndiästi kijnni ainoastans sijnä catowaisesa ja il-
 man Christusta sadottawaisesa menosa, pane sydämmiens sen
 päälle,

päälle / luotta siihen, Bersea sijet suuresti, niin kuin parhassa
 onnestans ja osastans, josta hän suunnale itseens ja luule itseens
 caikki woitranens: Joca caikki cuitengin cato ja tyhjään rauke,
 ja ej mitän ole; cosca hän parahiten aicoi sitä nautita ja hy-
 wärens käyttä, niin Hänen täyty täällä pois siirtä majans, ei-
 tä saa waiwainen mitän myötäns / waan tyhjän, alastoman
 ja haisewan Mato-säkin ja rungon, haawoitettun ja armottoman
 omantunnon, ja ijancaikisfen onnettomuden. O, surkiata ja
 firottua synnin orjuutta tämän mailman juorun jälkeen! Waan

Pf. 62: 11.
 Pf. 49: 7.
 Pf. 144: 15.
 Pf. 10: 3.

Pf. 49: 18.

Toiseyi, Mistäs tämä tule, ja mitä heidän tähän
 orjuteen waati? Pawali sano, he waeldawat: sen Pää-
 ruhtinan jälkeen, jolla tuulesa walda on, nimittäin / sen
 hengen jälkeen; joca nyt epäuscoisis lapsis waicutta. Nä-
 mät sanat kyllä selwästi osottawat, kenellä ja mildä Isännällä
 ne ihmiset hallitan joca mailman raekaudesa ja caikkinaisifa syn-
 neisä waeldawat: nimittäin, Perkeleellä sildä riettaida Mailman
 Wääruthinalda ja waatialda, joca on caiken pahuden, wihel-
 jäisyyden ja itcun alcu ja juuri; joca on Jumalan ja ihmisten
 pää-wihollinen; yri woimallinen haldia Hänen huonesans, joca
 tästä Pääruhrinaxi cukutan, sentähden että Hän walhellans ja
 wiekkaudellans saatta ikellens enimmän osan ihmisiä cuuliaiseri
 ja alimmaiseri, ja wiepi heitä nuorisans sangina tahtons jälkeen,
 niin wäkewillä pimeyden ja wäärnyden cableilla, ettei yhdengän
 luondocappalen woima ulotu heitä firwottaman Hänen ansoi-
 stans irti; ja niin on hän yri wahingollinen haldia, jolla tuu-
 lesa walda on, joca on tarcka ja suckela cagoman ja löytämän
 tilat, cusa ihmiset ilman ja tuulen keffettä waeldawat, joisa hän
 taita sowitta Hänen myrkhylliset aiwoituyens, ihmisten langetta-
 miseri sekä syndijn että muuhun wahingoon, niin myös niiden
 näkywäisten luondocappalden wäärin käyttämisen cautta tästä il-
 mas Hänen cadottawan woimans osotta ihmisten pidättämises
 Hänen hallituyens alla.

Pirun wä-
 timisen alla

Cago /
 I Sunntai
 Baastos.

Tästä woimallisesta ja wahingollisesta Wäämiehestä, Wa-
 wali sano vielä, että hän waicutta epäuscoisis lapsis.
 Tämä cuutu aiwan surkiasti ja carwaa nostain, että Perkeleellä
 pitä taitaman olla Hänen woimalliset waicutuyens, työns ja toi-
 mi-

Ja waicu-
 tuyen.

miturens ihmisiä ja heidän sisälläns; mutta niin hirmuinen kuin se on ikesäns, niin wiisi ja tosi Asia se cans on, Jumala ar-
mahtacon niin totta! Se julma wihollinen ja murhamies on Ferran saanut hänen wieckaudellans Adamin langemuren cautta arwoimen sian ihmisten sydämmesä, josa hänellä nyt on sorwelias, walmis ja Hänen luondons ja muotons mucaan sorwitettu maja ja asuinsia; josa se turmeldu luonnon himo ja halu, on Hänen työfoudins, joca Hänen puolestans, ja Hänen yllityrestäns taitwutta, suosittele, wetä ja waati ja ajaa ihmistä caickeen saastaisuteen ja syndijn, josa se myrkyllinen ikens ja oma-rackaus osotta Hänen woimans, oman turhan cunnians, mailman catowan tawaran, ja hecumallisen ja haurellisen elämän pyynnösa ja harjoittamisesa. Ja täsä erinomaisesti seisoo se onnetoin ihmisten orjuus synnin palvelusea, Perkelen waldacunnasa. Josta walitettawasta Perkelen Waldacunnasta meille myös anda erinomaisfen tilan ja syyn puhua tämän päiwäinen P. Ewangeliumi. Waan ike Seuracundans Halbia JESUS, talläkin hekkellä Hänen Sanans woimalla cufistacon Perkelen waldacunnan epäuscoisten lasten sydämmisä, ja rakendacon Hänen oman waldacundans ja halliturens meisä wielä woimallisesti! cuule meitä, O, Isä meidän, etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Lucas

Lug. II. v. 14.

Sihen aican, ajoi JESUS ulos yhden perkelen, joca oli myckä, ja cosca perkele oli ajettu ulos, niin myckä puhui. Ja cansa ihmetteli. 15. Mutta muutamat heistä sanoit: hän ulos aja Perkeleitä Beelzebubin Perkeleitten Päämiehen woimalla. 16, Mutta muutamat Riuisait händä, ja anoit hänelä tunnus tähte taitwast: 18. Mutta että hän tiesi heidän ajaturens, sanoit hän heille: Jocainen waldacunda joca ercane ikens wastan, se tule kylmille, ja huone lange huoneen päälle. 18. Jos myös Satan

Satan on erinnyt itsens vastaan, kuinka siis Hänen waldacundans on seijowainen? Että te sanotta minun Berkeleitä Beelzebubin woimalla ulos ajawan. 19. Mutta jos minä Berkeleitä Beelzebubin woimalla ulos ajan, Kenengästä woimalla teidän poicanne niistä ulos ajawat? Sentähden heidän pitää oleman teidän duomarinne. 20. Mutta jos minä Jumalan Sormella Berkeleitä ulos ajan, niin tosin on Jumalan waldacunda teidän tygön tullut. 21. Cosca wäkewä harniscoittu hänen cotons warjele, niin hänen omans owat rauhas. 22. Mutta cosca händä wäkewämbi tule, ja woitta hänen, niin hän otta pois caicki Hänen ascens, joihin hän turwais, ja jaoaa hänen salihins. 23. Joca ej ole minun cansani, se on minua vastaan, ja joca ej minun cansani cocoa, hän hajotta. 24. Cosca rietas hengi lähte ihmifestä, niin hän waelda carkeita paiteja, ehi lepoa, ja ej löydä. Niin hän sano: Minä palajan minun huoneseni, josta minä läyin. 25. Ja cuin hän sinne tule, löytä hän sen luudilla lacasturi ja caunisteturi. 26. Silloin hän mene ja otta cansans seikemän muuta pahembata Hengejä cuin he sinne tulewat, asuwat he siellä, ja sen Ihmisen wijmeiset tulewat pahemmaksi cuin ensimmäiset. 27. Ja ta pahdui, cosca hän näitä sanoi: Eorgotti yri walmo Cansan seast äneus, ja sanoi: Mutuas on se Coh-tu, joca sinun candanut on, ja ne nisät, joitas ismit. 28. Niin hän sanoi: Ja tosin autuat owat ne, jotea cuulewat Jumalan Sanan, ja Kätkewät sen.

Tällä erällä, meidän tutkistelemisem pitää oleman: Perkeleen waldacunda maailmassa.

O HERRA auta, ja anna menestyä Amen!

Wosca meidän eteen otetusa tuffistelemisessa Perkelelle wa-
 dacunda omistetun, ja vielä yli ihmisten mailmasa;
 niin ej sen cautta hänelle tygölueta joku totinen oikeus
 Jumalan luondocappalitten tygö, ifänäns cuin hän olis
 pandu niiden HERARI ja Halbiari; sillä niin cuin ej hän ol-
 cuans eli HERAUTTANS pitänyt, waan ylönanndoi corons/
 langemuxens cautta, ja sillä teki igens Jumalan pää wiholliseri;
 niin hän sen cautta myös cadotti caiken oikeuden Jumalan luon-
 docappaleita Hänen mielenä jaffen käyttämän, nautikeman ja
 wallikeman. Waan cosca hänelle yri waldacunda nyt omiste-
 tan, niin se ymmärretän ryöstetystä waldacunnasta ja wallasta,
 jonga hän wääräydellä ja petoyella igellens otta, cosca ihmiset Hänen
 hucuttelemisians uscowat, Hänen tahtoans noudattawat, ja niin
 wastoin Jumalan tahtoo omari cadotuxyrens heittäwät igens
 Hänen hallituxens alle. Tätä wäärä ja ryöstettyä Pirun waldas-
 cunda ja hallitusta ihmisten ylike on fangen tarpellinen, että me sen
 tundisim; sillä että suurin osa ihmisistä mailmas on surkiasti sidottu
 Hänen waatimisens alle tässä waldacunnassa, waicka ej he ize sitä
 huomaike, waan lulewat olewans hywäsäkin wapaudesa ja onnellis-
 suden tilasa. Jonga tähden siis meidän pitää wisusti ppyttämän
 yppia tundeman.

Jud. Epist.
7. 6.

Pirulda on
waldacun-
da.

I. Joca
Luonno,
kans on.

Ensin, Tämän kivotun Waldacunnan Luondoa,
 joca meille tässä N. Evangeliumis monella muoto edes panna,
 niin cuin ensiri: yhden wiheliäisen ihmisen esimerkissä, joca ruus-
 millisestä oli Perkeleldä riijwattu. Toiseri: yhdessä vielä surullis-
 semmasa esimerkissä Judalaissista, joiden sydämmet se paha hen-
 gi oli täyttänyt wihalla ja catkerudella Jesusta wastan, epä-
 uscolla, ja pilcalla totuden hengee wastan. Ja vielä colman-
 neri: Christuxen omasa Puhesa Perkeleen waldacunnasta. Josta
 me nyt paremman järjestyren tähden, ensin etam ylös Jesu-
 ren Puhesta, niin paljo cuin sopi selittämän tämän Perkeleen
 waldacunnan Luondoa, josa me taidam pian kyllä hawaita, että
 Perkeleen waldacunda Luonnostans on:

I. Sisälli-
nen ja Sa-
lainen.

I. Sisällinen ja Salainen Waldacunda, jonga
 woima, suurin hallitus, ja toimitus osotta igens sisällisestä ihmis-
 sten sydämmisä ja sieluisa. Sillä cosca Judalaiset panettelit Jesu-
 susta, että hänellä olis ollut liitto perkeleen cansa, ja ajanut ylös
 toisia

toissa perkeleitä sen ylimmäisen perkeleen voimalla; Niin JESUS
ajoi tacaperin tämän häväistyksen muitten seasa sillä todisturella,
että caieki perkelet ovat yriemeliset heidän pahudesans, eikä yri
aja ulos toistans, waan caiekein heidän haluns palaa sen jälkeen,
että he saisit ihmisten yli hallita, niin että cosca jocu heistä on
ulos ajettu ihmisestä, niin hän eki tilaa, sinne jälleens tulla, ja
weta mielelläns cans toissa cansans, että he ihmises asuisit niin
cuin omasa huonesans. Josta me niin näem, että Christus tä-
sä werta ihmiset ja heidän sydämmens huoneseen ja majaan, jo-
sa se paha hengi halaja asua ja Hänen mielens jälkeen mellasta
toimitustens cansa, niin cuin Sangari ja Tyranni Hänen linna-
sans. Ei ole siis se wälttämättömästi tarpeellinen perkeleen wal-
dacundaan, että hänellä pitäis olemas ulconaiset mailmalliset
säädyt, ja näkywäiset hallitusen menot; taieka että hänellä pitäis
olemas julkinen ihmisten joukko, jotea tunnustaisit izens Hänen
alimmaisirens ja jotea ulconaisien säätyin cautta olisit yhdistetyt
händä julkisesti palweleman, waieka hän kyllä mielelläns sengin
sois. Mutta cosca ej hän sitä woi aicaan saatta, niin hän tyty
kyllä sihengin, joca cans hywin hänelle menesty, että hän siälli-
sesti ja salaisesti saapi waicutta sielusa ja sydämmesä, pitä ihmi-
siä kinni pimeydes ja wäärhydes, ettei he oikein tunne Jumala-
ta siyi ainoari ihmisten autuberi, waan andawat hywin kelwata
izellens niiden ajallisten ja catowaisien menoin rackauden ja pal-
weluren mailmasa, ja ike työsä cans lufewat sen totiseri onnellis-
sudeyens, että elä mailmasa suurna, corkiana, ricasna, ja hecu-
mallisna ja olla caiekein tykönä arwosa. Ja cosca Piru näin
saa ihmisiä pidätetyri täsä tilasa että he maasa ja mailmasa ala-
ti ja pää asiallisesti izens hurwittawat, ja sen mucaan ja muo-
toon izens yli caiecia sowittawat, niin hän kyllä tyty sihen, ja
hänellä on jo sen cautta kyllä täydellinen walda ja hallitus ihmi-
sesä, josa hän asu silloin niin cuin omasa huonesans. Sillä niin
cuin se on Jumalan Wyhä waldacunda ihmisesä että Jumalan
hengi asu ja waicutta ihmisesä, niin että hän saa ylös walaista
ymmärryksen tundeman Jumalan corkeinda Tähdellisyyttä, wij-
sautta, hywyttä, pyhyttä ja woima, ja sydän siitä Tunnoستا tu-
le tairwuteturi Jumalan totiseen wassan ottamiseen, ja palwelu-
reen, että hän lapsillisesa uscalluresa, rackaudesa, ja pelwosa wa-
elda Jumalans edes, pitä händä HERRANANS ja JHÄNÄNS, uscol-

lifesti seura ja pitä Hänen Sanans ja Tahtons, pois kieltä ikens ja mailman turhan synnillisen menon, niin että tästä yhten sopi-
 Rom. 14:17. waisudesta Jumalan ja ihmisen mielen välillä syndyy lewollinen omatundo, rauha ja ilo Pyhästä hengestä, jotca caieki Jumalan waldacunnan omaisudet ja edusturet owat, niin kuin, sanon minä, näi-
 sä caikisa Jumalan waldacunda ihmisesä seisoo sisällifesti, niin sitä wastan Perkele silloin pitä waldacundans ihmisesä, cosca hän sa-
 pi pimittä ja secotta ymmärryksen wäärillä luuloilla, sen Tairwalli-
 sen W. Opin ylöncakeella eli halpana pitämisellä, Totuden wään-
 delemisellä, ja sitte seurawaisesti mielen sorwittamisella tämän mail-
 man muotoon, että sydän suostu mailman turhuteen ja liban tydyt-
 tämiseen, ja ihminen pane ikens coconans niissä näkywäisissä ja cato-
 waisissa himoans täyttämän ja niissä kinni rippuman.

Ja että nyt juuri taincallaissisa liban haluisa ja töisä per-
 kelen waldacunda erinomaisesti seisoo, sen anda meille kyllä ym-
 märtä se hirmuinen Langemus/ johon hän alusta wietti ja lykäis
 meidän Esirwanhimbam: sillä eikös hän sillä rakendanut walda-
 cundaans heisä, cosca hän saatti, heidän Jumalasta pois luo-
 puman, ettei heidän pitänyt händä tundeman ja uscoman hyrwä-
 xi, waan cateheri joca ei suonut heille niin paljo hyrwää; ei
 Gen. 3: 4. 5. heidän pitänyt totteleman Hänen käskyäns, eikä Hänen
 6. uhcaurians pelkämän. Mutta siinä siasa hän wiettelä heidän
 parembana pitämän sen, että he olisit tulleet ylistettäväxi ja
 wijsaixi kuin itse Jumala; ja ylistämisellä sen kieldyn puun
 hedelmätä, tairutti hän ja wäänsi heidän mielen himoikeman
 sitä kuin oli ihana nähdä ja suloinen maista, ja niin pyytä-
 män omaisudexens omista, ja oman mielen jätken nautita sitä kuin
 ei ollut heidän halduns annettu, waan coconans heidä pois kieltty,
 niin kuin Synnin Langemuren Historia sen caieki pidemmälä näyt-
 tä. Nyt, nämät tairutuxet ja halut, jotca näin Jumalasta
 luowuit, ja niissä näkywäisistä luoduista rupeisit esimän, mieli-
 suosiota, suloisutta, cunniata, ja tawarata, mielen hurwiture-
 xi ja lewori, ne olit silloin Perkeleen waldacunnan Juuri, woi-
 ma ja Ucu meidän Esirwanhemmisam, jonga kyllä jocainen ym-
 märtä taita: Sentähden on se sama wietä nytkin perkeleen wal-
 dacunda ihmisisä, cosca he Jumalan tahtoa wastan ikens asetta-
 wat, ja niissä maallisia racastawat, joista Pawali todista, et-
 tä he owat Christuxen Ristin wiholliset, ja asetta heidän me-
 nons

nons pätä eohden niiden Useowaisen menoa waстан, joca on
 raiwais; Sentähden N. Johannes myös niin yri wacaisesti
 kieldä useowaisia vacastamasta mailma/ eli mitän cuin mail- 19. 20.
 mas on/ sillä eacict cuin mailmas on/ liban himo/ filmäin 1 Joh. 2: 15.
 ppyndö, ja elämän coreus / ej ole Isästä, waan se on 16.
 mailmasta. Jos nyt nämät maalliset himot ej ole Isästä, niin
 ne owat mailmasta; jos ne owat mailmasta, niin Perfelen wal-
 dacunnan hallitus niissä seisoo, sillä perkele on tämän mailman 2 Cor. 4: 4.
 Jumala, niin muodoin cuin mailma Jumalasta eroitta, ja ike
 tygöns wetä ihmisiä ja heidän sydändäns. Että näin Perfelen
 waldacunda mailmasa on sisällinen ja salainen ihmisten sydäm-
 mesä, on meille sangen tarpellinen wisusti tietä ja ymmärtä, sillä
 muutoin en me taida tuta, emmekä oikein wälttä sen cawalan
 hengen sywyttä ja juonia. Songatähden minä suystä toiwotta
 taidan, että sencallaiset mailman ihmiset huomaisisit heitäns ole-
 wan perfelen waldacunnasa, ja että he siinä hallitan perulda cai-
 kisa menoisans, että he niin hämmästyisit heidän surkian tilans
 yli, ja täydellä todella ekisit wapautta Hänen orjudestans.
 Waan se cawala hengi, ettei ihmisten pidäis herämän ja selkiä-
 män ulos Hänen nuoristans, caikella ahkerudella pidättä ja kää-
 ri heitä sijhen toivoon ja luuloon, että he owat ike Jumalan
 Armowaldacunnasa, Hänen Armo-lapsens, cosca he Hänen Ar-
 mons wälicappaleita Armon waldacunnan sisällä nautikewat,
 waikca he sen wuori airwan siindiaisti owat sidotut pimenyden cah-
 leilla, ja hallitan sildä rumalda hengeldä caikinaisis synneissä;
 Hän taita sukelasti peittä heidän filmäins edest Hänen walda-
 cundans oikian Luonnon, hän caunista sitä caikella tawalla ettei
 he huomaisis sitä tykönäns, cosca he mielelläns ej tahdoissan
 uscoa sitä niin salaiseri ja sisälliseri cuin se on. Sillä kyllä joca
 mies Christittyin seasa Pirunwaldacunnaxi tunde sen, cosca sitä
 pahaa Hengee Julkisesti palwellan/ uhreilla, cumartamisilla, 1.
 rucoilemisilla ja muilla cumioittamisen ja paweluxen merkeillä,
 niin cuin yri osa siinä pacanallisessa pimenyden syngedydes tekewät.
 Kyllä ne cans pian Perfelen waldacunnan alimmaiseri taitan
 tutta ja duomitta, joca tekewät Lijton perfelen cansa, an- 2.
 dawat igens coconans Hänen halduis, ja wisin ajan perästä lu-
 pawat igens anda häneldä poiwietä, cosca he owat täällä jon-
 gun ajan nautinnet Hänen apuans. Niin cuin myös ne taitan
 pian

3. pian Virun lapsiä tutta, jotea harjoittawat julkisia hirmu-
 fia perkelen töitä / wäärillä waloilla, noitumisilla, julki-ryöstä-
 misillä, murhalla, sadattelemisilla, taicaurilla ja nullalla julki-pa-
 hudella, waikka walitettawasti moni surutoin sielu näittengin cau-
 histusten alla teke igens parembia ajaturia, ja tyhmästi usfoo igens
 wapari Virun hallituksesta Hänen sydämmesäns ja jäsenisäns, jotea
 cuitengin Hänen omans ja asens owat; josa cuitengin ne jotea
 tahtowat wabhängän ymmärtäwäisembänä Christitynä pidettä
 igens, lukewat nämät julkiset pahat työn perkelen waicutu-
 peri epäuscoisissa lapsissa, niin cuin ne myös owat. Mutta että
 Perkeien waldacunnan pidäis wielä salaisemman oleman, ja
 ulottuman niidengin tygö, jotea mailman edesä cunnial-
 lista ja kiertetäwä elämästä pitäwät, sitä tussin moni tahto
 uscoo. Nijn cuin esimerkix: cosia jocu käyttä igens caunisti ja
 siwollisesti elämäns, ej waarasta, ej huorin tee, ej wanno eli
 sadattele, ej ole niistä suurimmista, juomareista, waan ainoastans
 toisinans, ej tee julki wäärystä, ja niijn ej pelkä Käräjän duo-
 mioita ja rangaisturia mingän tähden; waan hän sitä wastan,
 on wiriä Kirkon käwjä, Nijin ja Ehtollisen nautigia, Rucoisja
 ja kirjan lukia, taita cans caunist puhella hengellisistä asioista, ja
 nuhdella eli kiiwastua yli niiden julki-pahan tekiän, ja niijn edes
 päin; että taincallaiset kiihdäwät Christityt pidäis wielä oleman
 Virun hallitusen alla, eucas sen tahdois mielelläns uscoa? Mut-
 ta cuitengin monen sencallaisen kiihdo-Christityn sekä omatundo
 todista, että myös Hänen menons nähtä sen, että oma ja mail-
 man raclaus, turhan cunnian pyyndö, ahneus, hecumallisuus,
 wihaja coston pyyndö ja muut salaiset halligewat himot, wal-
 ligewat Hänen sydämmesäns, ja caieki Hänen toimitusens
 niistä haluista ulos tulewat; euinga moni sen uscoo, että
 sencallinen sielu tämän sisällisen halligewan mailman ja
 igens raclauden tähden, pidäis oleman Virun orjan, sen pa-
 han hengen majan, ja Hänen hallitusens alaisen pimenden
 muorisä, caifisa Hänen menoisäns? jotea cuitengin on selwä ja
 lijelumatoin totuus, Jumala niijn totta armatacon! joista ike
 Christus sano: ej jocainen cuin sano minulle, **SEKRA!**
 Mat. 7. 21. **SEKRA!** pidä tuleman Taiwan waldacundaan, mengät
 22. 23. pois minun tykäöni te wäärin tekiät. Ei Judalaisetkan
 eoscan usconet, ettei heidän pitänyt oleman Jumalan Armon-
 lapsel:

lapset: he teit uhrins ja palweluxens Templisä / harjoittit Jumalan Sanaa Synagogis / he pidit pitkät rucouret, he paastoisit paljon / annoit lymmeneret caikista / waelstie ymbäri tekemäs uusia Judalaisia ja nijn edespain ; waan mitengin soimaa heille JEsus että perkeleellä oli huone heisä ; Te olerca Wastä perkelestä / ja teidän Jänne himoja te tahdotte tehdä. Syy tähän on tämä, että heidän sydämmens taiken sen kiihdäwän menon alla, oli sisälle otettu mailman ja igens rackaudesta, nijn että mitä hywän muotiosta he ikänäns teit, sen he teit, ainoastans jongun ajallisen luuldun hyödytyren tähden, että heitä nähtäisän ja cunnioitettaisän ihmisildä / että he olisit tawaroita coonnet, ja syönet leskein huonet / eli muutoin mieluisesa menosa culuttanet heidän ikän igecukin Hänen tawutuxens jälken. Ja nijn cuin taincallinen mailman ja igens rackaus nijn cuin sen wanhan Rärmen myrkylinen siemen heisä halliki, ja wielä caikisa kiihdo ja walhe-Christituyisä hallike; nijn se myös, cuin sen tapa on, ulos puhkeis heisä monencallaiseen riettauteen ja wäärtyteen; nijn cuin me sen ymmärtä saam, cosca me perkesen waldacundaa Luondons puolest wielä cagelem.

Mat. 23: 14.

15.

Luc. 18: 10

Joh. 8: 44.

Mat. 23: 5.

6.

2. Nijn cuin yhtä taiken Wahuden waldacundaa / josa ihmiset harjoittawat ja tekewät igens Mestariyi caickinaisis synneisä, Jumalattomudes ja cauhistuyis. Tämä luondo oli Wämen den waldacunnalla Phariseustengin ja Kirjanoppeniten sydämmisä: cosca heidän sydämmens ensin olit täytetyt halulla sen turhan eunnian ja suuren arwon perän, josta he sitte ylöncahoit JEsuxen coconans, ettei he tahtonet, että Hänen piti heitä halligeman, sillä ej hänellä ollut sitä muotoa / cuin heille olis kelwannut. Hän piti igens köyhänä, halpana, ja ylön cahottuna, ettei he tainnet heidän näköns jälken toiwoa Hänen cauttans yhtän cunniaa woittawans; tämä nyt oli syy siihen, että he cahoit Hänen ylön; ylön cagesta ej he woinet karsia Hänen oppians, lijoitengin cosca ej heillä yhtän cunniaa siitä ollut; että hän ilmoitti ja nuhteli heidän ulocullaisut tans; töstä tuli eateus, ettei he siiones cansan uscowan Hänen päällens; Cateudesta he panettelit Hänen Oppians ja ihmeitäns, nijn cuin me tästäkin Ewangeliumista näem; ja nijn rackaus sen mailmallisen cunnian tygö nousi heisä askelettain ylös yhdestä

2. Wahuden waldacundaa.

Esa. 53: 2.

Luc. 11: 45.

Joh. 7: 48.

49.

Mac. 12: 31.

32.

destä synnistä toiseen, siihen asti että moni heistä vastoin omatun-
dons, sanoit pilkkaa Pyhä Hengee vastaan, niin kuin Jesu-
ren kirjwaasta puheesta päättä taitan. Ja cuca taita epäillä siitä,
että caieki nämät synnit ja cauhisturet olit perkelestä ulos lähte-
net? josa cuitengin sen turhan mailman cunnian ppyndö heidän
sydämmesäns oli ike se Zuuri, josta ne caieki ylös cuohuit ja
pubkeisit: Ja niin siis se sydämmesä hallikewa mailman ja ikens
rackaus on lähde caiekeen pahuteen, ja ike perkeleen työfoudi ihmis-
sesä, joca ei eoscan ole joutilasma siinä sielusa kuin Hänen allens
annettu on, waan alati ylllyttä, wetä, ja waati ihmisen caieki
naisijn syndeihin ja cauhisturijn. Sillä cosca Sydän on Jumal-
lasta pois wieroitettu, ja luondocappalden tygö käättö Hänen
pää haluins ja tairwutustens cansa, niin se wälttämättömästi
synnyttä igestäns caieki ne riettaudet, joita perkeleen walducunna-
sa harjoitetan; ja cosca se menesty hänelle, että hänellä on kyllä
ja paljon niitä kuin hän ikäwöitge, niin hän sitte wasta tydyttele
ja siuniale igiäns niillä, tule ylpiäri, ja ylöncago. Jumalan ja
ihmiset, sanoden sydämmesäns, cuca on minun **HERAN?**
Hän tule suruttomaxi, sillä hän luke mailman corkeimmaxi hy-
wyderens ja onnerens. Mutta sitä vastaan, cosca häneldä puut-
tu niitä kuin hän racasta, niin sydän täytetän tytymättömydellä,
epätöiwolla, epäuscolla, ja caikella epäjumalallisella cauhisturella;
nijn että mitä se P. Pawali, sano Abneudesta, että se lon caiken pa-
huden juuri / niijn se sopi, ei ainoastans rahan ja tawaran ahneus-
teen, waan myöds turhan Cunnian ja Hecuman ppyndöön, sillä naisä
caikisa on yri ahneus, ja sammuttamatoin halu / tahto ja
ikäwöitgemys enämmän perän, josta alati cuohuwat ylös uus-
det synnit ja wäärädet. Jumala on Hänen wiisaudens jälken
ihmiseen isuttanut yhden puuttumattoman halun ja tairwuturen,
sitä warten, että hän ekis ja löytäis lewon ja mielisuosion ai-
nostans siinä määrättömäsä Jumalasa; ja cosca Sydän käändy
tämän Hänen oikian määräns ja maalins puoleen, niijn ei se cos-
can wäsy hywiä tairwuturia ja harjoituria pitämästä, kuin on Uscu,
rackaus, lapsillinen pelco, nöhröys, cuuliasuus, ja muut hen-
gen hedelmät. Mutta jos se käändy mailman ja ikens puo-
leen, niijn ei hän taida sitä ikänäns täyttä eli pysyväistä tyw-
mistä saada, eikä sentähden eoscan lacka liban töitä edes tuw-
masta, waan on aina pahudesans työtä tekewä, ja muitakin was-
tan

I Tim. 6: 9.

πλεονε-

στία.

Gal. 5: 22.

v. 19. &c.

tan nurja ja carfia, jotca Hänen siwullans jotan mailmasta nau-
tikewat. Cuinga hedelmällinen pahuden juuri, turhan cunnian
pyyndö on, sen me jo Phariseusten esimerkistä cuulim. Cuinga
myös Tawaran ja rahan ahneudesta castwa ulos, Cateus,
cavalus, wäärys, petos, wäkiwalda, armottomus, wäärät mi-
tat, pundarit, walat ja muut pahudet, olis kewiä osotta; niin
cuin myös, cuinga hecuman ja lihan pyyndö hedelmällisesti har-
joitta igens ylönpaldisudes, ylönsyömises, juopumures, caicki-
naisis järjettömis menois, riettaisa puheis, sopimattomisa jaari-
turisa, istaisudes, haureudes ja caikesa saastaisudes. Joca on
ulottuwainen tutkiman, mistä caicki synnin menot jotca mailma-
sa halkikewat, ulos lähtewät, hän on hammastyrellä näkewä, et-
tä coco perkelen pahuden waldacunda on salattu siinä wäärästä
rackaudesa niiden maallisten edustusten tygö, ja että caicki ihmi-
sten wihelijäisyys siitä lähtehestä ylös cuohu. Ja waicka tosin ne on-
nettomat pirun orjat siinä pimeyden waldacunnasa ilahuttawat
igeens jollan petollisella luulolla heidän hywästä ja etuisasta ti-
lastans mailmasa; niin cuitengin pettävät ja cadottawat ne wai-
waiset sillä ainakin igens, ja tämä perkelen waldacunda Hänen
Suonnosans pysy ja on wielä.

Caiko I
Sunn. Col
min P.

3. **Caiken Wihelijäisyden Waldacunda.** / josa ihmi-
sellä ej ole yhtän totista autuutta, waan walitettava onnettomus,
ja surkia wihelijäisyys. Curwa siihen on meillä tässä P. Ewange-
liumisa, siinä wihelijäisessä ihmisessä jonga yli perkele oli sen wallan
saanut, että hän teki Hänen mykärei, jonga P. Mattheus sano
myös olleen sokian;

3. Wihelijäi-
syden wal-
dacunda.
Mat. 12: 22.

Siinä on wihelijäisyyttä kyllä, jos hänellä wielä olis caic-
ki muut jäsenet terwet ollet. Puhen ja Näön puutos owat to-
sin ruumin wiat; mutta sencallaiset jotca suuresti estävät Sielun
totiska onne, cusa enimmitten muut ruumin taudit ja waiwat
taitawat Sielun parannusta edes autta, niin cuin me olem toi-
sella erällä cuullet; sillä yri Myckä ej tiedä eikä taida mitän pu-
hua Jumalasta, yri Sokia taas ej näe HERRan ihmellisiä töitä
mailmasa. Sentähden me tästäkin esimerkistä nähdä taidam, mi-
tä Satan teke niille jotca Hänen orjirens joutuwat; ej hän muu-
ta eki, waan cuinga hän heitä wahingeitta sais Sielun ja ruu-
min puolesta.

Caiko Toi-
nen Joulu
Päiwä. Ja
Selmas
Sunnunt.
Loppiaifest.

En me tosin tiedä eli taida sitä sanoa, että tämä wihelijäinen on Sieluns puolesta ollut perkeleen orja ehdollisista synneistä, waikka hän oli ruumillisesti hänellä riwattu; sillä Jumala kyllä toisinans, salli pirulle wakan waiwata niistä ruumillisesti, joiden sielun ylise hänelle sen wuor ei ole annettu yhtän waldan, niin kuin Jobin esimerkki näyttää. Ei myöskän caikki ne jotca pahudesans owat Pirun orjat ja hengellisesti riwattut, cohta sen wuor heitetä Jumalaltda Hänen tyrannillisen woimans ala ruumillisesti riwatta ja waiwatta: Waan Jumala Hänen Lauviudens ja Niikämiehisyydens jälken usiammasti säästä heitä wihollisen julmuudesta, ja salli heidän pahudesans ajallisesti menestyy, niin ettei he ole misän Cuoleman hädäsä / waan heidän woimans pysy wahwana: Ei he ole wastoinkäymises niin kuin muut ihmiset / ja ei waiwata niin kuin muita ihmisiä, josta menestyrestä he usiasti wahwistuwat siinä tyhmasä luulosa, että heidän julmalattomat menons ei ole heille mirikän wahingori, waan päättäwät siitä ajallisesta menestyrestäns, että heidän ylpeydens on cortia ja heidän wäkiwaldans caunnista heitä; he tulewat hywin aicaan ja heidän pahudens on heille siihen arullinen, niin ettei he muutoin tulis niin hywin edes mailmasa, ellei he niin pelkämättä ja sukkelasti tekis caickia mitä heidän pahalle luonnollens ja perkelelle kelpa.

Mutta tätä wastan cuitengin Jumala toisinans salli sen julman wihollisen sängen cowin waiwata ihmisiä, niin että heidän elämäns siitä tule aiwan surkiari ja wihelijäiseyi, että he siitä mahdaisit nähdä ja päättä, mitä perkelellä on mieles ihmisiä wastan; niin ettei siis jotan onnee ja menestystä ole odottamista, waan caickein corkein wihelijäisyys, niille jotca Hänen hallituydens alla owat. Ja mitä muuta Hänen yläis pakweljoillens palcayi andaman, jolla ei ole mitän muuta igelläns, kuin pimeyden cahlet / joilla hän on helwettiin syösty, ja ylönnannettu duomioon kärkeä? Mikä ihana elämä on hänellä toiwomista, joca on murhaja alusta? joca on Lewiathan ja heidän murhamiehens kuin Hänen käsiins joutuwat, sillä se on Hänen ilons / cosca hän teke jotakin wahingota. Olcon niin, että ne synnin orjat heidän jumalattomasta menostans ajari woittaisit

2 Pet. 2: 4.

Joh. 8: 44.

Job. 41: 13.

sit jongun petollisen mielisuosion ja liballisen ilon; euitengin cosca
 se oikein cahotan, niin coco heidän ihana menons ej ole muu, kuin
 kysydävä sawu, myrkytetty makeus, lewotoin turhuden orjuus,
 ja hengen ahdistus jo täsäkin elämästä parasta hauscutusta, nau-
 titesans, ja alcu siihen loppumattomaan onnettomuteen tämän
 elämän perästä. Totuden kaikesta tästä me näem, cosca me ainoas-
 tans cagelem niiden jumalattomain sisällistä tilaa sekä hei-
 dän eläisäns että cuollesans, niin me siinä olem löytävät sulaa
 onnettomuutta ja wihelsäisyyttä, ehkä se usconainen heidän tilans
 nähyis oleswan cuinga ihana ja kysydävä. Sitä kaikilla ihmiskä-
 on nyi wälttämätöin ja tarcka sisällinen macu heidän omasta tila-
 stans, niin että he wastan sanomattomasti tundewat heidän mie-
 lesäns, taicka lewen, tytywäisöiden ja suosion, eli lewottomu-
 den, tytymättömyden, ja mielicarwauden. Sen jälkeen nyt, kuin
 ihmisen mieli sisällisesti on lewosa eli lewottomudesa, sen jälkeen
 on hän myös onnelliseri eli wihelsäiseri luettawa. Nyt todista
 P. Raamattu sen, että Jumalattomasa menosa ej ikänäns tai-
 da olla se sisällinen mielen lepo ja rauha, jongatahden siis on-
 nettomus ja wihelsäisyyhs aina owat seurasa synnin orjuden can-
 sa; sillä Jumalattomat owat niin kuin lainehtiwä meri,
 joca ej woi tywendyä, waan Hänen aldons heittäwät
 loan ja mudan. Jumalattomilla ej ole rauha, sano mi-
 nun Jumalan. Sitä sama wahwista myös se jocapäiwäinen
 Coettelemus yldä kyllä: että joca on kääändännyt haluns ja ikä-
 wöikemisens pois Jumalasta, mailman cunnian, tawaran, eli
 hecuman puoleen, hän totisesti on alinomaisesa lewottomudesa,
 pyörimisessä, pyrkimisessä, waiwallisessa ja kiwullisessa sielun nähä-
 sä ja janosa, että hän sais enemmän näitä näkywäisiä tygöns;
 hän luule, että jos hän wielä sen ja sen cunnian woittais, sen ta-
 waran sais omista, sen ja sen ilopäiwän sais wiettä liban hecu-
 masta, niin Hänen mielens tulis suurella mielisuosiolla huwitetu-
 xi ja tydytettyri. Ja näin sencallaiset synnin orjat culuttawat
 elämäns alinomaises waiwallisest egimises sen perän, jota he cui-
 tengin turhaan egiwät, eikä coscan saa siitä sitä mielisuosiota ja
 sielun tytywäistä lepoa kuin he luulewat; waan halu siitä caswa
 ainoastans suuremmaxi ja wilkimmäxi, ja puuttu wijmein, cosca
 se luuldu woitto rupee tyhjän raukeman, suureen tuscaan, hil-
 jaiseen catumukseen ja epäilyheen, cosca aica alca käsisstä ulosme-

Esa. 57: 20.
 21.

Sarnaj.
Kir. 5: 9.

Sug. 1: 8.

Vid. Dom.
1 Trinic.

Vid. Dom.
19. Trinic.

nemän ja toinen meno eteen tuleman. Sentähden ej ilman syv-
tä Saarnaja sano ahneistä: joca raha racasta / ej hän ikä-
näns rabaan suutu, niin cuin se on cans niiden muitten syn-
dein haluisa, ettei mieli ikänäns tule niistä täyteen ravituri; sil-
lä caicci owat työlät, niin ettei kengän sitä taida ulos
sanoa: ej silmä suutu näkemästä/ eikä corwa suutu cuules-
masta. Tämä lewottomus nyt, joca näin ej coscan niiden ajal-
listen cappalden nautigemisen cautta taida asetua, waan enäm-
min ylby, on Syn sihen, että ne synnin orjat aina egiwät uu-
sia hurvituria ja ajan culuja, jolla he niin alinoma pyöriwät on-
nettomudens, niin cuin ratas sydän puusa eli arelisa. Etten
minä nyt mahda puhua, niistä catkeroista mielen taipumuyista
ja käytoristä, joiden alla he owat alinomaisesa waiwasa, petwo-
sa, närkästyresa, cateudesa, wihasa, ja kijaudesa cosca jocu
estet nousse heidän halujans wastan; ja toisinans taas muodotto-
masa ilosa, cosca heidän haluns näkyisit menestywän, joca ilo
pian taas toisialle käändy haluin cansa sitä catkerambaan tyty-
mättömyteen. Ilman caiccia tätä rauhottomutta joca näin luon-
nollisesti feuraa haluin täyttämistä, jonga Pacanatkun owat näh-
net ja laittanet; niin on sen cansa myös yhdistetty hyi lewotoin
ja calwawa omatundo/ joca todista heitä wastan, että he Ju-
malasta eroitetut owat, ja peljättä heitä Hänen wanhurscaudens
costolla wijmeiseldä. Ja waicka he nucuttawat omaatundoons,
mieluisilla feuroilla, ajan hauscuuturilla, juomisilla, kortti spelillä
ja muulla hywällä ajaturella mielestän, niin se cuitengin toisinans
pääse pureman heitä, erinomattain cosca jocu tusca ja wastoin
käyminen pysäyttä mielen ja jäsenet pois turhuden juorusta, ja
cohta ise Cuoleman tulosa wasta oikein pääse edes ilmoittaman
niiden ihmisten ulos sanomatoinda wihelsäisyyttä. Sillä sen me
mahdamme toderi tietä, että se Siällinen Tundo cuin ihmi-
sellä on Hänen tilastans, ej catoa ynnä sen ruumillisen elämän
cansa; waan niin cuin sillä on Hänen juurens ise Sielun olenno-
sa, ja on Jumalalda sihen sitä warten istutettu, että se aina
waatis ihmisen sitä oikiata ja soweliaista elatusta ja tytymistä egi-
män igellens; niin se myös pysy ihmises silloingin cosca Kuumin
maja hajoa, ja tule silloin sitä tarkemmasti ja kirkkiämmästi osot-
taman woimans, jota wähemmän se sitten enämbi estetän Kuu-
min maallisesta painosta, rasciuresta ja hyminästä. Niin ej
my-

myöskin ihmisen väärät taitoutukset ja halut sen vuoksi catoa, waikka ei ne mitään enää mailmasta woi ja taida nautita, waan he seurawat sielua, niin kuin Hänen luonnolliset ja ilkiät sielians: sillä jos ihmisen Teot noudattawat häntä cuolemasta, paljo enää min halut seurawat häntä, joista caikki Työt syndhynet owat.

Apos. 14:
13.

Nämät nyt Sielua seurawaiset syndiset halut, ynnä omantunnon cansa, saattawat cuolemasta synnin orjille tutkimatoman waiwan, ahdistuksen ja wiheliäisyyden. Parhaillans kuin ihminen pala himosta turhuden perään nautitaren sitä, niin Hänen täyty jättä sen caiken jälkensä, ja sijetyä mailmasta ulos tyhjänä ja alastoinna wieraisiin paikoihin, joissa ei häntä ole muita tuttuja odottamas, kuin ne pähat ja firotut helwetin henget, joita hän eläisäns niin haluisesti on palwellyt caikisa synneissä. Hänen haluns kyllä woipi vielä palaa sen endisen Cunnians, ta warans ja hecumans perään, waan caikki turhaan ja ilman toivoa tulla niistä enää ikänäns nautikeman; Hänen endinen ilons synneissä macaa Hänen muistosans, ja osotta Hänelle nyt cuinga petollinen se on ollut, cosca se ei enää woi Hänen ikändääns huwitta; se sisällinen wastahacoisuus ja wiha Jumalata wastan, joca on salaisesti ennen waicuttanut Hänen syndisessä menosans, ilmoitta igens nyt omantunnon todistuksesta Hänen riettaudesans: mikä siis taita caikesta tästä syndyä, kuin syöpyä ja calwawa, waan aiwan hiljainen, catumus, närkästys sekä ikeens että caickia synnin seuramiehiä wastan, pelco, wapistus, turha toivotus, epäily, ja täydellisesti murhawa ahdistus, ilman yhtään liewitystä, ilman jongun huojennuksen toivoacan coscan. Eikös tästä ole wiheliäisyyttä kyllä ike Synnin luonnollisista hedelmistä, jotca wälettämättömästi sijtä seurawat, jos ei vielä toista helwettia ja rangaitus-carsina oliscan? Mutta päälisxi ilmandu vielä sille wiheliäiselle sielulle ike Jumalan oikia ja wanhurscas duomio, joca päättä Hänen näitä caickia hywin ansainnen, ja wiimeksi Hänen syystä nyt, Jumalan wanhurscan wihan kirjaukelba, niin kuin tulelba joca palaa alimmaiseen helwettiin, saawan ijancaickisen piinan ja cuoleman ulos seisoa, siinä ulconaises pimeydes ja puuttumattomas tules, joca perketelle ja Hänen Engeleillens valmistettu on ijancaickisesti. Ah! sitä onnetoinda synnin palwelusta, Satanan waldacunnasa, joca myötäns vielä

perästäkin pään tuo niin tuskimattoman wihelijäisyden. O! josca caieki synnin orjat sitä aivanans huomaisit ja ajattelisit! totisesti, he caiecia cökisit, että he pian kirkotettaisiin lulos perkelen nuorista ja siteistä joilla he sidotut owat. Siihen totisesti tarwitan cans täysi tosi, jos sen pitä meistä toimeen tuleman. Jomgatahden myös, cosca me nyt olem cagellet, Perkelen waldacundaa Hänen Luondons puolesta, cuinga se on, yri Sisällinen ja salainen / yri Pahuden / ja yri wihelijäisyden waldacundaa, tahdom wielä.

2. Pirun
Waldacun-
nan Wah-
puus.

Toiseyi / cagella, Perkelen Waldacundaa mailmasta, Hänen Wahwudens puolesta; Tämä pirun waldacunnan wahpuus on niin suuri, ettei mikän luonnollinen woima ulotu sitä särkemän, eikä ihmistä perkelen orjudesta irti lasteman, waan siihen tarwitan yri ylönn luonnollinen ja määrätöin woima, ja ihe Jumalan wakewän woiman waicutus; eikä se wielä ihmisengän tykönä tapahdu kewiästi ja leikillä, waan siihen tarwitan täydelinen tosi, ahferus, kilwoitus, ja niin cuin wakivalda. Taincallaisesta perkelen waldacunnan wahwudesta ja kirotusta woimasta, on meillä täsäkin Ewangeliumissa monda todistusta, joco me sitte cagelem perkelen Luondoa, joca tätä waldacundaa rakenda, wahwista ja edes wasta; eli myös niitä Useita cuin hän siihen pitä:

Mäky / Pi-
run Luon-
nosta / että
hän on
Sengi.

1. Luondons puolesta sijs / ensin, perkele täsä edes pannaan meille, niin cuin yri Sengi, jolla ej ole jotän ruumillista olendota, cuin olis, maasta, wedestä eli muista ruumillisista cappaista cocoon pandu; waan on yri eläwä, waicuttava, ymmärryksen ja Tahdon woimalla warustettu olemus; jota ne ruumilliset cappalet ej taida estää lijkumasta eli waicuttamasta, joca pi caisesti räpähyses culke paicasta paickaan; joca salaisesti taita lähestyä sieluja, ja heistä waicutta cosca hän siihen tilan saapi. Josta me helposti taidam päättä, ettei händä woiteta ruumillisilla aseilla, waan hänestä taitan sanoa: jos hänen tygöns menän miecalla eli keihällä, aseilla eli harniscoilla; niin ej hän igens lijcuta. Ej hän vauta tottele enä cuin corttu / eikä waste enä cuin labo puuta. Ej händä nuolet earcota, ja lingo kirkwet owat hänelle niin cuin acanat.

Job. 41:
17 -- 20.

Was

Wafara on Hänen edesäns nijn cuin corssi; hän pilkkaa liehuwita keihäitä etc. Tästä pirun hengellisestä luonnosta seura myös se, ettei ihmiset cosean eli cusan ole wapaat Hänen päälle carcauwistans; sillä hän äkistä taita heitä lähestyä, waelda sitä warten carkeita paikkoja/ etsein lepoa, eli nijn cuin P. Pietari sano: Käyvi ymbärins/ nijn cuin kiljuwa jalopeura/ ja etzi kenen hän nielis. Ja jota salaisimmat sencallaiset Hengen waicuturet owat, sitä waarallisempi on Hänen woimans. Niin märryrens puolesta, on hän yri paljo Pietäwä ja caikes pahudes wiisas ja wiecas hengi, joca ymmärtä ja tietää monda luonnon salaisutta, ja pitkällisen coettelemisen cautta, on tullut ulos tuffiman ihmisten mielen tairwuturet, ja sen jälken tietä luonnollisia wälicappaleita suckelasti käändä ja käyttä Hänen waldacondans wahwisturexi, jonga tähden hänelle myös omistetän sywydet, ja salaiset wieckaudet, joita ihmiset tuffin tuta eli ulos tutkia taitawat, nijn cuin myös caickinaiset carwalat päälle carlamiset. Tabtons puolesta, hän on Satanas, ja wastan seissoja, sentähden että hän on wihalla täytetty Jumalata ja Hänen hywiä luondocappaleitans wastan; nijn että hänenä on sammuttamatoimian halu turmeleman sitä cuin Jumala on hywäri tehnyt; tämä Hänen wihans on suuri ja wäsymärdoin, ettei hän lepä eli suutu usiasti ja aina uudesta cokemasta parastans wijmeiseen asti, waicka hän kerran eli usiasti ennen on tullut estetyni ja woi tetyni. Tämän callaisesa wieckaudesa ja wihasa owat myös ne saastaiset henget yrimiellisestä luonnosta/ ettei yri estä eikä aja ulos toistans, nijn cuin JESUS sanoo, waan he owat toisillens arulliset, yri otta mielelläns seikemän muuta häändäns pahembata hengee cansans. Taincallainen hengellinen wiecas ja kiljuwa wihan luondo, teke nyt perfelet wälewäri ja ssweljari yhtä woimallista waldaconda rakendamän. Waan nijn cuin hänellä, ej ole luonnostans yhtän walda eli oiseurta Ihmisten ylitse, nijn muodoin cuin ne Jumalan omaisudexi tehdyt owat; nijn ej hän myös taidais mitän saatta aicaan, caikella carwaludellans ja pahudellans, ihmisten wahingoxi ja omistamisexi orjirens, ellei ihmiset itse olis andanet ja wielä andais hänelle aseita käsijn, joiden cautta hän woimansa ulos harjoitta heidän päälläns. Jongsatähden myös wap: JESUS Hänen cuku wälewäri barniscoturt,

1 Pet. 5: 8.

Salmuov.

Apoc. 2: 24.
Eph. 6: 11.

tury/ joca on monencallaifilla aseilla warustettu. Josta me siis nyt cagelem :

Ja Hänen
Aseistans/
cuiu on / 1.
Se turmel-
du luondo.

2. *Nijä Aseita/* joilla perkele warusta , ja wariele Hänen waldacundans mailmasa, jotta myös osettawat toiseri Hänen waldacundans wahwuden. Näiden seas on kyllä se ensimmäinen; Ihmisten Turmeldu Luondo / joca sisälläns pitä erinomaisesti, Sokeuden ymmärryessä/ ettei ihminen Tunne Jumalata niin hywäri cuin hän on, ei mailmaa niin turhari, ja catoowari, ei ikeens niin turmelluri ja raabolliseri, eitä pirua niin pahari, cuin ne caieki izestans owat; waan luke Jumalan pahemmari cuin hän on, igens kyllä keltvolliseri ilman Jumalata eteens cagoman, mailman parahari osayens, ja pirun ei niin wahingolliseri, waan pikemmin arulliseri wähiimmärikin wiseisä tiloisa. Tästä Sokeudesta, tule sitte Tahdon ja haluin wieroitus pois Jumalasta, ja kääntäminen eli tairutus ike tygöns, ja mailman tygö. Cuinga nyt tämä perkele on tämän caubian turmeluxen aicaan saattanut meidän esiwanhemmisam, Syndijn langettamisen cautta, sitä me jo olemme sekä nyt edeldäpäin, että mualla cuullet. Waan niin cauwan cuin nyt se sama Turmelus on wallalla ihmisesä, niin cauwan cans on perkelellä aina awoin owi ihmisen sydämmeen; sillä silloin on huone hänelle aina la caistu ja Hänen mielens jälken walmistettu, jonga hänen työfoudins niin puhdasna ja walmisna hänelle pitä. Ja niin cuin tämä turmelus hamasta Sikimisesstä ja Syndymisesstä on sywäldä juuritettu ihmisen luonnosa; niin sitä on kyllä arwattawa, cuinga wahwari pirun waldacunda tämängin asen cautta tule, niin että caiketi wäkiwaldä pitä rapahuman ihmisen oman luonnon päälle, jos se pitä firwotettaman perkelen pauloista. Jongatahden se myös wäkiwallaisilla ninillä, niin cuin himoin Ristijnnaulizemisella / synnin ruumin turmelemisella, ja sen jäsenden cuolettamisella, sijä N. Raamatus ulos merkitän. Tästä ihmisen luonnon sywästä turmeluxesta me siis nyt mahdam nähdä, cuinga wahwari jo sen cautta on perkelen waldacunda rakettu.

Pf. 51: 7.

Gal. 5: 25.

Rom. 6: 6.

Col. 3: 5.

2.
paba ylös,
esiwattam-
minen.

Mutta tämä wahwuus paitsu wielä suuremmari, yhdä den wäärän ja edes tacaifen ylöscasiwattamisen cautta/ joca on se Toinen ase jolla piru woimallisesti wahwista Hänen waldacundans mailmasa. Cosca lapsille cohta alusta ei ainoastans

stans sallita, että he estämätä saawat pysyä heidän Ymmärtä-
mättömydesäns, ja seurata luonnollisia halujans; mutta heitä
myös neuvotan ja johdatetan ikeens ja maailmaa suures arwoos
pitämän; ylltetän omalla esimerkillä, eli kähyllä, wihaan, coston
pyhdoon, cateuteen, wannomiseen, warcauteen, walheseen, pes-
toreen, ja muuhun pahuteen, niin että lapset jo ennen kuin he
taitawat eroitta oikian käden wasemmasta, taitawat euitengin
olla wihaiset, pahan sifuiset, ylpeillä coreudestans, rijdellä, wan-
noa, walehdella, pettä ja niin edespäin, joihin wanhimmat ike-
owat heitä harjoittanet, naurain ainoastans cosca he jotain pah-
ha tekewät. Eako tämä tule pian paruri puuri, joca sitte ei-
enä wäänny, waan wahwistu Hänen pahasa caswosans ja can-
da hedelmätä pirulle. Tästä se totuttu Tapa tule wijmeim
Bijndiäry; ettej sitä muulla kuin määrättömällä woimalla tai-
ta toisialle taitoutetta; niin että jos Parannusen armo ei wä-
liin tule, sittä syniin harjoituksesta tulee wälktämätöin cadotus ja
cuolema: sillä tairaco musta Cansa muutta tabcans, eli
Pardi pilcuns? niin te myös taidatte tehdä jotain hy-
wä; että te pahaan tottunet oleetta. Ach! te wihelijäiset
wanhemmat, jotca näin kirottuja aseita ike annatte wihamiehelle
teidän Lastenne päälle, Hänen kiroton waldacundans wahwista-
miseri!

Cako tästä/
1 Sun. 10p.
piällesi.

Cako/Sun.
1 Titinitt.

Jer. 13: 23.

Tässä sitte cans tulewat siri Colmanneyi aseeyi jolla
perkele wahwista hänen waldacundans, caicki pahendawaiset
Esimerkit / jotca sängen paljon wahwistawat Hänen waldacun-
daans. Cosca ihmiset, ja hjoitengin ne joca suures arwosa ja
cunniasa owat, eläwät rohkiasti pahendawaisissa töisä, niin kuin
wanhemmat Lastens edesä, Esivalda alinmaistens, Opettajat
Sanan cuulsains, ja Isännät ja Emännät palcollistens edesä,
ja heidän joca aica nähtäwällä esimerkilläns pistäwät heidän sil-
miins; totisesti, on heidän esicuwans paljon woimallisembi pidät-
tämän ja paaduttaman ihmisiä pahoisa tawoisa, kuin caicki ne
parhatkin kähyt, neuroot, opeturat ja manaurat owat heitä
hywän tapoin tawuttaman; sillä Esimerkit langewat paremmin
silmiin ja mieleen, kuin puhe ja opetus: Luondo myös ikestans
on walmimbi pahaan kuin hywään. Srongarähden myös wap:
JEsus, hirmuisella costolla uhca niistä jotca muita pahendawat:
Woi maailms pahennusten tähden, sillä pahennuret cum-

3. Pabat
Esimerkit

Mat. 18: 7. 8.

mingin tulewat. Woi cuitengin sita ihmistä/ jonga caulta pahennus tule. Parempi hänelle olis/ että myllyn kiwi ripustettaisiin Hänen/ caulaans/ ja upotettaisiin meren syvyyteen.

4. Tämä mailma.

Se Heljäs perkeleen Aset, jolla hän wahwista walda cundans, on yhteisesti tämä Mailma; jonga cansa tässä ymmäretän kaikki ajalliset menot ja asiat, jotea tähän elämään tulewat: kuin on, ruoca, juoma, waate, huone, calu, tarwara, cunnian wirca ja muut sencallaiset. Sillä waikka nämät kaikki ikessäns owat hywät, wiattomat ja tarpelliset, ja niillä uscowaisilla lapsilla taitan nautitta oikein Jumalans cunniaxi, ja ikensä ja läbimmaisens tarpelliseri hywäxi, niin cuitengin kaikisa kändymättömisä hallige yri wäärä halu näiden perän, niin myös niiden wäärin käyttämys, joca aina suuremmaxi castwa, cosca he näitä näkewät ja nautigewat, että niin nämätkin cappalet sen caulta kelpawat pirulle sowlaxi aseeri sitoman ihmisiä turhuden orjuteen. Niissä uscowaisissa tosin wielä cans asu se wäärä halu, joca niin kuin salattu waan cuitengin kytöwä walfian kipinä pian sytty ylös niin kuin tulaan, cosca he niistä catowaisia pitelewät, ellei he ole walpaat ja ahkerat siinä joca päiwäissä parannureja ja nudistureja sita tucuhuttaman ja sammuttaman, ettei se waldaan pääse: jongatähden he myös tarwigewat tätä waroitusta: älkät vacastaco mailmaa: jotea tätä mailmaa wiljelewät, olcan niin, ettei he sitä wäärin käyettäis. Jaa, ei se ole ihme, että perkeles taincallaisia ajallisia cappaaleita wäärin käyttä Aseeri ikellens, että wahwistaxens niillä Hänen waldacundaans; sillä se häwytöin hengi käypi wielä edemmäxi, ja käändä ikellens sencallaisixi aseeri myös.

1 Joh. 2:15.
1 Cor. 7:31.

3. Jumalan
Pitkämie-
lisyys, ja
hywyyt.
Rom. 2: 4.

Wijdennexi ne Hengellisetkin Aasiat, jotea cohdasrans owat aiwoitut ja määrättyt Jumalan waldacunnan rakennurexi ja wahwistamisexi: Mikäs on terwellisempi ja sowliaampi wetämän ihmisiä Parannureen, kuin Jumalan Sywyden, Bärsimisen ja Pitkämiehyden rickaus? Mutta eikös se paha hengi enimmitten käännä sita niiden jumalattomain paatumurexi heidän pahudesans? Ujii että heidän sydämmens käyterän pahaa tekemän, sita ettei cohta pahoja töitä duomita. Niin owat Jumalan Wigauzet cans sihen aiwoitut, että ih-

Caarn.
Itij. 8: 11.
Wigauzet.

mi

miset niiden kautta ylösherätettäisiin synnain unesta ja waadittaisiin Parannukseen; Waan perkelen yllhtyren kautta he niistä usein paaturvat, ja pahemmaksi tulewat poiekeman enämmin pois, ja harhailleman, cosca heitä lyödän. Niin wielä, Jumalan autuuri tekewä Sana/ näin wäärin käytetän, cosca pirulle annetan tila Lain uhcaurista syöstä ihmisistä epäilyheen; ja taas Ewangeliumin suloiisista Lupauksista nucuttaman Suruttomuteen, niin että he Jumalan Armon irttaisuteen ja haureuteen wetäwät. Ja, ihe niiden Käändyneiteengin ihmisten armon Tila, josa he seisowat, tule pirun walbacunnan wahwistamisen aseeri silloin, cosca he rupewat mailman menestyren alla wieranduman pois siitä ensimmäisestä rackaudesta ja cuumudesta, ja langeman caikentaiseen mailmaalisuteen, josta syhdän tule uudesta walmistetuxi sen pahan hengen huoneeri, niin että silloin sen callaisen ihmisen wijmeiset tulewat pahemmaksi kuin ensimmäiset niin kuin JEsus tässä sano. Ei ainoastans Hänen cadoturens sitä rascammaksi kuin se olis ollut, jos ei hän ikänäns olis tundenut totuden tietä; mutta myös se tule hänelle paljo rascammaksi ja tydlämmäksi että uudistua jällens parannukseen, jota suuremmassa mitassa hän ennen on Jumalan armoa nautinnut ja maistanut, ja cuitengin siitä armosta nyt on pois luopunut ehdollisten syndein kautta. Tästä siis Asetten pajsoudesta, joilla Perkele näin rakenda ja edes wasta Hänen walbacundaans, nyt yldäksyllä arwatan Hänen walbacundans wahwuus. Ach! tutkicam tämän Vimeyden sywyttä ja woimaa niin, että me caikin todella tulisim siitä pois pelhätetyri, ja ettei meillä kenelläkän olis osallisuutta sen pahan Hengen walbacunnan wahwistamisesta, eli sen yhteydestä, Jumalan walicappalden wäärin käyttämisen kautta, sekkä Luonnon että Armon walbacunnasta! Waan pitäkö siis perkelen walbacunnan wahwuus näin suurena ja yligewottamatoinna aina seisoman? Pois se. Cosca se händä wälewämbi tule ja woiteta Hänen, niin hän otta pois caikki Hänen sota aseens joihin hän turwais, ja jaccaa Hänen saalins. Sano tässä way: JEsus. Sentähden siis, cosca me nyt olem tutkistellet Perkelen walbacunnan wahwuutta / sekkä perkelen omasta Luonnoista / että Hänen Aseistans / niin me nyt.

Colmanneri, pää asiari, tahdom cagella, Millä ta walla tämä Perkelen walbacunda mailmassa yligewoiteta tan?

X r x r 2

Esa. 1: 5.
Jumalan
P. Sana/

Ja Armon
gin tila.

Luc. 12: 47.

2 Pet. 2: 20.
21.

Hebr. 6: 4-5.
6.

v. 22.

3. Euinga
pi-un wal-
bacunda yli
woiteta?

tan? Tämä voittaminen ei taida coscan tapahua ihmisten eli luon-
 docappalden määrällisillä voimalla; sen tunsit ne epäuscoiset Ju-
 dalaiserkin, ettei perkeleitä taittu ulos ajaa ihmisten voimalla si-
 nä ruumillisefakan riiwauresa; jonga tähden myös he ihmetteli-
 sittä / cosca JEsus tätä voimallista työtä teki: he pidit Hänen
 passasna ihmisenä, sentähden ei he woinet käsittä, cuinga se taissi
 olla mahdollinen, että hänellä oli walda perkelitten yllise. Muut
 jotca myös ymmärsit tämän työn olewan suuremman kuin inhimil-
 linen voima on, eikä cuitengan cateudesta tahtonet uscoa eli tun-
 nusta Christuxen olleen lahjotetun Jumalallisella voimalla, omis-
 tit sencallaisen woiman Beelzebubille, perkelitten päämiehelle:
 ja tosin, Caikin he sen tiesit, ettei ihmiset heidän waellans woit-
 ta perkeleitä. Jhe Christus myös sitä wahwista, cosca hän wer-
 ta perkelen yhteen wäkewään harniscottuun; joca Hänen co-
 tons warjele, ja pitä Hänen omans rauhas. Mutta siinä siwus
 sa sano Hän, että cuitengin on se, joca on händä wäkewäm-
 bi; joca tule ja woitta Hänen; ja otta Hänen sota aseens
 ja jaccaa saalin; niin cuin myös, että hän ulos ajaa perke-
 leitä Jumalan Sormella. Tästä me nyt niin passon näem ja
 päättäm, että Jumalan woiman Työ ja waicututus, perkelen
 waldacunnan yllise woittamisessa on Cahtalainen: Ensin / J-
 suxen oma Sota itse perkelen cansa; jolla hän Hänen woit-
 ta, ja Hänen Aseens pois otta: Toiseri, on Jumalan Sormi
 ja Pyhän Hengen woima ihmisten tykönä, jonga cautta Hänen
 saalins tule jaetnyi, ja sotaaset ihmisille hywäxi käytetyxi.

I.
 Christuxen
 Anson ja
 ja woiton
 cautta /
 Adquisitiwe,
 1 Joh. 3: 8.
 Gen. 3: 15.
 Meidän
 edestäm.

Ensin / mitä siis JEsuxen Sotaan perkelen cansa tule,
 niin se jo on tapahtunut, Ansaikemisen ja woiton puolesta, Hänen
 Libans päiwinä, cosca tämä Jumalan Voica tuli ihmiseri, waelsi
 ja kärsei mailmasa sitä warten, että hän perkelen työt olis
 särkenyt; ja tämän wanhan kärmen päään ricki polkenut.
 Me olem jo ennen cuullet, että se ensimmäinen ja wahwin aset
 jonga cautta perkele harjoitta waldans ihmisten yllise, on heidän
 Luondons Turmelus: joca sisälläns pitä, ei ainoastans ne
 wädrät taitouturet ja halut, jotca pirulle tilan ja woiman an-
 darwat waicuttaman ihmisisä; waan myös tämä luonnon Turme-
 lus pitä sisälläns yhden duomion; eli oikeuden; caltaisen sikeen ja
 welwollisuden, jolla ihmiset vain rickomisens cautta, owat isens

Jumalan Armo- hallituksesta irtainnisi ja siihen mahdottomiksi
 tehnet, ja sitä vastaan heittänet ikens perkeleen oikeuden ja wallan
 alle; Niin ettei siis Jumala Hänen Pyhän ja wanhurscan Luon-
 dons jälken, tainnut enämbi omistaa ihmisiä ikellens niin kuin
 Hänen omaisuuttans, eikä lähestyä heitä armollans, eikä yhdis-
 tyä heidän cansans, eli tehdä heitä osalliseksi Hänen terwellisistä
 ja autuallisesta sisällä asumisestans, niin caurwan kuin Hänen näin
 Hänen oikeudens jälken täydni cahoa heitä wihollisiksi, jotca
 aina Hänen wihans ja kiwaudens alla macawat; Sentähden
 waabei Hänen wanhurscaudens wälttämättömästi sen, että Hä-
 nen Lakins piti täytettämän, ja synnin ansaittu rangausus kärsi-
 tämän ennen kuin hän taifi mielistyä jällens ihmisin, ja corjata
 heitä niin kuin omaisudens Cansaa, eli millän tawalla autta hei-
 tä. Sillä wälillä, ja jos ej se täydellinen Jumalan Pojan
 Sorwinto olis wäljin tullut, niin ihmiset macaistit caikin perkeleen
 oikeuden ja wallan alla, niin kuin hänelbäl ryöstetty saalis, ja
 olisit wicapäät ijancaikiseen onnettomaan orjuteen Hänen cans-
 sans. Tätä Jumalan wanhurscaasta duomioo wahwista P. Pa-
 wali, cosea hän sano: että caiken mailman pita Jumalan
 edes wica pään oleman, Jonga hän selittä toisesa paicasa
 niin, että sen cansa ymmärretän duomioo cadotukseen/ joca yh-
 desta ihmisestä, nimiträin Adamista on tullut. Niin kuin
 myös Epistolasa Ebrerein tygö, ihmisten tila tämän Jumalan
 duomion alla, cugutan, orjudeksi, johon ihmiset cuoleman
 pelwost caiken ikäns piti fidotut ja wicapääät oleman, jo-
 sa orjudes perkeleen walda caickein corkein on, niin kuin me edel-
 listestä warsyöstä näem, cusa perkele sanotan olewan se jolla cuo-
 leman walda oli. Että nyt tätä Perkeleen waldaa särkeä, ja
 ihmisiä Hänen oikeudestans ulos kirwotta, johon he nyt Juma-
 lan wanhurscan duomion cautta olit sulsetut, ej ollut yhengän
 luondocappalen woimasa, eikä mitän inhimillinen walicappale ollut
 siihen ulottuwa: sillä ej welikän tainnut ketän lunasta/ eikä
 Jumalalle ketän sowitzta. Sillä heidän sieluns lunastus on
 ylönn callis, niin että se jää telemätä ijancaikisest. Tri-
 nänns Jhesus Kristus/ Jumalan Poica/ on sen Niehudesans
 tehnyt: Hän tuli lakia täyttämän, Hänen täydellisellä nöy-
 rällä Cuuliaisudellans, jonga hän meidän puolesttan ja siasam o-
 sotti Cairwalliselle Jällens; Hän tuli myös täydellisesti Kärsi-
 män

Rom. 3: 19.

Rom. 5: 16.

&c.

v. 12. 14.

Ebr. 2: 15.

ενοχοι δε-

λατας.

v. 14.

Pl. 49: 8. 9.

Mat. 5: 17.

- Efa. 53: 4-5. män ja ulos seisoman, caiken sen Coston ja Rangaisturen, cuin Laki duomise sen rickosille: sillä hän candoi meidän sairaut- dem / ja meidän lipum hän sälytti päällens, Hän on haas woitettu meidän pahain tecoin tähden, ja meidän syn- deim tähden / on hän hofuttu: Rangaistus on Hänen päälläns / että meillä rauha olis. Cosca nyt tämä oli tehty, taicka Jumalan neuwosa niin cuin aicanansa täydelliseksi tehtä- wäri cagottin, niin silloin Jumalan oikeus ja wanhurskas duo- mio oli saanut Hänen tähtens ja kylläns; niin että Hän taissi ta- rita ihmisille jällens ystäwyttäns ja apuans perfelettä wastan, ei- kää perfelellä myöds sillen enämbi ollut oikeutta pidättämän ihmisä Hänen orjudesans, waan Hänen aseens olit JEsuxelba pois ota- tut, niin cuin P. Pawali cans todista: Cuolema on nielcty woitosa. Cuolema cusa on sinun otas, helwetti cusa on sinun woittos? Mutta cuoleman ota on syndi ja syn- nin woima on Laki; mutta kytös oleon Jumalan, joca meille woiton andanut on, meidän HERRan JEsuxen Christuren cautta. Ja niin Christus on cuoleman cautta hucuttanut sen, jolla cuoleman walda oli se on Perkelen.
- Ebr. 2: 14. Ja tällä muoto on JEsus eukistanut perkelen waldacunnan, ja sen wahwuden särkenyt, ja hänelä oifeuden pois ottanut, ettei hän saa ihmisä tahtons jälken hallita. Ja caicki tämä nyt tule JEsuxen Nimmäisen Papin wircaan josa hän näin ylös uhrais igens mailman syndein edestä. Mutta niin cuin ihmiset heidän luon- nollisesa tilasans, ej tiedä mitän tästä actuallisesta woitosta, eikä ymmärrä sitä wihelsäisyhttä cuin Synnin orjuus perkelen wald- acunnasa myödtäns tuo; waan suostuwat sihen huwitukseen cuin sillä turmeldulla luonnolla on synnin palveluksesta, ja sentähden mielistywät oleman sinä orjudesa, ja seuraman halujans; niin sentähden tämän perkelen hallituren yli woittamiseen tarwitan.
2. JEsuxen woiton O. mistamisen cautta / Meisä / Adplicative. Toiseyi / yri erinomainen Jumalan woiman waicut- taminen jocaigesa ihmisessä, jolla JEsuxen toimitettu woitto perkelen ylige ihmiselle ilmoitetan / ja omistetan / niin että hän sen cautta itse työsä pelastetan perkelen hallituksesta. Tätä me JEsuxen omalla sanalla cükumme Jumalan Sormeyt. Se on cans yri epäilemätöin asia, että JEsus Jumalan Sor- men cansa täsä ymmärtä Pyhän Hengen woiman, joca oli Hänelle Niehuden puolesta määrättömäsä tyädellisyydesä lahjoi- tet.

tettu, jolla hän woideldu oli, ja sen Hengen woimasa/wael-
 si ymbärins, teki hywää/ ja paransi caicki jotca perkelele. Aa. 10: 38;
 dä waiwartin. Sillä niin tämä asia selitetän P. Matheuren
 tykönä: jos minä ajan ulos perkeleitä Jumalan Hengellä/ Mat. 12: 28.
 niin Jumalan waldacunda tuli reidän tygön. Niin cuin
 nyt se oli Pyhän Hengen woima, jolla perkele täsä waadittia
 lähtemän ulos ihmisesä, jota hän ruumillisesi oli riwannut;
 niin myös se erinomaisella tawalla Raamatus luetan Pyhän
 Hengen Wiran Työri, cosea ihmiset johdatetan JEsuren Anstion
 ja woiton osallisuteen, että he sen kautta ike työsä tulewat Pi-
 meyden wallusta pelastetuxi ja Jumalan Raakan Pojan Col. 1: 13;
 waldacundaan sijetyri.

Tämä tapahtu nyt, Ensin, silloin, cosea Pyhä Hen-
 gi, JEsuren Prophetallisen wiran Toimituxesa, alca kukis-
 taman pirun töitä ihmisis sillä tawalla, että hän sen pahan hen-
 gen walhe-menon ilmoitta ja wälkuteen nähtäwäxi tuotta, ylöswa-
listamisella.
 niin että ihmiset tulewat oikein Jumalan P. Sanan walosa,
 näkemän ja tundeman syndins, ej ainoastans cuinga monet ja
 suuret, waan myös cuinga riettat, cauhistawat, wahingolliset ja
 cadottawat ne owat; niin että se rupe käymän heidän sydammek-
 lens, ja he rupewat catuman, paharuman, häpemän ja wiha-
 man niitä haluja ja töitä, joihin he ennen niin hywin mielisty-
 net owat. Tätä Pyhä Hengi teke ja waicutta Lain Sanan
Rom. 7: 7.
13.
 kautta, cosea se oikein tutkitan. Sydän ja elämä sen jälken coe-
 tellan, Lain ubeaurista oikia waari otetan, ja ej paaduteta sy-
 dändä Pyhän Hengen waicuturia wastan. Tällä tawalla tosin
 ihminen ensin tule suuttuman synnin palweluxeen, ja perkeleen
 hallitus sydammesä seisabtu. Josta sitte sencallinen jo näkewä
 ja menoans caturwa sielu Ewangeliumin etenasettamisella ja
 sen Lupaurilla, Pyhäldä Hengeldä ylöswalaistan, Tundeman
 Jumalan Armon sywyttä ja korkeutta, ja JEsuren Sowinnon
 tähdellisyttä ja awarutta, josta syttyy siinä pelästynesä ja hädäs-
 tynesä sielusa, yxi harras ikäwöiseminen, rucoileminen, ja toi-
 wo, että saadaxens hywäxens nautita sitä ilmoitettua ja tarjet-
 tua JEsuren Lunastusta ja Sowindota. Tämä Useon käsittämi-
 nen yhdistä nyt sielun JEsuren cansa, ja lasse sen irti synnin ca-
 dottamisesta, että niin ihminen täsä tule totiseen Jumalan Ar-
 mon

Cor. 2: 12.

Rom. 5: 5.

Ja muilla
waikutuksil-
la.

mon ja Sovinnon osallituteen JEsusesta. Ja niin kuin taincallai-
nen suuri muutos, ei tapahdu, niin kuin kirkolle ja kanoille, ih-
misen tietämättä; vaan sisällisellä hengellisellä tundenisellä ja
maulla, jolla ihminen totisesti maista Jumalan Armon ja JEs-
uksen rakauden makeutta Pyhästä Hengestä; niin se terwellinen
Jumalan Armo, joka näin ihmiselle nyt on ilmandunut.

παιδεία-

σα.

Tit. 2: 11.

12.

Wielä Toiseksi / Sisällisesti ja voimallisesti aina edes
päin, opetta, neuwo, taituuta, ja kääntä ihmisen, hyljämän
caiken jumalattoman menon / ja mailmalliset himot / ja tä-
sä mailmas siwiästi, hurseasti ja jumalisesti elämään; jonga
cautta niin perkelen hallitus niissä uscowaisissa sieluissa yllike woito-
tan ja ulos ajetan.

Tällä muoto osotta igens sitte JEsus Hänens asuwan
Hänen uscowaisians, ja olewans heissä suuremman ja wäke-
wämmän, kuin sen joka mailmas on, perkelen; cosca he usco-
sans seisowat, sitä harjoittawat, ja sen woittoa oikein hywärens
käyttävät joka päivä, himoin ja mailman pois kieldämisesä ja
riisumisesä. Näin siis ja tässä tilassa JEsus otta pois Wirun aseet,
niin että sefä ne luonnolliset aseet, niin kuin owat Sielun woi-
mat, ymmärryksen tieto, oppi, wiislaus, joita piru on ennen kys-
lä suckelasti tiennyt käyttä Hänens asehirens, Jumalan waldacun-
nan kufistamiseri, ja oman waldacundans wahwistamiseri, nyt
tulewat suurella kiiwaudella uscowaisilda JEsuksen woiman caut-
ta käytetyri, Jumalan cunniari; ja muitten ja igens autuberi;
että myös tässä, niin kuin JEsuksen Cuningallisen wiran coi-
mitusesta / Synnin woima jocapäiwä murretan ja alas paine-
tan, jonga cautta niin Pirulda pää aset tule pois temmaturi,
sillä niin cauwan kuin Synnit hallikewat ihmisesä, niin cauwan
me turhaan Sotaa käymme ja woittoa odotam; tässä wielä JEs-
sus jacaas ulos Hänens saalins / että hän anda ja jacaas ihmi-
sille, Terwerden, Hengellisen Elämän, wanhurseauden, ja Uubis-
susten woiman, jotta se paha Hengi ihmisilda pois ryöwännyt
ja saattanut on.

Tässä turkistelemisesta siis, Raekat Sielut, oppicam: En-
sin / wisusti tuckiman meidän Tilam / jos me olem Jumal-
lan eli Perkelen waldacunnassa? ja cosca perkelen waldacun-
da on niin Sisällinen ja Salainen, Paha ja wihehäinen, wah-
wa

wa ja warustettu, cuin me jo cuullet olem: nijn älkäm ajatelco sitä, että jocu taita olla wapa siitä ainoastans sen cautta, että hän asu sen Christillisen Seuracunnan ulconaisesa yhteydesä Jumalan Armo: Waldacunnan kessellä; taicka että hän on Castettu lapsudefsa, nautise Kippiä ja H:K:ran callista Ehtollista, ja muita Seuracunnan wapauria; taita cans muutoin siinä yhteises elä: mäsäns pitä ikens wapaana niistä julki: paboista töistä ja mailmallisen Esirwallan rangoimisista. Nämät tosin owat caicki hywät asiat ikesäns, waan cuitengin caickein näiden cansa taita olla yhdistetty sekim Sydän joca wielä mailmaa ja sen turhuutta, ehi, vacasta, ja parhan osans ja onnens edestä pitä. Ja cosca sencallaiset mailmalliset halut sydämmesä halligewat, ja caicki ihmisen toimitukset siitä lähtestä ulos wuotawat, nijn ne jo tekewät hänen perkelen orjari, ja ulos sulkewat Jumalan waldacunnasta. Ei siis yrifän mahda tilaans uscoo hywäri tykönäns, nijn caurwan cuin ej hän wisun tutkinnon perästä Jumalan edes harwaise tykö: näns, että tämä halligewa mailman racaus ja juoru totisesa caturmusesa on cuoletettu, ja wielä siinä joca päiwäises parannuses alas painetan ja tucahutetan. Lyhyeldä sanottu, Merkit jotca wastan sanomattomasti todistawat pirun waldacunnan wielä olewan ihmisesä, owat nämät: ensin, se joca ej wielä ole oikein Tundenut Hänen turmeldua ja wihelijästä tilaans Luonnon säädysä, waan halulla siinä elä ja edespyrki. Toisexi, joca ej wielä ole yhtän paha mielidä eli wihaa kättä: tänye pirun töitä ja menoa wastan: waan on uhrannut Hänen sieluns ja jäsenens pirun palveluxeri hecumasa, haureudesa, juopumisesa, ylpendesä, ahneudesa ja muisa ehdollisija synneisä. Colmannexi, joca ej wielä pidä yhtän Sota eikä tunne wasta hacoisunetta tykönäns niistä paboja haluja ja pirun töitä wastan tykönäns waan tydyttä ikens petollisella rauhalta ja suruttomudefsa. Neljännexi, joca ej wielä ole tundenut tykönäns yhtän Sydämmen: Mielen ja Elämän muutos: ta, waan elä aina endisija synneisäns. Cusa cuitengin Uudesta Syndymisestä pitä usi Elämä tuleman. Sillä nijn pian cuin satan ajettiin ulos mystästä, nijn ej hän ollut enä myckä, waan puhui. Nijn myds se on uden Syndymisen cansa, siinä mailman racastaja tule mailman wihajari, hecumallinen ja juomari raitiri, ylpä nöyräxi, ahnet andeliari ja catorwan calun ylönc:

cahojari, ja niin edespäin. Niin että niin kuin perikelen waldas cunda hänen ennen oli nähtävä ja waicuttawa, niin nyt Jumalan waldacunda on hänenä cans nähtävä ja waicuttawa. Vielä Wiidenneri, Eusa ei vielä ole yhtän totista rakkautta Jesuren ja Hänen P. Sanans tygö / ei yhtän arwosa pitämistä ole Jesuren Saarnawircaa eli muita Jumalan totisia lapsia vastaan / waan caiecia näitä halpana pitä, ylöncako, wäändeles ja ojendeles oman mielenä jalken Jumalan pyhä asturya, Sanaa ja Sacramenttejä, ja niin edespäin. Ja vielä Sanalla sanottu: Eusa yrikän ehdollinen Syndi Jumalata eli lähimmäistä vastaan hallitsee sydämmessä / siinä, niin kuin näitä muissakin edellänimitetyissä merkeissä, vielä totisesti on Perikelen waldacunda wallalla, ja ilmoitta Hänen eukistawaisen ja cadottawaisen woimans silloin cosca he wähemmin luulewat, ja kuusuren eli cuoleman aica tule. Sentähden

Toiseri, Oppicam tästä myös tundeman, Pirun waldacunnan hyötywäistä hedelmällisyyttä caikes pahudes. Niin ettei yrikän mahda lukea yhtäkän synnillistä ja mailmallista halua halwari ja raiscari; waan tietäkö sen, että jos yri wääritys saa wallan ja hallituren sydämmessä, niin se ikessäns synnyttä sanomattomia muita haluja, ja töitä; ja mene trappu trapulda, luonnon taipumuresta synnin rakkautteen, rakkaudesta Työhön ja toimitukseen, Työstä Tapaan ja harjoitukseen, Tawasta Wälttämättömyyteen, ja wijmein siitä wälttämättömystä Synnin harjoituksesta wälttämättömyksi cuolemaan, niin kuin me siitä pidemmäldä cuolem, 1 Sunnunt. P. Colm. päiwästä.

Colmanneri / Oppicam siis tästä vielä, pelwolla ja hämmästyrellä Tundeman sitä Surkautta ja wihelijäisyyttä kuin Synnin palwelusta eroittamattomasti seura. Ja että se on se ainoa syy, caikeen meidän wihelijäisyeem ja onnettomuteem sekä täällä että ijancaiecisudesa. Ja ottacam ikem armon aicana irti sen turmellun luonnon huwituksesta ja caikista synnin pauloista. Alkäm ajatelo, että se on niin keriä asia joca taitan yhdellä sanalla toimitetta ja puhallurella pois puhalletta. Meillä on monda lukematoinda esimerekiä niistä, jotta cuoleman kielis orat ollet sangen sanomattomasa kiruus, tuscas, taistelemi:

mises, ja häädäs pirun paulain siteisä, joista muutamats wijmein, niin cuin kekäle tulesta, Jumalan armon cautta, waicka suuren synnyttämisen kirun cansa seljennet ja autuaxi tulleet orwat, waan cuitengin enin osa orwat hiljaises catumuresans langennet epäilyheen ja cadotureen ijancaickisesti. Uch! muistelecam sijs aina, cuinga wiecas, carwala, ahkera, wäkewä ja waarallinen meidän wihollisem on, cuinga teräwät ja cuolettawat Hänen nuolens orwat. Cuinga oikia ja angara cans Jumalan wanhurscaus ja wiha on Hänen Armons ylöncaigoita wastan. Totisesti tähän tarwitan suuri ahkerus, harras rucous, suuri kilwoitus, wäkiwalda ja walwominen. Ja niin cuin oma woima ej ulotu niin cauwas, niin.

Vid. Titius,
& Scriverii.
Eläls. stat.

Ueljänneri / Oppicam, Boitto Ruhtinan JESuren tygd coco sydämmestä ja mielestä kaändymän, Häneseen Eurwaman, hänesä lapsillisen uscalluren cansa rippuman, händä Opi- sa ja Elämästä uscollisesti ja tasaisesti seuraman. Totisesti, niin totta cuin hän on jo ennen Cuolemans cautta Perkeles woittanut ja Hänen waldaandans cukiistanut, niin totta hän sen myös wielä nyt toimitta niiden caturwaisten tykdä ja sydämmestä heidän ijancaickiseri iloxens ja cunniaxens; waan niin cuin se racas JESus, ej tee sitä ilman wälicappaleita ja wisä Järjestystä; niin Oppicam.

Wijdenneri, wielä Hänen pyhä wälicappaleitans, Jumalan P. Sanaa ja Sacramenteja / wiriästi, ahkerasti, Usiasti, ja oikiaasti, ja oikiasa Catumuxen, Uscen, ja Uden Elämän Järjestyresä, nautigeman ja käyttämän meidän sielum parannuxeri ja yhdistymiseri Jumalan cansa, sillä muun tien cautta en me taida cöscan Jumalan autualliseen yhteyteen tulla, waan aimoastans tämän cautta, josa meille se autuallinen JESuren woitto omistetän uscosa, ja caicki pirun ja synnin hallitus ja walda sydämmestä ulos ajetan ja ylike woitetän; ja sencallaiselle woittajalle minä annan / sano JESus, elämän puusta syö. Apoc. 2: 7. dä / cuin bestellä Jumalan Paradisä on. Ja annan hänen syöda siitä salatuska Mannasta / ja tahdon hänelle hywän todisturen anda / ja sillä todisturella, Uden kirjoi- terun Nimen, jota ej yräkän tiedä waan se joca sen saa. v. 37. Ja niin, Joca woitta / Hänen Minä teen Paraxi minun

Apoc. 3: 12.
21.

Jumalani Templisä • ja kirjoitan Hänen päällens minun
Jumalani Väimen. : Ja annan istua Minun cansant
Istuumellani / niin kuin Minäkin voitin / ja olen minun
Istäni cansa Hänen istumellans istunut. Amen.

Rucous.

HERRA JESU Christe / Sinä voimallinen Kruu-
tinas ja Perkelien woittaja / me sanom sinulle ijancalcis-
sen listoren / sen woittos edestä / jolla Sinä käymen
pään ricki polkenut olet ja perkelien työt särkenyt / Ach
tee meitä caicchia osallisexi tästä sinun woitostas. Ach!
armahda sinuas sen ylitse, että / waiccha Sinä caicchi ih-
miset perkelien wallasta pelastanut olet / cuicengin niin
suuri ja sanomatoim joukko wielä sen wuoyi sen pahan
hengen pauloihin käärittyinä macaa / selitä ja kirwota
sijis Hänen kynsistängs ne joiden edestä Sinä sinun callijn
weres ulostwuodattanut olet. Awa meidän heicot sil-
män näkemän / cuinga Salainen paha / ja wihelijäi-
nen perkelien waldacunda on / ja cuinga wahwasti se
myös Synnin / ja sinun walicappaldes wäärin käyttämis-
sen cautta warustettu on. Wahwista meitä Jumalan
Sota aseilla / Toruden Tunnolla, wanhurscauden rin-
da raudalla / Uscon kilwellä, hengen miecalla / ja Kru-
couyella / wastan seisoman ja woittaman sen pahan hen-
gen cawalita päälle carcauxia. Ja warjele meitä surut-
tomudesta / niin myös sinun Pyhäin walicappaldes,
Sanan ja Sacramenttein wäärintyettämisestä, ettei ne
set cautta tulis wihollisen aseeri Hänen waldacundans
wahwistamisexi; waan ne heidän oikiasa käyttämise-
säns ja waicutuyesans meisä, langeisit meille woiton
siunatuysi edes auttamisexi meidän julmaa wihollistam
wastan / sijhen asti kuin tämän sodan perästä / Sinä meil-
le sen täydellisen woiton ja Cruunun sinun istuumellas
lahjoittawa olet, josa Sinä istut sinun Istäns cansa Hä-
nen istuumellans. Amen, HERRA JESU, Amen!

Eph. 6.
II -- 18.

Puoli - Paaston Sunnuntai.

Esiuhe.

Tämä on Tie, käykät sitä / koska Te oikialle eli wasemmalle kädelle erynet oletta. Näin lupa Jumala Hänen Cansallens Opettaitten kautta ilmoitta sen oikian Tien, Esa. Eug. 30. v. 21. Esa. 30: 21.

Israelin Lapset olit langennet pois sildä oikialda Tiel-
dä jonga Jumala heille Moseren ja Prophetain kautta ilmoitta-
nut oli, Egyptiläisten epäjumalalliseen palvelukseen, taicka
että he turvaisit ja luotit izens Pharaon ja Egyptin woiman
ja wäkewyden päälle, ja ej yrinäns sen Elävän Jumalan pääl-
le. Joca oli yri hirmuinen poikeus ja eryminen sildä oikialda
Ufcon ja Jumalan palveluxen tielä; jota wastan Jumala uh-
ca heitä murenda, ja muserta niin kuin sawiastian, cappaleiri, v. 13. 14.

ja anda pelwon heidän sydämiins, niin että tubannen piti pa-
keneman yhtä miestä, ja niin edespäin. Waan cuirengin lupaa
hän wiela heille sen armon, että heidän silmäns piti näkemän
heidän Opettajans, ja heidän corwans piti cuuleman Sanan v. 17.

taranans, joca sans: Tämä on Tie / käykät sitä / koska te
oikialle eli wasemmalle kädelle erynet oletta. Hän otta tä-
sä wertauxen ikänäns kuin yhdestä Schoulumestariista ja Opet-
tajaista, jolla on yri joueko Opetustapsia, joille hän osotta tietä
yhden waarallisen maan läpi, waan he juorewat tyhmydesä yri
oikialle toinen wasemmalle puolelle ulos siltä yhdestä ja oikiasta
waldatiesta, heidän wahingotans ja loppuans cohden. v. 20.

Ja niin kuin nyt yhden Maallisen Tien päällä näin
cahdella tawalla taitan eryttä ja pois tielä tulla taicka oikialle
eli wasemmalle puolelle, niin on se myös sen Hengellisen meidän
Christillisydem Tien ja waelluxen cansa, joca Tawaseen johdat-
ta, että ihmiset sen päällä pois eryvät, koska ej he tasaisesti
pidä ikeens ainoastans sihen yhteen Autuden Tiehen joca heille
Jumalan Sanan kautta niin selwästi osotettu, ja merkitty on,
waan keriästi pois poikewat siltä taicka oikialle puolelle, se
on, yhteen ulconaisesti näköisään ja ulcocullattuhun Jumalan Val-
we.

weluxeen joca ulko päin näky viiari, siinä ulkonaisesa Jumalan
 Palweluxen ulcocullatusa muodosa, waan näky ainoastans; mut-
 ta ihesäns ja sisällisesti on tyhiä petos ja Jumalifuden warjo,
 ja niin wäärä tie joca wie cadotuxeen; taicka myös poikewat
 he sille wasemmalle puolelle, se on, yhteen julkiseeen Surut-
 tomuteen ja sen oikian Nutuden ja Christillishden tien ylöncahe-
 seen. Jotca molemmat owat se lewiä ja awara tie joca wie
 cadotuxeen ja jota niin moni waelda; jonga tien JEsus aseta
 ta sitä ahdasta ja caita tietä wastan, joca yrinäns wie elä-
 män ja jonga harwat löytäwät, sen syyn tähden että harwat
 asettawat ihens siihen Järiestyreen josa he taitawat tämän li-
 halle ahtaon Tien päällä säilytetyri ja siihen oikiaan Jsan maa-
 han johdateturyi tulla. Se oikia ja yri autuden Tie, saa
 nalla sanottu, on sen oikian Uscon / ja Pyhän Elämän Tien
 Usco / käsittä sisälläns Opin, Uscon ja oikian Tiedon Hänen
 autudestans, ja sitte Parannusesa käsitetyn Uscalluren Jumalan
 ja JEsuren tygö: Pyhä Elämä, käsittä sisälläns caicki Ra-
 kauden härjoituret ja Christuxen cotisen Seuramisen / ja
 mailman ja lihan Tien yriwacaisen Pois kieldämisen, sillä
 joca tahto sitä wissää ia turwallista tietä waelda, Hänen pitä
 caicki muut wäärät tiet ylönandaman ja pois kieldämän.

Ja niin on se, yri suuri ja walitettava osa siitä ihmilli-
 festa turmeluxesta, että ihmiset ihesusakin Asiaa, joca heidän to-
 tiseen onneens ja säilyttämiseens sille oikialle tielle waaranda,
 owat taipunet ja walmit taicka oikialle eli wasemmalle puolelle
 menemän, taicka ylön paljon, eli ylön wahan asiaan telemän,
 ja yhdestä wäärästä toiseen langeman: Niin se on, sen oikian
 Nutuari telewäisen Opin ja Uscon tiellä: harwa on se joca
 taita käyttää sen Hänen ylös walistuxerens siihen oikiaan Jumalan
 Palweluxen muotoon Ovisa ja Elämäsa, sisällisesti ja ulkonaisesti;
 waan taicka he langewat julkiseen suruttomuteen ja lulewat ihe-
 cukiin Hänen opikans, eli oman Järjen uscolla autuari tute-
 wans, taicka langewat he toisialda epäilewäisijn ajaturijn coo
 autudesta, ja rupewat ojendeleman sitä Jumalalda ilmoitettua
 Oypia ja Usco, omans aiwuns, ja pääns jälken, taicka heittä-
 wät ihens ainoastans yhteen ulcocullattuhun warjo menoon ja
 suun palweluxeen ilman sisällistä sydämmen palwelusta ja

Mat. 7: 13.
 14.

Mat. 22: 16.
 Joh. 6: 40.
 I Theff. 4: 3.
 4.
 Joh. 14: 6.
 I Joh. 2: 6.

Mat. 15: 14.
 Mat. 16: 6.
 12.

Rakautta Jumalan tykö, cusa cuitengin ihe Luondokin meille sen opetta että xpi Jhändä, Jsa, ja HERRa, pitä ainoastans Jhännän Jhän ja HERRan Vään ja tahdon jälken palveldaman, ja ei sen hullun palvelijan päään jälken, joca kyllä luonnos-takin sen näke, ettei hän ole ulottuwainainen ihe tietämän sitä oikiata HERRans Palweluren muotoa, waan Hänen pitä sen saaman Hänen HERRans Jumoituksesta ja Sanasta, josta meillä kyllä suuret ja ulottuwaiset Todisturet ja omantunnon yllivoit-tamiset yli caiken Järjen Konstin ja Metelin, löytyvät siinä Pyhästä ja Puhtasta Jumalan Raamutusa ja Sanasa, ja on käsitetty näihin colmeen: Catumukseen, Uscoon, ja Uteen P. Elämään, eli JEsuxen Seuramiseen: Niin on se cans caickein muitten asiain cansa tällä yhdellä tiellä, että ihmiset poickewat wäärille omille teillens, niin kuin niiden Pyhäin Autuden wäliscappalden, Sacramenttein cansa; harwat tahtowat niitä käyttää hywärens, Jumalan ja Jhän oman tahdon ja Sanan jälken, waan taicka he suruttomasti niitä ylöncagewat ja halpana pitäwät, taicka he uscocullaisudesa tyhjän tarwan tähden niitä nautit-gewat, taicka ojedelewat niitä oman pääns jälken ja nautigewat niitä ainoastans cosca he ihe luulewat heille kelwolliseri, taicka peräti pois duomigewat niin kuin sencallaiset asiat jotca ainoastans sijhen ulconaiseen warjo-muonoon tulewat, wastan Jumalan ja Ussettajan omaa hywä tahtoo, jonga tarjettua Urmoa ja hywä töitä igecungin ylöswalaistun Christityn pidäis suurella halulla ja ahneudella nautigeman ja siinä häneldä eteen asetetusa järjestyresä hartasti hywärens, ja sieluns sitä ahtammari yhdistyteri Jumalans cansa käyttäämän; Ja niin, ihmiset aina sildä oikiada tieldä pois hyppelewät nyt yhdelle nyt toiselle puolelle; nyt he yli määrän luottowat ihe päällens, nyt he yli määrän epäilewät igestäns ja caikesta menostans; nyt he owat ylöni iloiset, nyt ylöni murbelliset ja maahan langennet; nyt he owat mielestäns yli määrän cuumat ja isänäns kuin wäkiwällalla stormawat Saiwasseen, nyt he owat niin kuin Jää kylmät heidän Jumalans ja lähimmäisens palweluresa; nyt he halwari lukewat caicki Saarnat ja Sacramendit ja luulewat ettei he niitä enämbi tarwit-zeckan, nyt he owat epä luulosa caikista tyväni; ja owat niin kuin xpi rauhatoin sielu meren alloisa, ja niin kuin se cuutau-

Eph. 4:
13--6.

Vid. Dom:
I. post. Nov.
Annum &
Dom. Pal-
marum.

Mat. 17: 15. dillinen, joca nyt hyppäis tuleen, nyt weteen, wihamiehen kius-
 sauren ja wallan alla. Ja niin harwat cusan asiassa sillä oikia
 tiellä pöshwät: Niin on se cans wiela niissä Ruumillifakin
 Cuzumisen töisä/ nyt owat he niin uscottomat, että he tuffin
 uscowat Jumalata yhdestä leipä: palasta, nyt taas niin yläiät,
 että he caicki andawat tulla oman toimens ja pääns päälle joca
 heidän ruocki; nyt he owat niin wisut, ettei he rakkise syöäcän
 ruumins tarperi ja terwenperi, eikä waateta ruumistans coh-
 tullifesi ja siwollifesi, paljon wähemmin armahta äyriellä köyhä
 lähimmäistans, nyt taas owat he niin runsaat, ahneuden nimen
 wälttämisen alla, että he tuhlawat caiken työns ja Unfions yl-
 pensteen, coreuteen, hecumaan, juomiseen ja muuhun synnilli-
 seen ja tarpeetomaan culutukseen, lähimmäistans wahingon ja o-
 man sieluns cadotuxen cansa. Ja näin siis joca haatalda se oi-
 kia Tie ja Restus eli rohullisuus caikisa tule yli hypätyri ja si-
 wu memmyri, ej ilman suurta erytystä ja waipumista cadotuxen
 tielle; niin että me caickiin näihin taidamme selwästi sowitta sen
 cuin Way: JEsus sano: Mengät abtasta portista/ joca on se
 oikia Restus ja Tie, siälle: sillä se portti on lawia ja as-
 wara tie joca wie cadotuxeen / ja niistä on monda /
 jotca sitä waeldawat. Ja se portti on abdas, ja tie
 caita, joca wie elämähän / ja harwat owat / jotca sen
 löyewät. Tämän päiwäises P. Ewangeliumis meille eteen
 asetetan hyi suuri Sunnus mercki, jolla way: JEsus, sen abhe-
 ruden siwusa joca hänellä oli ihmisten hengellisestä rawigemi-
 sesta Jumalens Sahdon ja sen oikian Tien julistamisen cautta,
 myös Cansan ruumillifesta rawigemisesta Hänens murhens osot-
 ti, ja wiidellä leiwällä ja cahdella calalla ruocki lähes wiissi
 tuhatta Miestä, kastein sitte coota ne yli jäänet Murut, etei
 ne huckuman olis pitänyt. Josta asiassa me saamme erinomai-
 sen tilan puhua siitä oikiasta Tiestä ja Resturesta, sen maalli-
 sengin Cuzumisen ja Claturen Työn toimituxesa. Johon
 me pyhdämme armo JEsuxen Omalla Rucourella, sydammeestä
 sanoden: Isä meidän etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoittoa P. Johannes

Ewangelista Lug. 6: v. 1.

Sihen aican, ment JESUS Gallilean meren
ylitse, joca on Tyberian Caupungin tykönä.
2. Ja händä seurais paljo Causa, että he
näit Hänen merckins, cuin hän teki sairaisa. 3.
Nijn JESUS meni ylös Wuorelle, ja istui siellä o-
petuslastens causa. 4. Ja lähestyi Judalaisten Pää-
siäis Jubla päiwä. 5. Cosca JESUS nosti silmäns,
ja näti tulewan paljo Causa tyköns, sanoi hän
Philippurelle: Cusca me ostamme leipiä näiden
shöddä? 6. Mutta sen hän sanoi kiufaten händä
Sillä hän tiesi mitä hän tekewä oli. 7. Wastais
Philippus händä: Cahden sadan penningin leiwät
ei täydyis heille, että kukin wöhängin sais 8. Sa-
noi xri Hänen Opetuslapsistans hänelle, Andreas
Simon Petarin weli: 9. Täsä on xri nuorucais-
nen, jolla on wiiji obraista leipä ja cori calaa,
waan mitä ne owat näin paljolle. 10. Mutta JE-
sus sanoi: Asettacat Causa atrioikeman, ja siinä
paicas oli paljo ruoho. Nijn atrioihi lähes wiiji-
tuhatta miestä. 11. Ja JESUS otti leiwät, kiitti
ja andoi Opetuslapsille, mutta Opetuslapset jagoit
atrioikewille, nijn myös caloista, nijn paljo cuin
hän tahdoi, 12. Cosca he rawitut olit, sanoi hän
Opetuslapsillens: Cootcat murut cuin jäit, ettei
ne huckuis. 13. Nijn he cocoisit, ja täyrit coritois-
takymendä coria muruilla, wiidestä obraisesta lei-
wästä, joca niydä sijari olit, cuin atrottit.
14. Cosca ne ihmiset sen merkin näit cuin JESUS
teki,

teki, sanoit he: Tämä on tottisesti se Propheeta, joka mailman tulewa oli. 15. Cosca JESUS vimmärst, että he tahdoit, tulla ja tehdä Hänen Cuningari, hynyi hän taas wuorelle yrinäns.

Tällä erällä me tahdom eakella; Enstt: Missä Järjestyksessä me taidam olla wösit Jumalan Sunnauksesta siinä maallisessa Cuzumimisessa ja Työssä? Toiseri: Missä se oikia Tie ja Restus Ahneuden ja Tuhlauksen wäillä seisoo / etten me meidän Cuzumisem toimituksissa toissialda langeis Ahneuden syndiin, taikka toissialda Tuhlauksen syndiin / waan sen oikian Tien eaitissa pitä tietäissim?

O HERa auta, ja anna menestyä Amen!

Caikti Entzumisen Tydön Jumalan asetus.

Gen. 2: 15.

Gen. 3: 19.

Syr. 33: 28.

Etä se maallinengin ja ruumillinen Elaturen Tyd ja toimitus, on yri oikia Jumalan Cuzuminen ja asetus / siittä me tarwigem sitä wähemmin epäillä, cosca Jumala jo ennen Langemusta asetti Adamin ja Ewan Paradiissin Maata wäijelemän, ehkä ilman rasittawaisista ja wäsyttäwäistä orjutta ja hietttä, sen pyhän ja wiattoman säädyn jälken josta ihminen silloin eli. Waan cosca ihminen Synnin kautta turmeli ja tuhlais sen ensimmäisen wapauden, hauscan ja iloisen työn ja elämän muodon, niin se sunaus muutui kirouxyeri ja orjudexyeri ja rangaisuxyeri, niin että se sitte seisoi ja soi niin: Sinun pitä syömän sinun leipäs, sinun orgas hies, siihen asti cuins maari jälkensä tulet; joutilas elämä cans nyt ooppera paljon pahaa sille liehacoizewalle ja hillimättömälle lihalle ja werelle, joka sen rasittawaisen ja wäsyttäwäisen Tydön ja hien kautta tarwigise ikänäns cuin tulla rangaisuxyri, taamoituxyri ja aisoisa pides tyri. Josta me niin näem cobta, cuinga tyhmästi ne ahnet mailman ja maan orjat ottawat tästä asetuksesta ikellensä tilan ja lutan, jaa wielä tarpellisuden eaikeen määrättömään ahnehtimiseen ja juoremiseen maan kuldawän loan jälken, sanoden: Cosca Jumala on niin kässenyt, että sinun pitä orgas hiellä ises elätä.

tämän, sentähden siis se on wälitämättömästi ej ainoastans luwallinen, mutta myös tarpeellinen yötä päiwä ahneettia ja wota mailman rista ja tawarata allens, ja niin kuin ihmiset luonnostans tahtowat säästä ikhäns jostan orjallisesta ja rasittawaisesta työstä ja hieistä, ellei heille joku muualda tulewa waatiwainen sy ja tehoitus siihen tule, niin mahta heidän Sydämmens siällinen halu ja taipumus olla wäkewä ja wäkiwallanen, koska sencaisaiset ahnet, kaiken sen luonnollisen raclauden, jolla ihcekukin rastaista ja hala ja säilyttä Hänen ruumins terweyttä, cuitengin niin tucabuttawat ja läkähytävät, että he yhden äyrin ja keltwottoman asian ja woitto palaisen tähden heittäwät isens ilman pacotta caiceen suurimmaan cuoleman waaraan ja hätään. Itkänäs kuin se olis erinomainen Armon Sana ja mercki Jumalalda, että hän nyt langemuyen jälkeen on saanut käskyn ja luwan, oگان hien cautta kääriä allens ehtoans myöden, Jumalan Palweluyen, Sabbathin pyhittämissen, ja muun raclauden toimituyen pois jättämisen cansa, sitä maallista tawarata. Josta niin ihmiset hirmuisesti poismenewät silda oikialda Refus-tiedä, ja unhottawat sen, että caieki oگان hiki ja rasittawain orjuus on Synnistäksellus, ja on synnin rangaiustus ja palcawihasa ihmisen päälle pandu, jota sentähden yitä tekemän alinomaisella synnin ja langemisen murhellisella muistelemisella, ja ej udella synnillä ja ahneuden harjoituyella tekemän työtäns jälleens sen ensimmäisen kirouren alaisexi ja sen lisämisexi Hänen päällens. Lupa ja käsky sinulla on työtä tehdä ja ahkera olla siinä, waan eonans toiseja tilasa ja päällecaagannosa, kuin sinun caikilla pahoitla himoilla täytetty lihas sen kässe ja tahto, nimittäin syndis ja langemuyes yriwacaisesa tunnosa, cuuliaisubesta Jumalan käsknä wastan, ja wiattomasta aiccoimisesta palwella sillä Jumalatas ja lähimmäistäs, ilman yhdettäkan oman lihan raclauden harjoitusta ja tarcoitusta.

Jonga tähden myös, waieka nyt näin caieki orjallinen ja rasittawa Työ en saanut Hänen alcuus Synnistä ja on synnin rangaiustus ja kirous; niin pysy cuitengin se nytkin wielä ja on Jumalan Usetus ja Käsky, josta ihcekukin ihminen on selkäwelcapää Jumalan käskyn tähden oگان hiellä elättämän igens, että myös taita hywällä omallatumolla elä siinä tilasa, niin kuin yhdessä Jumalallisessa ja laillisessa Cukumisessa, niin muodoin kuin

Christuxen Anstion ja Työn kautta nyt on kaikki tirossa ja rangaistus poisotettu / ja kaikki synnistä tulleet waiwat ja kärsimiset owat Hänen waiwans ja kärsimisens kautta pyhitetyt ja ylös corgotetut Jumalan lasten tykönä jällens toiseen arwoon, ja niin siunaturi tehdyt / että me nyt Christuxen tähden ja Hänen osallisudefans taidamme hywällä omalla tunnolla tätä Käskyä täyttää, ja waacutetut olla Jumalan armosta ja sunauresta siinä, niin kuin yhdesä laillisesta Eukumisen wirasta, koska me ainoastans sitä harjoitamme oikaisa järjestyysellä, ja ilman ikem käärimätä uteen syndiin ja tiroyreen, taikka ahneuden, taikka toisialda synnillisen laiscuden kautta. Sentähden Raamattu tästä myös nyt taas usiasti puhu niin kuin laillisesta Eukumisesta ja sano: ihminen mene Auringon coittais Hänen työhönsä ja ascareillens ehtosen asti. Jocaizella ihmisellä on määrätty Työ, mutta sydan ej taida tytyä siihen. Pyrrätät olla lewolliset, ja ottacat waari omista Ascareistanne / tehden työtä käsilän / niin kuin me käskeneet olem / että te itzenj cummiallisesti ulconarsten cohean käyträtistte, ettet te mitän tarwitzis. Jos joku ej tahdo työtä tehdä, niin ej Hänen pida syömängän. Ja waikka tosin monda Köyhä ja Berjäläistä löyty mailmas joihin tämä Eukumus ja käsky ej nähtyis sopiwan, niin cuitengin koska he ilman heidän oma syrtäns, taudista eli wanhuben tilasta ja muusta wiattomasta tapauresta owat siihen sätyyn tullet, niij on se heidän laillien Eukumisens, ja orjallinen Työn teko kyllä, että puutoyten waiwan ja heicon woiman cansa culjetta igiäns ymbäri ja cagoa toisten silmiin, josa tilasa ikeentim on suuresti welcapä heidän orjallista tilaans huojendamana, heittä hohhoman ja auttaman, niin kuin jäsensittä yhdesä ruumis. Jumalan yri wacaisen Käskyn, ja Raakauden welwollisuuden tähden. Ja jos me kaikki ne maalliset Eukumiset tahdomme keroitta, niin muodoin kuin ne owat erotetut niistä julkisista ja erinomaisista Eukumisista, niin kuin Saarna wirasta, Esiwallan wirasta, ja duomarin wirasta, jotea päättä eohden sitä yhteistä hywää, sekä Armon että Luonnon waldacunnasa, palwoleman owat asetetut, niin on niissä maallisissa Eukumisen muodoissa, kaikkein luonnollisin Eukuminen, Maan ja waiden wiljeleminen, carjan paimendaminen, ja muut tarpeelliset Kä-

Pf. 104: 23.

Saarn.

Kirj. 6: 7.

1 Thef. 4:

11. 12.

2 Thef. 3: 10.

12.

Deut. 15: 7.

9.

Mat. 6: 1.

&c.

1 Tim. 6: 18.

1 Joh. 3: 18.

Luc. 5: 2. &c.

Gen. 2. 15.

Gen. 3: 25.

Gen. 4: 2. 22.

Käsitdyt, joisa Jumala on mielisuosions osottanut ja sillä näht. tännyt ja tehnyt ne lailliseksi eugumisen toiri. Mutta ne caiekin alhaisimmat ja vähimmät Eugumisen Työt owat, wisit Cau-
 pan teot, Erourwit ja turhain coritusten ylös ajattelemiset ja te-
 got, joita en minä ymmärrä cuinga ne laillisen Eugumisen ni-
 mellä taitan cunnioitetta, niin muudoin cuin ne ainoastans eri-
 näistä oma hywä tarcoittawat, ja yhteiselle hywälle enämman
 esteeri ja monen synnin tilayi, cuin totisesti aruuri ja hyödytyxi
 owat, ja wahan kyllä taitawat cuoleman hädästä sista Lohdutusta
 anda, cuin yhdestä laillisesta oikiasta Eugumisesta ja sen wai-
 woista yhdelle Christitylle wuota. Niin että vähemmäxiin yxi
 Christitty joca näillä töillä täyty elättä igens / on welcapä wa-
 roittaman igens synnin tilasta ja edes auttamisesta niiden töiden
 cautta, jotca luonnostans näkywät syndiä ja wäärin käytämistä
 tarcoittawan ja vähimmäxiin edes auttawan. Ja niin cuin siis
 muutoin caieki maallinen Työ cosca se tapattu Jumalan Käskyn
 ja Ordningin jälken, on yxi laillinen Eugumisen wirca ja työ;
 niin me sista siis nyt caielem, Missä Järjestyessä me taidam-
 me olla wisit Jumalan Siunauksesta meidän Maallisessa
 Eugumisessa?

Exod. 35:
 30. &c.
 Act. 18: 3-
 Syr. 38:
 26-36.

Me taidam
 Siunau-
 resta olla
 wisit Cosca
 me.

I.
 Ehim Ju-
 malan wah-
 dacunda.

Tähän Järjestyreen tule, Ensist, Jumalan Palwo-
 luren estämätöin harjoitus ja Christuxen Seuraminen.
 Tästä P. Euangeliumis seisso: ja JEsusta seurais paljo can-
 sa / että he näit Hänen merckins cuin hän teli Sairai-
 sa Jos nyt tällä Cansalla oli se aicoimus, että mennä cuile-
 man Jumalan Sanaa ja Christuxen Saarna, sista ei ole niin
 selwästi ulos nimitetty, waan sen me tiedäm, että sitte cuin he
 olit Christurelda niin ihmellisesti rawitut, meni moni Hänen ty-
 köns ainoastans sen ylönluonnollisen rawinnon tähden joca ilman
 epäilemätä Christuxen omasta kädestä taistella paljon rawikewambi
 ja siunatumbi cuin joeu muu yhteinen sman käden cautta walmistet-
 tu ruoca; jongatähden myös JEsus sanoi heille sitte toisella ker-
 ralla: ette etzi minya / että te näitte ihmen, waan että
 te saitte leipä syödä ja okette rawitut. Waan cuitengin
 oli se asia fiitettävä tässä Cansassa, että he Arkio-päiwänäkin otit
 sen ajan ikellens, ja seuraisit JEsusta, jonga he tiesit ja näit
 aina tekewän ihmeitä, ja niillä wahwistatwan Hänen Tawallisen
 Dypins ja Saarnans, niin cuin me muutoin myös näem, että

Joh. 6: 26-

- Luc. 5: 1. Causa meni usiasti Hänen tygöns ainoastans Jumalan Sanan
 Marc. 8: 1. cuulemisen ja oppimisen tähden. Ja on se selvä asia iheläns,
 että Jumalan Sanan cuuleminen ja sen pitäminen, on pää asia
 caifesa meidän waellusesam ja työsäm, joca se ensimmäinen ja
 wiimeinen ja alinomainen Työ pitä oleman caifisa meidän toi-
 miturisam, josta myös caieki Siunaus meidän Sielullem ja Ruu-
 millem tuleman pitä; Sentähden se seisio: **Esikät ensin Ju-**
 malan waldacunda / ja Hänen wanhurscauttans / niin
 caieki nämät teille annetan. Se on, ahheroitcat sen jälken,
 että Jumalan Armon waldacunda, joca Sanan ja Sacramenta-
 teln cautta meissä rafetan, on teissä, ja te oletta sen oikiat asu-
 jat, totisesa Jesuren tunnosa, Uscon cautta osalliset Hänen An-
 siostans ja wanhurscaudestans, niin caieki muut teille sitte pel-
 kämätä tarperi tygö langewat. Sillä ruumillinen harjoitus
 iheläns wäbän kelpa, mutta Jumalisuus on caifis Usiois
 1 Tim. 4: 8. tarpellinen, jolla on sekä nykyisen / että tulewaisen elä-
 män Lupaus. Ja pitä taincallinen Jumalan Palweuren ja
 Jumalisuuden harjoitus tapahduman, ei ainoastans Sabbathin
 Päiwinä, niin cuis se seisio: cuudes päiwäs sinun pitä työ-
 tä tekemän ja caieki ascates toimittaman / mutta seitze
 Exod. 20: 9. mändenä Päiwänä on **ER**ran sinun Jumalas Sabbathi,
 10. jona hän lepäis, ja siunais, ja pyhitti sen /
 silloin ei sinun pidä työtä tekemän. Ach! cuinga monet sen
 yhteisen julkisen Sabbathin Rickomisen cautta, caiekinaisilla
 maallisilla ascareilla, töillä, juomisilla, kortin spelamisilla, cau-
 poilla, ja muilla liban tydyttämisillä wetäwät wisin kirouren hei-
 dän huonens, tawarans ja Sieluns päälle, niin ettei siinä cos-
 can ole siunausta, waan caieki heidän työns ja tawarans jonga
 he fillä tawalla cocowat on hedelmätöin jotain hywä costan heide
 toimittaman, mutta taieka se täällä eläisä käytetän ylöpyderi,
 hecumari, coreuder, turhari cunninari, joisa caifisa on kirous ja
 synnin selwä harjoitus ja palca; taieka heidän cuolemans jälken
 tuhlatan ja tuiffitan ymbäri caiekiin keltwottomiin ja wahingolli-
 siin tiloihin ja monen synnin edes auttamiseri. Ach! cuinga wä-
 hä ehdollinen wäärin käyttämys ja wäärästä tilasta saatu pennu-
 gi taita turmella coco tawaran ja kirouren sen päälle wetä, jonga
 asian totuus ja hirmuisuus wasta perästä päin ihmisildä waan
 usiasti hisjan taitan huomaitta ja nähtä: **Minä sanon, emme ai-**

noastans näin Sabbathin Päivän oikian pyhittämisen kautta pyhitä caikia meidän ruumillisia töitä, mutta myös pitä meidän Usko päivinä ottaman ikellem aica ja tila Jumalan Palwelukseen, ja Rucoureen, ilman sitä cum ise työn alla Jumalata pitä sisällisesti palweldaman ja sydämmessä andaman waicutta, ja tähän nyt tule se joca päiväinen Jumalan Palwelus ja Christillishden harjoitus / cosca yri Christitty alati ahkeroike caswa Jumalans Tunnoisa, uscosa, Raakaudesa, nöyrydesä ja muissa aruissa, niin myös mailman, synnin ja ikens Voiskieldämisesä; joca Pyhä harjoitus taitan totisilda Jumalan lapsilda ise työn gin seasa ja alla toimitetta, cosca caiki ajaturyet ja aica oikein jaetan, ja Sydän on sialle otettu Jumalasta sittä corkeimmas ta hywydestä ja Tarwarasta, niin ettei jocu tarwike Jumalan palweluxen warjon alla heittä isians laiscuteen, ja sillä tehdä wahingota taieka lähimmäisellens eli ikellens, mutta taita isecullectis oforta Hänen welwollisudens, cosca hän oikiasa Jumalan Järjestyresä ja Eukumisesä seiso, ja sitä tahto ylös pitä, Jumalans Tunniari ja Palweluxeri, lähimmäisens hywäri, ja ikens holhomiseri ja iiancaikiseri onneri, jotca ovat ne pää-maalit ihmisten Elämästä tässä mailmasa.

Vaincaillaisesta toitisesta ja uscollisesta Jumalan Palweluksesta, josa me taidam meidän maallisen Eukumisen alla olla wisit Jumalan Siunauresta, seura Toiseri, Yri Tytywäinen sydän caikisa Töisä: Niin tämä Cansa yrikertaisesti tytyi Christuren Käskyy, eikä Järjeldäns kysynyt, mistä ruan piti tuleman? waan isluit maahan. Niin meidän myös pitä tekemän: sillä se joca on saanut jo Eytymisens niissä näkymättömissä cap-paleissa ja ise Jumalasa, ja Hänen Armo walbacundens Tarwaroisa, niin se myös huokiasi taita tytyä niiden maallisten ja catowaissten tawarain puutoxeen, sillä, se on jo suuri woit, etteä olla Jumalinen / ja tytyä onneens. Lume ole mitän mailmaan tuonet / on siis tiettäwä / etten me myös mitän täällä taida ulos wiedä, mutta cosca meillä on elatus ja waattet, niin tytyläm niihin. Totisesti, joca on oikein Jumalinen, ja Jumalan osallisudesa totisen Uscon kautta seiso, ej silda coscan puutu Hänen tarwettans, waieka hän wail-lakin olis, ja ej hänellä olis mitän, sillä hän on tytywäinen ja ulomen caikisa mewoisans, sittä Jumalata caiken edessä, eikä

2. Tytywäinen
me Jumalan
laan.

Tim. 6: 6.
7. 8.
NB.
Phil. 4: 11.
12--18.

ha-

halaja enämbätä kuin Jumala suopi, joca hänelle cuca ties tulis paulari ja synnin tilari; mutta yri ahne ricas, joca on ulcona Jumalasta, waicta hänellä paljon on, niin ei hänellä cuitengan cosean ole ike mielefäns mitän, hän tofin wälisä sunaile iziäns wifisä tiloisa, waan sifnä situsa hän aina walitta, on tytymätöin, rauhatoin, murhellinen, juore ja raadij, ej raskise oifein syöä eli juoda tarperens, ej saa unda, ja niin on aina jotan mailla, ja cosca hän wiimein cuole, hajottawat ja tuhlawat toiset Hänen hifens ja wäkens, naurawat sen yli, ja niin Hänen tytymätöin elämäns muuttu ijancalcifiseen puutoxreen ja waiwai-suteen ijancalcifisudesa, sentähden sano wijsaasti Salomo: **Su-**

Prov. 15:15. rullifella ihmifellä ej ole cosean hywä päiwä/ waan jolla
16. 27. hywä sydän eli omatundo on / hänellä on joca päiwä wieras pito. Parambi on wäbä **HE**Xran pelwos/ kuin suuri tawara ilman lewota. Waan ahneet/ sillä tawallo, cufistawat oman huonens. v. 27. Merkillinen on se kuin Pa-wali sano Mannasta jota Israeliterit cocoisit corwes, jonga hän sowitzta niihin Rickaisiin Hänen aicanans ja sano: että tasan

2 Cor. 8:14. tapahduis/ niin kuin kirjoitettu on: Joca paljo cocois,
15. ej hänellä ollut lijari: ja joca wäbän cocois / ej hänelä
Exod. 16: däkän mitän puuttunut. Se on, joca halusta yldäkylläisy-
18. teen ja ahneudesta cocoisit igellens paljon, niin ej heillä cuiteng- gan sen wuori ylise mitän jäänyt, waan ne jotca wäbän cocoisit ja tytywäiset olit sifhen osaan kuin määrätty oli ulottuwaiseri elatureri, niin ej heildä cosean mitän puuttunut, ja **HE**Xran sunaus teki sen pistawäri. Taincallaista tytywäistä sydändä ru- coili igellens Salomon: köyhyttä ja rickautta älä minulle

Prov. 30: 8. anna, waan anna minun saada määrätty ofani rawin- nosta, jolla minä tytywäisesti ja ilman synnitä molemmiin puo- sin taidan tulla aicaan, etten minä rickaudesta ylpeyteen langeis, eli köyhydestä warcauteen. Taincallainen Tytywäisyys waati cans sen, että me kärswällisesti ulos seisom sen Waiwan joca kaikesa Työsä on / ja jos ej myös Työ aina menesty / että me silloingin tydyimme **HE**Xran tahtoon, ja ulos lassemme sen, että **HE**Xralla on syy sifhen ollut, että sillä mei- tä curitta ja muistutta meille jotakin, niin kuin me näem Ra- matus, cuinga usiasti Jumala tacaperin wetä Hänen sunaurens maasta, ihmisten syndein rangastureri ja Parannuren lehoitt

keri: Kyllä te paljon toivotte/ waan se tule wähyä, ja waicka te cotta parhallans wiette/ niin minä cuitengin puhallan sen pois. Miä niin? sano HERa Zebaoth: Minun huoneni tähden, että se on autiana, ja cukiin riendä oman huonens cansa, sentähden Taiwas on teillä dā Casten pidätännyt/ ja maa hedelmäs/ ja minä olen poudan cuginut maan ja wuorten/ ihmisten ja carjan/ ja caiken kätken työn päälle. Waan taincailaisesa tilas sa meidän pitä syyttämän igiän, ja totisesa Paramuresa HERa ekimän, eikä sen wuori laclaman meidän Cuzumisem työstä, mutta puyttämän eroitta se pois Catumuren cautta kirouresta, ja wyhittä caikki työm ynnä sydämmem cans jällens HERaalle. Sentähden kylwä slemenes huomeneidain, ja älä pidä kätäs ylös ehtolla/ sillä et sinä tiedä cumbi paremmin menesty/ ja cosca HERa awun cansa tule, ja jos sitte ne molemmat owat hywät niin cuis toimen.

Hagg. I: 9.
IO. II.
Hagg. 2: 18.

Saara. Iir.
II: 6.

Colmanneyi/ sijnhen Järjestyreen, josa me taidam olla wisit Jumalan Siunauresta meidän maallissa Cuzumisem Eöisä, tule Lapsillinen Uscallus ja luottaminen Jumalan ja meidän Isän Isällisen Edescagonisen ja raclauden päälle. Waan jos meidän Uscallurem pitä olemän wahwa ja petätämädin, niin meidän pitä enfiit, tietämän jos me olem sijnä oikiasa laillisesa Cuzumisessa eli ej/ sillä ne jotca juores wat ulos heidän endifestä Cuzumisestans, ja itse walikewat heilens jongun toisen elämän muodon liballisen päällecahannon tähden, niin kuin esimerkiri: moni carca laittomasti yhdestä wirasta toiseen, ja osta ikellens rahan ja juonden cautta toisia wireos ja soihin ei hän ole cuginut eikä cuca ties sowlas; Moni cans carca Hänen Isäns eli Isändäns palveluresta muihin maihin ja etä siellä laiscudesa eli culke ymbärins, ja niin edes päin, sencallaiset ej ole wisit heidän laillisesa Cuzumisestans ja tietäns, eikä taida wahwaa uscallusta pitä Jumalan edescagonisen tygö, eikä myös olla waucuitetut Hänen Engeleins warjeluresta, joca on luwannut anda Hänen Engelins kätkeä meitä ainoastans meidän teillä/ se on, laillisilla Cuzumisem teillä. Niin myös, Doiseri, meidän pitä tietämän jos me olem meidän Sielum puolest, Armon ja elävän Uscan tilasa Jumalan tykönä, ja

3.
Uscallam
Jumalan
päälle.

Pl. 91: 11.

nijn totisesa Rhdistyresä Jumalan cansa Näisä tiloisa ja näillä teillä me ainoastans taidam wahwasti Uscalda Jumalan meidän Isän päälle, ja turwalla tehdä sen kuin P. Pietari sano: **1 Pet. 5: 7.** Caicki teidän murhen pangat Hänen päällens, sillä hän pitä murhen teistä.

Joca on Caicki tietä. wä. Tämä Uscallus Perusta igens, **Ensi** Jumalan Caicki tieta wä. **tieta wäisyden päälle:** Wap: JEsus tiesi ja näki jo edes dāpāin tämän Cansan tarpen, jongatāhden hän myös Opetuslastens cansa piti neuwo heidän ruockimifestans, nosti ylös silmäns ja näki; Nijn kuin hän wielä nytkin näke ja tietä caickein tarpen, sillä teidän Taiwallinen Isän tietä teidän näitä caickia tarwitzewan. Jaa, Jumala tietä paremmin caicki meidän tarpem kuin me ike, jotca usiasti sekä emme tiedä oikkein meidän tarwettam, että myös olemme epäilewäiset Jumalan Tiedosta, tahdosta ja woimasta, nijn kuin Opetuslapset, jonga tähden JEsus heidän Uscalluxens coetureri, kysyi Philip-purelba: **Custa me ostamme leipiä näiden syödä?** ja cohta löysi myös Hänen heikkoudens, ja osotti Hänen ihmellisen Edes takomisens ja Cunnians, sillä hän tiesi mitä hän tekewä oli. **Toiseri** perusta igens Jumalan Lasten uscallus, niissä maallissakin Töisä, Jumalan woiman ja Caickiwaldiaisuuden päälle. Tämä Cansa ej pitānyht mitān murhetta Hänen elaturestans ja olit nyt pois codostans ja työstāns joutunet, waan Christuxen ihmellisistä Töistä ja woimasta he ilman epäilemätā olit käsittānet Uscalluxen Hänen päällens, ettei he pyrkinetkän cotians. Jonga hedelmän he myös cohta näit ja nautigit hywärens, nijn että wiissi tuhatta miestä ilman waimoita ja lapsita ylädäylyläisesti rawittin ainoastans wijsdellä leiwällä ja cahdella calalala. Ja nijn sijs se Macas Isä, nijn kuin hän on caicki woinus tyhjāstä luoda, nijn hän caicki myös woipi ylöspitā ja ruockia, onga woiman päälle me myös taidamme wahwasti Uscalda itsem, cosca me seisom Hänen Järjestyresāns, sillä meidän Jumalam on Taiwaisa, mitä ikānāns hän tahto / sen hän teke. Hän woi ylönpaldiseesti tehdä / caiken sengin ylitze kuin me ruocollem taicka ymmārrām. Jumalan Luopa ja tyhjāstä tekewä woima osotta wielä nyt jocapāiwä igens, luommon jocapāiwäisesä juorusa, jolla hän maasta ylös

v. 5.

Pl. 104: 27.

28.

Mat. 6: 32.

v. 6.

Ja Woipa.

Mat. 14: 21.

Pl. 115: 3.

Eph. 3: 20.

ylös otta caiken laiset hedelmät, ja edes cakö Hänen lapsens, Hänen hywän tahtons jälken.

Songatahden wielä Colmanneri, Meidän Uscalluxem Jumalan päälle nijsä maallissafin töisä perusta igens, Jumalan Totuden ja Lupauksen päälle niin kuin se täsäfin oli yri salainen lupaus, cosca JESus käski Cansan asetetta atrioitzman. Niin se on myös jo ike luomisesta meillä yri salainen lupaus, että Jumala ne jotca hän luonut on, myös ylös pitä, sillä ej HERRa hyljä Hänen käsiälans; Jaa, coco Raamatuu on täytetty Jumalan Lupauksilla, Hänen lastens edescakomisesta: Nutuas on se kuin HERRa pelkä/ ja Hänen teilläns waelda sinä elätät iges iges sinun kättes töistä, autuas sinä olet/ ja sinulle käy hywäksi, nimittäin cosca sinä HERRan Pelwosa elät ja waellat Hänen teilläns, joca on se järjestyys josta me puhunet olem. Ja cosca Jumala myös on käskennyt meidän Isä meidän Rucouksesa rucoilleman Joca päiwästä Leipä, niin sen alla cans macaa yri selwä lupaus cuulemisesta, sillä Jumala ej käffe meidän rucolla isiäns tyhiän tähden, ellei hän tahdo meitä cuulla ja autta. Nämät nyt owat ne asian haarat, jotca tulewat sihen järjestyreen, josa me taidam olla wisit Jumalan Siunauksesta, meidän maallissafin Cukumisem Töisä. Waan wielä.

Tähän järjestyreen tule, Meljänneri / Yri Wiria Työn teko ja Cukumisem Toimitus / sillä cuinga yri Laisca Palwelja taita Uscalda Hänen HERRans hywhteen, ja olla wisit Hänen avustans? Uscollisuus ja wirens waaditan ihesusafin Cukumisesa ja Työlä, Pawali sano; Paweljat olcat cuuljaiset teidän ruumillisille Isännillen; pelwolla ja wapistuyella / teidän sydämmenne yriertaisudes, niin kuin Christuyelle. Ej silmäin edes palwellen / niin kuin ihmisten mielä nouztain, waan niin kuin Christuxen palweljat, tehden sydämmest mitä Jumala tahto / hywällä mielellä palwelen HERRa ja ej ihmistä. Jos ne ruumilliset palweljat siinä alhaisesa palweluxen Cukumisesa owat welcapää heidän ruumillisille Isännillens osottaman cuuljaisutta Uscollisuutta ja wireyttä Jumalan käskyn tähden, jolla Jumala iges tahto tulla palweluri; cuinga pahion enämmän olemma me welcapää Uscollisesti

A a a a a 2

pal-

Ja totinen
Lupauri-
sans.

Pf. 138:8.
1 Pet. 5:7.

Pf. 128:1.2.
NB.
Heb. 13:5.

4. Ja olem
wiriät wi-
rasam.

Eph. 6:5.6.
7. 8.

palvelleman sitä Tavallista Isändätä ja Isää siinä palvelusesta ja
 Eukumifesa johon hän meidän itse pannut on, ja käffennyt tehdä
 työtä, Hänen cunniayens ja meidän niin myös lähimmäisem hy-
 wäri. Ja niin kuin palvelijat heidän palvelusestans tekewät työ-
 tä, ei niin paljon heidän omari hywärens, kuin heidän Isän-
 dän hywäri, josta palvelijat itse ainoastans elaturens ja palkans
 saawat; niin meidängin meidän Jumalan palvelusesta, ja työ-
 sän, ei pidä niin paljon cakoman itse päällem, kuin Jumalan
 päälle, cuinga Hänen tahtons ja Cunnians sillä tule edes aut-
 turi, jongatahden myös, jos Jumala suna meidän työm run-
 saudella, niin meidän pitää cakoman perän ja coetteleman mitä
 Jumalan Tahto sen cans on, ei arkun pohjaan meille epäjumal-
 lari paneman, waan aina edespäin palvelleman Isändätäm Hä-
 nen annollans, sen oikian Jumalan Palvelusen ja Opin edes aut-
 tamisella, Kirkein ja Schouluin ylös rakendamisella, Jumalan
 Saarnawiran mieluisella ylös pitämisellä, lähimmäisen helho-
 misella, ja niin edespäin. Muutoin on Laiskuus niin suuri syn-
 di kuin toissalda Ahneuskin on, jolla yri laisca warasta sekä sen
 eallin ajan jolla hän olis tainnut valjo hywä tehdä, että myös
 sen osan ja waran jolla hän olis tainnut elättä ikens, ja muihin
 Jumalalda päälle ponduin palvelusijn anda Hänen welwollisu-
 dens. Sentähden mene siinä laisca myyriäisen rygö, cargo
 Hänen mensans / ja opi. Waikka ei hänellä yhtän hallit-
 sia / teettäjätä ja Isändä ole, cuitengin walmista Hän
 elaturens surwella, ja cocoo ruocans elon aicana. Cuingas
 eaurwan laisca mecat? coseas nouset unestas? Maca
 wielä wähi / ota wielä unda päähäs / laske lätes wä-
 hä yhteen / ettäs wielä lewätä woisit. Nijn löyhys
 tule älist sinun päälles niin kuin marcamies, ja wai-
 waisus niin kuin warustettu mies. Petollinen läsi teke
 löyhäri / mutta ahkera läsi saatta rikari. Yri toimellinen
 ja uscollinen wirens on caifisa wiroisa tarpellinen, ilman jota cai-
 fisa Säädyisä tapattu Jumalan tahdon ja Eukumifisen wäärin
 kättäminen ja laimin lyöminen, josta se seis: Diorttu oleon,
 joca teke HXRan ryön laiscasti. Niin kuin myös, ilman
 taincailaista kirousta ja Isännän rangailustsa sen laiscan yli, yri
 laisca ja joutilas elämä on sille pahalle liballe yri suuri lehoitus

Prov. 6: 6.

7--11.

Prov. 10: 4.

Prov. 20: 4.

Rom. 12: 11.

Syr. 22: 1. 2.

Cap. 33: 25.

er. 48: 10.

ja syä moneen syndiin, ylpeyteen, haureuteen, hecumaan, ja fi-
 wulhoiseen ruumiseen joca cohtullisen työn kautta parahin terwey-
 desans pysy / ja weri Hänen oikiasa liicunnosans. Syr. 33: 26.
28.

Nämät nyt owat Rackat Sielut, ne osat, joissa me
 taidam aina olla wiffit meidän Jumalam Siunaresta ja arwusta
 meidän maallissakin töisäm, cosca me täsä edellänimitetyssä
 Järjestyresä ja toimesa toimitam meidän Töitäm ja asearei-
 tam mailmasa. Jaa, täsä järjestyresä taitawat ne caickein alhai-
 simmattin ja ylöncasotut säädnyt HEKralle pyhitetyt ja otolli-
 set olla, niin että yri caickein alhaisin Vaimen, calamies, eli se
 joca puun juuresta mekäsä köyteen wäändämisellä ja muulla täyry-
 elättä igens, on Hänen oikiasa Cuzumisefans ja laillisesa sääd-
 jäns, josa hän täita olla wiffi Jumalan armosta ja siunaresta;
 sillä se totinen Usco ja Jumalisuus cosca ne Työn sirowa owat
 tekewät caicki asiat siunatuksi ja Jumalalle otolliseri; jaa, niillä
 alhaisilla työn tekillä on heidän alhaisesta tilastans se woiitto cans,
 ettei heillä siinä yrimäisesä tilasa, ole niin monda estettä, eli syn-
 nin tila, cuin niillä muilla on niissä näköisämmisä Töisä ja wiroi-
 sa, joca muitten esimerkin, ja yldäkylläisyyden kautta usiasti tu-
 lewat toisalle wedetyxi, että heidän työns muuttu synniri ja tur-
 hari ajan culuxi eli wäärin kätämiseri. Ja niin, joca siinä
 wähemmästä on uscollinen, ja uscollisesti teke sen wähäisen
 maallisen uscotun cuzumisens, Jumalan järjestyren jälken, se
 on myös paljos uscollinen niiden hengellisten Tarwarain kät-
 tämisessä, mutta joca wähemmästä ja siinä maallises on wä-
 rä, se myös siinä paljos on petollinen. Ja jollatte ole us-
 colliset siinä wääräs Mammomas, cuka teille siä Usco cuin
 oikia on. Luc. 16: 10.
11. 12.

Waan vielä Wiidentyxi tähän Järjestyreen, josa me
 taidam olla wiffit Jumalan Siunaresta meidän maallisesa Cuz-
 umisesam, tule se että me pidämme Bestus rien Ahneuden
 ja Tuhlauxen wätillä / niin etten me meidän Työm cansa har-
 jota Ahneutta, taicka toisialda synnillisesti Tuhla Jumalan an-
 do ja siunauستا, joca on se Toinen Osa, josta me nyt olem ai-
 coimet puhua: Täsä W. Ewangeliumis seisso, että wap: JESUS
 Täski coota murus cuin jäit ruasta, ettei mitän olis pitä-
 nye hucluman; Ja miä mitasa, nyt taincallainen Säästämi-
 nen 5. Wäldäm
Ahneutta
ja Tuhlau-
sta-

v. 12.

nen pitää oleman, ettei se toissalda langea wisuun ja synnilliseen Abneuteen, taicka toissalda Zuhlaureen, siittä me tahdom merkitä seurawaisiet asianhaarat :

Ensist, Että yri Christillinen Säästäminen igesäns on yri tarpeellinen ja luwallinen Asia, se on selwä, sillä sen me näem sekä tästä Christuren Esimerkistä, että myös muista Raamatun Paicoista: Niin käski Joseph Pharaon hywänä aicoina coota ja säästä eloa pahayi ajayi: Niin sano Salomo: Rickaus wäs bene zuhlates, waan coosa pidäin se enäne. Niin seisoi Esa: jayen tykönä: älä sitä häwitä, sillä siinä on siunaus: Niin sano Dawali yhteisest: ej Lasten pidä tawarata cocoman wahimbains warari, waan wanhemmat lapsillens / waicoka cuitengin Lapssetkin owat welcapät köyhjiä ja wanhoja wan hembitans ruoekiman ja holhoman, niin cuin me siittä asiasta cuulet olem Ensim. Sunn. Loppiaisest. Waan cuinga moni nyt tästä Säästämisestä ja taincallaisista Raamatun Sanoista, otta igesäns tilan ja syyn yhteen synnilliseen ja wisuun säästämiseen ja Abneuteen, erinomaisesti se joca siihen syndijn luonnostans taipunut on, sitä emme taida kyllä walitta ja ulos sanoa; niin cuin myös moni toissalda sen nimen alla, että wälttä wisun ja abneen soimuja, lange synnilliseen Zuhlaureen, siittä me siis nyt merkitgem.

Toiseri / Mitä Abneuteen tule, siittä me tosin saamme cuulla puhuttawan Ensimmäisnä Sunnutaina W. Colmin. Päiwäst, waan merkitgemme siittä nytkin muutamat asian haarat: Abneus on ihmisen sekä siällinen halu ja Rackaus, että ulconainen ahkerus ja pyrkiminen sen maallisen tawaran ja rickauden jälken / jolla yri abne sielu Sydämme säns halaja saada, pitää, ja enändä maallista hywyttä / oman Rackaudens tydyttämiseri, joca on Äitit ja juurt caickeen pahuteen / ja onnelliseri elämäyens mielestans täsä mailmasta. Ja cosca tämä paha Sikiä ruotoa ulos Omas ta igens Rackaudesta ihmisen tykönä, niin cuin siittä myrkyllisestä Äitistä, niin sen sikiän caswattaminen eli abneuden harjoitus myös cugutan Epä jumalan parweluxeri Raamatusa, sillä cosca ihminen luowutta pois Hänen Rackaudens Hänen oikiasta maallistans eli Jumalasta Hänen korkeimmasta hywydestans, ja rupe racastaman sitä maallista luotua ja cuollutta cappaletta enä

Gen. 41 :

33--37-

Prov. 13: 11.

Esa. 65: 8.

2 Cor. 12:

14.

Mitä Abneus on?

Col. 3: 5.

nämmän cuin Jumalata ja lähimmäistän, niin hän sillä palvelu epäjumalata, jota hän racasta ja cunniolta. Tästä taidais tosin joku sanoa: Ahkerus ja pyrkiminen maallisen elaturen jälken, ei mahda olla syndi, niin cuin me jo äffen cuulim, waan me olemme käffetyt töytä tekemän ohjam heillä, ja Raamattu eans nuhtelee laiskuutta ja Euhlausta, niin myös me näiem, että Raamattusa ne Wyhät Niehet, Abraham, Isaac, ja Jacob, ja muut ilman wiata yllistetän Rickahiri ja warallisiri Niehiri, ja niin edespäin. Waan racas Sielu, emme me sitä sano tässä Ahneudexi, että yhden laillisen työn cansa, Jumalan siunauksen alla, jotakin toimitta ja ansaita ikellensä ja omillensä, wiattomassa päälle Sakannosa Jumalan käffyn ja Hänen tarpeens päälle, waan Ahneuden cansa me ymmärräm sen lihallisen ja tyhmyttömän halun rackauden ja pyrkimisen niiden maallisten perän, ja jongun totisen onnen ekimisen niissä catowaisissa cappaleissa, ej sen syyn tähden että Jumala sillä tulis cunnioteturi, Jumalan palvelus edes auteturi, ja lähimmäinen auteturi, mutta että ai-noastans oma lihan balu sillä tulis tydytetyri, taicka johongun arwoodn ja cunniiaan ihmisten edes sen cautta saadeturi, ja niin edespäin. Toinen asia sijs se on, että olla Rickahiri Jumalan Siunauksesta taicka Hänen laillisen työns eli perimisen cautta, ja käyttä se Useollisesti Jumalan Cunniaxi ja yhteisxi hywäxi, niin cuin sencallaisia rickahita eans ollut ja on maailmassa, jotca puhtas la omalla tunnolla sitä taitawat nautita ja käyttä Jumalan huonen hallituxeri ja caiken Christillisen rackauden harjoittamiseri, waic-ka tosin sangen harwasa niistä löyty, sen suuren waaran tähden jonga rickauden paljous tuopi myötäns esteeri sildä ahtalda autuden tielä, niin cuin Kristus ike sano: euinga työlästi ne joilla rawarata on / tulewat Jumalan waldacundaan / huotiambi on Camelin käydä neulan silmän läpitze cuin rickaen Jumalan waldacundaan sifälle tulla / mutta Jumalalle owat caicki mahdolliset Waan toinen Asia taas se on, että halaita tulla rickaxi ja racasta rickaurta / egiä totista onnee sijnä / ja ej käyttä sitä muutoin cuin synnisa ja omassa rackaudesa, joca on ahneus. Josta W. Pawali sano: mutta ne jotca ricastua tahtowat, langewat kuusaukeen ja paulaan / ja monijn tyhmiijn ja wahingollisijn hi moihin / jotca ihmiset wahingoon ja cadotuxeen

Gen. 13: 2.
Gen. 26: 13.
Gen. 30: 43.

Prov. 28: 20.

Marc. 10:
23-25-27.

I Tim. 6: 9;
10.

upot

upottawat: sillä ahneus on caiken pahuden juuri. Ja niin cuin taincallainen ahneus ja rickauden rackaus erinomaisesti hallige ihmisen Tahdosa, niin on se myös woiattainen pimitämän Hänen ymmärryksen, ettei se cosean anna ikellens aicao eagoa todella tämän asian sisälle, että hän näkis cuinga waarallinen ja wahingollinen asia se on, että egiä sielun lepoa ja onne niisä catowaisija cappaleisa, jonga asian turhuden ne wiisat Paacattin kyllä nähnet ja ulos maalannet owat.

1 Joh. 3: 17. Ahneus siis on se, cosea ihminen sen maallisen hyryden halun ja cecomisen päälle on niin annettu, että hän Hänen Sieluns rauhan Jumalasa sentähden cufista ja pois aja, Hänen Jumalans Palweluxen sentähden estä ja poisjättä usiasti, ja anda cans lähimmäisen palweluxen sentähden usiasti cacaperin jääda ja unohtua: Ahneus on se cosea jocu sen Rickauden jonga hän on tainnut oikeudella saada, cuitengin ei sitä oikein käytä, waan wastahacoisesti ja cangiassti siitä joscus anda muille joille hän Jumalan käskyn tähden on welcapä andaman, ei armosta waan oikeasta welwollisuudesta; sillä ainoastans mieluista andajata Jumala tahto ja racasta; ja caiken annon Jumala eago, ei ike annon jälken, waan aicomisen, sydäminen ja tarcoituxen jälken cuin isecullakin on Hänen andamisens cansa: Ahneus on se, cosea ei ihminen tahdo, eikä Jumalalle, eikä Esivalalle, eikä Saarna wiralle, eikäöyhille, cosean mitän anda Jumalan annosta: Ahneus on se, cosea jocu iloike enämman Hänen Tawarans caswamisen ja menestyxen yli, cuin Jumalan waldacunnan ja sen menestyxen yli: Ahneus on se, cosea jocu enämmän murehti ja ike Hänen tawarans wahingota ja catoamissta, cuin Hänen syndejäns: Ahneus on se, cosea jocu ennen anda pois estettä jongun tilan Hänen sieluns ylös rakennurexi, cuin jongun woitto: tilan ja paican:

Ahneus on se, cosea jocu Kircosa ja Jumalan Sanan cuulemisesta, ja rucouresta, Aiatuxens anda lenda maallisen tawaran ja sen cecomisen päälle: Ahneus on se, cosea se jolla tosin wahan on tawarata, cuitengin halulla siitä puhu ja himoike, sitä, pitä ne rickat omellissta, cunniotta heitä ainoastans heidän rickaudens tähden ja halaja heidän caltaisens olla: etten mindä nyt mah

mabda puhua niistä, jötea julki wääröydellä, walhella, fortin spe-
 lillä ja muulla julki tawalla mailman locaa alati allens kääriwät
 ja ajawat. Ah! siis ajatelat, cuinga mahdotein se on epäju-
 malden palweljoille tulla Tawaiseen, johenga syndijn ja duo-
 mioon me sen kiroton ahneuden kautta taidam tulla ja langeta.
 Josta myös Christus sen syyn tähden niin usiasti waroitta ei ai-
 noastans niitä Diekähita, mutta myös omia opetus lapsians,
 waieka ei heillä mitän ollut, osottapens sillä sitä waara ja wabin-
 go joca caikisa säädyis ja tilois taita ihmisten eteen tulla niiden
 maallisten cappalden nautigemisestä ja käyttämisessä. Luc. 12: 29.
30. 33. 34.

Waan Colmanneri / taas toisalda, Missä siis Tub-
 laus seisoo? Tosin me taidamme wisisä ymmärryessä sanoa,
 että yri Ahne cans on hirmuinen Tublari, cosca hän Hänen Rae-
 laudens, joca on se callihin cuolemattoman sielun lahja, ja pi-
 däs ainoastans Jumalaan ja niihin catomattomiin iskemän, cui-
 rengin niin häpiällisesti istutta niihin järjettömiin ja cuolleisiin
 cappaleihin, joilda ei hänelle yhtän rackautta tule tacaperin; jol-
 la hän niin kelwoottomasti, niin cuin Esau yhden ruffian hercun
 tähden myi Hänen esicöisens oikeuden, sen maallisen tawaran täh-
 den myypi ja tubla pois caiken Hänen totisen ja ijancaikisen
 onnens ja Autudens. Waan cosca me nyt puhumme siitä maal-
 lisen Tawaran Tublauresta, niin on Tublaus yri synnillinen
 wäärin käyttämys ja hascaus siitä maallisesta hywydestä,
 wäärin asioihin / ja ei itze Andajan cunniaxi ja Hänen
 käskyns seuramiseri, waan paljo enämmin sen pahen lihan
 hinoin käyttämiseri ja tydyttämiseri. Ja niin cuin yri ahne
 synnillisesti cocoo mailman tawarata ja hywyttä, niin yri tublari
 synnillisesti häwittä ja hajotta sitä caikinaisiin luwattomiin ja
 tarpettomiin tiloihin ja asioihin: Tublaus on siis se, cosca jocu,
 joca on saanut tämän mailman hywyttä taieka Ansions eli peri-
 misens kautta, laiscuden ja huolimattomuden kautta, anda
 sen tyhjään puuttua, eikä ahkeroihe säilyttä ja käyttä sitä, Ju-
 malan Cunniaxi ja Hänen Palwelurens edesauttamiseri, taieka
 jongun tarwikewan oikiari tarperi, waan macaa syöpi, ja juopi,
 spela, ja caikella tawalla häwittä pois Jumalan annon ja siunau-
 ren synnillisissä tiloissa. Ja niin joca laisca on työsans, hän
 on sen welli joca wahingota teke / ja rawitan köyhydellä. Prov. 18: 9.
Cap. 28: 19.

Jolla hän suureen edeswastauheen pane itsensä, koska hänelle sanotaan: tee luku sinun hallitus wirastas: Tublaus on se, koska joku laitettarwasta hyvän sydämmellishdestä jaa toisellens hänen hywydens ilman toisen erinomaista tarwetta/ ja itse sen kautta tule köyhyyteen ja wahingoon/ ja wijsmein muille raskuuxet. Johon tublauheen ilman epäilemättä on sy taicka turha cumnia ja hywä nimi mailman ihmishida, taicka halu olla niiden suurten arwosa ja lemmejä ja niiden kautta woitta jotan edustusta ikellens hywäri ja muille soittamiseri; jolla niin tule wäärään tilaan ja tarpeeseen käptetyri se kuin Jumala on käskeny toisiin ja totisiin raclauden tarpeisiin käpttä; tä hän tulewat myös caicki synnilliset Lahjat annos duomareille ja Esimiehille liballisen päällecaannon ja woiton tähden: Tublaus on se, koska joku culutta Jumalan annon ja sunauyen, hecumalliseen elämään ja tarpettomijn pitoihin/ turhijn coriturijn ja ylpeisiin ja muucalaisijn watteisiin/ ainoastans mailman turhuden mielen nouteri ja itsensä cunnioittamiseri, niin kuin ricas mies, monen köyhän lähimmäisen suuren wahingon ja murhen cansa. Josta Jumala sano: HERRAN teuras uhrin päiwänä/ tahdon minä ezä Päämiehiä/ Cunigan lapsia/ ja caickia/ jotca outoja ja muucalaisia waatteita candawat. Ja niin tähän tule caicki mailman yspä, corria, ja turha prami, pidoisa, huoneisa, ja waatteisa, joihin ilman eroitusta niin paljon HERRAN lahjoja hascatan ja culutetan, ej ilman suurta edes wastausta koska se päiwä tule, että se seiso: tee luku sinun hallitus wirastas. Ja taita täsä moni köyhäkin tehdä itsensä osalliseri niiden ricasten synneistä, ja juosta mailman perästä, ja culutta sengin wahan Unsiens turhijn coriturijn, ja sen kautta panna itsensä sekä welcaan muitten tykönä, että sitä suurembaan ylöncaheseen ja wieromiseen caickein ylös walaistuin ja toimellisten ihmisten tykönä, ja Jumalalda sitä suuremmalla puutorella täsäkin mailmasa rangasturi, ja wijsmein ijancaickisessi caikesta onnesta palfasteturi tulla, jos ej parannus ja armo wälijn tule. Ja olem me cans toisella erällä cuulewat, euinga paacanallisessi Korrtti spelacit ja muut sencallaiset, tublawat HERRAN annot ja lahjat, ja toiset sitä wastan warastawat toiseldans sen mitä he sillä tarwalla saawat ja woittawat. Jaa, täsä taidais joku sanoa: Meidän pitä ihmisten lahjin elämään, niin kuin ne corkiatkin ja suuret eläwät jotca

Zeph. 1: 8.

NB. Dom.

I Trin.

Luc. 15: 13.

Cap. 16: 19.

Vid. Felt.

Mich.

Solk. lijt.

Ihmisten tapoja tietävät, ja oikiain Ihmisten arwosa caikida piderän? Waan tiedä se sinä ihmisten orja, että Ihmiset, ja wielä caikein parhat ihmiset nekin olit mailmasa, joista se seiso: mailma oli heille mahdoroin, se on, ei mailman ihmiset ollet wärtit saaman pitä heitä; waan mingä caltaiset ihmiset ne olit siis? se seiso: he olit mailman pilkana, cableis ja fangturis / kiwitetyt / ricki hacatut / ymbärins waellic lammasken ja wobten nahoisa / löyhät / ahdistetut, waiwatur, eynnet corwisa ja wuorilla / ja mäen rotcoisa / ja maancuopisa. Ihmiset nämätkin owat ollet, ja suuremmana arwosa Jumalan tykönä cuin Salomon eli Abaswerus, sillä näistä se seiso: mailma oli heille mahdoroin. Nün cuin se seiso myös sitä ylöncakotusta corwen asujasta Johanneresta, ettei yhtän waimosta syndynytä ollut corkiambi händä. Ja Pawalista joca tunnusta izens ja muut Apofkolit tuleri / mailman tungiori ja caikein saastaisudexi, seiso, että hän oli Jumalan ulos walittu Use Tuningasten ja Cansain edes candaman & Eran nimee. Ja niin caiki se cuin on ihmisille corkia, se on Jumalan edes cauhistus / ja coconans toisesa ja totisesa arwosa cuin ihmiset ne pitävät. Mutta cosca nyt me näin tiedäm sekä Abneuden että Tuhlauren synnit ja cauhisturet, Misäs sije.

Meljänneri / Se okia Te ja Reskus näitten wälillä seiso / että me tiedäisimme wälttä ne molemmat siwu:riet / Abneuden ja Tuhlauren, jorca cadotuxeen wiewät? Saita tosin moni luonnollinengin ihminen joca on op:pinut taitawasti ja järjellisesti elämään mailmasa, mellicän wälttä ulconaisesti näitä siwu:teitä, ja cohtullisuden pitä, että sillä ylös:pitärens hywä Nimia ja muitten arwosa ollarens, ettei händä taicka wääräxi ja ahneri, taicka tuhlarixi ja hauscari soimatais, johon Hänen taipumurens turhan cunnian perän ja ikens rac:kaus paljon teke; waan niin cuin tämä on ainoastans yri war:jo:ja silattu meno, niin ej se myös kelpa Jumalalle, niin muo:doin cuin se ej tule Uscoista, waan luonnon woimasta. Mutta se selwin juuri siben Christilliseen Cohtullisutteen on Jumalan ja Hänen Tahcons oikia Tundo, josta wueta se eläwä Usco / joca Jumalaaan yhdistä ihmisen, ja teke Hänen Jumalan curwan caltaiseri; joca Efsuren oma corkia Esmerecki meille parashan esennus nuoran anda, ja opetta meidän todella pois kieldä:

Hebr. 11:
36-37 --40.

v. 38.

Mat. 11: 11.
I Cor. 4: 13.
Act. 9: 15.
Luc. 16: 15.

Mikä se ok:
kia Te on
ja Reskus
Abneuden ja
Tuhlauren
wälillä?

myös mielelläm ilman wastabacoisutta annam ja ulos jaam
 HERRan hywyttä niin kuin Hänen uscolliset huonen hal-
 dians, ja niin pidämme sen autualliseimbana, että anda/
 cuin otta: Niin teki JESus täsä ja täydellisesti ulos jaoi ihe-
 culleekin Hänen runsaan tarpens ja rawindons. Ja niin Jumala 2 Cor. 8: 10.
 la tahto täyden sekä Tahdon että Työn ja Doimituren, että 11. 12.
 niin kuin tahto walmis on/ te myös sen täyträiffete woi-
 manna perästä. Eulin sydämmens jälkeen ej ylön mielen
 eli waatien, sillä iloista andajata Jumala racasta. Ja 2 Cor. 9: 7.
 jolla ej ole wara enämbi anda cuin yri wesi pisara / niin sekin Mat. 10: 42.
 ando täsä järjestyhesä, on oikia ando ja saapi palekons taiwais-
 ta. Ja niin/ joca köyhää armahata, hän laina HERRalle/ Prov. 19: 17.
 hän costa Hänen hywydellä; Tahän tule cans se mieluinen
 wierasten holhominen, josta Pawali puhu: Huoneseen otta; Hebr. 13: 2.
 mista älkät unhottaco, sillä sen kautta owat muuttamat
 tietämätä Engelittin huoneseens orttanet: Se oikia Tie
 ja Bestus on se, että ne Rickaat owat runsaat heidän an- 1 Tim. 6: 18.
 noisans, ja rikkaat hywisä töisä / ja andawat hywällä
 mielellä. Sillä silloin ja sillä tawalla he ihe Jumalalle anda-
 wat heidän hywydens, cosea he Hänen tähtens ja Hänen käskyns
 tähden andawat nihin Christillisiin rackauden tarpeisiin. Eikä
 Jumala ole heille heidän erinomaisen hywydens tähden runsam-
 masti andanut cuin muille, waaan sen hän on tehnyt muitten
 tähden, ja heille Rackauden aineri, ja coetyxeri cuinga uscollis-
 festi he HERRallens huonen hallitusta pitävät. Ja jota enäm-
 män rikkaus caswa, sitä enämmän myös rikkaus hywisä töisä
 ja rackauden harjoituriwisa pitä caswaman, sekä niissä yhteisissä että
 erinomaississa palvelurisa ja annoisa. Niin owat ne Köyhem-
 mät myös welcapät andaman heidän warans jälkeen mieluisesta
 sydämmestä, Sillä jos jocu edellä mielellinen on/ niin hän 2 Cor. 8: 12.
 on orollinen Hänen warans jälkeen / ja ej sen jälkeen jota
 hänellä ej ole. Ja Pawali ylistä suuresti niitä jotca yli woi-
 marsakin olit hywän tahtoiset ja runsat Xri kertaisu- 2 Cor. 8: 2-3.
 des. Niin että sen kautta Christuren oman duomion jälkeen, sen
 köyhän Lestken wähä ando oli paljo suurembi cuin niiden Luc. 21.
 rikasten runsas ando / jotea ainoastans ulocullaisudesta ja
 omari cunniarens annoit, Jumalan uhri: Se oikia Tie ja
 Bestus on cans se / että me wiriästi ja ahkerasti teemme
 B b b b 3 työ

- työtä meidän Cuzumisefam, oikiasa päälle carannosa ja yrkertaisudes / ilman laiscutta ja sen callijn ajan käyt. **Eph. 4: 28.** tämänkä turhaan ja tyhään. Josta asiasta me jo wäähä ennen pidemmäldä cuullet olem: Se oikia Tie ja Bestus on wielä se, että me paljo ja monda kerta paljon suuremman wireyden ja ahleruden käyrtämme niiden hengellisten ja näkymättömäin Tawaroitten cocomiseri / kuin niiden maallisten ja catowaisien. Sillä niin suuri ja määrätöin wäli kuin se on niiden näkymättömäin ja ijancaickisten, ja niiden näkywäisten ja catowaisien wälillä, niin paljo suurempi ja sitällisempi ahlerus se myös pitää oleman niiden näkymättömäin ja pysyväisten perän. Tähän asiaan tule se kuin me äffen puhuimme Jumalan Palweluresta, joca on se ensimmäinen osa siitä järjestyksestä josa me taidam olla wisit Jumalan sunauresta: Se oikia Tie ja Bestus on myös se / että me olem Tytywäiset wähhään / ja sengin edestä Jumalata kistämme. Sillä ej jongun Elämä seisso siinä, että hänellä paljon on calua, sano ike Christus, cosca hän edellä oli waroittanut ja sanonut: carocat ja cawahatacat ahneutta. Tämän Tytywäisyyden cosca se on yhdistetty Jumalan Yekwon cansa, Pawali cuku suurexi woitori / josta me myös jo ennen puhunet olem; Sentähden olcon teidän menon ilman ahneutta / ja tyytykät niihin kuin teillä on, sillä hän on sanonut: en suingan minä Sinua hyljä, engä itänäns sinua yldn an: **Hebr. 13: 5.** **Syr. 18: 25.** **26.** **Syr. 19: 1.** Se oikia Tie ja Bestus on se / että me toimellisesti Säästämme sen kuin ylitze on toiseri tarperi ja ajari / etten me sitä taicka pois heitä, eli niin kätke tacam ettei siitä enämbi muille hywä ole. Sillä se Christillinen Säästäminen pitää tapahuman lähimmäisen hywäxi, ja ej wahingori; niin teki wap: JEsus, ej hän niistä yli jääneitä muruja ennen corjannut kuin caicki Cansa oli tarpens saanut, ja sitte annoi coosta ne toiseri tarperi ja ajari. Sillä se Armiyas mies teke aina ruumillens hywä / waan se joca julma on / saatta lihans murbellisexi. Saidan ej sowi rickan olla // joca paljon cocoo / ja ej tee izellens sitä hywä / hän cocoo muille / ja muut sen pitää tuhlanan // ej hänen ole itänäns ilo **Prov. 11: 17.** calustans / // ja se on oikia rangaistus hänen pahudens **Syr. 14: 1-2.** tähden etc. Anna siis mielelläs / niin sinulle myös an: **3 - 16.** ne

netan / ja pyhitä sinun sielus: Se oikia Tie ja Reskus on se / että me kaikesta wäärästä calusta izem selwänä pidäm, ja annam tacaperin caicki mitä wäärin saatu on / ja emme tee uhreja eli andoja wäärästä calusta. Sillä niijn eutin lindu hauto / ja ej cuori / niijn on myös se joca wäärin calua cocoo / sillä Hänen pitä jättämän sen kessen aicans / ja wijmeiseldä tyhmäxi tuleman. Ja Jumalat: toman uhri on cauhistus sillä se on synnis ubrattu. Eäs: Jer. 17: 11.
 tä Ufiasta niijn myös sen wäärän calun tacaperin andamisesta, lue 9 Sunn. V. Colmin Päiwäst: Se oikia Tie ja Reskus on se, cosca me wielä niitä Cuolleita / tilaa myöden cun- Prov. 21: 27.
 niällisestt hataan ja maahan saatamme. Eäsä asiasa cans Syr. 7: 37.
 ihmiset harwoin oikian Dien pitäwät, muutamät culuttawat pian Cap. 38: 16.
 caiken omaisudens cuolluitten hautamiseri igellens ja muille suu-
 rexi wahingoxi; muutamät taas ahneuden rijswaudesta suurin-
 man ylöncaken ja wisuuden cansa anda heitä maahan heittä,
 joca soti sitä cunniällisutta wastan cuin niiden järjellisten ja eri-
 nomaisesti niiden oikian Chrifittyin oikia arwo ja sääty waati.
 Eäsä meillä nyt on tila wähan puhua cans Kuumin Saar-
 noista, joista me muutamalla sanalla merkigem: Kuumin
 Saarnat ej tosin igeläns tee mitän sen cuollehen ihmisen autu-
 dery, sillä hän pysy siinä tilasa josa hän on cuollut ijancaickisestt;
 Mutta cuitengin cosca se niijn määrätöin eroitus on niiden jär-
 jettömäin luondocappalden, ja järjellisten ihmisten cuoleman wä-
 lillä, jotca kfsälle menewät sifhen puuttumattomaan ijancaickisu-
 teen; niijn on se Chrifillinen wanhuus sen hyödylliseri löytänyt,
 että tämängin paljon merkigewäisen Tilan ja ihmisen elämän
 waihetuxen, käyttä niiden muitten eläwitten waroituxeri ja wal-
 mistuxeri tätä suurta reisua ja muutosta wastan, jonga asian cans
 sa Parwilaiset muutoin niijn paljon taicauria ja mesuja harjoit-
 tawat. Pää asia sijs Kuumin Saarnain cansa on se, että nijs
 tä jälken jäneitä sen cautta neuwoa ja kehoitta oikiaan walmistu-
 xeen cuolemata wastan, ja jos se cuollut on nähtäwästä Jumali-
 sudefa elänyt, Hänen esimerkilläns wahwista toiffa Hänen seu-
 ramiseens, taicka jos Hänen elämäns on ollut tierämätödingin ja
 ej niijn selwä, otta siitä welwollinen waroitus, ja erinomaisesti
 ainakin se yhteinen Opetus meidän cuolewaisudeftam ja
 walmistuxestam cuolemata wastan. Sillä coscas meillä on itä-
 nans

- näns sorwelsambi ja parembi tila saada mustuturia meidän cuoles waisudestam, ja opetuxia sishen oikiaan walmistureen, cuin silloin? josa asiassa jo kyllä on syttä Christillisiin Ruumin saarnoihin, ilman sitä että Jumalan P. Sana sengin tilan cautta tule runsammasti asuman meidän seasam. Uden Eastamendin runsauden ja Balon mitan jälken. Niin cuin meillä myös monda caunista kirja Ruumin Saarnoista on, joita Christuren Sencracunda ej taidas ilman suurta wahingotans paiksi olla. Joista caikista me näem, cuinga lyhymieliset ne ikewissat owat, jotea coconans pois duomigewat Ruumin saarnat, taicka Vappein ahneuden ja menestyren estämisen, taicka muun tarpettomuden tähden. Sencallaiset neuwonandajat taitawat ike wähdän kyllä wuodes culutta Jumalan Sanan edes auttamisxi, eikä suo että ihmisten wijmeingän ero mailmasta Jumalan Sanan ledes tuomisen cautta, pidäis olemän kellingän Parannuren tilaxi. Eotifesti, caicki ne neuwonpiteet, jotea uloskäyhät Jumalan Sanan wähdämisen päälle meidän seasam, owat wärtit sencallaista wastauksta, cuin Christus andoi Pietarille, cosca hän tahdoi kieldä pois händä Kärsimiseftäns, jolle hän sanoi: mene pois Satan, joca tahdot että Jumalan neuwon niin suurista asioista. Ja mitä taas wäärin käyttämiseen tule, että moni sen cautta taita harjoitta ahneutta, niin ei sen wäärin käyttämisen tähden saa sitä oikiata käyttämistä ja Jumalan Sanan runsautta wähdä ja estä, waan taitan se, muulla tawalla coetelda cuinga se tulis pois oteturi. Ja jos jocu sinäkin tahto mieluisen Sydämmen ja Cunnian osotta Hänen Sieluns Paimenelle, niin se on Jumalan tahdon cans yhteen sopiwainen, ja ej taida sen wuori coscan se Hengellinen Palwelus ja sielun edes wakhominen tulla mayeturi sillä maallisella tawaralla, sillä ej se taida ikänäns tasaisa wäljä tulla niiden hengellisten, ja maallisten tawarain kessellä, waan se maallinen Cunnian tefo on ainoastans yxi Riitollisuuden todistus Jumalan Sanaa ja Hänen Saarnawircaans wastan. Sentähden siis tässä asiassa on paras neuwon pide se, että anda ihecungin pitä Hänen wapaudens ja oman haluns Ruumin Saarnain cansa, eikä niistä coconans pois duomita jongun liballisen päälle cahannon tähden. Niin cuin myös
- Opettaitten suuri welwollisuus on se, että täsäkin asiassa loista Lauman edes Totudella ja wacuudella, ja olla wapa caikesta päälle

Col. 3: 16.

Mat. 16: 23.

I Cor. 9: 11.

Rom. 15: 18.

päälle cakonnosta woiton ja saalin päälle, ettei Jumalan Sa- 2 Cor. 4: 2.
na petorella tulis turmelluxi/ waan Christus täsäkin pu. 2 Cor. 13:3.
hu ja waicutta heisä.

Nämät owat Raakat Sielut; nyt ne asian haarat;
jotca me olem tainnet merkitä siitä Järjestyrestä, josa me taidam
olla wisit Jumalan Siunauresta nijsä maallisissa Cuzumisen Eöi-
sä, ja mikä se oikia Die näisä caikisa on. Ja joca täsä Järjes-
tyresä ja tällä tiellä waelda, Hänellä on siitä se Syödytys; et-
tä **HR**ran Siunaus on Hänen päälläns: Sillä Uscolli-
nen mies runsasti siunatan. Sinä elätät sinus läctes
töillä / autuas sinä olet / ja sinulle käy hywästi. Joca
izens työlläns elättä / ja tyty sihen / hänellä on lewollinen
elämä, ja löytä caiken parhan tawaran. Jaa, jos Ju-
malalle kelpa, että pitä sinua Köyhänäkin Sinun Työs alla,
nijs tiedä se, että hän näke sen sinulle tarpellisexi sinun wieroit-
tamisexes pois maailmasta, ettei mailman riekkaus tulis sinulle
paulaxi, nijs cuin niisille Jumalattomille, riekahille, jotca riekau-
dens cautta helwettijn menewät. Siunaus pysh ainakin sinun
päälläns, cöscas seisot Jumalan Järjestyresä, sillä Siunaus
on wanhurscan pään päällä / ja Jumala siuna sinun Tyty-
wäisellä mielellä ja iloifella elämällä / että taidat sanoa Wa-
walin cansa: minä olen oppinut tytymän / ja taidan ra-
wittu olla, ja isota, hyötyä ja köyhtyä / ja nijs minulla
on caikki ja yldäkyllä. Sinulla on sinun Työstäs ruumingin
puolesta, makia uni, ja terwet ruumis. Sentähden sijs,
muista O ihminen, että sinä kerran pannan pois wiraldas,
ja pitä tekemän rascas tili siitä / jolla sijs on joeu wir-
ca / hän rehkan nijs cuin siitä woimasta / jonga Juma-
la anda: että Jumala caikisa **JS**uren Christuren caut-
ta cunniotettaisin, jolla on cunnia ja walda ijancaikisest
ijancaikiseen. Amen.

Prov. 28:20.

Pl. 128: 2.

Syr. 40: 18.

Syr. 20: 23.

Phil. 4: 11.

12. 13.

Saarn. sijr.

5: 11.

Syr. 31: 27.

Esa. 22: 19.

Luc. 16: 2.

1 Pet. 4: 11.

Ach! Sinä suuri Jumala / Kacas Isä / ole sij-
terty että sinä sen rascan Työn teon ja ozan bien / jon-
gas meille tunsit tarpellisexi / päälle panna, meidän Lan-
gemurem muistutuxeri, olet cuitengin nyt Christuren
cautta sowitzanut meille hywäxi, laillisexi Cuzumisexi / ja

Rucous.

E c c c c

th

tilari moneen hywään, ja yläsotat sen sinun palweluyes edestä. Ach! Anna meille anderi, että me sengin Euzumisen niin pahoin wäärin käyttänet olem / taikca ahneudella / eli laiseudella / Sinun Palweluyes ylöncazomisella / tyymärtömydellä / ja muulla liballisella päälle cazannossa. Ja anna meille Pyhän Henges Armo, että lapsillisessa cuulijaisuudessa, Usalluyesa sinun Armos päälle, ja mieluisessa halusa sinun palweluyes / ja meidän lähimäisem holhomisen päälle, toimitta meidän työtäm ja wircam. Ja warjele meitä kaikesta wäärästä tiestä / oikialle eli wasemmalle puolelle / että me yrinäns Sinun Cunniatas ja sitä yhteistä hywää kaikisa tarcoitaisim ja sitä edes autta taidaisim, josa anomisessa ja uscalluyesa me myös nytkin annamme sinun haldus ja sinun Siinauyes alle caiken meidän Työm ja tecom / siihen asti cuin sinä meidän tästä työstä ja palweluyesta Armoisa irti lastet / ja sinun Cunnias Lepoon sisälle johdatat. Ach! Sinne me halam / Sinne me halam / Jesuxen sinun Poicas cautta. AMEN!

Wiides - Sunnuntai Paastos.

Esipuhe.

MUkta tämä on Ijancaickinen Elämä / että he Sinun ainoan Totisen Jumalan Tundisit / ja jons gas läberit Jesuxen Christuxen. Taincallisilla Sanoilla ulosmaala Pyhä Johannes sen ijancaickisen elämän ja Muodon millä tawalla se pitää käsitettämän, lugusa sinä 17 ja wärs. 3.

Toisa sanoisa me merkikem, Enxiri: Mikä on se ylimäinen Maali ja Määrä jota ihmisen pitää tarcoittaman ja taca ajaman tässä mailmasa? Nimittäin: Ijancaikkinen Elämä. Me tiedämme N. S. että Jumala alusta loi ihmisen siihen ijancaikaiseen Elämään, josta Hänen Vä. Onnens ja Autudens piti seisoman, sillä Jumala on luonut ihmisen ijancaikaiseen Elämään / ja on Hänen luonut caltaiserens Joca Elämä ei seisonut erinomattain siinä Luonnollisessa elämässä, jolla Sielu yhdistettynä Ruuminensa kanssa taissi tehdä niistä töitä joita hän vielä nytkin caikisa ihmisissä harjoitta, että hän ymmärtä, tahtoo, tundee, racasta, wihaa, Ruumista liicutta ja muita luonnollisia töitä teke, josta asiasta me olemme ennen cuullet so puhuttawan; Mutta ihmisen oikia Elämä seiso erinomaifesti Jumalan Rhoistytessä ja Hänen caltaiserens, että ihminen oli Jumalan caunihilla muodolla ja cuwalla caunistettu, Jumalan suurella Tunnoella, Raclaudeella ja Pyhydellä lahjoitettu, ja sitten wiiimein sen ijancaikaisen Elämän Autuallisesta Perinnöstä Cunnian waldaucunna wacuutettu. Tämä Elämä on se sama johonga Jumala ihmisen alusta loi, ja jonga me myös Synnin Langemuren cautta olem coconans pois cadottanet, ja niin sen jälkeen siihen colmellaiseen cuolemaan langennet, kuin o: wat: Ujallinen, Hengellinen, ja ijancaikkinen Cuolema. Josta Asiasta me näemme Pääsiäis Päiwänä pidemmällä puhuttawan.

Nyt, niin kuin ihmisen oikia ja corkein Onni ja Autuus seiso siinä ijancaikisessa Elämässä, jonga ihminen ensist oli Luonnollisesta saanut, ja sitten Synnin cautta pois tuhlais ja cadotti; niin sitä wastaan taas, caikki se Armo jonga Jumala meille on osottanut JEsurefa Christurefa; seiso siinä että se sama ijancaikkinen Elämä pidäis jällellens meille tomitettaman ja meissä ylösketuri tuleman: sillä sen cautta ilmestyi Jumalan Raclaus meidän cohtam, että Jumala lähetti ainoan Poicans mailmaan / että me Hänen cauttans Eläisim. Joca Elämä igesäns käsittä aiwan paljon, jaa caiken meidän Onnem ja Autudem, ja taitan Cahdesa tilasa cahelda ja turkistelda, enxiri, niin muodoin kuin se tule tähän nykyiseen Elämään, Toiseri, niin muodoin kuin se tule siihen Tulewaiseen Cunnian waldaucunnan elämään, joista molemmista P. Pawali puhu coica

Ihmisen
Pää Maali:
on ijancaic-
kkinen Elä-
mä.

Wijf. kir.
2: 23.

Annettu
Ennen Lau-
gemusta.

Cadotettu
Langemu-
resa.

Christurefa
Ylös raket-
tu jällellens.

1 Joh. 4: 9.
Joh. 3: 16.

hän sano: Sillä te oletta cuollet, ja teidän Elämäne on
 Col. 3: 3.4. tärkerry Christuxen cansa Jumalasa / mutta / cosca Chris-
 tus / teidän Elämän, ilmoitetuxi tule / silloin tekin Hä-
 nen cansans Cunniasa ilmoitetan.

Baan tästä me nyt kysymme: Mitästä siis Se Ijan-
 caickinen Elämä täällä Armon Waldacunnasa seisoo, joca
 meitä jo täällä pitää oleman? Ensi, Se Ijancaickinen Elä-
 mä joca meitä jo täällä pitää oleman ja löytymän, seisoo Was-
 ta Udesta Syndymisessä, jolla yri synnissä cuollut ja siitä ylös-
 pyrkivä ihminen. Tule ike työsä ylösnostetuxi ja siirtyxi Luon-
 non Tilasta Armon tilaan, tule wihan Lapsesta Jumalan Lapsesi
 tehdyxi, ja Jumalan yhteyteen ja Christuxen Ansiön Osallisu-
 teen, ja coconans yhteen uteen menoon ja elämään jällens saa-
 tetuxi. Sillä me tiedämme sen, että JEsus Christus Jumalan
 Poica on Werelläns ja Kärsimiselläns meitä jällens Jumalan
 cansa sowitzanut, Lain kirouyden ulos seisonut, ja meidän luonno-
 san Lain täyttänyt, ja niin ijancaickisen elämän meille jällens toi-
 mittanut ja ostanut; sentähden siis niin pian kuin yri ihminen
 taicka siinä P. Casteesa Useolla lahjoitetan, taicka sitten jälken
 easten liiton rickomisen, siinä totisessa Kändymisessä catumuxen alla
 käsitä Useon JEsuxensa tygö ja Hän tule wacutetuxi jällens
 Hänen Jumalans Armosta ja osallisudesta, niin sillä samalla myös
 se Uusi ihminen saapi Hänen olendons ja elämäns Jumalasa, ja
 se ijancaickinen elämä on hänesä jo ike työsä ylösrakettu ja hä-
 nelle annettu, sentähden se seisoo: Cosca me Synnis cuollet
 Eph. 2: 5.6. olimme, on hän meitä Christuxen cansa eläwäxi tehnyt /
 ja on meidän ynnä Hänen cansans ylösherättänyt / ja
 istuttanut Taiwallisijn menoihin Christuxes JEsuxes.
 Jaa tämä ijancaickinen elämä täällä Armon waldacunnasa seisoo,
 siinä armollisessa Syndein andexi saamisessa, joca tapattu Use-
 on cautta JEsuxen päälle, sentähden taas P. Dawali sano:
 Col. 2: 3. Jumala on teidän Hänen cansans eläwäxi tehnyt / ja on
 meille caickt Synnit andexi andanut. Josta myös se P.
 Dawid kerscaa ja sano: Autuas on se jonga pabat Teos
 Ps. 32: 1. 2. owat andexi annetut / ja jonga Synnit peitetyt owat.
 Sentähden me siinä P. Catechismuxes myös luenn: Cusa Syndein
 andexi andamus on / siinä on myös elämä ja autuus.

Toi

Toiseri, tule tähän elämään vielä cans se, että ne Wastaudesta
 Syndynet Jumalan Lapset, käyttävät sitä Udesa Syndymisessä Udistureja.
 annettua ja saatua woimaa heidän jecapäiwäiseri hywäpens ja
 eastwannopens Udisturen tilasa, niin että niin cuin he elävät Gal. 5: 25.
 hengesä / niin he myös nyt taitawat waelda hengesä / ja
 eastwawat jecapäiwä Jumalansa Sunnosa ja Rackaudesa ja cai- 2 Cor. 3: 18.
 fisa Christillisissä awuissa, ja muutetan sishen cuwaan kirc-
 laudesta niin kirkauteen niin cuin **HERAN** hengestä /
 niin että Jumalan ja Christuren Kirkkaus ulosmaalatan ja cu-
 watan Jumalan Lapsisa, niin cuin Moseren Eastwoisa, joca ta-
 pahstu Pyhyden harjoitureja ja Christuren Seuramisesa, ja sen
 hengellisen ihmisen Eastwannosa yhdestä hywästä awusta niin toi-
 seen, joca niin on wähittäin yri alcu sishen täydelliseen Kirkkau-
 teen Sunnian Waldacunnasa. Ja niin cuin siis Jumala, joca
 on ike Elämä ja Elämän Lähdet, täsä tilasa jo on yhdistynyt sen
 Useowaisen Sielun cansa ja täyttänyt sen sula Elämällä ja Tai-
 wallisella menolla, niin hän myös

Colmanneri, Anda Hänen Lastens jo täälläkin tämän Esimansa.
 elämän mitan jälkeen, nautita Hänen hywoyttäns, ja tuttavasti
 maistaa cuinga Suloinen **HERA** on / niin että he caifisa Pl. 34: 9.
 luoduisa cappaleisa nautigewat heidän Jumalans suloisutta ja
 Rackautta, ja cosca he owat wapaat Riisaurista, niin heillä on
 Lohdutusta ja Glos Jumalasa yldäkyllä, niin että heidän Sy- Pl. 69: 33.
 dämmens elä; he ilotzewat / ja heidän Sydämmens pitä
 Elämän, sano P. Dawid. Niin cuin myös ike Christus sano
 Hänen Lambaistans: Minä tuln / että heillä pitä elämä o: Joh. 10: 10.
 leman / ja yldäkyllä oleman.

Nämät caicki nyt tulewat sishen Ijancaickiseen Elämään
 ja Tairwalliseen Menohon, jotca meisä jo täällä pitä löytymän,
 jos me tahdomme sishen tuleraiseen ijancaickiseen elämään tulla,
 niin euin totisesti caicki Jumalan Lapset jo täällä caickia näitä
 Tairwan Lahjoja ike työsä nautigewat, jotca myös syystä ijan-
 caickisen elämän Tarwaroiri taitan cukutta, niin muodoin cuin ne
 owat sencallaiset Hywydet, jotca ei aimoastans tule tähän nykyi-
 seen elämään, mutta myös ijancaickisesti owat ja pysywät: sillä
 Jumalan Rackaus ja Armo, Jesuren wanhurscaus, P. Hen-

gen Lahjat ja caicki muut armo Tawarat ja waicuturet, owat igesäns sula Tawalliset ja ijancaickiset cappalet, joidenga caurta se ijancaickinen elämä meissä tule sekä plöskafetureri, että säilytetyri ja käcketyri siihen ijancaickiseen Sunnian Baldacunnan elämään. Gongatähden myös se P. Raamattu sano niistä Usco waisista, ettei heidän ainoastans pidä tuleman siihen ijancaickiseen elämään, mutta että heillä on jo itse työssä se ijancaickinen elämä täällä; sentähden se seisoo: Joca Usco Pojan päälle / hänellä on ijancaickinen elämä. Tämä on se todistus, että Jumala on meille ijancaickisen elämän andanut; ja se Elämä on Hänen Pojasans, Jolla Jumalan Poica on / hänellä on elämä: jolla ei Jumalan Poica ole / ei hänellä ole elämä. Näitä minä teille kirjoitin, jotta Jumalan Pojan Nimen päälle Uscoitta, että te tiedäisitte teidän ijancaickisen elämän olewan. Ja niin siis meillä tässä elämässä ei ole ainoastans oikeus siihen ijancaickiseen elämään, mutta meillä owat jo myös itse ijancaickisen elämän. Hywydet ja Tawarat, joita me itse työssä Christuresa nautigem. Josta P. Lutherus merkkillisesti sano: Wanhat Opettajat owat nämät ja muut taincallaiset Raamatun Sanat tahtonet säästä ainoastans siihen tulowaiseen elämään, ikänäns cuin ne ei tuliskan meihin tässä elämässä; waan meidän pitää ne oppiman käyttämän oikein hywäsem, jotta meidän Uscomme Opiri kirjoitetut owat: sillä se (nimitäin ijancaickinen elämä) pitää täällä totisesti meissä alcaman, Uscosa tuttaman ja omistettaman, jota meidän sitten siellä pitää ijancaickisesti nautigeman.

Tässä Elämästä, joca meille näin tule Christuresta. Christuresta, jo wanhangin Testamendin Uscowaiset iloisit ja elit, josta he Uscosa Ukrein alla cakelit ja nautigetit, josta Christus sano tämän päiväsesä Ewangeliumissa: Abram teidän Isänne / iloitzi nähdärens minun Päiwäni, hän näki sen (nimitäin Usosa) Ja ihaskui. Niin cuin Abram jo monda Saatan wuotta ennen Christuren Tulemista näki Hänen Uscosa, niin hän myös jo silloin eli Hänen hengellisen elämäns siinä samassa Christuresta ja nauti elämätä ja Autuutta hänesä.

Neljännexi, sitten tämän ijancaickisen ja hengellisen elämän

män päälle, jota me jo täällä Christuresa nautiksem ja eläm, seura se tulewainen Ijancaickinen Elämä Cunnian Waldecunnasa, jolla ymmärretän se Mutuallinen ja iloinen Sielun tila ja Saaty tämän elämän peräst, cosca se maallinen huone purjetan, ja me lastetan siihen rakennukseen Jumalalada joca ej käsillä tehry ole / joca on ijancaickinen Taiwaisa / ja me menemme asuman HXRan tygö. Sillä niijn caurwan cuin me ruumisa asumme / niijn me olemma caucana HXRasta / nimittäm sen ruumillisen asumisen puolesta, waicka me cuitengin täällä jo Uscosa Hengellisellä tavalla elämme ja Jumalahan yhdistetyt olemma; mutta siellä se tapahtu paljon suuremmasa mitasa ja määräsä, cosca Sielu tule ylösnousemisesa jäl lens Ruuminasa cansa yhdistetyri ja kirkastetuxi; Joca ijancaickinen elämä seiso Jumalan näkemisessä niijn cuin hän on, jonga cunnia wuodatta igens yli coco ihmisen, ja se kirkastettu ihminen on caunistettu täydellisellä Pöhydellä, Jumalan muodolla, sanomattomalla ilolla ja riemulla, ja Jumala on caicki caikisa. Tämä sijs on nyt se maali ja Määrä jota meidän pitä täsä mailmasa tarcoittaman ja käsittämän, nimittäm se ijancaickinen elämä.

Toiseri / me näisä Sanoisa merfikem, Wälicappalen mingä cautta me käsittämme tämän ijancaickisen elämän? tästä se seiso: Tämä on ijancaickinen elämä, että he Tun diste Sinun etc. Jumalan oikia ja elämä Tundo sijs on se wälicappale jonga cautta me tämän ijancaickisen elämän käsittämme;

Sillä näin sano JESUS niisä edelläkäywäisissä sanoisa: Isä hecki tuli / kirkasta sinun Poicas / että sinun Poicas myös kirkastais sinun. Niijn cuin Sinä hänelle wallan annoit caiken Lihan päälle anda ijancaickisen elämän caikille cuins hänelle annoit, Joca wapahtaja JESUS ano Isäbdäns, että Isä tahdois hänen asetta Cunniaans sisälle cohta hänen ylösnousemisens jälken, nimitäm cosca se aiwottu Lunasturen Työ täytetty oli, että hän niijn taidais sen ijancaickisen elämän anda hänen Uscowaisillens; Waan niijn cuin tämä ijancaickinen Elämä nyt piti annettaman Jumalan ja JESUXEN Tundemisen cautta, niijn cuin täsä jo selis

Jonga päälle seura ijancaickinen elämä Cunniasa.

2 Cor. 5:

I. 8.

v. 6.

Wälicappale tähän elämään on Jumalan Tundo.

v. I. 2:

tetyä wärsys seis, niin ej se tainnut tapahtua muutoin kuin että Ewangeliumi piti saarnattaman ymbäri mailman, joca sihen oikiaan Jumalan Tundoon piti ihmisiä saattaman, sentähden hän nyt pyytää ja ano tulla kirkasteturi ja Cunniaansa fissäle aseteturi, että hän sitten taidais Ewangeliumin Saarnan kautta ymbäri mailman jällens kirkasta Hänen Isäns ja johdatta ihmisiä Jumalan Tundoon. Josta me niin näemme, että Jumalan Tundo on se wälicappale mingä kautta me sen ijancaikisen elämän käsitämme ja löydämme. Tästä Jumalan Totifesta Tunnosta anda meille myös tämän päiwäinen P. Ewangeliumi tilan puhua, johonga me pyydäm armo Jesuren Nucourella, sanoden: Isä meidän, joca. etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Johannes

Lug. 8. v. 46.

Silloin sanot Jesus Judalaisille: cuca teistä nuhtele minua Synnin tähden? Jos minä sanon teille totuden, miyette Usco minua? 47. Joca on Jumalast, hän cuule Jumalan Saarnan, sentähden et te cuule, ettet te Jumalasta ole. 48. Niin wastaisit Judalaiset, ja sanoit hänelle: Engö me oikein sano? Sinä olet Samaritani, ja sinulla on perkele. 49. Jesus wastais, ej minulla ole perkele, waan minä cunnioihen minun Isääni, ja te häwäisette minua. 50. En minä ehi oma cunniatani, yxi on joca sitä kysy ja duomise. 51. Totifest totifest sanon minä teille: Joca kätke minun sanani, ej Hänen pida näkemän cuolemata ijancaikifesti. 52. Judalaiset sanoit hänelle: Nytt me ymmärsim että sinulla on perkele: Abraham on cuollut, ja Prophetat, ja sinä sanot: Joca kätke minun sanani, ej Hänen pida maistaman cuolemata ijancaikifesti. 53. Oletcos surembi kuin meidän Isäm Abraham,

ham, joca cuollut on? Prophetat owat myös cuollet, miäi sinä ihes teet. 54. JESUS wastais: Jos minä ihäni cunnitoksen, niin ei minun cunnian ole mitän, mutta minun Isän on se, joca cunnioihe minua, jonga te teidän Jumalaxenne sanotta. 55. Jota ette tunne mutta minä tunnen Hänen. Ja jos minä sanoisin, etten minä händä tundis, niin minä olisin walehtelija kuin tekin mutta minä tunnen Hänen, ja lätken Hänen sanans. 56. Abraham teidän Isänne ilotxi nähärens minua päiwäni, hän näki sen ja ihastui. 57. Niin Judalaiset sanoit hänelle: Et sinä ole wielä wiiden kymmenen ajastajan wanha, ja sinä olet nähnyt Abrahamin? 58. JESUS sanoi heille: Tottisek tottisek sanou minä teille, ennen kuin Abraham oliscan, olen minä. 59. Niin he poimit kiwä lasketarens händä. Mutta JESUS lymyi ja läxi Templistä.

Tällä erällä me tahdomme tutkistella, sitä tottista ja Eläwätä Jumalan Tundoa ja Tietoa.

O HERA auta, ja anna meuestyä Amen!

Siinä P. Ewangeliwmisa puhutan sekä Christuxen omasta Tundemisekta jolla hän tunsi Hänen Isäns, etä myös Judalaisten Tundematcomudekta, joista molemmista me tahdomme ensistä lyhyeldä merkkä:

1. Christuxen omasta Tundemisekta se seis: Minä tunnen Hänen / ja jos minä sanoisin / etten minä händä tundis, niin minä olisin walehtelija niin kuin tekin mutta minä tunnen Hänen / ja lätken Hänen Sanans. Wap: Christus on Isän Poica Hänen Olendons puolesta, ja niin kuin hänellä on Hänen Olendons Isästä, niin hänellä myös on Hänen Tundons Isästä, niin että se Waleus jolla se Tainwallinen Isä Tundee ihens Hänen määrättömäsä olennosans, on se sama

I.
Christuxen
Tundo hä
nesäns.

v. 53.

On täpdel-
linen.

- ma josa myöds Christus tunde Hänen, nijn muodoin cun hän on
 Jfsästä syndynyt. Sentähden se P. Johannes sano: **Ej ole**
Joh. 1: 18. kengän eocjan Jumalata nähnyt: ainocainen Poica joca
 on Jfsän helmas, hän ilmoitti meille, nijn euin yri Lapsi
 joca alati on Jfsänsä helmois, hän varahitten tunde ja tietä Hä-
 nen Jfsänsä luonnon, nijn paljon suuremmasa ja määrättömäm-
 mäsä mitasa Wap: Christus tunde Jfsäns, ja taita sen meille
Mat. 11: 27. ilmoitta, nijn cuin hän ike sano: **Ej Jfsää tunne yrikän/mut-**
ta Poica / ja kenelle ikänäns Poica tahto sen ilmoitta.
 Ja nijn cuin Christus Hänen Jumaludens luonnon puolesta
 sisällifesti tunde Hänen Jfsäns, ynnä Pyhän Hengen cansa
I Cor. 2: 10 joca myöds caicki Jumalan Sywydet taita tutkistella, jolla
Joh. 3: 34. myöds Christus woideldu on ilman mitatta; nijn hän myöds
 tunde Hänen Jfsäns Ihmisen Luonnon puolesta, nijn muodoin
 cuin se on ylds otettu Jumaluden Luonnon yhteyteen, ja siinä
 on tullut osalliseri Jumaluden Luonnon omaisurista ja caikesta
 Tiedosta ja wijsaudesta. Ja waicka tosin Christuren Lapsudes
Luc. 2: 52. Hänen ihmillinen ymmärryrens castwoi wijsaudes ja tunnos, Hä-
 nen Mendamisen Säätyns ihmellisen tilan ja menon jälkeen, wisi-
 sä asioisa, nijn cuin hän myöds ihmisen luonnon puolesta W. Hen-
Pf. 45: 8. gellä sihen woideldu oli, jonga sywyttä me meidän heickoudesam
Acl. 10: 38. emme taida oikein käsittä eli ulos sanca, nijn on cuitengin Hä-
 nen Tundons ja tietons ihmisengin Luonnon puolesta siinä Per-
 sonallisesa yhdistyresä joca Sikiamises tapahdui sen täydellisyden
Col. 2: 9. saanut, ettei hänelä täsäkän asiassa mitän puuttunut, waan co-
v. 3. co Jumaluden täydellisyys asui hänesä ruumillifesti, ja hä-
 nesä olit kätkeryt caicki wijsauden ja taidon rawarat coh-
 ku alusta, joita hän myöds sitten meille on ilmoittanut ja jakanut.

Ja nijn cuin siis Christus näin Tunde Hänen Jfsäns si-
 fällifesti ja täydellifesti; ja se sama Christus nijn hywin täsä asiassa
 cuin coco meidän autudem asioisa seisso meidän edestäm, ja on mei-
 dän wijsaudem, ja caiken tiedon nijn myöds totisen Tunnon Pe-
I Cor. 1: 30 rustus ja Juuri meisä; nijn on myöds tämä Christuren Tundo se
Jo Juuri caickein täydellisin Mönsteri ja ojennus nuora caickeen Jumalan
Tundoon. Tundoon, jonga jälkeen myöds meidän Tundom wisisä muodosa
 oiettaman pitä, ehkä cuitengin nijn suuresa eroituresa, että jota
 corkiambi Christus ike on meitä, sitä corkiambi myöds on ja

pyhy Hänen Tietons ja Tundons meidän tietoaan ja tundoaan niiden caikein corfiammastiikin Oppeneitten tykönä; mutta kuitenkin pitää caikki Turdo, jonga meidän nyt tässä elämässä pitää saaman meidän Autuderem, tuleman Christuresta ja Hänen ilmoitusturestans, ja Hänen ilmoiturens, jolla hän nyt meille ilmoittaa ikens ja Hänen tahtons, meidän mittamme ja käsittämisemme jälken, pitää nyt oleman Perustus ja Juuri meidän Tundoom, ja se ojennus nuora mingä jälken meidän pitää Uscoman ja elämän, jos me tahdomme autuaxi tulla.

Wielä, koska tässä sanotan että Christus Tunde Hänen Isäns, niin sijnä wieresä seisoo, että hän cans kätke Hänen Sanans: Minä tunnen Isän ja kätken Hänen Sanans / sano Christus. Josta me näemme, että Christuren Tundo ei ole joku womatoin ja hyödytöin Tieto, waan yri woiwallinen ja hedelmällinen Tundo. Christus on se ijancaikeinen Sana olennotans, joca on yri Isän cansa, ja yhdesä walkeudesa Isän cansa caikki tietä ja tunde, ja niin on hänesä cans yri Pyhyys Isän cansa, niin että mitä Isä tahto niin tahto Woica cans Hänen luonnostans. Waan mitä Hänen Ihmisen Luondoos tul, jonga jälken hän on lähetetty sitä suurta Lunasturen Työtä toimittaman, niin sijnä on cans Isä hänelle Sanans andanut, se on, hän on asettanut, cuinga Hänen piti Hänen wiricans ja Työns täällä toimittaman, niin cuin hän itse sano: Isä, joca minun lähetti, hän on minulle lästyn andanut / mitä minun tekemän ja puhuman pitää / jonga lästyn jälken myös Christus kätke Hänen Sanans, niin että niin cuin Christus täydellisesti tiesi ja tunsu Isänsä tahdon, niin hän sen myös täydellisesti teli ja toimitti ilman yhdettäjän putosta ja wirhitä.

Ja on yri hedelmällinen Tundo.

Joh. 1: 1. Christuresta.

Joh. 12: 49.

Koska me nyt cakelemme tätä corfiata Jumalan Tunnon Esimerkiä itse Christuresta, ja Christus itse on luwanut meille sitä Tunnotta ilmoitta meillen ja meidän Tundom ojennus nuoraxi, niin paljon cuin meidän köyhä Järkem mitta sijnä käsittä ja wastanotta taita; niin seura sijnä myös se, että ensi, caikki meidän Tietom ja Tundom pitää saaman alcuns Jumalasta, ei niin että meillä luonnostam ja olennotam on yhtän Jumalan Tundoo, niin cuin Christurella, waan Jumalan

Mat. 11: 27.
Joh. 14: 21.
Ja meissä.

pitä meille ihe sen ilmoittaman; joca ilmoitus nyt tapahtu Hänen Sanans kautta, josta caieki meidän Dietom ja Tundom pitä tuleman ja caswaman, jota myös sentähden pitä wiriästi cuuleman ja wastanottaman, sentähden se seisio Ewangeliumis: Joca on Jumalasta, hän cuule Jumalan Sanan. Ja niin cuin Jumalan Sana nyt on Juuri ja Perustus siihen oikiaan Jumalan Tundoon, niin ej pida se sama Tundo ja Dieto jonga me Sanasta käsitämme, oleman ainoastans yri Historiallinen Dieto, jolla Perkeleekin tietävät ja Usowat Jumalan ja coco Raamatun Historian, ja wapisewat. Sillä tarwalla myös Phariseusekin kyllä tiesit ja tunsit Jumalan ja Hänen tahtons Moysesesta ja Prophetaista, joista cuitengin Christus sano Ewangeliumis: Joca ette tunne. Sentähden siis meidän Tundom Jumalasta pitä oleman yri totinen Tundo ja Walseus Sydämessä, jonga ihe Jumalan meissä pitä waicuttaman ja ylösnostraman, niin cuin se seisio: että Jumalan pitä andaman meille Wijsauden ja ilmoituxen Hengen Hänen Tundemiseens / ja walaiseman meidän ymmärryremme filmät. Jaa, Edmä Tundo pitä Toiseri, niin cuin me ihe Christuresta cuulim, oleman meissä hedelmällinen, että me kätkemme Jumalan Sanan, ja annamme Jumalan Sanan tulla woimaans meidän tykönmä, niin että se saapi Hänen oikian Walons meidän Sydämmissäm edes tuoda ja täyttä meidän Tawallisella sekä Tunnolla että Mielellä, josta me siten tulemma saateturi että sitä tuttua Jumalata todella omistaman meillem, händä racastaman ja seuraman, ja niin kätkemän meidän Sieluhum niin cuin se callihin Tairwan kätkö ja Tawara siihen ijancaickiseen elämään. Ja niin cuin siis se ensimmäinen Hedelmä Jumalan totisesta Tunnoista on, Jumalan Sanan kätkeminen sen totisesta wastanottamisesta ja seuramisesta, niin seura sittä cans siten Cuolemattomus meissä, niin cuin Christus sano: Joca kätke minun Sawani / ej Hänen pida näkemän Cuolemata ijancaickisest. Niin että se nyssi hengellinen elämä, jonga Jumala on meissä waicuttanut Hänen Sanansa kautta, josta me Esipuhesa cuulim, Uscon kautta Jesuxen päälle, on meissä pyshwä ijancaickiseen elämään, ja se ajallinen cuolema, jonga myrcky ja duomikewainen woima on Christuyelda pois otettu, nyt niiske Usowaisille ja Jumalaans oikiein

Sanan
cautta.
v. 47.

Jac. 2: 19.

v. 55.

Eph. 1: 17.

18.

Mat. 16 17.

v. 51.

v. 51.

eifein tundewaisille on ainoastans yri läpi käytävä ja toivottu siirtäminen Tawaseen ja Jumalan ijancaikeiseen yhdistyreen.

2. Judalaisten Tietämättömydestä ja Tundemat-
tomudesta / me vielä sanalla merkitem; Christus sano heistä:
Mutta minun Ilän on se / joca cunnoitze minua / jonga
te teidän Jumalarenne sanotta / Jota et te tunne. He
kylä tunnustit Jumalan heidän Jumalarens luit Hänen tunde-
wans ja palwelewans, niin muodoin cuin hän Lais ja Prophetais
ilmoitettu ja saarnattu oli, waan cuitengin Wap: Christus sa-
no, ettei he händä tundenet, nimittäin sillä oikiällä Nuruartefe-
waisella Tunnonlla, jolla heidän olis pitänyt tundeman Hänen niin
cuin sen caikein corkeimman hywydens, Hänen Raekaudesans,
hywydesans ja hywisä Toisans heitä ja coco mailmaa cohtan, jota
Raekautta ja Hywiä Toita heidän nyt piti erinomattoin cohele-
man ja tundeman Jumalan Pejan ja sen luwarun Mesijaren
lähettämisessä mailman Lunastajari joca heidän edesänsä nyt
oli ja saarnais, ja Prophetailda niin selwästi heidän eteens
maalattu ja etehen asetettu oli, jonga cuuljaisuden alle heidän
nyt olis pitänyt andaman igens Uscon cuuljaisufesa ja seura-
man händä. Waan mistäs tämä Tundemattomus siis heihin
tuli? sentähden et te cuule / ettet te ole Jumalast, sano
Christus. Ej he cuullet eikä Usconet oikein Jumalan Sanaa ja
Christuren Saarna, waan Uscoit ennen omia jaariturians joil-
la muutamit opetit, että Mesijaren piti maallista waldacunda
heidän seasans rakendaman ja mailmallista onnee heille toimitta-
man: jonga tähden myös cosca nyt Christus saarnais heille Xi-
stistä, wainoista, igens ja mailman poiskielämisessä, ja johdat-
ti heidän ainoastans niiden sisällisten ja hengellisten Tawarain
tygö heidän Sieluns kaändymiseri ja ylösrakendamiseri, Uscon
eautta Jesuren päälle, niin he ainoastans pahenit siitä, ja
wahwistuit heidän tietämättömydesans ja pimeydesans, joca igens
näytti wiimein siinä syngiäsä Wimeyden Hedelmästä, että he ru-
peisit wainoman, pilkaman, kiwittämän ja cuolettaman ise wa-
pahtajata Christusta, ja cuukuit Hänen Samaritanixi, jolla oli
Perkele. Caco, taincalkaiset Cuoleman hedelmät wuotawat ulos
Jumalan oikian Tunnon puutoresta, ja siinä liballisesta wiisau-
desta ja tiedosta, cosca järki ej tahdo anda igians fangixi otetta
Uscon cuuljaisuden alle.

2. Judalaisten Tietämättömyys.

v. 48.

Nyt me tahdomme / sijtä totifesta Jumalan Tunnos-
ta / ja Nutuaytekwäifestä Tiedosta, merkitä seura-
waistet Asian haarat :

I. Jumalan
Tundo on
tarpelli-
nen.

Joca nähty
sijtä suresta
tietämättö-
mydestä / joca
meissä on.

Eph. 4: 18.
I Cor. 1: 19.
20. 21.
I Cor. 8: 1.

Ja tuta tä-
mä puutos /
on sen oi-
kian Tuu-
non alcu.
Arnd. Vero.
Christ.

Ensiksi / Cuinga Tarpellinen tämä Jumalan ja co-
co meidän Nutuden totinen Tundo on / sen mahdamme
nähdä, sijtä suuresta Pimeydestä ja Tietämättömydestä
josa me caikin nyt synnymme ja olemme igestäm tässä
mailmas: me cuulemme i Sunnunt. Colminaisudest / puhut-
tawan sijtä, mikä on se suurin wica ja Puutos ihmisen Tahdo-
sa nyt jälken Langemuren, nimittäm yri sanomatein Oma-
Kacaus, jolla caikki ihmiset luonnostans racastawat igiäns,
omaa hecumatans ja himoans caikisa, yli Jumalan joca on se
ainoa korkein Hywypys, mutta nyt meillä on tila muistutta, mi-
kä on Pää wica ja Puutos ihmisen Pinnärreysesä jälken Lan-
gemuren? nimittäm, Yri Syngiä Pimeys ja Tietämättö-
mys caikisa Nutuden asioisa / niin että se piscainen luonnolli-
nen tieto ja wissaus joca ihmisesä taita olla igestäns ja hän tai-
ta lukemisista ja Jumalan suurten Dörtien turkistelemisesta igel-
lens coota, on tyhjä ja ej mitän, sen tunnon suhten joca ihmi-
sellä ennen langemusta oli, ja wielä nyt pitä oleman Jumalan
Sanasta, jos hän tahto siben Nutuay tekewäiseen Jumalan tun-
doon ja Nututeen jälkens tulla; jaa päliseri cosca se turmeldu jär-
ki ja pinnärreys rupe wisasteleman, niin hän lange libaliseen wi-
sauteen joca igestäns on tyhmyrs Jumalan edesä, ja wiha Ju-
malata wastaan / ja wiimein saatta caickinaissin erytyriin, epä-
uscoon, taicauriin ja yhpöyteen, sillä liballinen tieto se ylöspai-
sutta ihmisen / ja ylös lyckä Hänen järteens nyt yhden nyt toi-
sen ajaturun, niin cauwan ettei hän wiimein igestän tiedä mitä
hän Usco, mutta waiwu wihdoin Hänen tyhmäsä wissaudesans
siben ijancaickiseen pimenteen, cusa hän wasta hiljan saapi huomai-
ta ja catua cauwan kyllä Hänen syngiätä pimeytäns, jota hän
tässä mailmasa yhden luuldun wissauden ja tiedon alla racastanut
ja taca ajanut on. Että sijs nyt tuta ja huomaita oikein
tämä Hänen luonnollinen ja yhteinen Pimeydens ja tietä-
mättömydens, on jo yri suuri Tunnon ja oikeian Wissau-
den alku, josta myös yri suuri Kirkon Opettaja on niin opet-
tanut, että se on sen oikeian Christillisyyden alcu, että oikein tuta ja
nähty

nähdä igens ja Hänen luonnollisen turmeluksen ja puutoyrens, sillä
 coeca ihminen sen tietä, ja näke, niin hän silloin jo paljon näke
 ja tietä, ja tule siitä waadituyri että egimän ja toimittaman igel-
 lens sitä oikiata Taiwan wiisautta ja Tietoa, joca Hänen Yrinäns
 taita siihen oikiaan Walkeuteen, Hengelliseen Tundoon ja Ju-
 malan yhteyteen jällens saatta.

Tässä siis seura, että se on yri wälttämättömästi tarpellinen
 asia, että yri ihminen täällä toimitta igellens yhden perustetun ja u-
 lottu waisen. Tiedon ja Tunnon Jumalasta ja Hänen Autudestans ja
 sen käsittämisestä. Waan Toiseri/Mitä meidän pitää tietämän?
 Wähimmärikin pitää caikilla yrikerlaisimmillakin ihmisillä, lija-
 tengin sen suuren Ewangeliumin Walkeuden alla joca Christicun-
 nasa Jumalan Sanasta nyt loista, oleman yri perustettu tieto
 niistä Pää Uscon Cappaleista ja Autuden Perusturista / cuin
 owat: Jumalan Armo ja Raekaus ihmisä wastan; Jesu-
 suren Ansto ja Lunastus; ja Pyhän Zengen Tygölukewai-
 nen Armo, jolla Hän Jumalan Armon, ja Jesuren Lupa-
 suren ja caicki häneldä ansaitut hywät Työt, tahto todella o-
 mistaa ja tygölukea meille; Euzumisesa / ylöswalsturesa / Uscon
 waicuttamisesa ja Udesa syndymisesä Uudisturesa ja siinä
 Hengellisesä Yhdistyresä Jumalan cansa. Mutta jos mei-
 dän caicki nämät pitää oikein ymmärtämän ja taitaman hywärem
 ja ijancaickiseri Autuderem käyttä, niin meidän pitää juuresta tie-
 tämän meidän sywä Turmeluxem josa me nyt macamme,
 Synnin cautta, johonga siis tarwitan myös yri tarpellinen Tie-
 to: Ihmisen Sywästä Langemuresta, ja Synnin duomize-
 waisesta ja Euolettawaisesta woimasta / cuinga caicki Syn-
 di ej ainoastans eroita meitä pois Jumalasta ja coe Autude-
 sta, mutta myös wälttämättömästi luykä siihen ijancaickiseen ca-
 dotuxeen ja waiwaan: jaa, coeca me oikein cakelem Christuren
 Pijnan ja Kärsimisen cowutta ja angarutta, niin me siitä cans
 mahdamme kyllä huomaita Jumalan Wihan ja wanhurscauden
 Syndiä wastan, niin myös Synnin duomikewaisen woiman co-
 ca ej se taitu millän muulla tavalla poisotetta ja mayetta, cuin
 niin suuren ja määrättömän Personan, nimittäin Jumalan oman
 Pojan Euoleman ja sanomattoman Kärsimisen cautta, josta asia-
 ta easo Passias Sunnuntai Saarnasa. Sitten yhdellä Christi-
 tyllä joca tahto Autuaxi tulla, pitää eans oleman yri ulottuwai-
 nen Tieto ja Tundo Jumalasta igestä, cuinga hän on Yri Hä-
 nen

Mitä asiat
 tarpellisesti
 pitää tietä-
 män?

Autuden
 Perusturet.

Synnin
 Woiman.
 Jer. 3: 13.

Jumalan
 igen.

nen olemisefans, ja Colminainen Personaisans: Jhä, Poica/ ja Pyhä Hengi/ ja Cuinga suuri Hänen Raclaudeus on Jesu-
 sa Christuyesa meitä cohtan, ja mikä Hänen Tahtons on meistä
 sekä Lain että Ewangeliumin Sanan jällen; cuinga Laki on yri sel-
 wä Speili Jumalan suuresta Ppyhdestä Puhtaudesta ja wanhur-
 scaudesta; Ewangeliumi taas niin nähtävästi todista Jumalan
 sywästä Raclaudesta, armosta ja hywistä Toista meitä cohtan.
 Erinomattain on sen Autuuri tekewäisen Sunnon lähisin Maali
 ja osa, se Autuallinen Tieto Christuyesta ja Hänen suuresta
 Lunastuyens Tröskä, jolla hän on coco mailman werelläns osta-
 nut helwetistä, ja Lunastanut Pirun ja Tuoleman wallan alda, ja
 sen cautta sowittanut jällens Jumalan, ja Laimaan meille awain-
 nut, niin ettei nyt ole yhrän muuta Nimee Tawahan
 alla, jonga cautta me taidamme Autuuri tulla kuin ainoas-
 cans Jesuyen Christuyen Nimi. Baan niin tarpellinen
 kuin tämä Tieto Christuyesta on caikille jotca tahtowat autuuri
 tulla, joca on Perustus caickeen Autuuri tekewäiseen Tundoon ja
 ike Aututeen; niin tarpellinen on se cans, jos me tahdom siitä
 samasta Christuyesta meidän ijancaikiseri autudexem osalliseri
 tulla, tietä Pyhän Hengen/ joca on se Colmas Persona sji-
 nä yhdesä Jumaludesa/ Wirca ja Toimitus meidän Au-
 tuderem; jolla hän meitä, sen Colmannen Uscon cappelän jäl-
 fen, todella cugu Parannureen ja Jesuyen Anskon osallisuteen,
 tahto caickia Ndsvalaista/ Uscon waicutta, Jumalan tygö
 jällens Käändää, wanhurscari tehda, Synnit anderi an-
 daa/ ja niin Udesta Synnyttä ja coconans Usxi luondo-
 cappaleixi tehda/ ja Christuyen mielen ja elämän meissä wai-
 cuttaa. Ja niin tarpellinen kuin se on tietä caicki nämät suuret
 Jumalan Armo-Tawarat ja Lahjat; niin tarpellinen se cans wies-
 lä on tietä ike Wälicappalet, mingä cautta Lohduttaja Pyhä
 Hengi caicki nämät meissä waicutta ja toimitta, nimittäin Ju-
 malan P. Sanan ja Sacramenttein cautta: Ja niin kuin
 Jumalan Sana on cahtalainen; Laki ja Ewangeliumi; niin
 P. Hengi Lain Sanan cautta johdatta meitä meidän Syndim
 ja sywän Turmeluxem tundoon, ja lehoitta meitä sen cautta et-
 tä käsittämän oikeita Parannuxen ajaturia, jonga tähden myös
 se tieto totifesta Catumuxesta/ Parannuxesta ja Käändymi-
 sestä/ ja sen Tarpellisudesta, on wälttämättömästi tarpellinen

Christuren
Anskon.

A. 4: 10.
12.
1 Cor. 3: 11.

P. Hengen
Armo wai-
cuturet.

Autuden
wälicappa-
let.

Sana.

Luc. 13: 3.

Ulla

Uusia yhdelle Christitylle. Minä kuin taas sitten koska ihminen on
 tässä tilassa ruwennut Synidiänsä cauhistuman ja siitä eronja pyy-
 tämän, niin P. Hengi Ewangeliumin Sanan kautta, joh-
 datta sencaallaisen ihmisen Jesuxen Christuxen tygö, ja osot-
 ta hänelle Jesuxen haawat, ja Hänen täydellisen marons caiken
 mailman Syndein edestä, tygölukee Hänen Omalle Sun-
 nollens sitä, ja waicutta hänesä yhden Wahwan Uscon ja Us-
 calluxen sen saman Jesuxen päälle, jolla niin se rauhatoin Syn-
 dän ja Omatusdo jällens tule rauhoiteturi ja lepoon saateturi;
 Sentähden siis yhdelle Christitylle on cans wälttämättömästi tar-
 pellinen tietä sen oikian Autuax tekewäisen Uscon oikia luondo,
 woima, ja hedelmällisyys/ ilman jota ei taida autautta olla.
 Jaa, niin tarpeellinen kuin se on tietä, että me ainoastans Uscon
 kautta autuaxi tulem ilman meidän töitäm, niin tarpeellinen se
 cans on tietä, ettei se Usco yidä oleman jocu Historiallinen taic-
 ka surutoin Usco, jolla ne Jumalattomaimin heidän Catumatto-
 mudesans ja synneisäns Usowat Jumalan Armon ja Jesuxen
 Ansiön, ja sen päälle isens luottawat, waan se pitä oleman yri
 hedelmällinen Usco, joca cohta pitä tekemän työtä Raakauden
 kautta, Jumalata ja lähimmäistä wastan; Cusa se oikia Autuax
 tekewäinen Usco on, siinä ei enä Syndi eikä Jumalattomuus hal-
 like, waan siinä liha ja weri ristinnaulitan ja cusetetetan, ja yri
 Usowainen Hengen woimasa ylikewoitta niin Synnin ja Juma-
 lattomuden ettei se enämbi hallike Hänen cuolewaisesa ruumi-
 sans, josta Asiasta casele sen Toisen Helundai Väiwän Saarna.
 Tähän tietohon nimittäin meidän Autudem wälicappaleista, tule
 cans se tarpeellinen tieto niistä P. Sacramenteista, että me tie-
 däm, Cuinga suuri Autuus meille jo siinä P. Casteesa on tapah-
 tunut, että me siinä caikein Jumalan Armo: Lawarain osalli-
 suteen olemme ylösotetut, ja siinä se totinen Lasten oikeus Ju-
 malan tykönä meille jällens annettu on, ja cuinga tarpeellinen se
 on, että me myös siinä listosa pysymme wahwana loppun asti,
 sillä niin pian kuin me Casten listosta pois langem syndiin ja Pi-
 run palwelukseen, niin ei meitä se Armo enämbi hyödytä, ellem-
 me jällens totisen Parannuxen kautta siihen samaan Armoon rien-
 nä ja pyri. Samalla muoto myös, on se tarpeellinen tietä, cuinga
 suuri Autuus niille Usowaisille tapahru siinä P. HERRAN E-
 tollises, cusa Jesus erinomaisella salaisella tawalla, acaa isens sille

I Tim. 2: 6.

I Joh. 2: 2.

Marc. 16:

16.

Hebr. 11: 6.

Gal. 5: 6.

Rom. 6: 12.

Sacramen-
tit.

Rom. 21: 5.

Uscowaiselle Sielulle ja yhdistä ikens Hänens cansans, ja ifänäns cuin lukise tällä werensä pantilla Hänens lapsisans caiken Hänens Raclaunders ja hywät Syöns ja sen ijancaikisens elämän Perinnön. Josa siwusa cuitengin ihecungin cans pitä se tietämän, ettei tämä suuri Taiwan Utria mitän hyödytä, waan duomise ja cadotta niistä jotca sitä nautikewat catumattomudesa ja uloculaisiudesa tyhjän tawan tähden ilman yhdettäkän muutosta ja Uudistusta heisäns ja heidän elämänsäns. Nämät siis owat nyt ne Pää-Uasiat, joita yhden Christityn pitä tietämän jos hän tahto Uutuaxi tulla, jaa, Hänens pitä ne niin tietämän, että hän myös ike työsä Tundee näisä caiken tämän Jumalan Raclaunden ja Hywain Editten woiman tykönäns, ja sen cautta tule siihen tilaan saatetuxi, josa Hänens Tundons taita hänesä matkan saatta sen totisen Catumuxen ja wihan Syndiä wastan, Uscon Jesuren päälle, ja sydämmellisen Raclaunden Jumalan ja Hänens lähimmäisens tygö.

Joca myös Jumalata ja Hänens Tahtoans näin ja tällä tavalla ej tiedä, tunne, Ja wastanota, ej hän taida tulla Uutuaxi, niin cuin nämät Uasiat myös sen P. Athanasixuren Sunnustukseen owat sisällekäsitetyt osittain samoisa sanoisa, osittain samasa ymmärryksesä, joista hän wijmein päättä ja sano: Tämä on se oikia Christillinen Usco, joca ej sitä torisesti ja wahwasti Usco, ej hän taida Uutuaxi tulla.

Ja niin cuin tämä ja taincallainen Tieto ja Tundo nyt on wälttämättömästi tarpeellinen caikille jotca tahtowat Uutuaxi tulla, niin me siis wielä cakelem.

Colmannexi, lähemmäldä, itse Asiaa mitä meildä tässä waaditan? se on nyt Jumalan Tundo. Christus sano: minä Sunnen Isän. Niin se seisio myös ihmisistä: Sännen Tundemisens cautta minun Wanhurscas Palweljan monda wanhurscautta, niin sano Jeremias: Älkän wijssat kerscatko wijssaudestans / älkän wälewä kerscatko wälewädestans, älkän myös Kikas kerscatko riclaudestans / waan joca tahto kerscata / niin kerscatkan siitä / että hän Cietä ja Tunde minun. Tundo siis meildä caikilda waaditon. Waan tästä Sunnosta me taas merkitsem, ettei tähän Tundoon

wies

3.
Ike Tut.
Tundo.
Esa. 53: 12.

Jer. 9: 24.
Joh. 17: 3.

wielä tee kyllä, Ensiyi/ Se Luonnollinen Jumalan Tundo, jolla me ja kaikki Paanattain luonnon kirjasta, se on, oman Tunnon todistuksesta, ja tämän mailman suuren Rakennuksen sakelemisesta, taidamme jotakin nähdä, tietä ja päättää Jumalasta, Hänen wiisaudestans ja muista suurista omaisuuksistans, josta asiasta lue Loppiais Päivän Saarnasa, sillä tämä tundo ei tiedä mitään Christuksesta ja kaikista niistä muista asioista joita me äskän ylösuuttelim, jotca meidän wäittämättömästi tietämän pitää. Toiseri, waikka wielä Tundo Christustakin on itse Christicunnan keffellä, josa kaikki yhdellä suulla tunnustawat ja huutawat Christusta ja Hänen Ansoons, niin ei cuitengan siinäkin wielä tähän oikiaan Jumalan ja Autuden Tundoon te kyllä, se Historiallinen Raamatun Tieto, jolla yhteisesti kaikki ihmiset taitawat ymmärryksellän käsittä ja muistofans kiinni pitää sen Raamatusa etehen kirjoitetun Historian ja sanoman kaikista Autuden asioista, jota kaikki sekä Suu-Christityt että oikiat Christityt yhdellä suulla tunnustawat ja siitä kersawat; sillä taincallainen Tieto oli myös Whariseurillakin, joista cuitengin Christus sano: ette tunne Isää/ ja taita wielä monella lihallsella ihmisellä olla suuremmasa mitasa kuin yrkertaisella ja Jumalans oikein tundes waisella lapsella. Ja waikka tosin se Tieto joca yhdellä Jumalattomallakin ihmisellä on Raamatusta, taitan eukutta ylönn luonnolliseri ja hengelliseri Tiedori, Hänen alcuns ja juurens puolesta niin muodon kuin kaikki tieto Raamatus on Jumalasta ja Hänen ilmoituksestans alcuns saanut, ja Pyhä hengi cans Hänen edellä käywäisen ja colkuttawaisen Armons cautta siinä eki ja liisutta niiden Jumalattomaingin Omatundoa, cosca he Raamatun Alioja lufewat ja cuulewat, niin on cuitengin kaikki se tieto jonga se Jumalatoim siinä tilasa Raamatusta käsittä, Hänen waicutuksens ja hedelmän puolesta, hänesä ainoastans yri Historiallinen tieto, jaa, se on hänesä yri cuolettawainen tieto ja cuoleman baju cuolemani, niin kuin P. Pawali sano, josta tiedosta ei hänellä ole yhtän Autuutta, waan suurembi duomio ja edeswastaus: Sencallinen Tieto Jumalattomilla, on niin kuin Miecka eli walkia yhden lapsen taikka hullun kädessä, jolla hän ei taida warjella isens eli näyttä tietä ikellens, waan haawoitta ja poltta isens. Ach! mihi hywäri siis yri Jumalatoim ihminen kerscaa ihians Hänen suuresta tiedostans, cosca hän cuiten-

Ej luonnol-
linen.

Rom. 1: 19.
20.

Eikä Histo-
riallinen
ainoastans.

Mat. 7: 21.
22.

1 Joh. 2: 4. 9. **g**in waelda pimeydes ja sijnen cans wijnein waiyu? Joca sano: minä Sunnen Hänen ja ej pida Hänen kästijäns, hän on walehtelja, ja ej hänes ole totuus. Joca sano Walkeudes olewans ja wiha weljens hän on wielä pimeydes. Sentähden

Mutta etä: wä ja tott: nen.

Psalm. 1: 9: 10. Col. 1: 9. **M**utta etä: wä ja tott: nen.

Psalm. 34: 9. 1 Pet. 2: 3. **M**utta etä: wä ja tott: nen.

Hebr. 6: 4: 5. **M**utta etä: wä ja tott: nen.

Rom. 7: 24. Jer. 3: 13. **M**utta etä: wä ja tott: nen.

Sijä, Colmanneri se eikia autuuri tekewäinen Dieta ja Jumalan Tundo, pitä oleman yri totinen ja eläwä Tundo ihmisen Sydämmesä ja Sielusa; jolla yri ihminen cakele ja tunde ei ainoastans Raamatun Sanoja igesäns, waan enämmän itse Ustioita joita ne sisälläns pitäwät ja tarcoittawat, joita hän halaja ei ainoastans tietä, mutta myös ymmärtä oikein, tygöns kätkee, ja totiseyi hywärens kätettä, niin eaurwan että hän ike coettelemuksesta näke ja tunde Sielusans Jumalan Sanaan Woiman ja waicuturen yhdesä udesa walkeudesa ja mielesä, ja iloitetulla omalla tunnolla niin myös lapsillisella omistamisella rupee igellens omisteleman ja Sieluns Autuderi käyttämän sen suuren Tawallisen Totuden ja Salauria, joita hän tästä sywästä Armon: Lähtehestä on saanut ylöscairwaa ja käsitellä, Hänen köyhän Sieluns ylösrakennuxeri, ja johdatureri sijnen totiseen lepoon ja onneen Jumalasa. Ja täsä Tunnoisa niin ei ole joca tyhjä tieto Raamatun Historiasta, mutta täsä on ike Maku cans jo Jumalasta, että ihminen selä näke että maista cuinga Suloinen HERRa on; jos se muutoin maistanet oletta, että HERRa on suloinen sano P. Pietari. Ja taincallaisen tunnon alla yri ihminen on Pyhästä Hengestä osalliseyi tulut, maistanut Jumalan hywää Sanaa ja tulewaisen mailman woimaa. Täsä Tunnoisa yri ihminen ei tiedä ainoastans Historiallisesti, että Syndi on Syndi ja pahuus igesäns, mutta hän myös jo tunde Synnin myrkyn omasta Weturestans niin sywäri ja cuolettawaiseri, että hän sitä sydämmestans eaurhitsu ja wihaa, ja halaja sittä joca hekki irti lasketuwi tulla, ja tunde sen Hänen HERRans ja wapastajans edesä. Täsä Tunnoisa ei ihminen tunne Jumalata ainoastans Jumalari ja mailman Luojari ja ylöspitäjari, mutta Hänen omari Raekari Jesus: xus Jesuresa, ja siri korkeimmari hywyderens ja osarens, jota yrinäns hän ylihen caickia racasta ja sijnen igens Uscalda.

Täsä Tunnoisa ei ihminen tunnusta Jesusta ainoastans mailman yhteiseri Lunastajari, mutta myös omari Weljeyens joca

on rackaudesta ottanut Hänen lihans ja werens Hänen päällens, ja
 siinä lunastanut Hänen ja woittanut Synnin ja Cuoleman, Hä-
 nen edestäns, hänelle hywäri ja Nutudexi, josta hän myös lapsillisesa
 Uscalluresa ainoastans kiinni pitää elämänsä ja cuolemasa, ja Hänen
 pane eaiten Hänen sekä Vietons että coco elämäns ainoari Perustu-
 rexi ja ojemmus nuorari. Ja niin samalla muoto teke se totisesti Jus-
 malan Tundewaimen Sielu caikisa muisa Ussoisa ja Nutuden Tawa-
 roisa, ettei hän ainoastans cakele niistä ulkonaisia asian haaroja ja
 sen Totuuden cuin löytyvät Raamatusa, mutta cakele ike Asian
 kiskälle, ja käyttä ne omarens ja totiseri hywärems ja autude-
 rems; taincallinen Sielu wasta oikein tietä ja tunde, mitä ne
 sanat merkigewät, joita me Espubesa tutkistelim: Mutta tämä
 on isancaikinen Elämä / että he Tundewat sinun ainoan
 Totisen Jumalan / ja jongas lähetit Jesuxen Christuxen.
 Mutta cusa Tiedosa hallise Synni, ylpeys, oma cunnia, ahneus,
 juopumus, wiha, warcaus, noitumus, huoruus ja muut pimey-
 den työt, siinä ej ole wielä, ehkä hän olis cuinga corkiasti oppi-
 nut, yhtän totista Jumalan Tundo ja Walleutta, niin cuin me
 jo cuulim 1 Joh. Epist. 2: 4.9. Mutta caikki Hänen tietons on
 Historiallinen ja cuoleman haju cuolemari.

1 Cor. 4:20.
 Cap. 2: 4.

Jac. 3: 14.
 15.

Ueljänneri / me cakelem ike Lähdeettä / mistä se oi-
 lia Jumalan Tundo tule? Se Lähde on nyt Jumalan Nu-
 tuar tekewäinen Sana, yri on Lähde, sentähden on myös
 yri ainoastans se oikia Nutuaxi tekewäinen Tundo. Moni sa-
 no: ike cungin religionin ja opin tunnustaja elä Hänen
 Uscollans. Waan se on pikemmin sanottu cuin toderi löyhty
 eoscan cusan: P. Pawali sano merkillisesti Ephesereille: Yri
 Ruumis / nimittäin sen oikian Seuracunnan joucko, Yri HEs-
 ra, jota Hänen pitää pakweteman yhdeksi muodolla ja totudella,
 Yri Usco / ej ainoastans se erinäinen Nutuarterewä Usco jolla
 yri caturwainen Sielu wastanotta ja omista igellens Jesuren
 Hänen Ansioms ja hywydens cansa, mutta myös yri Opin Usco,
 jolla hän yhdestä Jumalan Sanan Lähdestä ulosotta sen yhden
 totisen tiedon ja tunnon Jumalasta ja Nutudesta, ja niin yri
 Caste / ja yhde walicappalet mingä cautta Jumala meissä caiki-
 sa waicurta sen Uden luonnon ja menon ja teke meitä lapsirens.
 Muusta Hänen Tundons ja Walleudens Lähdestä ja Perus-
 turex

4. Lähde on
 Jumalan
 Sana.

Eph. 4: 4-5.

- turesta, ej se **N.** Dawid tiennyt mitän cuin Jumalan Sanasta, josta hän joca paicasa kersca ja sano: Sinun Sanas on minun jalcaini Kynttilä / ja Walkeus minun teilläni. Cuin sinun Sanas julistetan, niin se walista / ja anda yrileräisille ymmärryksen. Niin sano **N.** Pietari: Meillä on wabwa Prophetallinen Sana ja te teette hywin että te siistä warin otatte / niin cuin Kynttilästä joca Ylimeis walista / niin caurwan cuin Päiwä walkene / ja Cointähti coitta teidän Sydämmisän. Lain Sana on se joca meille osotta meidän Syndim ja turmelurem, osotta cans Jumalan Pyhyden ja wanhurscauden, niin myös sitten jälken Käändymisen on Uscowaisille yri ihana ojennus nuora heidän elämäns ja pyhyteens täsä waelluresa. Waan Ewangeliumin Sana on erin omaisesti se sama, joca meidän walaise Jesuyen Sunnolla, Uscolla ja caickein Tawallisten Salaisutten ymmärryksellä, ja te se caiken meidän Tundom eläwäri ja waicuttawaiseri, Se on se Siemen, joca caikesa Lain cautta oikein ylöskynnetysä maasa, edestuopi monencallaisen hedelmän, caickinaises sekä Tundemises ja ymmärrykses, että myös coco ihmisen käändämises ja Udistusjes Jumalan Muodon ja cuwan callaiseri. Ja niin cuin siis caicki meidän Tietom Nututeem, ej tule Luonnosta, eikä myös jostacusta sisällisestä ilmoituresta ilman Jumalan Sanan ilmoitus-ta (jolla moni on pettänyt igens ja sen sisällisen luuldun walkewdens cautta harhaillut pois oikialda tielä) sentähden siis jos me tahdomme olla wisit ja wahwat meidän Tiedostam, että se on se Nutuarterewäinen Tundo, niin pitä meidän caiken meidän
- Oppim, Tietom ja Tundom** ainoastans paneman Christuren oman ja Apostolitten Opin rinnalle / ja sen cansa coets teleman jos meidän Oppim ja tietom sen cans yhten sopi, niin meillä on se oikia oppi. Sentähden myös jos joca Pawilainen eli Calwinikeri eli muu tule ja kerscaa, että hänellä ainoastans on se oikia oppi ja tieto, niin pane Hänen Oppins ja sinun Oppis, Christuren ja Apostolitten Opin rinnalle ainoastans, ja coets tele cuca oppi sen cans tule yhteen, niin sinä cohta näet cuca wäärä oppi on, ja euinga meidän Ewangeliuimillinen Oppim. (Jonga Jumala Lutheruren palweluren cautta jällens Pawin Nimendesä ulos selitti ja Christuren omalla opilla Raamatusta perläisi) on ainoastans se oikia oppi, josta se oikia Tieto ja Tundom

Fl. 119:105.

v. 130.

Fl. 19: 8. 9.

2 Pet. 1: 19.

Rom. 3: 20.

Fl. 19: 9.

Gal. 2: 2.

Eph. 3: 2-3.

4. 5. 6.

2 Joh. Ep.

v. 9. 10.

Gal. 1: 8. 9.

Apoc. 22:

18. 19.

malan Tundo tule. Ja waicka se on tosi, että Pawilaiset meidän siilmän eteen heittäwät sen: että ei cusan maasa eletä niin pahoin ja tunnottomasti kuin niissä josa Lutheruxen oppi on, sentähden ei heillä ole oikia oppi, joca on yri suuresti walitettawa Asia, että me meidän pahendamaisella ja Jumalattomalla elämällä olemma niin häwäisnet meidän pyhän Oppim ja ike Christuxen; waan cuitengin, ei se oikia Christuxen Oppi ole syh sihen, että ihmiset sen alla jumalattomasti eläwät, enämbi kuin Prophetain ja ike Christuxen oppi ei ollut syh sihen että Judalaiset muinen niin pahoin elit, ja sen cautta wijmein eoco oppins ja sen suuren walteudens peräti pojes cadotit ja tuhlaisit.

Nyt siis, cagete eoco P. Raamattu ja sen Historiat läpikie, ja caicki mailman ajat siinä, niin siinä sen wiisisti näet ja löydät siitä, ettei yhtän muuta tietä ole Taitwaseen ollut ennen eikä nyt ole, kuin se sama jonga Jumala Prophetain, Christuxen ja Apostolitten cautta on meille ilmoittanut ja eteen maalanut, nimittein: totisen Catumuxen, Uscon Jesuren päälle, ja Uden Pyhän Elämän Tie / joca oppi nämät siisälläns pitä, ja nämät oikein Raamatun jälkeen caiffa asianhaaroisans ulosselittä, ja sen jälkeen elä, niin hänellä myös on se oikia oppi ja autuarterewa Tundo, ja siinä tule autuari. Tämä on Tie, jota caicki Pyhät sekä wanhasa että Udesa Testamendisä owat waeldanet ja siinä ainoastans autuari tullet; Tämä on se ahdas Tie, jonga horwat löytäwät, cako ceco Raamattu läpi jos siinä yhtän muuta tietä löydät kuin tämän Taitwaseen: jos siinä yhtän muuta ordinarie walicoppaletta mingä cautta Jumala meidän johdatta tälle tielle löydät ceco Raamatusa, kuin Hänen P. Saans ja Sacramenttins / joidenga cautta se P. Hengi ainoastans waicutta meissä, cospa me niistä oikein nautigem, käändä meitä, Udesa Synnyttä meitä, Uscon meissä waicutta ja usiri luondocoppaleixi meitä teke. Tätä yhtä Tietä, oppia, ja Jumalan Palweluxen nuctoa, on Jumala ainian caickina mailman aicoina, niin suurella sijwaudella, niin monilla Turnus merkeillä, niin monen suuren Marttyrin werellä ja cuolemalla wahwistanut ja woimasa pitänyt, on cans niin monelle Kiusatulle ihmiselle sekä muutoin että cuolema wuotesans tämän opin ja Tien alla niin ihmellisesti ilmoittanut ikens, ilahuttanut, Engelein näöllä heitä

Mat. 7: 14.

Luc. 13: 24.

cunniottanut, ja suurella wacuiturella ja rohkeudella täällä pois
 cunnumut. Pidiäiskös siis meidän wiellä meidän opistam ja Sunnos-
 tam epäilemän cosca meillä niin monet ja monencallaiset wahwis-
 turet ja Todisturet sen totudesta owat? ainoastans että me sen
 jälken itse totifesti ja selwästi eläm ja waellam niin cuin se waati.
 Jumalan Sana siis on se ainoa Lähdet ja juuri, josta W. Hen-
 gen waicuturen alla, ainoastans se oikia oppi, Tieto, ja Sun-
 do tule, ja jonga jälken caicki tiedot ja opit pitä coeteldaman,
 Ah; siis lufecam ja tutkicam tätä Sanaa yötä ja Päiwä, että
 me taitawari ja wiisahari tulisim, ettei Nimeys meitä enämbi
 käsitäis. Eosi kyllä se on, että taita Luonnongin Lähtestä paljon
 hywää wetttä wuota, se on, taita Luonnongin kirjasta paljon tie-
 toa ja wiisautta tulla, sillä coco Luondo ja mailma on yri Ju-
 malan Tawarain ricas aitta, josa on niin monda todistusta Ju-
 malan wiisaudesta, hywdestä, rickaudesta ja cunniasta; josta
 myös moni ihminen on paljon hywää saanut, ja sen cautta on
 ollut ja wiellä on monda suurta wiisasta ja oppenutta miestä mail-
 mas, waan jos tämä tähän tietoon pysändy, niin ihminen ca-
 toa siinä, ellei se tule pyhitetyri ja täydellisemmäri tehdyri, sen
 Tairuallisen ja ylönn luonnollisen Oyin ja Sunnon cautta, joca
 Jumalan Sanasta pitä otettaman ja ihmisen oikiari ylöswa-
 listuxeri ja Rändymiseri luonnon tilasta Urmon tilaan käyettä-
 män; tämä Urmon-Lähdet, jos ej se tee caickia niin corkiasti
 oppineri lihan jälken, niin siinä on kyllä että se teke caicki jotca
 sen wastanottawat, Jumalast Oppineri ja Tairualliseri wiisa-
 hiri, että he hengellises ymmärryres ja toimes taitawat Juma-
 lan Sanan ijancaickiseri hywärems käyettä, wälttä Syndiä ja
 waelda caikisa sen walkeuden jälken joca heille siinä loista.

Caiko Kop-
 plais väi-
 män Saar-
 na.

Col. 1: 9

Risti,

Waan täsä me wiellä merfikem: ilman tätä callista mei-
 dän Sundomme lähdettä ja Juurta, niin on Jumalalla wiellä
 muitakin walicappaleita, joiden cautta hän sen Hänen Sanasans-
 sa ilmoitetun Tiedon caswatta ja sywemmälle istutta ihmisen Sie-
 luun: niin cuin on, Se racas Risti, joca on yri corkia Schou-
 lu, josa Jumala tämän turmeluxen alla tunde hywäri, että sen
 alla ja cautta johdatta ihmisiä sihen oikiaan coettelemureen,
 että ihmiset omasta coettelemisesta tietäwät puhua asioistans; myös
 täkäymisen alla ihmiset ej huomaiheckan caickia Sanoja eikä caic-
 kein

Rom. 5: 4.

kein sanain oikiata painoa siinä P. Raamatus, vaan liehacoisewat oman Libans causa mailman jälkeen, mutta cosca Kristi tuica ja wastoin käyminen tule, niin ihmisen ajaturet wasta asettuwat ja wetändywät ikeens, sillä rangastus opetta Sanoista waa rin ottaman; ettei hän ainoastans ota waaria tyhiistä Sanoista, mutta rupee cans ike Astioja cageleman jota Sanain alla ma carwat, ja Hänen murhelliisen Sieluns hywäri niitä käyttämän. Ach! euinga Uscolliset ja wilpittömät ihmiset owat Kristin alla, he owat cuin toiset ihmiset, toiset ajaturet toiset puhet, mutta cosca myöskä käyminen seiso, niin ej niitä muisterackan: sentähden se wielä seiso: Cosca se ulconainen ihminen turmelligan / 2 Cor. 4: 16. niin se sisällinen udisteran, cosca ulconainen ihminen karsi waiwaa, tuscaa, wainoo, ja kipua, niin se sisällinen ihminen sen cautta tuffin duu ikeens ja coco mailmaan, ja rupee wasta lepoans ekimän Jumalasa, ja niissä näkymätromisä, ja coco Hänen Vietons sen cautta tule yletyri corkeimbijn asioihin ja niiden turkistelemisijn, jonga alla se aina enämmin ja enämmin caswaa ja tähdellisemmäri harjoite tan ja tulee. Täsä tilasa wasta cans Rucous on palawambi ja ahkerambi ekimän sitä oikiata wiisautta ja ymmärrystä Taiwasta, ja tunde cans sen woiman jota ej hän ennen ole huomainnut Hänen kylmydesäns, että HERRa on wäkewä niissä heicoisa, ja teke meidän cansam ylise sen cuin me anom ja ymmärräm, Hänen cunniarens ja meidän autudeyem.

Rucous.
Eph. 1: 16.
Col. 1: 9.
Jac. 5: 16.

Wijdenneyi, me tästä Jumalan Tunnoista wielä mer kitem: Etä sillä on Hänen mirtans ja eroitusyens ihmisten rytdnä. Ej kaikilla ole eifä taida tulla yhtäläinen ja yhtä cor fia Tieto ja Tundo: sillä niin cuin se joca luonnostans on warus tettu suuremmilla Luonnon lahjoilla: ymmärryellä käsitöyellä, wickelyhdellä ja muistolla, on welcapää ylös harjoittaman Hänen ymmärryens niin corkialle cuin se ikänäns taita ta pahua, Jumalan Cunniaxi ja muitten niin myös ikens hywäri, jos hän muutoin tahto olla wiatoim ja wapaa siitä edes wastares ta ja duomioista joca sen päälle seura, cuin maahan cainwaa Hä nen lewisäns, ja tublaa hänelle Uscotun hywoyden; niin sitä was tan taas, se joca luonnon rakennuresta ja puutoresta täyty olla wailla näitä lahjoja, niin ettei hänellä ole niin sywä käsitöyren lah ja ymmärrys eli muisto, niin ej sencallainen cangialuondoinen ihminen sen wuori tarwize epäillä Hänen autudestans, jos hän ej

5. Tunnoika
ou mitta ja
eroitus.

Mat. 25: 18.
24 -- 30.

taida niin paljon käsittä ja tietämän tulla, kuin hän mielelläns halajais ja tahtois. Jotca siis, ej ehdollisesta laiscudesta ja huolimattomuudesta, waan luonnon cangiudesta ja cowasta ymmärrydestä eli muistosta ej, taida tulla siihen Tietoon ja niin suureen Tuntoon, kuin yri toinen taita tulla jolla suurempi ja kemiaambi Tuondo on, niin ne ej tarwise sentähden langeta epäilyheen, waan coetelcan ihens tällä tawalla: Ensiyi, jos he löytävät tykönäns yhden totisen Salun että oppia ja tulla yhteen oiskaan ja ulottuwiseen Tuntoon, ja ise työsä cans tekewät työtä sen päälle wiriällä harjoituksella ja lukemisella? Toiseri, jos heillä on yri perustettu käsitys ja ymmärrys Jumalan rakkaudesta meitä cohtan, Jesuren Lunastuksesta ja Ansiosta, ja Pyhän Hengen waicutuksesta heidän tykönäns siihen totiseen Raändymiseen, Uscoon ja Pyhyteen? Colmanneri, jos heillä on totinen Uscallus Jesuren Armoon ja ansioon, totinen Rakkaus Jumalansa tygö, niin myös Lähimmäisensä tygö, totinen wiha Syndiä wastan, niin että he wäittäwät caickia ehdollisia Syndejä niin myös wihawat niistä sisällisiä taipumuria heifäns? Neljänneri, jos heillä on totinen No ja Tyrymys Jumalasa/wiriä Rucouyen harjoitus / Murhe ja walitus yli heidän tietämättömydens ja wähäisen leiwissäns, ja eläwät siinä siwussa siwollisesti, hurscasti, puhtasti ja wiattomasti heidän yrifertaisubefäns? Cusa nämät merkit owat, siinä P. Hengen woidet joca heissä on ja waicutta heissä, opetta heille sen mitä tarpellinen on, ja heissä se on tosi kuin P. Parwali sano: Christuren Rakkaus käypi yli caiken Tundemisen, joidenga cautta Jumala myös usiasti teke suurembia töitä kuin niiden corkiast oppeneitten cautta, ja ilmoitta heille Hänen cunnians niin kuin niille yriertaisille Paimenille Joulu yhönä, jotca ensisti ennen niistä corkeita Jerusalemis tulit Engelidä cunnoiteturi Christuren Synzymisen Sanomalla ja ilolla; näissä yriertaisissa Sieluisa, yri wähä wisaus on tuhatta kerta callihimbi ja hyödyllisempi kuin caickien suurin wisaus Jumalattomuudesta, josta Syrach sano: Parempi on wähä ymmärrys Jumalan pelwos, kuin sauri ymmärrys Jumalan ylöncazen cansa. Moni on tarcka ymmärrydestä ja on cuitengin pahanjuoninen ja wäändä astian cunga hän tahto, Cawalus ej ole wisaus ja Jumalattomain petos ej ole toimellisuus etc. Ja niin ehkä cuinga yri-

Joh. 2: 20.

Eph 3: 19.

Syr. 19: 20.

21. 22.

seqq.

Kertainen ja wäähä ymmerräys yhdesä totisesa Jumalan Lapsesa näkyis olewan, niin se cuitengin on hedelmällinen, työtä tekewäinen plösrakendawainen ja todistawa Hänen Tundonsa corkeudesta ja Uscofians, sen tähden P. Jacob sano: **Mutta se wijsaus joca ylhäldä on, se on ennist tosin puhdas, sitte rauhallinen / siwiä, Uskowa / täynnäs laupiutta / ja hywiä hedelmitä, eriseuratoin ja ulcocullatoin.** Jac. 3: 17.

Mutta niin suuri lohdotus ja hyödytys cuin nyt yhdellä taincailaisella yrikertaisesti oppinella Jumalan Lapsella on Hänen pisekaisesta waan cuitengin eläwästä Tunnoftans; niin suuri wastaus ja duomio taas sitä wastan sillä on, joca ehdoollisesta Laisurdesta ja huolimattomuudesta eli ylöncahesta, ej wihi eikä tahdo mitän oppia eikä tietä Jumalasta ja Hänen totisesta onnestans, mutta pitä caiken sen Taiwallisen Tiedon ja Tunnon tarpeetomana ja keltwotoinna, näistä Raamattu sano: **Minun Cansan on hullu / ja ej tunne minua / he owat tyhmit lapset ja ej ymmärrä: wijsat owat he kyllä pabaa tekemän / waan hymä tehdä ej ole heillä taito etc.** Sentähden pitä maan oleman surullisen, ja Taiwan ylhäldä murhellisen. **Coco maa pitä kylmille tuleman. Se on yxi ymmärtämätöin Cansa / sentähden ej se myös joca heidän tehnyt on, armahda heitä, ja joca heidän luonut on / ej ole heille armollinen. Se on sencaltainen Cansa / jonga Sydäm met aina ehyä tahtowat / ja jotea minun tietäni ej tahtonet oppia / joille minä wihoisani wannoin: ettei heidän pidä minun lepooni tuleman. Ja niin cuin näin caieci Jumalan Sanan ja Tunnon ylöncahojat macawat Jumalan wihan ja cadoturen alla; niin samallamuoto myös ne, jotea kyllä ulconaisesti tietäwät caiken Raamatun Historian ja monesa asia sa oppinet owat, mutta ej sentähden elä sen jälken, waan häwäisewät sen Taiwallisen Tiedon Jumalattomalla elämällä ja Wiemenden töillä, pitä niin cuin Jumalan Tundemattomat ja ylöncahojat, menemän pois Jumalan tyköä niin cuin wärintekiät ja lykäträmän siihen ulconaiseen pimenteen cusa on itku ja hammasten Kiristys.** Jer. 4: 22. 27. 28. Esa. 27: 11. Pf. 95: 10. 11. Mat. 7: 21. 22. 23.

Niin cuin siis caikella Tiedolla ja Tunnoilla näin on Hänen mittans ja eroiturens ihmisten tykönä, niin siitä eroituresta myös

myös vuota yri suurempi taikaa vähempi welwollisuus cun-
gin tykönä: jolla suurempi mitta, lahja, ymmärrys, muisto,
tieto ja leiwiska on, hän on myös welcapää suurempia asioja
aicaan saattaman ja yhteisei hywäri tekemän; hän on welcapää
enemmän rakendaman, auttaman, ja suurempi esimerkki oleman
mailman ylöncasomisesa ja Christuxen seuramisessa toisille yrifer-
taisille, sillä se Palwelija joca tiesi **SKR**ans tahdon / ja
ej tehnyt Hänen tahtons jälkeen / täyty paljon haawoja
lärstää / joca taas ej tiennyt, ja cuitengin teki haawau
ansion / sen pitä vähemmän haawoja lärstämän: sillä ke-
uelle paljon annettu on, sildä paljo exitän / ja jonga hal-
duun paljo annettu on / sildä myös enämbi anotan.
Mutta cuitengin pitä caikesa ja siinä pienimmäsfäkin Jumalan
Tunnosa se woima ja hedelmällisyys oleman, että se näyttä igens
totisesa Raclaudesä ja Udyrydesä eläwäri. Jongatahden me
wielä, cagelemme.

Luc. 12: 47.
48.

6.
Du hedel-
mällinen.

1 Joh. 2: 3-4.

2 Pet. 1: 8.
9.

Joh. 28: 28.

Cuudenneri / sen totisen Tunnon ja Tiedon Hedel-
mällisyttä, tästä Ewangeliumisa seis, että jotca Jumalan Sa-
nan culewat, ne lätkewät Jumalan Sanan ja Hänen Käsk-
yys. Joca Kätkeminen seis Jumalan Sanan ja Tunnon Käyt-
tämisessä totiseri hywäreus, ylöswalstuxerens ja Seuramis-
rens, tästä P. Johannes sano: sijtä me ymmärrämme, et-
tä me Hänen Tunnemme / jos me Hänen Käskyys pidäm-
me. Joca sano: minä tunnen Hänen, ja ej pidä Hänen
Käskyjäns / hän on walehtelija / ja ej hänes ole Totuus.
Nijn sano P. Pietari: Cosca nämät, nimittain caikki ne Chris-
tilliset awut, täydellisest teisä owat / njin ej he salli teitä
löyrtä joutilasna eli hedelmättöminä meidän **SKR**an
JEsuxen Christuxen Tundemisessä. Mutta jolla näitä ej
ole / hän on Solia / ja ej näe mitän caucaa / ja on un-
hottanut igens / ollen puhdistetun endisist synneistäns.
Tämä woima sijs sillä autray tekewäisellä Jumalan Tunnonlla pitä
oleman, että se opetta ja saatta meidän sitten toisiin elämän ja
tekemän, cuin ennen sitä Tundoa on eletty ja tehty. Tämä Tun-
do pitä muuttuman meissä Uderi elämäri, sillä Jumalan Sana
ja Christuxen oppi ej hyödytä meitä mitän, ellei se muutu mei-
dän elämärem ja seuramisexem Christuxesä, ja njin johdata mei-
ä

tä ike työsä Jumalan Käskyn teille. Wähimmärikin, owat ne
 caickein näköisimmät hedelmät jotca siitä oikiasta Jumalan Tun-
 nostta pitä wuotaman: Rakkaus ja Nöyryys. Eusa niin paljo I Cor. 13: 2.
 Tietoa ja Tundoa ei ole, että se ei ole ulottuwainen ylös he-
 rättämän ihmisesä totista Rakautta Jumalan ja Lähimmäi- I Joh. 2: 9.
 sens tygö, se Tieto ei ole wärtti Tiedoksi cükutta, mutta siinä II.
 vielä hallike yri suuri Pimeys ja Tundematromus, sillä pimey-
 det owat Hänen silmäns Socaisnet. Sentähden jota lähem-
 mälä yri ihminen Tunde Jumalansa joca on ike Rakkaus, sitä I Joh. 4: 8.
 enämmän hän wetä ikens ulos ikestäns ja mailman Rakkaudesta,
 ja halaja omistaa Jumalata sitä totista Rakautta, joca mielel-
 läns tahto juuresta tehdä tuturi ikens yhdelle ihmiselle ja asua
 hänesä, niin myös täyttä händä Hänen Rakkaudellans. Ach!
 cuinga Mutuas sijs on se ihminen joca niin tunde Hänen Juma-
 lans että hän ceconans on sisälle otettu Hänen Rakkaudesta,
 ja siltä hallitan ja johdatetan. Tästä Tunnoista wuota vielä yri
 suuri Nöyryys ja alhaisuus sen tutun Jumalan edesä, sillä
 jota sywemmälä yri ihminen Tundee Hänen oman tyhjäns ja
 keltwottomudens, ettei hänellä ikellä ja ikestäns ole mitän, sitä Phil. 2: 3.
 enämmän hän nöyryttä ikens ja pitä ikens alhaisembana caickia I Pet. 5: 5.
 ihmisiä coco mailmas, jota enämmän hän cans tundee Juma-
 lans Majestetin, corkeuden, Pyyhyden ja Puhtauden, sitä sy-
 wemmälle hän myös paina silmäns, ja caicki höyhenet hänesä la-
 casturwat, ettei hän taida pitä enämbi ikestäns mitän, waan ce-
 conans on ike pitämistäns ja omasta arwostans pois eroitettu.
 Jaa, jos hän vielä tämän Hänen nöyrydens ja alhaisuudens täh-
 den tule muilä ihmislä pilcaturi ja ylöncaikuturi, niin hän sen
 cautta tule vielä sywemmälle waiwuteruri Hänen Omaan tyhjy-
 teensä, ja niin Hänen cansans wassa on hywin asiat, sillä sen caut-
 ta Jumala walmista Hänen Sydämmens Hänen asumasiarens
 Kärsimisen ja ylöncaiken cautta, ja teke Hänen tyhjäksi että hän
 sitä corkiammalle Hänen jällens sitten ike edesäns corgottais;
 niin että sencallinen Sielu mahta osotta yhden erinomaisen ystä-
 wyden merkin sille, joca näin Hänen ylöncaiko ja häwäise, cosca
 hän sen cautta tule ajeturi sitä lähemmäksi ikeens menemän, ja
 Jumalasa yrimäns ja Hänen Armosans Hänen lepoans ja cum-
 maans egimän.

Arnd. Verö.
 Christ. Nov.
 ed. p. 696.

Wielä tästä totifesta Jumalan Sunnosta ufostruotawat caikki muut Christilliset arwut, joita P. Jacob ylösluettele Jug. 3: 17. Ja joihin meille sekä coco laki että Christuxen elämä selwän ojenus nuoran anda; sentähden se seis: Tazo / **HER** ran Pelco on Taito, ja cartta pahaa on ymmärrys. Job 28:28. Jonga päälle sitte wijmein seura se täydellinen Jumalan Tundeminen ja Näkeminen Cunnian walbacunnasa, sillä ehkä etinga totinen ja hedelmällinen se totinen Jumalan Tundo jo täälläkin pitä oleman ja isefäns on, niin cuitengin on se aina-
 2 Cor. 13: 12, fin tosi täsä heikoudesa: että me täällä tunnemme ainoastans puolittain, mutta siellä me tunnemme / niin kuin me jo tutut olem, cosca me tulem Jumalan caltaiseri,
 1 Joh. 3: 2, ja saamme nähdä Hänen niin kuin hän on,

Päätös.

Amat siis owat R. G. ne asian haarat jotca meidän taas pitä oppiman ja tietämän siitä Nutuax tekewäisestä Jumalan Sunnosta. Ach! R. G. jos me tällä meidän wijmeisellä ajallam taas rupemme oikein caseleman, cuinga tämä Ufia meihin sopi, ja cuinga sywälle tämä Callis Tairwan Lahja on mahtanut päästä meidän aicaissten ihmisten sydämmeen, niin minulla on suuri pelco siitä, että minulla on selwä syy sen P. Hosean cans huuta ja walitta meidän aicamme ylitse: Cuiuscac **HER** ran Sanaa te Israelin Lapses: sillä **HER** ral-
 Wol. 4: 1.2, la on syy nuhdella niistä jotca maasa asuwat: Sentähden ettei siellä ole Totuutta, eikä laupiutta, eikä Jumalan Tundo ole maasa. Mutta walapattoisuus / walhe, murha / warcaus ja huoruus owat wallan-saonet. 6.
 Minun Cansan on turmeldu, ettei heillä ole ymmärrystä: että sinä hyljäist Jumalan Sanat (joisa se oikia Tundo macaa) tahdon minä myös sinun hyljätä, ja unhobdit sinun Jumalas Lain, sentähden tahdon minä myös unohcta sinungin Lapses. Se hywä Propheeta, niiden Christillisten arwiin ja pyhän elämän puutoresta, ja Jumalattomain Toitten harjoituxesta Judalaisten tykönä, päättä sen että myös se oikia Jumalan Tundo silloin oli jo pois heidä, cosca ei he paremmin tiennet ja ymmärtännet elä, kuin sillä tawalla. Toti-
 festi,

festi, cusa Pimeyden työt hallikewat elämästä, siinä myös Pimeys on hymärryksen tiedosa ja Tunnoisa. Mitäs hywä R. G. meille sijtä on, että Kynttilä ja Walkeus palaa meille Saarnoisa ja kirjoisa, cosca se ainakin macaa peitetynä niin kuin ropeen alla, ja ej saa loista ihmisten Sydämmisä ja Sieluisa, Mutta ihmiset mielelläns racastawat pimenttä, ja ajawat pois walkeuden heidän Sydämmestäns? Eiköstä se ole tosi, ensiri: jos jollakin on joku suurempi Tieto ja Tunno kuin toisella, niin hän sen ylise ylseile, pramaa, kerscaa, erinomattain cosca hänellä on päisä, ja saapi olla wiinasta wiissas, jolla hän ylöncego sen yri kertaisemman, ja egi omaa Tunniatans; waan Racas Sielu, ej taincallinen Tieto hyödytä sinua mitän, eikä caifesa tiedosa ole se Nutuar tekewäinen Usco, sillä Perkelet cans wiisillä tawalla Usowat ja wapisewat, taitawat cans Raamatun Sanosa kyllä ihmisen kiufamisesa ylösotta ja ikeensä päin ulostoimitta, niin kuin he teit Christuren cansa. Josta tiedosta P. Jacob sano: että cusa rijta ja Jumalattomus on, siinä caieki wiissaus on maallinen inhimillinen ja Perkelellinen, joca ej tule Jumalan waan Pirun cunniari, ja cadotuxeri. Toiseri, jos me taas yhteifesti cagelemme meidän aicamme yhteistä wäkiä ja ihmisten jouktoa, niin sen suurimman osan tykönä löyty niin suuri Pimeys ja tietämättömyys caifisa Nutuden asioisa, ettemme sitä taida kyllä ulos sanoa ja walitta, joca Pimeys näyettä kyllä käsitettävästi igens, sekä Christillisyyden tutkistelemisesa että Kysymyrisä, joisa aiwan harwat taitawat edestuuoda jongun Sanan sijtä oikiasta hymärryrestä. Hänen Christillisyydestäns, että myös siinä yhteisessä elämästä, cusa meidän aicaisem Pimeyden woima osotta igens kyllä caiekinaisis Saicauris, ja salaisis epäjumalan palweluren muodois, noitumyris, kirouris, juomis, warcauris, haureyris ja muisa sencallaisisa, niin että ihmisten Sydämmesä macaa yri suuri huolimattomus ja ylöncego sijtä totisesta wiissaudesta ja Tunnoista; Suusa suuri pilkka ja Jumalisten häwäistys; elämästä Jumalattomus ja caiekinainen pahennus, joista me taidamme sanoa sen kuin Judas sano luonnollisista ihmisistä: Nämät pilkawat niistä, joista ej he mitän tiedä / waan mitä he luonnon

Scribers
Stäle:
Statt.

P. 3. P. 43.
44.
Jac. 2: 19.
Mat. 4: 6.
&c.
Jac. 3: 15.

Jud. Epik.
v. 10. 12.
13.

vinens plöswästtye / meren julmat allot / jotea heidän omaan häpiääns wahtuwat / erywäiset tähdet / joille pimeyden caubius on ijancaicikiseffi tähdelle pandu. Ach! niistä wiheliäisiä ihmisiä, jotea keskellä Puoli päivän walon, niin syngiäsi haparoizewat seiiniä myyden, ja louekawat izens pimeijn wuorijn, ja caicimaisijn pimeyden töihin izens niin sywälle kääri-
 net owat. Meidän aicoihim näkyis yhten sopiwan se cuin P. Zacharias sano: Ja yxi päivä pitä tuleman / jotea HERRALLE tuttu on / jotea ei ole Päiwä eikä yö. Yö meillä ei nyt ole Jumalan Armosta, sillä Päiwä ja Walkeus meille loista Jumalan Sanasa, Saarnoisa ja Kirjoisa; waan ei cuitengan ole Päiwäkän oikein, sillä ihruisten Sydämmet owat pimitetyt, eikä ole se oikea Taiwan walo vielä sinne pääsnyt, mutta pimeyden Työt owat julki wallalla ihmisten keskellä. Ach! siis, vielä nyt on Walkeus teidän seasan wäähän aicaa, Waeldacat, niin caurwan cuin teillä Walkeus on / ettei Pimeys teitä kääritäis. Amen!

Esa. 59: 10.
 Jer. 13: 16.

Zach. 14: 7.

Joh. 12: 35.
 36.

Rucous.

Ach! HERRA Jesu / Sinä totinen Walkeus / Sinä jotea meille sinun Ihas ilmoittanut olet / ja tahdot mielelläs caictia plöswalaista, jotea mailmaan tulewat: Sinulle olcon Rjitos sencaillaisen collihin Armos edestä, että Sinä meidän Pimeyden wallan alda lunastanut olet / ja asettanut sinun Walkeudes Waldacundaan. Sinulle olcon Rjitos, että sinä vielä alati lähetät sinun P. Henges sinun Cunnias Istimelda caictia ihmisiä walaiseman; ja että sinä myös sinun Sanas sen totisen Walkeuden vielä alati meidän seasam plöspidät ja annat meillen selitetä / että me sen niin myös niiden P. Sacramenttein cautta enämmin alna plöswalaistuyi tulisim: jaa / Sinulle olcon Rjitos / sen walon edestä, jotea meidän Sielusam siinä eläwäsä tunnosa jo taita olla. Waan cago myös Armon silmillä co: co mailman puoleen; cuinga pimeys on peittänyt maan ja syngens cansan, ja cuinga keskellä sinun Rjitoos / jotea cuitengin Walkeuden waldacunda pitä oleman / löyty enämbi Pimeyttä cuin Walkeutta. Ach! cuinga monda on niistä jotea tyllä walkeuden keskellä eläwät, mutta cuitengin izens ainoastans yhdellä ulconaisella tiedolla ty:
 dyt.

dyttävät / ja sinun Walkeudes Jumalattomalla elämällä ja pimeyden töillä häwäsewät, ja sentähden luulewat olewans sinun taitwalaisen walos totisessa osallisuuden? Armahda sinuas sencollaisen wihelijäisyyden plyte / ja cayo tähän sinä walkeuden Ruhtinas. Tule vielä meidän tygöm sinun Walkeudes c. nsa woimasa / ja läheta se meille runsa hana mitasa. Anna cuitengin vielä Ebronan Walkeus olla sinun Lupauksen jälkeen / sillä miyi pidäis Pimeyden Päämies oleman wäkewämbi caictia pimeydes pitämän, cuin sinun Walkeudes woima on pimeyttä ulosajaman? Tyt on siis jo aica / että sinä sinun Lupauksen täytät / ja mailman sinun walkeudellas ja Tunnoillas täytät sitä suuremmasa mitasa / jota suurembi tietämättömyys ja Jumalattomuden epytys sitä jo niin cawwan peittänyt on. Läheta cans uscollisia sinun Sanas Palweljoita / jotka sinun walosas sinun Walkeuttas oitkalla kijaudella wiissaudella, wireydellä ja esimerkillä meidän etehem asettawat; ja anna sinun Walkeudes meille loistaa ej ainoastans siinä Pyhässä ja Puhtaassa Oupissa, mutta myös sinun P. Senges woimallisesti wai curtta yri eläwä Tundo caictisa sieluissa jotka sinun Walkeudes Sanaa cuulewat / ja puhdistaa meitä caicesta omasta wiissaudesta / ylpheydestä, tylymydestä / mailman rakkaudesta / Jumalattomuudesta ja caictista pimeyden töistä / jotka estävät sinun Sanas / ettei se saa wai curtta meissä sitä eläwätä ja hedelmällistä Tundoa, ja tekewät meidän telwottomari että sinun Walkeuttas oikein wastanottaman ja walkeuden totisylä lapsylä tuleman. Enänän myös ja wahwista se piscainen Walkeuden lipinän jonga sinä syyttänyt olet sinuu omisasa / ja anna se suuresti waloxi ja soitorä heissä tulla / että me niin caictin enämmin ja enämmin rictari tulisin caictesa tundemisesa / coeturesa ja toimesa, ja runsa hana sinun Tundemisesa hedelmittä pyhässä elämässä edestoisin. Ja wijmein johdosta meitä sinne / cusa me sinun ynnä Isän ja P. Sengen cansa / tunnemme täydellisesti / ja näemme caswoista niin caswoihin / niin meillä wasta tyllä on. Amen.

Paaston Aicainen Marian Päivä.

Esipuhe.

Hebr. 9: 11.

Eiiton Urc:
ti ja Maja
Wanhassa.
Testamen-
tissä.

SAngen Merkkillisesti sano P. Pawali Hebreerein tygd: Christus on tullut tulewaisten Tawarain ylimmäiseksi Papixi, suuremman ja täydellisemmän Majan kautta, joka ei käsillä tehty ole. Hebr. 9. v. 11. Niin kuin hän myös siinä edellisessä Lugussa sanoi: Hän on sen torisen Majan Palwelija, jonka Jumala asetti, ja ei ihmisen. Hebr. 8: 2.

Me tiedämme Rakat Sielut sen wanhan Testamendin Raamatusta, cuinga Jumala käski Moseren Israelin Lasten Leiriin Corvesa ylösrakenda yhden Tabernactin ja Majan, joka niin kuin yhdessä caunistetussa Eäldissä ja Majassa, sen corkeimman Israelin sotajoucon Pää HERRAN, Jumalan Pojan, piti ikänänsä kuin asuman ja Majaa pitämän, ja ilmoittaman ikensä ja hänen tahtonsänsä. Joka asia meille Wanhassa Testamentin Historioista aiwan hywin tietty on. Ja että tämä Maja oli, myös yri Esimalaus niihin Tulewaissijoihin, sen me taidamme nähdä, sekä sen ajan tavallisesta hallituksen Muodosta Jumalan Seuracunnassa, että myös Pyhän Hengen erinomaisesta kirjoituksen muodosta jota hän pitää tästä asiasta, sillä cosca hän Moseren kautta tahdoi anda ylöskirjoitta erco Saiwan ja Maan Luomisen, niin hän käsittä cäiken Luomisen Historian ainoastansänsä Cahtien Lucuhun Luomisen Kirjassa, waan cosca hän tahdoi anda ylös kirjoitta Eiiton Urcin eli Majan menon ja Muodon, niin hän teki sen coco Colmesa toistakymmenessä Lugussa, siinä Toisessa Moseren Kirjassa; waikka cuitengin ihcekäin taita sen nähdä, cuinga suuri erditus oli tämän pisaifen Majan, ja coco Saiwan ja Maan suuren Rakennuksen wälillä; Josta meillä on suuri syypäättä, että Jumala ilman epäilemätää tämän pisaifen Majan kautta nyt tahdoi jotain sencallaista asiaa ulosmaalata, jonka päälle Hänellä paljo suurempi pääallegando ja tarcoitus oli, kuin coco.

Gen. 1. &
2.Exod. 25:
40.

coco sen näkyväisen Taiwan ja Naan rakennuksen päälle. Niin
 cuin P. Parvali myös näisi Sanoisa sen selvästi tietä anda,
 cosca hän sano, että Kristus on Ulimmäinen Pappi, suu-
 remman ja täydellisemmän Majan cautta/ ja sen totisen
 Majan Palwelja.

Tämän siis suuremman ja täydellisemmän Majan caut-
 ta, emme taida soveljammasti muuta ymmärtä, cuin sen Siu-
 natun Jesuxen Christuren Ihmishyden / jonga se Keffin-
 mäinen Jumaluden Persona päällens otti ja siinä vielä nyt asu,
 ja Hänen Jumalallisella Cunniallans täyttä, meille ja coco Hä-
 nen Seuracunnallens hywäri ja Autuderi. Merkillisesti sano
 Pyhä Johannes Ilmestys kirjasa: **Capo / Jumalan Maja**
 ihmisten seas/ jolla hän ilman epäilemätä ymmärtä Jumalan Ar-
 mo asumisen Hänen Seuracunnasans, ja Hänen erinomaisen läsnä
 olemisens siinä, niinä wijmeisins aicoina; waan niin cuin Juma-
 lan asumisella Hänen Seuracundans Majasa, on Hänen Peru-
 stuxens Jumalan Vojan asumisessa Hänen ihmiselisessä Luonno-
 sans, josta se uloswuota, niin että ilman Jesuxen Ihmishyttä
 Jumalalla ei myös olis yhtän Armo-Maja eli asumista Naan
 päällä; niin mahdam me siis myös tästä suuremmalla oikeudella
 sanoa: **Capo, Jumalan Maja ihmisten seas.** Tosin ne usco-
 waiset cans Raamatus cugutan Jumalan Templiri ja Majari,
 waan niin cuin Jumalus ei mingän Usian cansa taida niin ah-
 taasti ja eroittamattomasti yhdistetyxi tulla, cuin Jesuxen Ih-
 mishyden cansa, eikä yhdesäkän, luondocappalesa niin estämättö-
 mästi ja woimallisesti waicutta, cuin siinä samasa; niin taitan se
 sama Christuren Ihmishyden Luondo myös paljo suuremmalla
 edulla ja oikeudella, cugutta Jumalan Majari, cuin jocu muu
 maan päällä.

Tästä Jumalan Majasta ihmisten seasa, me siis merkit-
 zem, cuinga se oli Ulonaisesti nähyäädin ja alhainen /
 waan Sisällisesti Cunniallinen ja Corkia: Sillä niin cuin
 Tabernacli eli Seuracunnan Maja, cosca se peitettin ärimmäisen
 peittens cansa, joca oli tehty Thechashim nahwoista Exod. 36:
 19. Ja joca Corwesa ylösraffetin, ei ollut niin nähtävästi cau-
 nis ja julkinen, cuin sen sisällinen, rakemus oli caunis ja ihme-
 teldävä, Caickein ppyhden astiain ja menoin cansa; niin oli myös
 se

Merkitzi
 Christuren
 Ihmishyttä.

Apoc. 21: 3

2 Cor. 6: 16.

Joca oli u
 conaisesti
 alhainen
 näkymä-
 töin.

se oikia Jumalan Majan ihmisten seas / Ulco päin nähmätöin,
 johon Järki pian taisi loucata igens ja epäillä, että coco Jumaluden Täydellisyden piti täsä heicosa Ihmissydesä asuman ja oleman.

Col. 2: 9. Sillä, Ensist / oli Ihmisen Luondo Christuresa Hänen olendo: ossans ja alufans meidän Luondom caltainen. Josa oli meidän luondoinen Ruumis ja Sielu, Liha meidän Lihaistam, ja Luu meidän Luuistam. Josa totisesa ihmiselläsesä Ruumisa myös asui totinen ihmisellinen Sielu, Ymmärryksen ja Tahdon cansa caickinaisten inhimillisten, waicka pyhäin, Eijcutusten ja mutosten alle annettu, Josta ja murhesta, pelwofta ja toiwosta, rackaudesta ja wihafta, jotta caicki Sikiämisesä alcuns fait ja sitte ijän cansa castwoit ja wahwistuit. Nijn ej ollut myös se Ihmissyys josa Jumalan Voica asui, meidän ihmisydestäm misän cappalesa eroitettu, waan ainoastans Synnissä josa ej myös tule sen inhimillisen Luonnon olendoon, waan on yri Virulda ripustettu häpiän pilcku ja wieras pucu.

Toiseri, oli Jesuren Inhimillinen Luondo ymbäri wydetetty ja puetettu caickilla niillä famoilla Heickourilla / jotta meidängin luonnosam Langemuren jälken rippuwat Hän söi, joi, ja macais njin cuin muuikin ihmiset, ja Hänen täytyi isota, janota, wäsyä ja niidengin heickoutten alainen olla jotta wacka Langemurefta tulit; ja njin hän, asui yhdesä maallisesa purjettawasa huonesa ja riisuttawasa majasa, ja Tuoleman alaisesa asuiniasa cuin mekin. Hänen pyhä Sieluns myös piti harjoitetaman caickimaissia ehkä synnittömisiä njin cuitengin wastahacoissia coeturisa ja kiwuisa jotta Ruumin kiwuisa ulos tulit ja caickt nassista tapaurista ulco päin Hänen päällens cocomuit.

Efa. 40: 6.
 2 Cor. 5: 1.
 4.
 Joh. 2: 19.
 21.

Ja näitten caickein siwusa heitti Jumalan Voica igens Hänen päälle otetusa ihmisydesäns mieluisesti caickinaissijn alhaisijn ja puutosten alaisijn asian haroihin ja tiloihin, joita inhimillisesäfin tilasa muutoin taitan Usiasti wälttä ja paisi olla, njin ettei hän ainoastans Sikiämisen eaurta asettanut ishäns sihen alhaiseen ja orjalliseen asumiseen Hänen Utins cohdufa ynnä caickein muitten lasten cansa, mutta myös sitte Syndymisen aicana andoi synnyttä igens yhdesä alhaisesa Eläinden Majasa, josa hänellä monda puutofta ja plöncaketta oli, sen suhten cuin

HErmin ja Tuningasten Howisa olis tainnut olla eli tapahua hänelle, cusa caicia torpeita ja cunniata yhäkyllä on. Niin tahdoi hän myös walita ikellens yhden köyhän elämän muodon, Matt. 8: 20. niin ettei hänellä ollut niin paljon johon hän olis pääns callista tainnut: Yleka, ylöncake ja pahennus cohtais händä joca paicafa, sihen asti että wijnein Hänen wertatoin Kärkimisens Sielusa ja Ruunisa, maahan purki ja cufisti Hänen ihmisydens majan Tuoleman cautta Hänen parhalla miehudens ijällä, ja niin Hänen lihans jonga hän päällens ottanut oli ja josa hän asui, Jumalalle uhrii uhrais caiken turmellun Lihan edest. Ja niin oli Christuren Ihmisyden Maja caikin muodoin Hänen ulconaisien asian haaraains ja säätyns puolesta sen wanhan liston arkin ja Seuracunnan Majan caltainen: Sillä jos Liston Maja ei ollut coconpandu cowaka Marmorista eli wahwasta Linesta, waan särkywästä hongasta, Niin oli Jesuren Ihmisyden Maja myös heicosta ja murtuwasta lihasta: Jos Liston Maja oli peitetty Etäinden Mahan cansa, wuohen carwoista ja Dinan nahwoist, Exod. 26: 19. Niin oli Jesuren Ihmisyden Maja myös puuetettu ylöncakotulla Orjan muodolla: Jos Liston arki oli caiken pahan ilman ja myrskyn ala annettu, niin oli Jesuren Ihmisyden Maja myös caiken Ristin ja waiwan ala annettu: Jos Seuracunnan Maja piti culjetettaman yhdestä Paicasta toiseen Corwesa, niin piti Jesuren Ihmisyden Majan myös oleman rauhatoinna ja culleman ymbäri mailmasa, niin cuin Patriarchat joca Telloisa ja majoisa asuit ja culjit ymbärins.

Exod. 25:
10.

Exod. 26: 7.
14.

Waan cuitengin, niin näkymätöin ja alhainen cuin tämä Maja oli ulcopäin, niin Cunniallinen ja caunis se oli sisällä päin: Liston Arki eli Seuracunnan Maja loisti sisällä Cullasta ja hopyasta, ja filmät tydytettin caiekinaisilla curvilla ja säreillä niiden taitawasti cudottuin Tapetein päällä, Jotca sisälliset Caunisturet ulosmaalaisit ne suuret ja cunnialliset Pyhän Hengen lahjat ja awut, joilla Jesuren Ihmisyden luondo caunistettu oli. Ja niin siis tämän Jesuren ihmisyden Majan sisällinen Caunistus ja Cunnia oli suuri.

Waan sisäl-
lisefti Cunniallinen.

Ensisst, ike Rakendajan eli Byggmestarin tähden, joca siinä wanhasa Liston Majasa, oli yri suuri uloswalittu ja Jumalan Hengellä runsasti lahjoitettu mies Bekaleel, waan tässä Udesa Uden Testamendin Majasa oli Rakendajana ike Pyhä

Exod. 35:
30.

Zengi / joca Neiky Marian yli tuli ja sen osan Marian luonnosta, josta Jesurelle Jhmishyden Maja tuleman piti eroitti ja pyhitti. Jonga cansa niin Jumalan Poica igens yhdisti, tutkimattomalla muodolla, ja asui siinä paljo tarkammalla tavalla cuin mies. Hänen huonesans.

Exod. 40.

Toiseri / Eijton Arkin corkein Cunnia ja Corkeus, sei soi siinä loistawasa Piltwesa, josa se Jumalallinen Majesteti erinomaifella tavalla lasnä oli, ja ei ainoastans ulco päin sen yli laucuellut, mutta myös sisällisesti siinä Pyhimmasä lepäisi Cherubimein kessellä armonistuminda: Tämä Majestetillinen Piltwi, jonga Moses Ustiasti cuku HERan Cunniaxi, ja kāsitti sisälläns caikein palawimman ja puhtabimman Tulen, oli yri Esimalaus sishen Jumalaliseen Cunniaan, jonga meidän wälimehem Jhmishydesä, niin cuin Majasa asuman, ja Armon ja Totuden Sätehisä ulos puhkeman ja loistaman piti. Ja niin siis on tämä Jesuren Jhmishyden Maja erinomaisesti Cunniallinen ja cuuluisa, sen Usujan Corkeuden ja Majestetin tähden joca täsä Majasa asu: Sen ylimmäisen woima warjoa sinun, sano tänäpänä Engeli Neiky Marialle. Josta myös Johannes sano sitte jälken Hänen Syndymisens: Ja Sana tuli lihaxi, ja asui

Joh. 1: 14.

meidän seasam / ja me näimme Hänen cunnians / niin cuin ainoan Pojan Cunnian Isäst, täynäns Armo ja Totutta. Josta niin Colmanneri, Tämän Jesuren Jhmishyden Majan cunnia oli sisällisesti suuri: Ujiden tutkimattomain Ric-

Col. 2:3.9.

kautten ja Tawarain tähden / jotca hänesä asuit / sillä hänesä olit caidei wijsauden ja Taidon tawarat lätkeyt, hänesä oli Armo ja Totuus / Moseren Majasa eli sen Arkisa oli paljon warjo-menoa ja esimalauria, waan Täsä sula Totuus ja ihe Olendo: Moseren Majas oli yri callis Eijton-Arki, josa oli Armon-istuin, ja lain Taulut, Waan Täsä on Jesus ihe Armo-istuimena, ja Hänen Ewangeliumillans meitä ilahutta. Moseren Majasa oli siinä Pyhäsä, cullainen Suiikutus Alttari, Kynntilät, Pöytä, ja sen edesä Poltto uhrin Alttari, ja wakkinen Desoastia, waan täsä on Jesus ihe se totimen Elämän Leipä Walleus ja Cansans Edes Rucuilja, Sowindo ja Puhdistus caikista heidän Synneistäns.

Hebr. 4: 16.

Tänpäpä Näkät Sielut, me wietäm sitä Juhla, jona tämä Eijton HERRa ja Wap: JESus on tähän Hänen inhimilliseen Majaans sisälle astunut, sinnyt totiseri ihmiseri, ja meidän lihain ja werem päällens ottanut. Jongatähden myös me tämän Päiwän taidamme eukua Juhlain Juhlari, sillä niin cuin yhdesä maacunnasa caicki muut Caupungit sorittawat igens Pää-Caupungin jälken; niin pitä myös caicki muut Juhlat wuosicautena sorittaman igens tämän Christuren Sikiämisen Juhlain jälken, ilman jota ei meillä olis yhtän Joulua, ei Waaston, ei Wääsäisen, ei Taitwasen Astumisen, eikä Helundain: Juhla, iaa ei yhtän Lunastusta eikä Wutuutta, ellei JESus olis tähän Majaan asumistans ottanut, ja totiseri ihmiseri sinnyt ja tullut. Tämä siis on se Päiwä, jonga HERRa teki, iloitam ja riewuitcam hänesä, O HERRa auta, O HERRa anna menestnä!

Tänä päiwänä rupeis Uronin Sauwa cukoistaman Udesta: ja se ijancaikinen Armo ylöskäymän: ja se Uusi maasa luotaman ja waimo miestä piyrittämän. Tätä Salaisutta siis oikein tutkisteleman ja hywärem käyttdmän, pyytäkäm Armo JESuren Ruourella, sydämmest sanoden: *Isä meidän* etc.

Pf. 118: 24.

25.

Hebr. 9: 4.

Pf. 89: 3.

Jer. 31: 22.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Lucas

Ewangelistia Eug. 1: v. 26.

Sihien atcan, lähetettin Gabriel Engelt Juma- lalda yhteen Galilean Caupungijn, jonga nimi oli Nazareth. 27. Yhden Neiksen tygö, joca oli kihlattu Michelle, jonga nimi oli Joseph Dawidin huonestä: Ja Neiksen nimi oli Maria. 28. Ja Engeli tuli Hänen tygöns, ja sanoi: Terwe armoitettu, HERRa on sinun cansas, sinu nattu olet sinä waimoin seas. 29. Mutta cuin hän näki Hänen, hämmästyi hän Hänen puhefians, ja Ajatteli, millinen se terwetys oli. 30. Ja Engeli sanoi hänelle: Älä pelkä Maria: Sillä sinä löydä

Idyfit Armon Jumalan tykönä. 31. Ja cako, sinä
 sittä cõhdusas ja synnytät Bojan, ja sinun pitä cut-
 zuman Hänen Nimens JESUS. 32. Sen pitä
 oleman suuren, ja pitä cutzuttaman ylimmäisen
 Bojari; ja HERRa Jumala anda hänelle Dawidin
 Hänen Isäns istuimen. 33. Ja Hänen pitä Jaco-
 bin huonen Cuningas ijancaictisest oleman, ja Hä-
 nen Baldacunnallens ej ydä loppua oleman. 34.
 Nijn sanot, Maria Engelille: Cuinga tämä tulee,
 sillä en minä miehestä mitän tiedä. 35. Engeli
 wastais, ja sanot hänelle Pyhä Hengi tule sinun
 päälles, ja sen ylimmäisen woima warjoo sinun. Sen-
 tähden myös se pyhä cuin sinusta syndy, pitä cutzutta-
 man Jumalan Bojari. 36. Ja cako Elfsabeth sinun lau-
 gos, sitti myös Bojan Hänen vanhalla ijälläns, ja
 tämä on cuudes cuucausi hänelle, joca sanottin he-
 delmättömäri. 37. Sillä ej Jumalan edes ole yhtän
 Usiata mahdotoinda. 38. Nijn sanot Maria: Cako
 HERRan piica, tapahtucon minulle sinun sanas jälken.
 Ja Engeli läxi Hänen tyköäns.

Tällä kerralla me tahdom cakella: Ensis-
 t, Jesuren caickein Pyhindä Sikiämistä ize-
 säns / Toiseri, Jesuren muodon saamista
 ja cuwamista meisa / nijn cuin hedelmätä sji-
 tä edellisesta.

O HERRa auta, O HERRa anna menestvä!

ME saamme tukea Väskiäis Väiwän Saarnasa, cuinga
 ne Pyhäi Kirkon Opettajat, Augustinus ja Lutherus,
 owat cakellet ja hywärens käyttänet Jesuren hywiä
 Editä, nimittän, että he owat tutkinet niistä En-
 fist, nijn cuin suuris Jumalan Lahjosa ja Andoja ihmisille,
 joita heidän pitä eläwällä Uskolla vastaanottaman ja ihellens
 omis

omistaman, niincuin Christuren Syndymistä, Kärsimistä, Cuolemata, Ylösnousemista, ja Saiwasen Astumista, jotka kaikki ovat meille Lunasturexi ja Sovittamiseri tapattunet, ja meidän Uscolla niistä pitää hywärem käyttämän ja Autudem niiden päälle perustaman; waan siinä siwusa ovat he cans cakellet näitä calista Lahjoja ja hyviä Editä, niin cuin *Escurvia*, joisa meidän pitää *Jesus* seuraman ja Hänen caltaiserens tuleman, Udesta Syndymän, kärsimän Hänen cansans, Cuoleman Synnille, Ylösnouseman uteen elämään, ja Saiwalliseen menoon siirtymän ja muuttuman. Nijn me myös tällä erällä tahdomme cakella *Wap: Jesus*en callista Sikiämistä, ensist iheläns, cuinga hän on meidän tähtem ja meille Autudexi Sijnnyt ja tullut totiseri Ihmiseri, ja niin sillä pannut ihens meidän Uscom ja Autudem Perusturexi; Waan siinä siwusa meidän cans tule cakella, cuinga tämäkin callis asia tule meille Esimerkixi, että meidän pitää myös Hengellisellä tarwalla sikiämän Christuresta, taicka Christus sikiämän ja curwans tekemän meisä, jos se edellinen pitää meille hywäri oleman. Siitä edellisestä sijs me nyt ensin merkigem seurawaiset asian haarat:

Ensist, Cuca oli se Sijtetävä / eli jonga nyt sikiämän piti? siitä se seis: Plimmäisen woima warjoa sinun / Sentähden myös se Pyhä cuin sinusta syndy, pitää cuguttaman Jumalan Pojari. Ja niin oli Jumalan Poika se jonga nyt piti sikiämän ja ihmiseri tuleman. Nijn ettem me tarwike sitä ajatella, että coco Christuren Personan, niin muo: doin cuin hän oli Jumala ja Ihminen, piti nyt Hänen alcuns saaman tästä sikiämisestä, niin cuin muut paljat ihmiset saawat. Sillä *P. Raamattu* meille sen osotta, että se toinen Persona Jumaludes on ijancaickisudesta syndynyt *Isän Olemnosta* ja on Hänen Olemisens juuri *Curwa* / jonga ulos käymys on ollut alusta ja ijancaickisudesta. Waan cosca hän nyt Jumalan Pyhästä neuwosta ja mieluisesta Raackaudesta, oli päättännyt ettarens päällens totisen Ruumin ja Sielun, ja niin totisen Ihmisyden neikhyen cobdusta, niin tapahdui nyt taincallainen luom: doin yhdistys tästä sikiämisestä, niin että joca nyt *Sikis Neikhy Mariasa*, se on totinen Jumala ja Ihminen, joca Hänen Personans yhteyteen otti sen iuhimillisen luomnon, ja siinä yhdestä

v. 35.

1.
Ee joca use
Sikis/ oli
Jumalan
Poika.

Pl. 2: 7.

Hebr. 1: 3.
Mich. 5: 1.

Personaja nyt canda cari luondoa, sen Jumalallisen ja inhimilisen luonnon. Tämä Corkia Sikiä siinä P. Ewangeliumis cuktutan Pyhäri; jolla hän eroitetan cohta sista luonnollisesta Sikiämisen muodosta ja turmeluksesta, josa muutoin caicki ihmiset syndisesta siemenestä sikiävät ja syntyvät sen turmellun ja myrkytetyn luonnon juorun jälkeen, synnissä ja saastaisudessa. Niin että waikka Wap: JEsus tosin siki ja syntyi; totisista Udamin Landeista, josta joku cohta taidais ajatella, että niin kuin me caikin olem Udamisa langennet, niin caicki myös jotca Udamin landehista syntyvät, owat synnillä tahreatut, niin cuitengin on se selwä asia ja Naamatusta nähtävä Totuus, että se ylönluonnollinen Christuxen tulemisen ja sikiämisen muoto on erotettu sista yhteisestä luonnollisesta sikiämisen muodosta, Pyhän Hengen erinomaisen ylise tulemisen kautta, joca sen osan Marian ruumissa, josta JEsuren ihmisen luondo piti tuleman caikesta saastaisuudesta eroitti, puhdisti, ja pyhitti, Jumalan Wojan Pyhäri Majari. Jos Wap: JEsus on tullut taicka sista ensimmäisestä Siunauksesta josta se seis: Caswattacat ja enätkä teitän; taicka sista toisesta/ josta se seis: Waimon Siemenen pita ricki polkeman Härmen pään? sen kysymyksen päälle eako selitys, Toisen Pääsiäis Päiwän Saarnan Esipuhe. Ja niin kuin siis tämän corkian Sikiän näin piti oleman Pyhän ja saastattoman, ja erotetun caikista syndisistä; niin piti Hänen myös oleman caikilla muilla eduilla ja lahjoilla warustettu, kuin tarwittin sekä Hänen suuren Cumians todistuxeri, että sen suuren Lumastuxen Työn toimittamisexi, jongatähden hän myös tässä Ewangeliumis fencallaisilla Nimillä wielä tietä annetan, että hän oli Jumalan Poica/ Plummäisen woima/ se on Jumalan Olennosta, joca nyt alas astui Tairwasta ja yhdisti igens Neisy Marian cobdusa sen osan cansa Hänen werestäns joca hänelle ihmisydexi erotettu ja puhdistettu oli, niin että hän ennen Sikiämistäns oli, ijancaickinen totinen Jumala waan jälkeen sikiämisen on ijancaickinen totinen Jumala ja Ihminen yhdesä Personasa, niin että nyt Maria oli ei ainoastans Ihmisen Christuxen Aiti, waan Jumalan ja Ihmisen, sen Personallisen yhdistyksen kautta joca Sikiämisessä tapahdui.

Tämä corkia Sikiä wielä Hänen suuresta Toimituxestans tässä cuktutan JEsus, jolla Engeli anda tietä Syyn Hänen
Eu

Zulemiseens, sillä Hänen piti siinä Luonnossa ja ihmisyhdessä, wa-
 pahtaman Hänen Cansans Hänen synneistans ike työlä, Mat. 1: 21.
 niin kuin Hänen corkia Nimens sisälläns pitä, joca merkise wa-
 pahtajata. Johon tarwittin että Hänen piti sikiämän totiseri
 Ihmiseri, joca taissi käärsä ja cuolla meidän edestäm, ja siinä
 yhdessä Personasa ja molembain Luondoin yhdistyessä ulosseisoa
 caieki mitä häneldä waadittin meidän soriittamisexem, ja yllise
 woittaman woimalliseksi caieki wiholliset. Tämä corkia Sikiä,
 wielä tässä myös Engelidä ulosmerkitän, Hänen suuren Wir-
 cans puolesta, että Hänen piti oleman Cuningan, jonga piti isku-
 man Davidin Isuimella, ja hallikeman Jacobin huonen yli
 ijancaiekesiksi. Ja niin piti tämän Siunatun Marian Pojan, Pf. 8: 7. 8. 9.
 niin kuin hän endiseldä ja aina on woiman waldacunnan Cuningas
 ynnä Isän ja Pyhän Hengen cansa, niin Hänen nyt piti erinomai-
 sesti woideldaman armon waldacunnan Cuningari, jota hän nytt
 tuli ostaman, ylösrakendam, ja edesseisoman, siihen asti kuin hän
 sen jälens anda Isällens wijmeisnä Päiwänä, se on, pois pane
 sen hallituxen muodon jolla hän nyt hallike sitä ja Hänen An-
 sions osallisuteen johdatta Sanan ja Sacramenttein cautta. Ja
 tosin piti Hänen hallituxens erinomaisesti oleman Jacobin huo- I Cor. 15:
24.
 nen yllise, niin muodoin kuin Jumalan Waldacunda alcoi ensin
 Jacobist ja Hänen Sugustans, waan cuitengi: niin että sitte Paca-
 narkin piti siihen yhdistymän, ja Hänen Armo: Waldacundans
 alimmaisiri tuleman.

Gen. 49: 10.

Waan tässä taidais jocu sanoa: Mirei Isä eli Pyhä
 Hengi, waan se Keskimmäinen Jumaluden Persona, näin Per-
 sonalliseksi yhdisti igens sen inhimillisen luomnon cansa, Ja cuit-
 ga Jumala joca on ainoastans yri olemises taissi näin eroitta
 igens, että ainoastans yri Persona tuli ihmiseri? Wastaus:
 Jos Christuren Ihmiseri tuleminen on sencallinen Salaisus,
 jota Engelitkin Eiwais himoikewat nähdä, niin mahdamme
 me paljo enämmin tuta meidän heikkoudeni ja ulottumattomu-
 dem tämän pohjattoman Salaisuden täydellisessä ulosanomisessa
 ja käärtöressä. Jumalan Wijsaudelle se niin kelpais tämän cans-
 sa asetta, ja oli hänellä Pyhät Syyt siihen, jonga myös Usco-
 taita tuta sowljari, että tämä Usetus oli Pyhä ja mahdollinen,
 että se Keskimmäinen Persona Jumaludes myös piti oleman
 Keskus: ja Wäli: Mies Jumalan ja ihmisten välillä; että Ju-
 ma:

malan Olendo, Sanan, piti Jumalan Neuvon meidän Autudestam meille sanoman ja ilmoittaman; että Jsan ainoan Pojan, piti meitäkin Jumalan Pojri ja perillisiä ostaman ja tekemän; että Jumalan Olemisen juuri Euvan, piti Lihan päällens pufeman, ja sen pois cadotetun Jumalan Euvan Lihassa jällens ylöstrafendamän. Sillä ei Adamsi näkynyt Hänen ylepydens Langemurella tahtowan tulla Jsan caltaiseri Hänen woimasans, eikä Pyhän Hengen caltaiseri Hänen Raclaudesans, waan Jumalan Olendo, Biffauden Pojan caltaiseri, jongatähden myös Pojan piti tämän pahan Lihassa jällens parandaman ja hywäri tekemän. Ja waika se tosin on ainoastans yri olemus sinä corcias D. Colninaisudes, joca ikesäns on yri ja eroitamatoin, niin cuitengin niin muodoin cuin itse cullakin Persona nalla on Hänen Personallinen omaisubens jolla yri eroitetan toisesta, Jsan Persona eroitetan muista Personista Synnyttämisen ja Lähetämisen kautta, Pojan Persona/ Synnymisen kautta Jhäftä, ja Pyhän Hengen Persona Uloslähtemisen kautta niistä molemmista, niin ettei näitten spittän tähden coscan Jsa taita sansa Pojari, eikä Poica Pyhäri Hengeri, ja niin edespäin; sentähden siis seura tästä, että myös Lihassan tuleminen ja Ihmissyys ainoastans yhdesle Personalle sinä yhdes Jumaluden olemises, ja tosin sille Kestimmäiselle Personalle, Naamatun sekwan todisturen jälkeen, ilman sen yhden olemisen riekomata/ tygötule ja omistetän, niin ettem me coscan taida sanoa, että Jsa eli Pyhä Hengi on ihmiseri tullut, waan ainoastans Jumalan Poica JEsus Kristus. Ueh! cuinga Salattu olet sinä suuri Jumala sinun Olemisesas ja Toisäs? Totisfesti/ olet sinä yri Salattu Jumala/ sinä Jumala Jhesu elin wawahrtaja/ ja olet ihes cuitengin meille meidän tarpesrem ja Autudexem ilmoittanut, ja sen ilmoituren kautta Uscosa autuaxi meitä tehdä luvannut ja wannonnut.

Lia. 45: 15.

Joh. 5: 24.

Cap. II: 26.

Cap. 17: 3^a

2.
Näiti oli
Maria.

7. 31.

Toiseri/ Mikä oli se Maja josa tämän Siunatun Sikiän Sikiämän, ja josta Hänen, ihmishydens ottaman piti? Se oli Neithy Marian cohtu, josa Hänen sikiämän piti, ja Marian Ruumin osa josta hän otti ihmishyden. Josta Engeli sanoi Marialle: Sinä sijät Cohdusas, ja synnyät Pojan. Tämä oli se alhainen Cota ja Maja johon Jumalan Poica tahdoi astua ja astua ja tämä oli se alhainen Pucu jonga hän tahdoi

doi pukea päällens meidän tähtem, ja ylendä sen sekä sen Jumalallisen Luonnon osallisuteen, että wijmeiin sifhen Tairvallisereu Cunniaan, ja sillä ei ainoastans anda meille welsen ja Suculaisen oifeuden Hänen tygöns, mutta siinä myös Lunasta meitä, ja sen cautta ylendä sifhen pois cadotettuhun Jumalan osallisuteen ja Cunniaan jälleens. Neihy Maria jonga piti oleman Jesuren Aitin, oli tosin Cuningallisesta Dawidin Sugusta, waan cuitengin jo ifänäns cuin caurwas sugusta alas tullut, xri cando ja juuri Isain sugusta, joca oli alhaiseen ja köyhään tilaan joutunut, ja tähtynyt anda fihlata igens yhteen Puuseppään Josefhiin; waan cuitengin oli hän caikilla tairvallisilla aruilla caunnistettu Neihy, ja toinen Pyhän Hengen Templi ja asuinsia josta Jumalan Poica ainoastans tahdoi Majans otta ja Siistä. Mutta cuitengin niin, ettei hän ollut ilman inhimillistä heickoutta ja syndiä enämmän cuin muutkan Jumalan Lapsen, hänellä oli Welco Engelin näön ja puhen edestä, jota wastan Engelin tähdnyi händä wahwista; hän cuin ifän epäili Engelin puhesta: cuinga tämä tule. Ja Hänen tähdnyi cans cuolla, synnin todisturexi hänesä, ja niin edespäin. Waan niin muodoin cuin hän Uscofa sen tulewaisen ja nyt läsnä olewaisen Mesiaaren päälle oli puhdistettu Hänen synnistäns, ja waelsi sen Jesuren osallisudesa Jumalisesi, niin hän myös oli Armoitettu Jumalan tykönä, ja Siunattu waimoin seas, jongatähden hän myös oli eroitettu sifhen cunniaan, että Hänen piti Jumalan Pojan Aiti oleman, josta hän otti totisen lihan ja weren ja niin sen ihmellisisen luonnon, ja tuli caikin muodoin meidän caltaiserem, ja lasi sillä puuttumattoman Perusturen caickeen meidän Lohdutuxem, että hän nyt on meidän Weljem ja Langom totisesti.

Colmanneri i ike Siittäjä tässä oli Pyhä Hengi/ sillä niin se seisoo: Pyhä Hengi tule sinun päälles. Ja waikka tosin tämä suuri Toimitus oli coco Pyhän Colminaisuden Työ ulconaisesti, niin cuin Christus ike sano: että hän on Isäldä lähetetty ja ulos tullut, niin cuitengin tämä pyhä työ erinomaisesti tygötuli sille Pyhälle Hengelle, joca Hänen Jumalallisen Armons ja woimans cansa, teki sen Neihyellisen Eohdun hedelmälliseri, niin cuin hän Luomisesa Hänen laucuelemisellans Wetten päällä teki coco mailman ja caickein luondocappalden ainen sowersari ja eroitettawari, luondons jälken cunakin päiwänä, Jumalan aivotuxen jälken: Pyhä Hengi eroitti sen osan ja

Esa. 11: 1.

Zach. 6: 12.

v. 30.

v. 34.

Rom. 5: 12.

v. 28: 30.

Hebr. 2: 14.

3. Siittäjä/
Pyhä Hen-
gi.

v. 35.

Joh. 5: 36.

37.

Cap. 16: 28.

Gen. 1: 2.

- Hebr. 7:26. aineen Marian Ruumista, josta Jumalan Pojan ihmishyys piti tuleman, kaikesta luonnollisesta saastaisuudesta, vyhitti sen ja walmisti puhtari Christuren Majari ja ihmishyderi, Sielun ja Ruumin cansa, ilman Hänen Neikydens wahingoittamata, lihallista himon sytyttämistä eli miehen secoitusta. Waan mitä itse tämän Pyhän Siittämisen muotoon tule, jos David sano siitä luonnollisesta ihmisen siittämisestä: Minä olen niin aiwan ihmellisesti tehty, ihmelliset owat sinun tecos/ sen minun sieluni kyllä tietä, niin mahdamme me sanomattomin kerroin enemmän sanoa, että tämä Jumalan Pojan Siittäminen on julkisest suuri Jumalisuuden Salaisuus, joca käypi yli caiken Järjen ja ymmärryren mitan, jota meidän Uscon silmillä caken leman pita, ja sen P. Raamatun Sanaan Uscon cuuljaisuudesta tytymän, niin cuin myös Maria hämmästyis sanoi: Cuinga tämä tule? en minä miehestä mitän tiedä. Cato H. K. ran Piija, tapahucon sinun Sanas jälkeen. Tämän nyt P. Hengeldä näin puhdistetun ainen cansa Plimmäisen Woima se on Jumalan Poica yhdisti ikens, yhderi personari, josa Jumaluden täydellishys afui rumillisesti. Tämä siis on nyt lyhyeldä sanottu, Wap: Jesuren Siittämisen Salaisuus ja Corkeus. Ach! perustacam siis nöyrydes meidän Uscom tämän Urmon ja Hyvän Työn päälle, ja muistacam se, että sitä warten on Jumalan Poica Siinnyt ja tullut ihmiseri, että me sen cautta, Hänen weljirens ja Jumalan Lasten oikeuteen jällens tulisim, ja Jumalan Cansa Sowiteturi ja yhdistetyri, ja sen cautta ijancaikisfesti onnelliseri ja Nutuari, joista hywisä töistä ja Tawaroista, me totisefsti ja ainoastans tämän Jesuren Tulemisen ja Anzion cautta Uscosa osalliseri tulem. Waan jos meidän osallisudem täsä Salaisuudesta, niin myös meidän Uscom, pita oleman totinen ja wiisi, ettemme pettäis isiam tyhjällä Christuren Osallisuden ja Uscon luulolla ja warjolla, niin pita meidän tietämän ja coetteleman ikem, jos tämä Jesus on siinnyt meisä Hengellisesti, ja hän on Hänen muotons meisä saanut. Jongatähden me nyt
- Mat. 12: 50.
Gal. 4: 19.

Christuren
piti meisä
muodon
saaman.

Toiseri, tahdom cakella, cuinga Christuren myös meisä pita totisen muotons saaman, jos meillä pita totinen Osallisuus Christuyesa ja Hänen hywisä Töissans oleman.

Tämä asia jota me nyt aiwom puhua, on Hänen Perustuksen puolesta yri sen cans kuin me P. Colminaisuden Väivän olemme cuulewat siitä Mutuallisesta Wastaudesta syndymisestä. Sillä niin kuin Wastaudesta Syndyminen erinomaisesti käsittä sisälläns cari cappaletta, nimittäin sen Mutuay tekwäisen Uscon joca sijnä waicutetan, niin kuin sen Uden Hengellisen Elämän Alun ja Perustuksen, jolla me Jesuren Jumalallisesa Walkeudesa tulem: oikein tundeman, Hänen Ansiions lapsillisesa turwasa omistaman, ja sen cautta Jumalan duomion edes wanhurscaxi tehdyri, ja Jumalan lapsiri ylösoteturi, ja niin Hänen cansans caikein lähimmäst Yhdisteturi; niin myös käsittä Wastaudesta Syndyminen sisälläns yhden uden Hengellisen Muodon ja Luonnon joca sijnä myös meisä waicutetan, ja Raamatusa cugutan, Uderi Sydämmexi ja Hengeri / Salaisexi Ihmisexi Sydämmes, Uderi Ihmisexi / Christuren Mielexi / ja Christuxexi meisä; Minä sanon, niin kuin se Mutuallinen Wastaudest Syndyminen nämät callit Usiat pitä sisälläns; niin tulewat myös, cosca me puhumme Christuren muodon samisesta meisä, ne samat corkiat asiat sijnä seliteturi, waieka yhdesä erinomaisesa päälle cakannosa Christuren Ruumillisen Sitiamisen päälle Hänen Reikyyellisen Äitins cobdusa. Ja on meillä taincallaiseen asiaan sijnä P. Raamatus wahwat Perusturet ja johdaturet, niin kuin seurawaisisa Raamatun paicoisa: cosca se sanotan: että Christus elä ja asu meisä; Christus saapi muotons meisä; ja Christus ike myös sano: että joca teke Hänen Isäns tahdon, se ej ole ainoastans Hänen Weljens ja sisarens, mutta myös Hänen Äitins; Ja wielä, cosca yri waimo cansan seasta huusi: Mutuas on se cobtu joca sinun candanut on ja ne nisät joitas imit / niin Jesus wastaa sen päälle: Mutuat tosin owat ne / jotca cuulewat Jumalan Sanan ja lätkewät sen. Se on, ne jotca owat andanet sen eläwän Jumalan Sanan Siemenen olla woinmallisen heisä, he tulewat osallisexi siitä samasta cunniasa ja Mutudesta kuin Hänen oma Äitins. Uivan ihmellinen ja merkitewä oli se Näkö jonga P. Johannes edestuo Ilmestys Kirjasa: Oli yri waimo, joca oli puetettu auringolla, ja Cui Hänen jalcains alla, ja Cruunu Pääsä cahdestoistayhmenestä Tahdestä. Joca oli Mascas ja huusi suuresa synnyttämisen waiwasa; ja se suuri Lo-

Ezech. 36:
26.

1 Pet. 3: 4.

Eph. 4: 23.

24.

1 Cor. 2: 16.

Gal. 2: 20.

2 Cor. 13: 5.

Gal. 2: 20.

Gal. 4: 19.

Mat. 12: 50.

Luc. 11: 27.

28.

Apos. 12.

hi karme wainois händä, ja piti waaria tapparens Hänen lapsens, jonga edeskä hän pakeni corpeen isori ajari, ja sota seisoi caurwan päällä, ja karme puuscais wettä Hänen jälkeens niin kuin Cofsen upottarens händä, mutta maa autti sitä waimoa ja awais suuns, ja särpi sen weben, josta lohikarme wihastui ja meni sotiman muitten cansa Hänen siemenestäs, jota Jumalan Käskyt kätewät ja JEsuren Christuren! todisturen pitäwät. Jolla näöllä ilman epäilemätä annetaan tietä, Christuren Morhammen, eli Seuracunnan ja isecungin Usowaisen Sielun tila tässä mailmassa, joca tosin loista Hänen Ylkäs Christuren walosta, Seuracunnassa, ja sen Tairvallisen Opin Eruunua canda Opettaitten palveluren cautta; waan täyty suurella Synnyttämisen waiwalla, sekä ulkonaisten wainoin että sisällisten sielun ahdistusten alla, Pirun ja wainoitten pahuden cautta, säilyttää hänens ja Hänen sikiäns ja lapsens; josa hän tule yljän edescasomisen cautta maallisilda wälicappaleilda usiasti, Cuningailda Opettailda ja muilda kätetyri ja säilytetyri Hänen hedelmäns cansa, että se Tunnustus ja Usco jonga hän on käsitännyt Christuren päälle tule hänestä aina enämmin ja enämmin, ehkä suuren kiwun alla, wahwoistetyri, ja Christus hänestä täydellisen muotons saapi.

Mitä siis Christuren muodon saamiseen meisä tule, niin tule meidän, että me sen paremmin ymmärräisim, caarella misä se nyt yhten tule sen Kuumillisen Christuren Sikiämisen cansa.

Joca on
Tarpellinen
Ma.

Ensist / Way: JEsuren Kuumillinen Sikiäminen oli niin wälctämärcdmästi Tarpellinen, että jos ei JEsus olisi/ sijnnyt ja tullut ihmiseri/ niin me caikin olisim cado, tectuna ja ulkona Autudesta pysynet ijancaicikisesti, ilman Lunastajata ja Auttajata: Ja niin Tarpellinen siis kuin se oli, että Jumalan Pojan piti alas Tairwasta astuman, ihmiseri sikiämän ja syodymän, ja siinä ihmisyhdessä meitä Lunastaman, sen Toisen Uscon cappalen jälkeen; niin Tarpellinen on se myös että se sama JEsus cans sen Colmannen Uscon cappalen jälkeen, meille totisesti tygöluetan ja omistetan omari ja hywäri, Uscon cautta, jonga cautta meille Catumuresa se ensimmäinen osallisuus ja Elämä tule Christuresta, ja sen cautta Hänen Etwans muotons ja

Mie:

Mielens meisä jällens ylösraketan. Sillä me tiedäm, että me luonnostam olem paiksi caickia Jumalan cuwa ja muotoa, caickia armoa, ja woimaa culla ylös jällens sihen cansa luotuun ja sitte pois cadotettuhun Jumalan osallisuteen ja muotoon, johon siis wälsträmättömästi on tarpellinen, että meidän sihen tilaan jällens ylösnostettaman ja udesta sityttämän ja synnyttettämän pitä, sentähden se seis: ellet joca wastaudest synny / joca tapah tu den, Christuxen omistamisen cautta meille Catumuresa ja Parannuresa, ei hän taida Jumalan Waldacunda nähä. Joh. 3: 3.

Ja cosca me näin olemma nähnet sen autuallisen Christuxen muodon saamisen tarpellisuden meisä, niin sitytä cohta cans, cosca ihminen rupe tykönäns toimeen pyytämän tätä corfiata asia, seura se.

Toisxi / Että niincuin Neizy Maria / Engelin Ilmoituksesta, hämmästyi suuresti sen ylitze / ja pelkäis / cosca hän cuuli niin corkian Personan ja Jumalan Pojan hänesä tahtowan Sitytä / ja niin alhaisesa majasa niin corkian Rakennuren tehdä; Niin myös, ei taida toisxi cuin yri suuri hämmästys ja liicutus tapah tua sielusa / ennen cuin Jesus Hänen Pyhän ja corkian muotons sielusa taita woitta ja saada; sillä sinä tule ihmisen Sielun ja omantunnon eteen yri muistutus Hänen luonnollisesta saastaisesta muodostans ja tyhydestäns, niincuin yhdesä Speillisä, josa Lain jyrinän alla hänelle annetan huomaita, cuinga Hänen Sydämmens tähän asti on ollut niin monen firotun huorran ja synnin Maja, ja Wiruin luola, ja caickinaisten pahain himoin ja synnin sikiäin Porton cohtu ja cammio, joca on hautonut Bastiliseuren munia ja cutonut hämmähälin werkoja, joiden munista on seurannut Ryyfärme ja Cuolema. Totisesti, cusa taincallinen liicutus, tundo ja ilmoitus on omasa tunnosa, cuingas se taita toisxi cuin hämmästyä ja peljätä sekä Hänen omaa huomaittua tyhyttäns, ja saastaisa ja cadotettua tilgans, että myös sitte, cosca jo Ewangeliumin lohduttawaisen Hänen ja Sanan cautta, Armon walo on ruwenut filmiä walaiseman, ja Synnistä pelastusta ilmoittaman, niin cuin Marialle: Mä pelkä, sinä olet armon löytännyt Jumalan tykönä, niin taas sekä uusi sanoma ja toiwomatoin muutos sydämmesä Uuden hämmästyksen, ihmettelemisen ja rauhattomu den

den waicutta, että hän ajatteli ikelläns: Mistäs tämä tule ja cuinga tämä tapattu? että minä tyhjä ja keltwotoin maan mato ja synnin säcki niin cunnoitetan, että Jumala ike tahto astua ja asua minun sydämmeeni, ja Hänen caunijn ja callijn curwans minusa ylösrakenda ja minulle jacia: Minä olen mahdotoin sijhen cun- niaan ja arwoon. Ja niin saatta sydämmen hämmästywäri ja wapiferwari, toissalda sen suuren tarjotun Armon ja Cunnian, toi- ssalda oman tyhyyden ja mahdottomuden totinen tundo. Josta sitte seura ike Synnyttämisen Ripu ja waiwa, Catumuxen ja Särjetyh Sydämmen alla, sen mitan jälken cuin Luoja ja Siit- täjä Pyhä Hengi tunde olewan hyödyllisen ja tarpellisen ikerun- gin sydämmen pehmittämiseri ja nöyryttämiseri, ja wieroitta- miseri pois synnistä; niin cuin me cans taidam olla siinä ajatu- tures, että Neiky Marian synnyttämisesä, cohduu awamisen luonnon ja lain jälken, myös oli Hänen Ripuns, jolla caic- kein lasten synnyttäjien ripu on tullut Jesurelda vyhiteryri ja sinaturi, heille sitä suuremmari lohduituxeri ja ilori. Niin pi- ti myös sen rascan waimon Ilmestys kirjasa, huutaman Synnyt- tämisen waiwasa, ennen cuin hän synnytti, jolla tietä annetan sen hengellisen syndymisen catkerus, ja ripu Catumuxesa.

Sako Syn-
nyttämisen
kirusta / P.
Colman.
Cunnet.
ja 9 Cunn.
P. Colm-
pöitwäst.
Luc. 2: 23.
Gal. 4: 19.

Jumalan
woiman
allo.
v. 37.

Colmannexi, Niin cuin Christuxen Kuumillinen Sikiä-
minen Neiky Marian Cohdusa, oli sen määrätömän Ju-
mlan Caicirwaldiaisuden Työ, jolle ej mitän ole mahdo-
toinda, ainoastans että Maria tydyi HExran tahtoon, ja an-
doi Hänen waicutta hänesä; niin on Christuxen muodon saami-
nen meisä, ainoastans Jumalan Woiman Teco, joca elä-
wäri teke meidän siitä hengellisestä Cuolemasta, ja ylösrakenda
meisä Christuxen mielen ja elämän. Ja on erinomaisesti lohduit-
tajan Pyhän Hengen yli tuleminen woimallinen täsä meidän
Uudistamisexem, niin että niin cuin Maria oli rascaxi tullut
Pyhästä Hengestä, niin pitää meidän myös Hengestä Syndy-
män Hengeri ja hengellixi ihmixi, cosea Pyhä Hengi Chris-
tuxen meisä kircasta ja Hänen curwans meisä rakenda. Tämä
Hengi on se, joca Sanan Siemenen meidän sydämmeen kylwä
ja teke sen hedelmälliseri meisä, ja siitä synnyttä meitä Jumalan
lapsixi Uscon cautta. Sentähden se seisjo: Walkenden Isä/
on meitä uudesta synnyttänyt Totuden Sanalla / uutiseri
Hänen

Eph. 1: 19.
20.

Mat. 1: 18.
Joh. 3: 6.

Jac. 1: 17-
18.

Hänen luondocappaleistans. *J*esus itse, on ijancaikainen
*J*ää/ jolla on Siemen joca händä palwele / jolle lapset
 synnytetän niin cuin caste aamuruscosta. *J*oca sito ja yh-
 distä igens niin abtaasti Hänen lapsens cansa, että hän on yri
 hengi Hänen cansans / Hänen libastans ja luistans, ja niin
 Hänen Ruumin *J*äse. *N*ijn on *P*yhä *H*engi / sen *U*den-
*S*yndymisen *H*engi / joca luopi meihin uden sydymmen ja
 mielen, ja teke meidän *E*läwäri *C*hristuxesa *U*scon cautta. *A*ch!
 sitä corkiata Luemista ja siirtämistä, josa me siirtän meidän sy-
 wästä turmeluxestam niin suureen cunniaan, arwoon ja aututeen,
 ja ike *J*umalan osallisuteen! *A*ch, autuas on se cobtu joca sinun,
 sinä siunattu waimon *S*iemens, canda, *S*iunattu olet sinä ih-
 misten seas, sillä sinä olet löytänyt *U*rmon *J*umalan tykönä.

*E*sa. 9: 6.
*P*f. 22: 31.
*E*sa. 53: 10.
*P*f. 110: 3.
1 *C*or. 6: 17.
*E*ph. 5: 30.
*T*it. 3: 5.

*W*aan *N*eljänneri / *N*ijn cuin *E*ngelin *S*anoma ja
*I*lmoitus / oli se wälicappale, josta *N*eizy *M*aria *U*scon
*J*umalan *L*upaxeen käsiteri / ja sen cautta tuli mahdolis-
 seri *C*hristusta ruumillisesti siirtämän ja synnyttämän;
*N*ijn on *J*umalan *P*. *S*ana ja *I*lmoitus myös se ainoa wä-
 licappale jonga cautta *J*umala *U*scon meissä waicutta ja *U*desta
 synnyttä meitä, joca on *T*otuden *S*ana, se catomatoim elä-
 wän *J*umalan *S*anan *S*iemens josta me jällens synnytettyt
 olem. *J*osta *S*anasta me jo siinä *P*. *C*astesä weden cansa yh-
 distetyistä sisettyt ja synnytettyt olem, ja cosca me sen *P*yhän *L*ijon
 rickonet olem, ja syhen totisesä *C*atumuxesa jällens pyrim, niin se
*S*ana on woimallinen meitä jällens wirwottaman, *U*scon meissä
 waicuttaman, *J*Esureen meitä yhdistämän Hänen werens caut-
 ta, ja Hänen muotoas meihin painaman ja istuttaman. *T*otis-
 festi, jos *M*aria ej olis tätä *E*ngelin *S*ana wastanottanut waan
 ylöncaگونnut, niin ej hän olis saanut sitä cunniata että tulla *C*hri-
 stuxen *U*itiri, jos me myös ylöncaگون ja laimi lööm tämän *P*.
*S*anan, ja luotam oman tyhmän järkem päälle, niin emme tu-
 le *C*hristuxen *U*itiri eikä hän saa muotoas meissä, sillä Hänen
*P*yhä cuwans ja muotoas ainoastans Hänen omassa *S*anasans
 meille ilmoitetan ja maalatan, ja sen cautta meihin istutetan ja
 vainetan. *S*entähden siis, niin cuin meillä on yri wahwa
*P*rophetallinen *S*ana / niin te teerte hywin, että te siinä
 waarin otatte / niin cuin kynnclästä joca pimeis walista /

*S*anan
 cautta.
*H*eb. 11: 11.

*J*ac. 1: 18.
1 *P*et. 1: 23.

2 *P*et. 1: 19.

sijhen asti kuin Päivä wakkenei ja cointähti coitra teidän
 sydämmisän / joca on JESUS kuin muodon saapi teisä Hänen
 Tairullisen walons, Armons, ja elämäns cansa, ja niin ymbäs
 ri warjo teidän Hänen cunniallans. Baan wielä, niin kuin tä-
 mä Mutuallinen Sanoma ja Ilmoitus tapahdui Neisyn Marialle
 Saarna wi- Gabrielin kautta / joca oli Jumalan Engeli ja Lähetys /
 rafa. ja niin ilänäns kuin Puhemies Marialle ; niin on myös se
 Pyhä Saarnawitrea se sama joca on Jumalan Lähetys ja ylä-
 jään ystävä ; jonga kautta Jumala ilmoitta meille Hänen P.
 Joh. 3: 29. Sanans ja tahtons, ja kibla meitä ikellens Morskammeri, niin
 2. Cor. II : 2. kuin P. Pawali sano : Minä olen teitä kiblannut yhdelle
 miehelle / että minä puhcan Neizen Christuxelle tuota
 taisin. Näin alhaisten ja heikoin wälicappaden kautta Juma-
 la näin suuria asioita toimitta, joita ei meidän siis pidä ylöncako-
 man heidän inhimillisen heikoudens tähden, waan ike Lähetäjätä
 Jumalata heidän wastanottamisefans cunniottaman, sillä meil-
 lä on tämä callis Tawara sawisis astiois, että se ylönpal-
 2. Cor. 4: 7. dinen woima pitää oleman Jumalalda / ja ei meistä. Se on
 I Cor. 4: 1. ainakin tosi: Me olem kätöyläiset Christuxen puolesta, ja Juma-
 2. Cor. 5: 20. la neuwo meidän kautta. Ja niin kuin tämä hengellinen kiba-
 lamine ja sittäminen Christuxen Laumasta että se paljori ja hedel-
 mälliseri tulis, tule erinomaisesti Christuxen Paimen-Wiran päälle ;
 niin wuota siitä myös Paimenitten päälle nyi erinomainen suuri wel-
 wollisuus, että he sitä Tairullista Siemendä runsaasti, ahkerasti
 ja turmelemattomasti uloskylwäwät Lauman merkilliseri ja näh-
 täwäxi siikämiseri, lisämiseri ja hedelmöitkemiseri. Sillä jos ne
 Gen. 9: 41. Pyhät Patriarchat, niin kuin Jacob ja muut paimenet heidän
 Cap. 31: 38- paimen wirasans, läpi öitä waltwoit ja ahkerasti wartioisit sitä,
 39. 40. ettei yhdengän eläimen pitänyt heidän Laumastons pois catoa-
 man, waan sen piti lisändhymän ja caswaman, josta heillä muu-
 toin niin suuri edeswastaus ja palcan mistamisen waara edesä sei-
 soi, jos he toisin teit; cuinga paljon ja sanomattomin kerroit
 enämmin owat ne hengelliset Paimenet welcapäät HERAN cal-
 listi ostettua Lauma yllike öin päiwin edeswastwoman, sitä Sa-
 nan Siemenen kautta sittäämän synnyttämän ja uloslewittämän,
 I Cor. 4: 15. ettei siitä yhtään pois catois, waan se joca päiwä ehtä suuren
 Gal. 4: 19. firwun ja työn, niin cuitengin totisen siunauren cansa, lisätöyri ja
 he

hedelmällisiksi tehdyni tulisi, Christuren oikiaksi Majaksi ja Äitiksi. Nijn että

Wiidenneni / Nijn kuin Christuren Äiti ja Maja, josta hän tahdoi ruumillisesti sirtä / oli yri puhdas Neitzy / joca ei tiennyt mitän miehensä, nijn myös ne joissa Christuren pitä muodon saaman / pitä oleman Neitzet, se on puhdistetut ja puhtat caikesta wierasta rackaudesta, ja pois eroitetut igestäns ja sirtä myrkyllisestä caikein syndein äitistä, omasta rackaudesta, ynnä Hänen Eytärtens ja huorrains, Lihan pyynnön, Silmäin himoin, ja Elämän coreuden cansa. Jaa, joca on ennen ollut Portto ja Synnin orja eli synnyttäjä, hän tästä Nutuallisesta Sikiämisessä Catumuren alla wasta tule totiseri puhtaksi Neikyeri, josta JEsus Hänen ymbäri warjomisellans puhdisti sielun Hänen werelläns caikesta saastaisudesta ja wierasta rackaudesta, ikellens pyhäri majaksi, asuinxiari ja Neikyelliseri äitiksi. Ja nijn siis JEsuren äitit, oleon se ulkona eli sisällä sirtä ruumillisista awiosääty, pitä oleman Neitzet, jotca, waicka he muutoin owat alhaiset ja ylöncakotut mailmasa, nijn kuin Maria, cuitengin totisesti, owat wapaat huorudesta eli ehdollisista synneistä, ja sisälle otetut ainoastans ylhän JEsuren rackaudesta. Muutoin nijn kuin heikous ja kiwullosisuus ei taida eroitta sirtä ruumillisista awios käsiyä, waan ainoastans ehdollinen huoruus ja pahuus; nijn ei taida myös sirtä hengellistä awiosäätyä ja yhdistystä Ylhän JEsuren ja Sielun välillä, eroitta heikouden synnit joita waston morsian aina soti ja niistä alaspaina sihen asti kuin hän woiten saapi, waan ainoastans ehdolliset pahuden synnit joilla mailman lapset hywästä tiedostans heittäwät ikens mailman, synnin ja ikens racastamiseen ja pahain himoins synnyttämiseen ja täyttämiseen joca päivä.

Euudenneni, Mitä taincaillaisen Nutuallisen cuwami- sen muotoon tule, Nijn kuin Christuren ruumillinen Sikiäminen oli yri ulosrukkimatoin ja sywä Salaisuus / sekä Marialle, että Engeleillekin jotca sihen halajewat nähdä / nijn että Marian tähdyi sanca; Cuinga tämä tule? ja cuinga tämä taita tapahtua? Nijn on myös asia Christuren cuwamisen cansa meistä, nijn kuin Mestari Israelis Nicodemus sen tunnusta

Ja tule
Neikyelliseri
Christuren
Äitiksi.

2 Cor. II:2.
Apoc. I4: 4.
1 Cor. I:26.
27. 28.

Joca on
suuri Ca-
laisuus /
waan cui-
tingin totti-
sesti tapaht-
meisä.

Christuren edes: Cuinga se taita tapahtua? Cuitengin ta-
 pahu se autuallinen Sifiämien ja uden ihmisen luominen toti-
 fessi ihecungin Käändywan ihmisen Sielusa, ehkemme sitä näe eli
 ymmärrä, sillä jos se on yri sopimaton ja tyhmä aicoinus, et-
 tä poiskielä sen ruumillisen Christuren, niin kuin myös sen luon-
 nollisen caikein ihmisten sifiämisen, sentähden, ettem me Niiden
 muotoa cuinga ne tapahtuivat oikein näe, käsitä, eli ymmärrä; Niin
 on se cans yri tyhmä asia, että epäillä siitä hengellisestä Christuren
 cuvamisesta meisä, sen syyn tähden, ettem me ole ulottuwaiset sen
 muotoa ja salaisuutta oikein käsitämän ja näkemän. Jos siis tämä
 autuallinen Sifiäminen ja muutos meisä, Hänen muotons puolesta
 on näkymätön ja tutkimaton, niin on se cuitengin Hänen
 wiseisä waicuturisans ja sitte Hänen suurisa hedelmisäns toti-
 fessi nähtävä ja käsitettävä: niin kuin esimerkit: Cosca se ihmisen
 Sydämmeen, taicka lukemisen eli cuulemisen kautta, kylwetty
 Sanan Siemen, Pyhän Hengen waicuturen kautta, rupe puh-
 keman ja ylöskäymän Sydämmesä, niin että Sielu alca Lain
 Tylinästä hämmästyvän ja pelkämän Hänen oma tilans ja
 wiheliäisyyttäns, ja kysymän iheldäns: Cusa sinä olet, ja cuhunga
 sinä pyrit sinun Syndisen menos cansa? Eikös sinä silloin jo ole
 yri tuttawa Pyhän Hengen wetämisen ja waicuttamisen muoto,
 jolla hän tahto ylösherättä sitä cuollutta ihmistä yhteen toiseen ja
 uteen elämään? niin myös sitte, cosca Pyhä Hengi arwa ihmisen
 silmät täsä tilasa, näkemän, sekä ikens ja Hänen duomitun
 tilans, että myös Jesuren Lunasturen ja Raakauden runsauden
 häändäns cohtan, jonga osallisuus hänelle nyt on tarjona ja aldis-
 na, josta hänelle on cans jo syytynyt sydämmeen sisällinen halu,
 että päästä irti synnin pauloista ja siteistä, ja tulla Jesuren ar-
 mon ja Anzion autualliseen osallisuteen, eikös taincallainen tai-
 wallinen coitto ja walo ja walkeuden halu, ole jo yri tut-
 tawa Hengen waicutus ja sen uden sifiän alcu sydämmesä?
 Niin taas, cosca Pyhä Hengi sen Eläwän Uscon ja lapsillisen
 uscallyen waicutta sinä rauhattomasa Sielusa, Jesuren Hä-
 nen Läkärins tygö, ja tygö sano hänelle syndein pelastusta, ja
 wacuutta Jesuren wanburseauden ja Anzion ja coco Taiwan
 osallisudesta, eikös tämä ole jo yri tuttawa uden Elämän
 alcu Christuresa, joca osotta ikens Christuren haluisesa käsitä-
 misesä ja omistamisesa, ja taincallaisesa wisisä wacuuturesa Ju-
 ma

malan Armosta ja yhteydestä? Josta sitte taas, koska se Uscolla käsitetty Kristus on näin kuruennut Elämään sielusa, ei taida tois-
 sin, kuin että se Elämä, joka tosin Hänen sisällisen muotons puo-
 lesta on kätketty Christuren cansa, waikka se taincallaisissa suurissa
 edellänimitetyissä waicuturissa ja muutorissa Jumalan lapsille tut-
 tawa on, vielä sitte cuitengin jälkeen saadun totisen uuden ihmisen
 olennon ja elämän, wasta näköisämmäxi ja selwemmästi nähtä-
 wäxi tule, sen Uuden Elämä kerran ja Christuren muo-
 don päälle pukemisessa / koska se uusi ihminen on lahjoitettu Ju-
 malan ja lähimmäisen palawalla Raakaudella, totisella Ne-
 ryhdellä, Puhtaudella, Pyhydellä, Jumalisuudella ja kaikilla
 Christillisillä arwuilla, jotka nyt asuwat ja hedelmöikewät hä-
 nesi sisällisesti, ja tekewät Hänen myös ulkonaisestiekin wihe-
 röikewäiseri niin kuin Palmu puun, ja loistawari muittengin ih-
 misten edes niincuin Kynttilän, kaikissa hywissä Eöissä ja Christu-
 ren coconaisessa seuramisessa. Ja tämä nyt on kaikki se, kuin me
 olem puhunut siitä hengellisestä Christuren curwaamisesta meisä, et-
 tä ihminen tule totisen Parannuren alla Pyhästä Hengelmä siir-
 tyri Nimeydestä walkeuteen, ja Uscon kautta Jesuren o-
 sallisuteen, yhdistetän Hänen cansans yhderi Hengert /
 Kristus asu hänesä uscon kautta / Kristus saapi muo-
 tons meisä / ja se uusi ihminen castwa Hänen täydelliseen
 itäns mittaan eli warteen, rippu kinnit Hänen Päähäns
 ja on siihen cocoon liitetty; ja niin on hänesä, ja Hänen
 yhdistyresäns, täydellinen joka Pää on. Ah! tätä suurta
 muutosta sekä ymmärryresä, että Tahdosa, ja kaikissa Sielun ja
 Ruumin woimisissa ja osissa, johon nyt ihminen siinnyt ja synty-
 nyt on, totisesti, olet sinä sinattu waimoin, ja Christuren Mor-
 sianden seas, sillä sinä olet löytännyt Urmon Jumalan työnä.
 Ah! Udistacat sijs teitän teidän mielennä Henges, ja
 pukecat päälleen se uusi ihminen / joka Jumalan jälkeen tuo-
 tu on / totises wanhurscaudes ja pyhydes.

Seigemännexi / Niin kuin Neizy Marian Siltä-
 misestä ja cobdusta ilmandui ja synnyti yri Pyhä Hedel-
 mä, ja Jumalan Poica / niin kuin Engeli sanoi: Pyhä si-
 nusta syndy ja pitää cuguttaman Jumalan Pojari; niin on
 myös sen hengellisen Sittimisen Hedelmä, että siitä syndy
 Kristus meisä. Kristus elä minusa / en silleen minä, sa-
 no

Col. 3: 3.

Aa. 26: 18.

Gal. 3: 26.

27.

I Cor. 6: 17.

Eph. 3: 17.

Gal. 4: 19.

Eph. 4: 13.

15.

Col. 2: 19.

Col. 2: 10.

Eph. 4: 23.

24.

Ja syndyy
 pyhä hedel-
 mä siitä.

35.

Col. 1: 27.
 Joh. 17: 23.
 2 Cor. 13: 5.
 2 Pet. 1: 4.
 II.
 Luc. 22: 29.

no Pawali. Jumala on julistanut tämän salaisuden cunniallisen rikauden: joca on Christus teisä / se cunnian toivo. Minä olen heisä, sano ihe Christus. Eli et teid te tunne / että Christus on teisä? te oletta Jumalan luonnosta osalliseksi tullet / jos te catowaisen mailman himon wäldätte / ja teidän sallitan nyt aldise sifälle tähdä meidän KRram ja Wapahtajam Jesuren Christuren ijancakiseen waldacundaan. Ja niin cuin me taidamme Jesuren, Hänen lunasturen tähden sen Toisen Articuluren jälken cukua: Christus meidän edestäm; niin me nyt, coka hän sen Colmannen Articuluren jälken totisesti Uscon cautta meille omistettu ja meihin yhdistetty on, ja me hänenä waelamme, taidamme sanoa: Christus meisä, ja niin hän on meille caicki caikisa, caiken Elämän, Mutuden ja Ilon Syy, alcu, juuri ja Perustus. Niin cuin Neiky Maria myös Hänen Esiko Päiwänän yli tämän Hänen siunatun hedelmäns hengesä iloise, ja ylistä sitä autuutta joca hänelle tämän Mutuallisen muodon saamisen cautta oli tapahtunut, josta asiasta me saamme filloin cuulla: mistä ne pitä euttaman jotca Christuren hengellisesti sijtänet ja synnyttänet owat?

Nyt siis Kackat Sielut, Ei sinä ole kyllä, että me sen tiedäm, että Jesus näin on, sekä Kuumillisesti sinnyt ja tullut ihmiseksi meidän hywärem ja meidän edestäm, että myös hengellisesti sikiä vielä caikisa uscowaisisa, ja jo sinä Pyhästä Castesta caikisa lapsisa sinnyt ja Hänen waldacundans ylösrakendanut on; Minä sanon, ei sinä ole kyllä, waan jos caicki nämät suuret Armo: Tawarat pitä sinulle hywäri tuleman ihe työsä, niin sinun pitä tierämän wikisiti se, jos tämä Jesus totisesti ja ihe työsä vielä elä ja asu sinusa, ja sinä seisot sinä autualliseja hengellisejä säädysä ja arwosa, johon sinä sinä P. Castesta ylös corgotettu ja asetettu olet. Usco se, että jos sinä olisit tuhannessi castettu, niin pyhy se ainakin yri ijancakinen Totuus ja Christuren oman Suun duomio: Joca ej usco, se on jo duomittu. Ja joca ej seura minua / ej se ole minulle soweljas. Jota P. Pawali wahwista ja sano: Jolla ej ole Christuren Hengi / ej se ole Hänen omans. Waan jocainen cuin teke minun Isäni tahdon cuin on Taiwais / hän on minun weljen / ja sisaren ja Äitin.

Joh. 3: 18.
 Mat. 10: 37.
 Rom. 8: 9.
 Mar. 12: 50.

Waan täsä taidais jocu sanoa: En minä pidä lucua sencallaisista salaisista ja sywistä asioista, eikä se ole tarpellinen että Christus saa muodon minusa; waan minä lohduhan ikiani sillä: Christus on minun tähteni sijnyyt Mariasta ja tullut ihmiseri, hän on minun Lunastanut sinä ihmishydes ja sorwittanut Jumalan cansa, ja tehnyt minun Jumalan lapsesi, ja sinä N. Castesa myös minun caiken tämän Urmon osallisuteen ylösottanut, Minä Uscon sen päälle, nautigen Sacramenttia, ja waelan niin kuin minä ymmärrän minun yrikertaisudesani Christuren Sanan ja Esimerkin jälkeen. Se on caikki oikein Nacas Sielu, jos sinä caiken sen teet oikeasa ymmärryessä ja Jesuren Tunnoa, ja totisen Parannuren cautta olet siihen tilaan tullut, että sinä lapsillisesa uscalluresa turwat ikes Jesuren tygö, neutrihet Hänen N. Sacramenttins oikeasa järjestyessä sinun Uscon wahwistuxeri ja udistures edesauttamiseri, ja sitte totisesti seurat Jesuren Oppia ja elämätä, ikes ja mailman poisfieldämisessä, ja puhtan Christillishyden harjoituresa; totisesti, silloin on jo Christus saanut sinusa Hänen totisen curwans ja muotons, ehkä sinä sinun yrikertaisudesas et taidais caickia tätä salaisutta ja autuutta niin selkeillä ja oppineilla sanoilla selittä ja maalata kuin joku toinen, joca cuea ties paljon oppineesti tietä ja taita suuren eroituren cansa puhua ja iaaritella niistä hengellisistä asioista ja Pyhän Hengen waicuturen osista, ainoastans ikellens cunnari ja muitten yrikertaisien ja wäha-leiwiskäisten ylöncakeeri ja sorttamiseri: Minä sanon, joca sencallaises edellänimitetys wiattomas yrikertaisudes Uscon Jesuren päälle ja uscollisesti seura händä-, wiha ja wälttä syndiä, ja sinä siwusa ilman laiscutta ja Jumalan Sanan ja Salaisutten ylöncaketta, cuitengin abheroihe mittans jälkeen tutkia Jumalan Salaisuria; ja halasa castwa niiden tunnoa, niin se ihminen olcon cuinga yrikertainen tähtons, on Jumalan lapsi ja totisesti sinä abherudesa ja järjestyessä tule auruari. Waan cuitengin sinä siwusa, ej songun eli muutan an ihmisen wälttämätöin yrikertaisuus ja wähemi leiwiskä, taida eli saa estä sitä, ettei Jumalan suuret Salaisudes, joca meille sitä warten ilmoitetut owat, että meidän niistä pitä tutkiman, niistä wiisautta ekimän, niiden yli Jumalata cunnioittaman, ja niistä niin meillem totiseri hywäri käyttämän, niin kuin järjelliset ja hengellisten waicutusten wastaan ottamiseen sorweljat

Vid. Dom.
Judica.

luondocappalet, Minä sanon, ei muutamain yrifertaisuus taida
 eli saa estä sitä ettei niitä suuria Jumalan Salaisuria sen vuori
 ja valjo enämmin pidä tutkittaman ja selitettämän, Hänen suu-
 ren Nimens ja Armons cunnioittamiseri, ja isecungin Raama-
 tun lukian ja racastajan ylösvalistuxeri ja ojenuxeri. Totiseffi
 olis sitten siinä V. Raomatusa monda turha ja tarpetoinda asia
 jotca ei tarwigitkan luetta eikä selitettä? Turhat olis sitte myös
 caicki ne suuret ja painawaiset Raamatun puhen parret; että
 Mare. 4: 26.
 28.
 Vid. Dom.
 Sexagesel.
 Jumala luopi meihin uuden sydämmen, meidän piteä wase-
 taudest syndymän / Christus saapi muotons meistä / Ju-
 malan waldacunda on ihmisen cektainen joca heittä
 maahan Steinenen, joca ensin ulos puhlea / sitte rule-
 orahari / sen jälkeen tähtäwääxi / ja wijmein tänderi ju-
 wäxi ; ja niin edespäin. Joilla caickilla on yri hengellinen ulos-
 toimitus, ja owat ise meidän Christillisydem ydin ja pääasiat, sen
 Colmannen Articuluksen jälkeen, joita sen syyn tähden me siis o-
 lem welcapaät uscollisesti lukeman, niihin sisälle eurlistekeman,
 selittäjän, ja ymmärtämän sen mitan jälkeen kuin Jumala cul-
 lectin Hänen ahkerudens alla anda, ja niitä sitte totiseri hy-
 wärem käyttämän. Ja erinomaisessi on tämä welwollisuus sitä
 suurempi ja wälteämättömämpi nyt meille, jotca etäm tällä Ju-
 malan Seuracunnan wanhalla ja harmalla ijällä, joiden sen-
 tähden niin kuin täysi castwanteitten ja wanhain Lasten tule tie-
 tä ja ymmärtä niitä sywembäätin Jumalan Salaisuria, ja wah-
 wemba rucca nautita meidän sielum runsaaxi rawinnori ja mei-
 dän Jesuxem sitä suuremmari fircastamiseri cunnioittamiseri ja
 seuramiseri.

Hebr. 5:
 18-14.

Ja niin kuin siis taincassaisten Jumalan suurten Armos
 Labjain ja waicutusten tundo, isecullasin Hänen mittans jälkeen,
 on yri sanomatein Jumalan Armo ja hywynys meitä cohtan, jo-
 ta en me itänäs taida oikein ylistä ja arwosa piteä sen edest;
 niin ei ole cuitengan wiellä siinä kylä, että me näm Jumalan
 Salaisudet ymmärräm ja niistä tiedäm paljon jutella ja puhua,
 waan meidän piteä myös coetteleman ja tietämän se, jos meidän
 sydämmem ise työsä on Jumalan ja Jesuxen totinen Maja, jo-
 sa hän caicki nämät suuret Työt ja waicuturet on tainnut toi-
 mitta ja ise työsä on waicuttanut? sentähden sano Pawali:
 Coe

Coetelcat teitän, jos te oletta uscosa / cofecat teitän. 2 Cor. 13: 5.
 Eli ettekö te iziänne tunne, että JEsus Christus on
 teisä? ellei niin ole, että te kelwottomat oletta. Usco
 ja JEsuren Usminen seurawat eraittamattomasti yhdesä, cusa
 ei el wä Usco ole, siinä ei ole myös JEsus sydämmesä, ja cusa ei
 JEsus asu sydämmesä H. nen Elämäs cansa, siinä ei myös ole
 Uscoa, ei osallisutta Jumalasa, eikä yhtän Autuutta. Nyn että
 siis se wisin mercki, josta me tiedäm jos JEsus asu meisä, on
 se, jos meillä on Christuxen Nieli ja Hänen muotons Phil. 2: 5.
 on totisesti meisä, ja me waellamme niin kuin hängin Gal. 4 19.
 waulsi. Ach! coetelcat siis izen todella, me elämme waliretta, 1 Job. 2: 6.
 wasti sillä ajalla, jona Pirun ja Hänen lahocundains wäärän
 Uscon tunnustaitten lihallinen ja ylä muoto ja elämän parsi on
 niin paruri ja yhteiseri caswanut ja maatunut, että tuffin JEs
 suren Pyhää, puhdasta, raitista, vacasta ja nöyrää muotoa enäm-
 bi löyty mailmasa. Ach! Colca ihmisen Poica tule! löytdä
 nekö hän Uscoo maan päällä: Wähimmäyfin, meillä on
 suuri syh epäillä meidän aicam onnellisudesta ja oikiasa tilasta,
 sillä wumeisen pahan Nian merkit owat meidän päällem nähtä 2 Tim. 3:
 wasti langennet, ja se ihana Davidin Maja josa Jumala tah- 1-- 6.
 doi niin mieluisesti asua, on ruwennut häwiämän, niin että wi- Pl. 74: 4.
 helliset kisuwat siinä, ja harjoittawat epäjumalan palwelusta si-
 nä heidän ulcocullatun ja suruttoman palwelurens cansa, Pro-
 pherat ei fillen ole, heidän oikiasa kiuwaudesans ja waltwomise-
 sans, ja hullu Cansa pilcka H ERran nimee, ja meidän Juma-
 lan Palwelustam joca ei sowi yhteen Jumalan tahdon ja JEs-
 suren elämän cansa. Nouse siis Jumala ja aja asias, se on
 sinun asias ja sinun majas jongas niin callisti ostanut olet. Ach
 aja pois siitä caieki wihamiehet ja puhdista se wieldä ikelles asu-
 masiari, niin me kistämme sinua sen edestä, ja miehelläm ylös
 uhram meidän sydämmem ja lapsen sinun Majares ja asuma
 siases! Ja niin kuin meillä siis tällä meidän ajallam on suuri
 Syy epäillä meidän tilastam, niin ei meidän pida sentähden e-
 päilyheen langeman eli kääsim peräti maahan helteämän,
 waan meidän pitää tästä ottaman syyn pyrkiä Jumalan meidän
 Warandajam turwiin, ja käymän sen Pyhän Ristin ja Synnyt-
 tämisen waiwan alle mieluisesti, ei sanoden niin kuin Rebecca:
 jos näin piti käymän, mixi siis minä olen rascari tullut? Gen. 25: 22.

Waan niin kuin synnyttämisen kiwun päälle seura uusi ihminen ja uusi elämä, niin Jumala myös tämän pyhän sielun siirtämisen ja syndymisen kautta meitä johdatta yhteen uuteen elämään ja Jumalan lasten vapauteen synnistä ja Pirun orjuudesta, niin että me Marian kansa taidamme kerscata: cargo / tästedes pitä kaikkein Sucueundain minua autuaxi curzuman / sillä se woimallinen on suuria ihmeitä / tehnyt minun cohvani, ja Hänen Nimens on Pyhä. Ja koska JEsus tunde ja tunnusta meidän Hänen oikiari uscolliseri äitirens, niin hän myös cumnioitta meitä niin kuin se Tairvallinen Prinki, ja anda meille mitä me tarwikem, niin kuin Salomo sanoi äitillens; rucoile minun äitin / en minä sinulda tiellä mitän. Ja wijmein Anda istua Hänen cansans Hänen istuimellans / niin kuin hängin istu Jsan istuimella. Niin siis / joca sano izens hänes pysywan / Hänen pitä niin waeldaman, kuin hängin waelsi. Amen!

Euc. 1: 48.

49.

Esa. 53:

8 -- 12.

I Reg. 2: 20.

Apoc. 3: 21.

I Job, 2: 6.

Rucous.

Apoc. 21: 3.

Amos. 9: 11.

12.

Ach! Kackahin JEsu Christe, joca sitä warten siinnyt olet, ja ortanut izelles Netzy Marian cohduksen inhimillisen Majan asuaxes / ja siinä vielä sinun Jsis oikialla kädellä ijancaiklisesti asua tahdot / että meille sen kautta sitä suuremman welsen ja Langon oikeuden tois mittanut olisit / siinä meitä Lunastanut ja Jumalan Lapsi tehnyt / ja vielä nyekin sinun hengellisen asumises meidän Sydämmem Majasa sitä paremmin asetta ja wahwista taitanut olisit; Ach! älä siis anna sinun suurta aicomustas ja työtäs meisä turhan mennä; Nösrä kenna vielä yhteisesti sinun Majas ihmisten seas sinun Seuracunnafas ja sen uloslewittämisesä / ja rakenna se caatunut Dawidin Maja / ja paictaa Hänen reikäns, ja paranna jälkens mitä särjetty on, niin kuin endisellä ajal la, että caikli Pacanackin sen näkisit ja sinua kiertäisit. Puhdistu myös erinomaisesti meidän izecungin Sydämmem sinun Henges kautta, kaikesta saastaisuudesta ja Mailman ja izem raclaudesta, että se olis sorweljas Ma ja sinulle siinä siit ja syndy ja sinun curwas ja muotos meisä rakenda. Ach! että siis Sinä yrinäns / ja emme me izē, meisä waicutaisit / eläisit / hallitsisit ja loistaisit / siihen

sihen asti kuin sinä meille täydellisesti tulet ja olet caice
 ti caikisa / siinä tulewaisesa Cunnian Majasa, sinun ja
 sinun Isäs ja Pyhän Hengen ijancaikisei Cunnioittami-
 seri. Cuule meitä sinun Pyhän Sitiamises tähden / O
 JESU! Amen!

Palmu = Sunnuntai.

Esipuhe.

Nouse ylös ja syö, sillä sinulla on pikä matca.
 Näillä sanoilla muinen Engeli Tairvaasta tuli, ja cuhui
 sen Jumalan Prophetan Elian rualle cosca hän nuclui
 catawan alla, paos Isebelin wainonl edestä. I Cu- I Reg. 19:7.
 ning. fir. 19. v. 7.

Se Jumalan mies Elias oli hädäsä, ajettu corpeen
 Isebelin wainon edestä, hän oli cowin wäshnyt Hänen wircan-
 sa rascaasta työstä, kiwaudesta, ja matcasta, pani ikens maca-
 man ja cuoleman yhden catawan alle, tuffindunut tähän ma-
 maan ja coco Hänen elämäns, jongatähden hän myös halais
 cuolla, ja sanoi: Jo tyllä on HERa / ora nyt minun sie-
 lun: sillä en minä ole parembi minun Isiani. Tämä yö
 olis tällä hywälle Prophetalle tainnut olla se wijmeinen yö, sillä
 tusca ja hätä oli Hänen päällens tullut, Mehän pedot olisit
 tainnet repiä ja syövä Hänen, ellei HERa Engeleinä cautta
 olis wartioinnut händä, ja edescagonut händä rualla ja tarpel-
 la. Ihecukin meistä taita arwata, cuinga iloinen ja elävä E-
 lias mahdoi olla, cosca hän heräis ylös unestans, ja näki Tai-
 rwan wartian ja Engelein wahdin Hänen ymbärilläns, hän taiffi
 sanoa Danielin cansa: HERa Jumala, sinä muistat cui- Bab. Lohilj
 tengin wielä minua / ja et hyljä niitä jorca sinua ruoi- v. 37.
 lewat ja sinua vacastawat. Josta ilosta, ja ruasta kuin hän
 H I I I I 3

v. 8. **sinä soi, hän niin tuli wirtoteturi, että hän sen woimalla mat-**
custi 40 Päivä ja yötä, H:Kran wuoreen Horebjn asti.

**Meidän
Elämän
on motca
ja waellus.**

**Näitä Engelin Sanoja, en minä epäile kättä meillen
hyväxi nyt tällä erällä, cosca meillä on aicimus puhua siitä suu-
resta Taiwan Urtiasta ja Rawinnosta, S:Kran P. E:rolli-
sesta, jolla Jumala caickia Hänen lapsians ruocki, rawige ja
wahwika heidän matkans päälle siihen ijancaickiseen elämään:
Nouse plös ja syö, sillä sinulla on pitkä matca edessä.**

**1. Ei oukan meistä taida epäillä siitä, ettemme me tässä
mailman corwesa ja erämaasa ole yhden suuren matcan ja
waelluksen päällä yhtä toista maata ja elämätä coyden: sillä
2 Cor. 5: 7. me waellamme täällä ulkona J:sn maasta, ja ekimme niistä Tu-
9. lewaissa: me olemme muucalaiset wierot, ja oudet sinun ede-
2 Lev. 25: 23. säs, ja ej ole meillä täällä yhtän wiijymystä. Tämä Matka
2 Chron. 29: 15. on yri suuri ja pitkä matca, ensiri, sentähden että se on yri
ijancaickisuden matca, joca ej puutu ennen kuin siihen puut-
tumattomaan ja pohjattomaan ijancaickisuteen, jonga suurutta,
leweyttä ja sywyttä ej ole taitanut yriän järki wielä ulos tut-
kia ja ulosammunda. Toiseri, on tämä matca yri suuri matca,
sen sanomattoman waaran tähden, jonga alla meidän tätä
matcaa pitä culkeman ja waeldaman, niin että se tule kyllä pit-
käri, niiden hirmuisten ja armoittomain wihollisten kessellä, joi-
den läpige meidän pitä matcustaman, nimittäin: Satanan wic-
kausten, mailman pahennusten ja wainoin, ja oman Liban Petos-
ten cautta, joidenga cautta niin moni wihelijäinen sielu tule hä-
däshyneri ja onnettomalle tielle saarteturi joca aica ja joca päi-
wä. Jongatähden wielä, Colmanneri, tämä matca on cans
suuri ja pitkä sentähden, että se on yri Ahdas Tie jonga har-
wat löytävät, matca tule kyllä pitkäri cosca aina yhtä ahdasta
Mat. 7: 19. tietä pitä läpi tuckiman, sillä se Portti on ahdas, ja se tie
on caita, joca wie elämähän, ja harwat owat jorca sen
Luc. 13: 24. löytävät, monda on, sanon minä teille, jotca py:ewät
mennä siälle, ja ej taida. Waan miri tämä tie on niin
ahdas culkia ja läpi päästä? sentähden että harwat owat ne
jotca tabrowat asetta ikens siihen Ordningiin ja Järjesthyreen josa
me taidamme sen matcan oikein ja onnellisesti läpige päästä; har-
wat**

wat owat ne jotca tahtowat todella luopua wihollisians, ja panna ikians eifiaan sotaan wihollisians wastan, mutta ennen andawat ylipuhua ja woitetta ikens Pirun, Mailman ja oman Eihans hauceturista ja kehoiturista; Aeh! euinga cauwos on Synndi ajanut meidän pois Jumalasta, ja siitã oikiasa Ziestã josa meidän pidãis Hãnen jãllens löytãmãn, ja eryttãnyt caicfi- naisille wããrille teille, joisa ihmiset pimeis haparoikewat omia teitãns ja erywãt, ja wastoin toiwos wijmein nãferwãt mistã matcaa he owat culkenet yhteen onnettomaan mããrdãn ja malijn, sillä monella on Tie mielestãns oikia, waan wij- meiseldã johdatta se cuolemaan.

Prov. 14:
12.

Neljãnneri, on tãnã matca wielã suuri sentãhden, ettã sen wããllã coco meidän onnem ja Autudem seisõ, joca tã- sã cadotta, se cadotta mããrãttõmãsti ja wetã pããllens yhden tuffimattoman onnettomuden ijancaicfifudesa, mutta joca taas woitta, niin se woitta mããrãttõmãsti yhden mããrãttõmãn ow- nen ja Autuden Jumalan tyfõnã ijancaicfifesti.

Paljon
Marawa.

2. Sentãhden siis: Nouse ylös: niin cuin matca on hengellinen niiden hengellisten wihollisten kesseldã ja lãpise, niin pitã myõs sinun nousemisess eleman hengellinen Sielun woimisa ja osisa: Herãjã sinã joca macat, ja nouse cuolluista, niin Kristus sinua walaise. Herãjã ylös sinun unestas, ja cãse- le sinun hãtããs ja undas josa sinã macaat. Tusa on paljon saas- taisurta ja liwaa ruumisa, niin sinã se painostaa ruumihiin ja te- le ihmisen rascari ja uneljari; Synnin sywã saastaisus ja myr- ty joca macaa Sielusa teke coco ihmisen rascari ja uneljari, sentãhden nouse ylös cosca HErran Saurewa sinua herãttã, se on, Hãnen W. Lakins Sana sinun omatundoas colcutta, liicut- ta ja herãttã, ja eteen asetta sinulle sinun Syndeis paljouden ja suuruden, ettã myõs niiden cauhisturen waaran ja duomises- waisen woiman: Sinun Syndeis Paljouden nãet sinã, setã Jumalan Laista, joca on Jumalan Pyhyden ja wanhurscau- den Sweili, niin myõs sinun turmeluyes selwã osottaja, ettã myõs siitã monencallatifestã Muodosta jolla sinã caicfia HEr- ran kãstijã wastan rickonut olet: Miatuilla, puheilla ja Toilla. Sinun Syndeis Suuruden nãet sinã, coscas ajattelet, ketã was-
tan

Sentãhden
pitã
Nouseman.
Eph. 5: 14.

Synnin
unesta.

tan sinä olet Synδιά tehnyt ja rickonut, nimittäin sitä Yh-
 hää ja wanhurskasta Jumalata ja HERRaa vastaan, jonga edesä
 ej yrifän Jumalatoim taida seisoa: Usattele, cuinga sinä olet
 Hänen Raclaudens ja hywydens ylöncakonut? cuinga sinä olet
 Hänen walleudens joca sinun edesäs on loistanut, hyljännyt ja pi-
 meyttä sentähden racastanut? Usattele, cuinga monda cugu kir-
 jaa sinulla on ollut, parannukseen? cuinga monda tilaa, että teh-
 dä hywää? cuinga monda aicaa, että palwella Jumalata ja si-
 nun lähimmäistäs? ja cuinga monda muistutusta sinua omasa
 tunnosas caickijn näihin sinä olet tacaperin lyönyt ja andanut
 tuulen mennä? sentähden, wielä nyt on aica, heräjä ja nouse
 ylös sinun unestas, niin Christus sinua walaise. Cazele ymbä-
 ris, jos näet yhtän johdattaja sille oifialle tielle? jos näet yht-
 tä tietä joca menee elämähän? yhtän Elämän Lähdettä josta
 saisit juoda wirtotusta sinun matcas culkemiseen? Ach minä
 cunlen yhden äänen joca huuta: Caicki Janowaiset tulcat
 wetten tygö, sillä se west / jonga minä hänelle annan/
 tule hänes sen weden lähteri, joca cuobu ijancaickiseen
 elämään / Joca usco Minun päälleni, niin cuin Raamat-
 tu sano / Hänen cohduktans pitä wuotaman elämän we-
 den wirrat. Tämä west ja tämä puhdistawa ja wahwistawa
 wirta, on Jesuren Weri, joca on wuodatettu ulos meidän
 Syndeim marxi ja puhdistureri, sillä jos me walleudes
 waellam niin Jesuren Christuren Hänen Wolcans Weri
 puhdistameitä caikesta Synnistä. Luowu siis nyt sinun u-
 nestas ja Syndis suruttomudesta, usco Jesuren päälle, ja ca-
 zele Hänen Weresäns Hänen sekä Raclaudens sywyttä si-
 nua cohtan, että sen callin Maron hindaa ja painoa jonga
 hän on maranut sinun syndeis edestä, pane sinun Syndeis sekä
 pahions että suuruus, Jesuren Weren ja Maron rinnalle, niin
 sinä näet että Jesuren weri woipi ne caicki tuhannen kertaisesti
 ylösnosta, ja Hänen werens on ulottuwainen caicki. Synnit pois
 ottaman: Rohwaise siis sinuas sielun / cuin tääl cannot
 murhetta / Anna rauwer rascan surun / ej se suita suret-
 ta; eipä wielä weratta, eikä mahdet mainitta / sinun
 Syndeis synges suuri / HERRan Armon cansa juuri,
 Waicka mailma luotu ratti, olis tubat suuremmat / ja
 niin Hänen Synkins caicki / löydyis päälläs macawax; eipä
 fit,

Esa. 55: 1.
 Joh. 4: 14.
 Eug. 7: 38.

1 Joh. 1: 7.

kiteng / usco se, **ER**ran armot puuttune / Hänen ra-
kkauden alat, niin cuin liecki hebcu / palaa. Ach! cuinga
suuri turwa, cuinga sywä Autuden Lähdet cuitengin yhdellä ca-
turwaisella ja Uscowaisella Sielulla on **ES**uren weresä ja Hä-
nen Ansiotans? sentähden siis, **U**ouse **M**lös ja

3. **S**yd. Kuocaa ja wirwotusta tällä matcalla tarwi-
tan; **S**yd **ES**uren pöydäldä ja juo Hänen lähtestäns: **S**yd
Eät minun Armani / ja juocat minun ystävänä / ja juopu-
cat. Minä olen **T**ie / **T**otuus ja **L**ämä / Minä olen elä-
män leipä / joca tule minun tygöni / ej hän suingan isoo;
ja joca **U**sco minun päälleni / ej hän coscan janoo. **T**otises-
ti sanon minä teille: ellette syö ihmisen **P**ojan **L**ibaa,
ja juo Hänen wertans / niin ej ole elämä teisä. **J**oca
syö minun **L**ihani ja juo minun wereni hänellä on ijan-
caicainen elämä. **S**ydäm siis tästä runsahasta ruasta, ja juo-
cam tästä lähtheestä, niin että me **U**scolle nöyräsä **U**scauresta
omistamme tygöm meidän **J**umalamme **R**akkauden ja **A**rmon,
meidän **B**eljemme **ES**uren **A**nstion ja **L**unasturen, ja meidän
Lohduttajam **P**yhän **H**engen osallisuuden, joca meille jaaa ja o-
mista caicci ne suuret **A**utuden **T**awarat, joita **ES**us on meille
toimittanut: **W**anhurscauden, **S**yndein anderi **S**aamisen, elä-
män ja **A**utuden. **J**aa, nautitcam tätä meidän **ES**ustam, ej
ainoastans tällä **H**engellisellä **U**scon nautigemisellä joca päivä;
mutta nautitcam händä wielä corkialla ja salatulla **S**acramen-
terillisellä tawalla Hänen erinomaisesa **P**yhäsä **P**öydäsäns, jon-
ga hän on itse meille yhderi erinomaiseri **R**akkauden ja **S**owin-
dons **P**antiri jättänyt ja asettanut, nimittäin siinä **P**. **E**htol-
lisesä / cusa meidän **ES**urem tahto, yhden erinomaisen Hänen
cuolemans ja **L**unasturens **M**uistuturen meidän tykönäm loppun
asti ylöspitä, ja sen saman **K**uumins ja werens rawigemisellä,
jonga hän **K**ristin päällä on ulos andanut meidän **L**unasturem hin-
nari, lukita ja wahwista meisä caiken Hänen **R**akkauden **A**r-
mons ja ansaitut **A**rmo: **T**awarans, ja niin sen callin **A**trian
cautta meitä Hänen ja Hänen **T**awarains osallisuuden sijhen ijan-
caicaiseen elämään ylöspitä ja kätkiä. Ach! tutkicam siis tätä
sywää **A**rmon: **S**alaisutta oikein. Ach! sydäm täldä pöydäldä
wiriästi; **W**aan älläm mengö sinne pesemättömillä käsillä, ja sas-

Ja **S**yd-
män.

Cant. 5: 1.

Joh. 14.

Joh. 6: 35.

v. 53.

v. 54.

Hengellisesti
Uscoa.**S**acramen-
tillisesti
Ehtollises.

taifilla waatehilla, sillä joca tästä syöpi ja juopi kelwottomasti, hän syöpi ja juopi ikellens duomion ja cuoleman. Tätä Usia vikein tutkistellaxem. Pyytäkäm Armoos JESuren omalla Ru-sourella, syvämmest sanoden: Isä Meidän joca etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta Apostoli Pyhä Pawali

I Cor. II: v. 23.

Sillä minä olen sen HERRalda saanut, jonga minä myös teille annoin: Sillä HERRa JESUS, sinä yönä, jona hän petettiin, ot-ti leiwän. 24. Riiitti, mursi ja sanot: Ottacat, syö-kät, tämä on minun Ruumin, joca teidän edestän murretan, se tehkät te minun Muistoreni. 25. Sa-malla muoto myös Calkin Ehtollisen jälken, ja sa-not: Tämä Calkki on se Usi Testamentti minun weresäni, se tehkät, niijn Usein cuin te juotta mi-nun muistoreni. 26. Sillä niijn Usein cuin te syöt-tä tästä leiwästä, ja juotte tästä calkista, pitä tei-dän HERRan cuolemata julistaman, sihenasti cuin hän tule. 27. Sentähden joca kelwottomasti syö täst-ä leiwästä, ja juo HERRan Calkista, se on wicas-pää HERRan Ruumisen ja wereen. 28. Niijn coe-telcan ihminen ihens ja sitte syökän tästä leiwästä, ja juocan tästä calkista. 29. Sillä joca syö, taicta juo kelwottomasti, hän syö ja juo Duomion ihel-lens, ettei hän HERRan Ruumista eroita.

Tällä erällä me tahdomme caßella: Mitä yhden kelwollisen HERRan Ehtollisen wieran pitä tietämän ja tekemän / ja mitä hänelä waadi-tan jos hänen pitä osallisexi tuleman / sijtä suu-
resta

resta HERran Ehtollisen voimasta ja hyödytyksistä?

D HERra Nuta, ja anna menestyä!

Uhden oikian ja kelvollisen HERran Ehtollisen Wieran, pitä jo edelsäpäin ja Ensyy, tietämän, mikä Jumalan päälle tarcoitus ja maali on niiden P. Sacramentein cansa, ja cuinga paljon hywää se hywä Jumala niydengin cautta meille jaciaa ja anda? Ei se racas Isä anna seisabta Hänen rackaudens ja hywydens meitä cohtan ainoastans sijhen, että hän Hänen P. Sanans niin cuin sen yhteisen Ordinarie Wälicappalen cautta cuku meitä Hänen armonis ja muitten Jesurelda ansaittuin Armo Tawarain osallisuteen, joita hän meille Hänen W. Sanans niin runsahasti ilmoitta, tarige ja jaciaa; mutta hän wieslä on sitä sama syytä warten myös asettanut ne P. Sacramendit, joisa hän yhden erinomaisen maalliseen ja näkywäisen wälicappalen ja Elementin cautta jaciaa meille Hänen Tawaroitans, ja niin so witta igens meidän maallisen ja ruumillisen tilan ja heickou dem jälken, jotca tarwigemma, niin cuin Thomas, ulconaisen Käytösten ja Merkein cautta tulla johdateturi taluteturi ja wahwisteturi, jos meidän niistä näkymättömiä tawaroita pitä taitaman käsittä ja wastanotta; jongatahden myös sille rackahalle Isälle on kelwannut, että meidän epäuscom pois estämiseri jaciaa meille niistä näkymättömiä Armonsa Lahjoja näkywäisten Merkein ja cappalden cautta.

Taincallaisissa Sacramenteissa se hywä Jumala, ei ainoastans wahwista ja lukige meisä niistä hywia Eöitä joita Jesus on meille Hänen Cuolemans cautta ansainnut; mutta myös niissä on hän tahtonut jättä meille yhden suuren ja alin omaisen Muistutuksen jostakin erinomaisesta Hywästä Työstä, jonga hän meille on osottanut, jota hywä Työtä meidän pitä sitä sywemmäsä muistosa pitämän ja tutkisteleman, niin usein cuin me niistä P. Sacramenteja muistam ja nautikem. Niin cuin me sen muutoingin näemme, että Jumala caickina mailman aicoina, cosca hän jongun erinomaisen Hywän Työn on tehnyt, on myös jättänyt ja asettanut sen päälle jongun

Oikian S.
Ehtollisen
wieran pitä.

I.
Tietämän
Sacramen-
tein luonnon

Ja mitä ne
muistutta-
wat.

Muisto-Merkki, josta cautta ihmiset pidäis tuleman ylöspäin tyri sen saman hyvän Työn alinomaisessa muistamisessa ja mieleensä johdattamisessa: Cosca Jumala oli luonut mailman Hänen oikiaan täydellisyyteens, niin hän itse sepäis sen päälle seikmäändenä päivänä, ja asetti myös sen Seitsemännen Päivän yhdeksi alinomaisiksi Muisto-Päiväri ja Sabbatiksi, jolla meidän alati pitää ihellem muistuttaman Hänen hyöyttäns luomisessa, ja Hänen hyvään töittens tutkisteleemisesta tuleman kehoiteturi händä ylistämän: Cosca Jumala weden päisumisen cautta cadotti sen ensimmäisen mailman, ja siinä Noachin Hänen huonens cansa ihmellisesti säilytti, ja rakensi ylös Hänen cansans jällens yhden Uden Armo-Lijton, ja ettei Hänen enämbi pitänyt mailmaa cadottaman sencallaisen weden cautta, niin hän sen Lijton ja Lupayen Muisto-Merkki asetti yhden West-Caaren / josta heidän piti alati muistuttaman ikellens sitä hywä työtä ja Jumalata kiittäjän: Cosca Jumala taas teki Abrahamin ja Hänen Siemenens cansa, yhden erinomaisen Lijton, että heidän siemenestäns piti mailman Wapastajan Synnymän, asetti hän sen Todisturexi ja Muisto-Merkki, Ymbärins Leikauyen Sacramentin / joca piti oleman, sekä yri Autuden Wälicappale josta cautta Jumala otti ylös Hänen Armo-Lijtoons ja Lapsirens caicki ymbärins leikatut, että myös siinä niincuin alinomaisessa Muisto merkissä piti heidän alati catzeleman ja muistaman sitä heistä tulewata Messiaasta ja Christusta: Cosca Jumala wäkewällä Käsiwarrella johdatti ulos Hänen Cansans Egyptin orjudest, ja andoi yhtenä yhnä löndä maahan caicki Egyptiläisten esicoiset, niin hän sen hyvän Työn Muisto-Merkki asetti Pästäis Lambaan, että Judalaisten piti seikemän päivä happamatoinda leipää syömän, ja tappaman yri Cariza, se paistaman ja syömän, niin myös sen werellä situman molemmat pihti pielet ja huonetten owen päällisen joisa he söit; josa oli ej ainoastans yri alinomainen muistutus siitä ihmellisestä Lunasturesta Egyptiläisten orjuden alda, mutta myös yri selwä Esimalaus siitä tulewaisesta Mailman Messiaaresta ja Jumalan Carizasta, joca piti uhrattaman Ristin päällä meidän Syndeim edestä, ja Lunastaman meitä helwetin orjudesta ja fangeudesta: Mikäs on se P. Caste? ej ainoastans yri Jumalan Armo-Wälicappale, mingä cautta hän

Gen. 2: 2. 3.

Gen. 9: 11.
13. &c.Gen. 17: 2.
10. &c.Exod. 12: 3.
&c.Lug. 16: 23.
ett.Lug. 13: 6.
7. ett.

Hän meitä ylösotta Hänen Armo:Liittoons, siihen totiseen Lasten oikeuteen, ja Hänen P. Seuracundans yhteyteen; mutta myös siinä on meillä yri jocopäiväinen Muistutus meidän Jumalan suuresta hyvästä Työstä meitä kohtan, siinä Udesa Syndymisessä josta me olemme totisiri Jumalan Lapsiri jälleens tulleet, ja meidän Päämme Jesuxen Ruumiin eli Seuracunnan oikeiri Jäseniri tehdyt ja istutetut:

Nijn samallamuoto on myös se P. H. Erkan Ehtolinen, sekä yri alinomainen Muistutus siitä pohjattomasta Hyvästä Työstä joca on meille tapahtunut Jesuxen Cuoleman ja Kärsimisen kautta, että myös yri suuri Armon: Wältcappales mingä kautta me tulem osallisiri tehdyri saman Lunastuxen suuresta woimasta ja hedelmästä, kuin owat: Syndein Anderi Andamus, Etämä, ja Autuus. Sentähden siis se seisso: Oijn Usein kuin te sen teette, nijn tehtäät minun muistoreni. Pitä siis yhden oikian H. Erkan Ehtollisen Wieraan tälle Pyhälle atrialle mennesäns Muistaman ja suurella todella mieleens johdattaman Wap: Jesuxen cuolemata ja sitä suurta Lunastuxen Työstä joca meille on siinä tapahtunut: Hänen pitä muistaman ja mieleens johdattaman Jesuxen Pijnan ja Cuoleman catkerus ja angarus/ ja siitä tuleman saatetuxi sitä sywemmäldä Hänen Syndins ja pahudens tundeman, ja sitten ekimän sitä haluisemmasti päästöä ja irti lastemusta niistä: Hänen pitä muisteleman ja tutkiman myös itse Syitä Jesuxen cuolemaan, että hän Raclaudesta meitä kohtan on tullut mailmaan, meitä Lunastaman ja Jumalan cansa soriittaman, josta hän käsittä totisen ikäwöikemisen, isomisen ja janomisen Jesuxen wanhurseausden perän, halaja tulla yhdistetyri Hänen cansans, ja lapsillisesa uscalluxesa pyytä osallisutta Hänen Lunastajans Jesuxen Ansoisa ja Lunastuxesa, josta hän nyt yrinäns Armoa, Syndeinsä päästöä ja autuutta eki, ja siihen igens coconans turwaa ja luottaa. Ach! joca tätä oikein muistele ja tutkistele, hän on jo hywän walmistuxen ja alun tehnyt yhteen oikiaan H. Erkan Ehtollisen nautikemiseen ja käyttämiseen. Waan siinä siwusa sencalaisen H. Ehtollisen wieran pitä wielä cans muistaman ja tietäman.

2. **Ige Asetta-** Talwan atrian on Hänen eteens asettanut ja walmista-
jan. nut, josta ilman epäilemättä tämän Callin Atrian Arwo tule si-
 tä corkiammari ja näköisämmäri Hänen wierahans Sydämmelä
 ja mielesä: tästä P. Pawali sano: Minä olen sen HERRa-
 da saanut, jonga minä myös teille annoin; sillä HERRa
IESuren. IESus, sinä yonä jona hän petettiin / ortti Leiwän / lij-
 ti / mursi ja sano: Ottacat / syöät / tämä on minun
 Ruumin etc. Tästä P. Pawali cuku IESuren HERRari / ei
 ainoastans niin muodoin kuin hän Luonnon eli woiman walda-
 cunnasa on yri HERRa joca ynnä Isän ja P. Hengen cansa
 on luonut, ylöspitä ja hallike coco mailman; mutta hän cuku
 Hänen HERRari, erinomattain Hänen HERRaudens ja wal-
 dans tähden Armon waldacunnasa, jonga hän on omalla we-
 2 Pet. 2: 1. relläns callisti kyllä ostanut Hänen omari omaisuderens ja perin-
 nörens, jongatähden hän myös cuhutan, meidän Autudem Pää
 Hebr. 2: 10. Kuchinari / Elämän Pää Kuchinari / ja meidän Pää Mie-
 Act. 3: 15. herem ja Wapahatajarem andaman meille Parannusta ja
 Act. 5: 31. Syndeln anderi andamusta. Tämä HERRa, nyt, niin
 muodoin kuin hän on meidän ostanut Hänen omari omaisude-
 rens, ja Hänen ihmisen Luondons puolesta myös on meidän toti-
 nen weljem, sitä suuremmalla oikeudella myös hallike, ylöspitä
 ja edesmurehti Hänen Seuracundans, ja asetta meille caicki wä-
 licappalet joiden cautta me tulemmes säilytetyri ja kätetyri siihen
 Hebr. 2. ijancaickiseen elämään; jongatähden myös ei se ole ilman syötä
 ja salaisutta, että se P. Pawali tästä meidän HERRam nimit-
 tä ja cuku IESus, sillä waicfa tämä nimi aina tälle meidän
 Mat. 1: 21. HERRallem syystä ja todella tygötulee Hänen Lunastamisens ja
 wapahatamisens puolesta, niin näkyis cuitengin, että tämä meidän
 HERRam olis ikänäns kuin udesta taas ansainnut ikellens tä-
 män Nimen IESUS Hänen P. Ehtollisens asettamisesa, ja
 niin usein kuin hän Hänen P. Ruumillans ja werelläns ra-
 wike meitä tästä P. Ehtollisesa; Sillä se näkyis, että mei-
 dän wapahatajam IESUS, cosca hän tämän Atrian aseta-
 ti, tahdoi tähän Atriaan ikänäns kuin yhteen lyhykäiseen
 Summaan ja käsitöreen sifälle coota ja käsitä caicki Hänen hy-
 wät Työns, ja niistä meidän tästä atriasa yhtä haawa osalliseri
 tehda, niin että coco woima sijtä suuresta Lunasturesta 10:
 ca

ca on tapahtunut JEsureja Christureja, on coortu yhteen / tähän arriaan, ja siinä meille jaetaan / Hänen suurten hedelmäins cansa, Syndein Anderi Saamisen, Klämän ja Nutuden cansa. Totisesti tänä yönä jona meidän JEsurem tämän V. Ehtollisen niin kuin Testamendin tarwalla cuolemaan mennejäns asetti, on tästä aseturaja Hänen raclaudens ikänäns cuin joutunut ja nosnut Hänen suurimnaan corkeuteens ja määrääns, niin ettei hän enämbi mitän tahtonut jättä tacaperin jota olis taittu caiwata meidän Nutudem täydelliseri toimittamiseri, sillä sinä yönä jona hän tämän Utrian asetti, ei hänellä ollut ainoastans jo täysi aicomus ja päätös että mennä siihen cowaan Kärsimiseen, ja Cuolemaan meidän edestäm, mutta hän myös sinä samana yönä yhden erinomaisen Wälicappalen ja Armo: Utrian asetti ja meillen jätti, jonga cautta meidän piti osalliseri tuleman erinomaisella tawalla siittä samasta Kärsimisestä ja Cuolemasta ja niin coco Christuresta. Ach! cuinga suuri Calaisuus, cuinga suuri Nutuus siis tästä Utriasa macaa ja annetan sille joca totisesta carumureja, Uscosa ja aicomisesta sitä nautiže; ike sekä Usetta ja että Hercku on tästä JEsus Christus, joca tästä jacia ikens meille coco Hänen Nutudens cansa, yhdellä salaisella ja Sacramentillisellä muodolla, joca tutkisteleminen mahta caikia sen V. Ehtollisen wieraita woimallisesti hehoitta yhteen yriwacaiseen waarinttamiseen ikestäns, millä aicomisella / ja misä tilasa hän tätä callista HExran JEsuren Utriasa ja Ehtollista tygöns käyttä ja nautiže. Mutta joca tahto yri kelwollinen tämän V. Ehtollisen wieras olla, Hänen pitä wiellä.

Colmanneri / tietämän, mitkä owat ike Hywydet ja Sercut joita me tästä nautigem? nimittäin JEsuren coctinen Kuumin ja weri jotea owat ulosanneret uhrixi ja Sowinnori meidän Syndein edestä. Tästä se seisjo asetus sanoisa: Ottacat ja syökät, tämä on minun Kuumin joca tiedän edestän murretan; ottacat ja juocat, tämä Calcki on se uusi Testamenti minun weresäni. Tästä me näemme, että cari on pääcappaletta jotea tämän V. Sacramentia olendoon ja täydellisyteen tulewat, nimittäin Näkywäiset ja Näkymätömät: Näkywäiset owat Leipä ja Wijna, nimittäin toinen Leipä joca iauhosta ja wedestä tehty on, ja tosin näky tähän olewan sorweljambi happamatoin leipä, jota myös Pääkäis Lamberan

Scriver
Eiäle,
Statt. p. 3.
297. 300.
etc.

3. Ihe
hymydet ja
Hercut.

Näkywäiset
cappalet:
Leipä ja
Wijna.

ban

1 Cor. 5: 8.

ban syömisesä nautittin, kuin hapan leipä jolla muutoin Raagmatus ulosmaalatan pahuden ja wäärden hapatus; jos se leipä sijs on taicka ymmyrkäinen taika tahollinen, wäru eli ohut, muretan eli cohta tehdän niin suurexi kuin yhtä haawa taitan syöddä, ne owat caicki ainoastans ulconaiset asian haarat jota seisowat Seuracunnan wapaudes että pitä sen jälken kuin hantunde sorwefari, sillä jos se olis tarpellinen asia että näisä ulconaisisa muodoisa ja asian haaroisa Christusta niin tarcaasti seurata, niin sitten pidäis caicki ne muutkin seneallaiset ulconaiset muodot pidettämän, nimittäin syötämän Salisa, Ehrolla jälken yhteisen ruuan, ja niin edespäin. Waan cufas on niin lapsillinen joca taincaillaiset asian haarat pidäis niin tarpellisna ettei niistä muutta taita ja sorwitta. Pää asian jälken: joca seisowat leiwän ja Wijnan totisesa Siunamisesa / jacamisesa ja ottamisesa / cusa ne owat sijnä on Sacramentti jo täydellinen. Wijnan taas pitä oleman totisesa wijnapuun hedelmästä, jonga siaan ej saa muuta märkyttä, wettä eli muuta panna, niin muodoin kuin Christuxen oma asetus sen niin on ulosnimitännyt ja käffenyt. Näkömättömät cappalet täsä P. Ehtokisesa owat: Christuxen totinen Ruumis ja Weri: Se sama Ruumis joca on Kristin naulittu ja cuoletettu meidän Syndeim edesä, ja nyt istu Isän oisialla kädellä: niin myös se sama Weri joca meidän Sorwinnoyem on uloswuodatettu yrittitarhas ja Kristin päällä. Näitten molembain sekä näköwäissten että Näkömättömän Cappalden wälillä tapahdu nyt nyi salainen ja Sacramentillinen yhdistys Siunauyem cautta, niin kuin ike Christus teki, cosca hän kijtti ja rucoili, ja sitten jacoi ulos ne siunatut cappalet; niin kuin wielä nyt Sanan palweljalda pitä tapahduman Asetus Sanain lukemisen ja Rucoyem cautta, sillä muutoin ej se taida olla jocu Sacramentti.

Täsä me sijs erinomaisesti wielä merkikem, ensiri, ettemme me täsä P. Jesuxen Ehtokisesa syö ja juo ainoastans tyhjää leipää ja Wijnua, mutta me syömme sijtä leiwästä josta se seisowat: Tämä, nimittäin joca tämän leiwän cansa nyt annetan, on minun Ruumin; ja juomme sijtä Calkista, josta se seisowat: Tämä on sen Uden Testamendin Calki minun Weresäni, josa nimittäin minun wereni Wijnan cansa Calkisa annetan ja juodan.

Näkömät:
tömät:
Christuxen
Ruumis ja
weri.

1 Cor. 5: 8.

dan. Että me uäin Leiwän ja Wijnan cansa ja alla saamme Christuren totisen Ruumin ja Weren, sen me taidamme cans siittä nähä ja päättä, että ne kelvottomat jotea synnifäns mahdotomasti syöwät ja juowat, ne tulewat wicapaäri HENan Ruumiseen ja wereen, jos he ei nautigis siinä Christuren Ruumista ja Werta totisesti, niin he ainoastans tulisit sitten heidän wäärin käyttämifens tähden Wicapaäri Christuren Ruumin ja hywyden ylöncägen tähden, mutta ei Christuren Ruumiseen ja Wereen. P. Pawali tämän asian aiwan merkifisefsti ja nähtäwästi selittä cosca hän sano: se siunattu Calci / jota me siunamma, eikö se ole Christuren weren osallisuus? Se Leipä / jonga me murramme / eikö se ole Christuren Ruumin osallisuus / ja niin me totisesti, sen siunatun Leiwän ja wijnan cansa tulemma osalliseri siittä totifesta Christuren Ruumista ja werestä? Jongatähden Toiseri, emme taida kyllä ihmedellä Pawilaisten tyhmyttä tämän suuren Salaisuden ulostoimiturefa, ja mikä packo heillä olis tässä mennä ulos Christuren omista ja selwistä sanoista? ensixi he sanowat: että Siunauren cautta muuttu Leipä Christuren Ruumiri, jongatähden he myös siittä siunattua Leipää auri huutamifilla, ja caikinoifilla taicaurilla piteluwät ja candeluwat. Waan näissä P. Pawalin sanoisa me jo näimme, että hän niissä cusu ja sano Leiwän, Christuren Ruumin Osallisuderi, ja ei joricuri muutoreri; Miattele, cuinga monda järjetöindä ja naurullista päätöstä heidän opistans tästäkin seura? Jos yri hijri sais syöä sen siunatun leiwän jonaa he sanowat muuttunen coconans Christuren Ruumiri, niin sillä taswalla hijri söis cans Christuren Ruumin, joca on yri häpiällinen asia sekä ajatella että puhua. Niin myös cosca he sanowat, että se siunattu leipä pitä aurihuuttaman ja rucoildaman niin muodoin cuin Christus on sen cansa yhdistetty; waan cufas taas ei näe mikä tyhmä päätös tästä seura; Christus on yhdistetty Uscowaiisten cansa myös Uscon cautta, pidäiskö siis sentähden ne Uscowaiset cans rucoildaman ja aurihuuttaman? Toiseri, cans Pawilaiset coconans pois warastawat, sen toisen Pääcappalen tästä Sacramentista, nimittäin Wijnan, jonga Papit ike juowat suuhuns ja sanowat: Christuren Ruumis ei taida olla coscan eroitettu Hänen Werestäns, sentähden taitan ne molemmat kyllä yhdesä ja yhden elementin ni-

I Cor. 10:
16.

mittäin leiwän alla ainoastans nautitta? Waan täsä taas, ei meillä ole packo kysyä sitä, jos Christuren Ruumis ja Beri taitan yhden elementin alla nautitta, waan se on tosi, että yri elementti ei ole Christuren oma asetusa, joca asetusa ainoastans pitä oleman meidän Perusturen ja ojnennus nuoram täsä suuresa Salaisudessa; sen luonnollisen yhdistyksen jälkeen niin tosin ei ole Ruumis eroitettu werestä, mutta jos me cagelem sitä Sacramentillistä yhdistystä, niin se on keltwannut näin HERalle että jacia meille erinäisen elemendin alla ja cansa Hänen P. Ruumin ja Berens, jonga cautta ei sen wuori Hänen luonnollinen Ruumin ja Berens yhdistys tule ricoturi, niin muodoin kuin Jumala Hänen Caickiwaldiaisudens cautta taita ja woipi tehdä yli caiken sen kuin me ymmärräm; sentähden on se siis keltwin tie meille että me aina uscomme ja elämme sen keltwän Käsky Sanan jälkeen, cusa seis: Syökät ja Juocat etc.

Colmanneri, taas Calvinisterit, toisialle menewät ja opettawat niin; että Christuren Ruumis ja Beri ei olekan Ehtollisessa läsnä yhdistettynä Leiwän ja Wiinan cansa, mutta merkise ainoastans Christuren Ruumista ja Berta, niin että me Suulla otamme ainoastans Leiwän ja Wiinan, mutta Uscolla Hengellisellä muodolla Christuren Ruumin ja Beren. Mutta cuinga taidais tämä P. Ehtollinen sitten Sacramentiri oikein cugutta, jos siinä ainoastans tyhjä Leipä ja Wijna jaettaisin? sillä Sacramentin omaisuus on se, että siinä pitä oleman yri osallisuus ja yhtens sen näkywäisen maallisen ja sen Näkymättömmän Tairwällisen totisesti läsnä olewaisen cappalen välillä. Niin wähän kuin siinä P. Castesa Besi merkise Jumalan Sanna taicka Christuren werta, mutta on totisesti yhdistetty Sannan cansa, niin wähän myös taita Leipä ja Wijna siinä P. Ehtollisessa merkittä ainoastans Christuren Ruumista ja Berta, mutta se on tosi: että Tämä on minun Ruumin, joca täsä yhdistettynä Leiwän cansa teille annetan. Niin että caicki Merkisesmiset ja esimalauret ne owat coco Uden Testamentin Luondoa wastan, cusa emme me enä esimalaureisa waan olennoisa nautige Christusta ja Hänen Tarworoitans; johonga wielä tule cans se, että jos me Ehtollisessa nautigemme Christuren ainoastans uscolla, niin mihingä sitten coco tämä Sacramentti on tarpellinen ja hys-

hyödyllinen? sillä Uscoa ne Uscoaiset ilman sitä joka päivä nauttivat Christuren Kuumista ja Werta Hengellisellä tavalla, eikä tässä Sacramentis sitten olis yhtän Salaisutta ja erinomaista hyödyntä, cusa cuitengin coco Christuren asetukset ja caieki asian haarat siinä, meille yhäkyllä sen näyttävät että JEsus yhdellä erinomaisella salaisella tavalla tässä W. Ehtollisessa on tahtonut yhdistyä meidän cansam, ja siihen ikänäns cuin yhteen coota caieki Hänen Rackaudens ja Armons Tawarat ja meille jacia. Suulla siis me totisesti sen Leiwän ja Wijnan cansa yhdistetyn Christuren Kuumin ja Weren wastanotam, waieka ise muoto jolla me sen nautigem on Salainen ja Sacramentillinen, niin ettemme tarwige niin aiarella, että meidän Suusamme hambaitten cansa Christuren Kuumis rewitän ja raadellan, niin cuin Capernaiterit sanoit, jotka luulit Christuren ainoastans paljari ihmiseri, ej, me rawitan Christurella joka on totinen Jumala ja ihminen, ja taita anda ikens meilleen syötä ja juota yhdellä Salaisella mutta cuitengin totisella Suun syömisellä ja juomisella, waieka ej luonnollisella niin cuitengin ylöns luonnollisella ja Sacramentillisellä tavalla ja muodolla. Mihei siis tässä cuin caieki muisakin Uscon asioissa jotka meidän ymmärtäyksen käsittämättömät owat, Calwinisterit ja muut ora Järkeens sangixi Uscon cuuliaisuden alle, ja yriertaisesti Usco JEsuren sanoja, joka taita tehdä yli caieki sen cuin me ymmärtäm, ja jacia ikens meille monella tavalla, jotka meille käsittämättömät ja tutkimattomat owat? Tästä W. Lutherus sanoo merkillisesti: Minä annan sille yriertaiselle sen newon / että hän pitää kirjnni Sanoista: niin cuin ne soiwat ja seisowat, ja sanoo Christurelle näin: Minun Kacas JESU Xran JESU Christe: Se on yri riista tullut ylitse sinun Sanais siinä W. Ehtollisessa; Muutamit tahtowat että ne pitää tois sin ymmärrettämän cuin ne soiwat, waan niin muodoin cuin he ej taida minulle jotakin wisää opetta / mutta se coittawat ainoastans minun ja tekewät epäilewäiseri / niin minä pysyn sinun Aseturesas juuri niincuin Sanat soiwat. Jos siinä on jotakin epytytä / niin siinä olet sen tahtonut niin oleman. Sillä et siinä ole yhtän muuta selitystä niiden päälle andanut, cuin sen jonga ise Sanat osottawat.

Phil. 2: 7.

Taincallaisten siis alhaisen elementtein, Leiwän ja Bijnan alla ja cansa, on sille Pyhälle Ehtollisen Ustettajalle, keltwannut tulla meidän tygöm ja jaca meille ikens ja caicki Hänen Armo Tawarans: Cosca hän tuli mailmaan sitä suurta Lunasturen Työtä warten, niin hän walikoi ikellens yhden alhaisen ja ylöncäkotun Orjan muodon, ja sen alla salais Hänen Jumalallisen Sunnians: Cosca hän siinä P. Castesa teke meitä Lapstiens, niin hän Beden yhdistä Sanans cansa, ja sen cautta puetta meidän päällem Hänen oman pucuns ja waattens, niin että me olem Jesuyella Christuyella puetetut; niin kelpais meidän Jesuyellem vielä cans täsä Sacramentisä kättä ja lymytä Hänen Rackaudens Synnyden ja Tawarans, niin alhaisen walicappalen alle, että hän Leiwän ja Bijnan alla rawike meitä niin sanomattomasti suurilla Fairwallisilla hercuilla sijhen ijancaickiseen elämään. Ach! cuinga suurella toimella, nöyrydellä, ja hartaudella meidän siis pitä näiden hercuin osallisuteen astuman ja niistä nautigeman.

4.
Mitä on sen Päälle tarcoitus / ja Hyödytus?

Meljänneri, pitä vielä yhden keltwollisen H. Ehtollisen wieran tietämän: Mitä on tämän P. Ehtollisen suurin Päälle tarcoitus / niin myös Hyödytus ja Hedelmä? Tästä seisoo Ustetus sanoisa näin: Uija Usein cuin te sen teette, niin tehtät te Minun Muistoyeni. Niin se seisoo vielä: niin usein cuin te syötte tästä Leiwästä / ja juotta tästä Calikista / pitä teidän H. Ehtollisen Cuoleman julistaman: sijhenasti cuin hän tule. Me cuulimme jo atusta saarna, että caikissa Sacramentisä on yri Muistutus jostacusta erinomaisesta suuresta Jumalan Hywästä Työstä, waan täsä P. Ehtollisesta on vielä erinomaisesti käsketty ja päälle pandu sen Ustettajalda, että silloin pitä erinomaisella tawalla meidän etehem asetettaman meidän Lunastojam Werinen Cuolema, josa hän on Hänen P. Ruumins ja Werens ufosandanut uhrixi ja Sorwinnori meidän Syndeim edestä. Sillä waicka tosin cans Pää hyödytyxet Christuren P. Ehtollisesta owat: Wacutus Syndeim anderi saamisesta, Usein wahwistus, Uusi Hengellinen woima, ja yhdistyren wahwistus Christuren cansa; niin cuitengin on Christuren Cuolema ja Uusio Perustus ja Syy caickiijn näihin, sillä ilman sitä ei meillä olis yhtän eikä Syndeim anderi saamista, eikä Uscallusta

1.
Christuren Cuoleman Muisio.

Jumalan tygö, eikä muuta hyvää hänestä. Sentähden siis kysyttyä Christuxen Cuoleman Muisto ja julistaminen, pan-
nan siri ensimmäiseksi sen P. Ehtollisen Päälle tarcoituxeri ja
hyödytyxeri; jonga tähden myös meidän sekä muutoin ainian
että erinämaiseksi tälle P. Ehtolliselle mennis, pitää niin muista-
man ja etehem asettaman Christuxen Cuolema, että me Hänen
Cuolemans angarudesta ja cafterudesta cakelem meidän Syn-
deim angarutta ja cauhistusta cuinga wälttämätöin woima sillä on
cuoleman alle lyfätä eacikia joidenga päälle hänellä walda on, et-
tä me niin sittä tulisim saatetuxi oikeita parannuxen ajaturia kä-
sittämän, ja pyytämän irti päästä sittä cauhistawaisesta ja cadot-
rawaisesta Synnin myrkystä ja duomiosta; sitten pitää meidän
cans Muistaman ike Christuxen Cuoleman Syyt, että hän
Rackaudesta meitä cobtan on cuolemaan ikens andanut, ja sen
cautta meidän Jumalan cansa sowittanut ja Taiwan owen meille
jällens awainnut, josta me tulemmie yhteen totiseen Uscoon Hänen
päällens johdatetuxi, että me tajdamme sanoa: niin cuin Sinä
Jesu minun tähteni ole tullut ihmiseksi, minua racastanut, ja mi-
nun edestäni ikes ulosandanut, niin minä myös wahvasti sen pääl-
le Uscon, siihen coco minun Mutudeni perustan, sittä Uscoista elän ja
cuolen, ja omistan Sinun ikelleni coconans Uscon cautta, ja sen
päälle myös sinun P. Ehtollisefas nautiken sinun P. Ruumis ja
Weres, oman aseturis jälken, minun Usconi Wahwistuxeri ja
sen ijancaickisen elämän wahwari pantixi ja lukigemiseksi minun
Sielufani. Ja niin tämä Christuxen cuoleman Muistaminen yh-
dellä oikialla P. Ehtollisen wieralla, ei pidä olemian ainoastans
yri tyhjää kylmää ja Historiallinen ajatus Christuxen Cuoleman
Historiasta, joca kyllä niillä Jumalattomillakin taita olla, waan
tästä pitää olemian yri sencallainen ahkera ja woimallinen Muistutus,
josa me tunnemme Christuxen cuoleman ja coco Uscon elävän
woiman meisä, meidän totiseri parannuxerem ja Syndiumme ca-
rumuxeri ja poisheitämiseri, niin myös sitten meidän Uscommie
woimalliseri wahwistuxeri ja liittämiseri Christuxen, ja Hänen
sywään Rackauteens, josta hän ikens en ulosandanut meidän e-
destäm, josta sitten myös meidän Rackaudem händä wasta-
tule sittä wakewämmäxi sisällisemmäxi ja psywäisemmäxi. Tästä
sitten, se oikia H. Ehtollisen wieras käsittä sen Mutuallisen

Gal. 2: 20

2. Syndein
anderi saami-
nen.

Syödytyren tässä Utriassta, nimitäin: Syndein anderi saamis-
sen ja caicein Hänen Syndeins pois pyhkimisen. Se on toki,
että yhdellä ihmisellä pitää oleman Synnit anderi annetut jo en-
nencuin hän menekän fillä P. Utriale, fillä se Uscomatoin ja ca-
tumatoin jolla ej ole Syndein anderi saamista ennen ollut, jos
hän siinä tilasa tälle pöydälle tule, niin ej hän myös siinä sa-
yhtän anderi saamista mutta cuoleman ja duomion; niin että
niillä mahdollisilla HERNAN Ehtollisen wierabilla jo ennen sen
nautikemisetta owat caicki synnit anderi annetut, sen Hengel-
lisen Uscon nautikemisen kautta Jesuren Ruumihista ja We-
restä: Mutta tässä Pyhässä Ehtollisessa on sencallaifilla Uscowai-
silla wielä yri erinomainen Uscon ja Syndein anderi andamisen
wahwistus ja Lukkeminen heidän sydämmesän yhdellä erino-
maisella tairwalisella tawalla ja woimalla, joca siinä hengellisessä
nautikemisessa ej taida tapahtua. Sentähden siis me tästä pää-
tämme: joca nautikse sen saman Jesuren Ruumin ja Weren
joca on ulosannettu Syndein anderi andamisexi, hän myös nau-
tikse sen cansa Syndeins anderi saamisen joca wälttämättömästi
seura Christuren Ruumihista ja Werestä sille Uscowai-selle, nyt,
caicki Uscowai-set nautikewat sen syndein anderi saamisexi ulos
annetun Christuren Ruumin ja Weren siinä P. Ehtollisessa, sen-
tähden he myös siinä itse työssä saawat Caicki Syndeins anderi,
ja siinä wacuutysesä sen atrian kautta tulewat suuresti ja erino-
maisesti wahwisteturi ja ylöspidetyri. Ja waicka tosin ne Ju-
malattomat cans siinä P. Ehtollises nautikewat sen saman Chris-
turen Ruumin ja Weren, niin cuitengin he sen callin Hedelmän
igestäns aiwan surkiasti pois eroittawat, ja sen siaan sitä surem-
man duomion ja Cuoleman päällens wetäwät, niin että Syn-
nin ja Wirun Siteet tulewat heidän päällens sitä sywemmälle ni-
woturi, Cuoleman nuorat tulewat heidän päällens sitä lähem-
mäxi sidoturi, ja HERNAN wiha ja wanhurscaus, jonga he hei-
dän catumattomudens ja sen callin Testamendin Weren tallami-
sen kautta owat wielä enämmän päällens wetänet, seura heitä
cunga he menewät, ja murenda heidän wijmein ja syöry ijan-
caickisexi wihans oljeri ja kekälexi, jos ej Armen aicana se wi-
heljäinen sielu tule toiseen tilaan ja järjestyreen saateturi ja wo-
teturi. Wielä on fillä keltwollisella HERNAN Ehtollisen wieraal-
la monda muuta Syödytystä tässä Tairwan Utriassta tämän Syn-
dein

dein Andexi saamisen sivusa: sillä cusa Syndein Andexi Andamus on/ siinä on myös Elämä ja Nutuus/ sano P. Lutherus Catechismures. Se hengellinen Elämä joca Jumalan Lapsi on waicutettu Castesa, josa he myös waeldawat Uscon cautta Jesuren osallisubesa ja seuramisesa, tule tämän P. Utrian cautra heisä aina enämmin ja enämmin wahwisteturi ja corgoteturi, Uscon worna lisätyri, Raackauden tuli enäturi Jumalata ja lähimmäistä waskan, ja he muutetan Jumalan Turan caltaiseri yhdestä firekaudesta niin toiseen, ja niin coco Nutuus ja ijancaitekinen Elämä tule heisä niin sywälle perusteturi, ettei elämä eikä cuolema, eikä nyhnyset eikä tulewaiset taida eroitta heitä pois siitä raackaudesta joca heillä on Jesures Christures. Ja niin se raeas Jesus täsä P. Utrias on walmistanut yhden runsan pöydän, Hänen wierahillens/ heidän wihollisians waskan/ josa he saawat ja sywät Uden woiman/ että sotiman ja woittaman caieki heidän Wihollisens: Pirun, Mailman Hänen estimerckins cansa, ja oman Lihans ja werens. Tällä tawalla ne totiset HERNAN Ehtollisen wierat aina ja alati julistawat heidän HERANS Cuolemata, sekä tälle Pöydälle mennešans, että sitten jälken, cosca he Sydämmesans alati ihmettelewat, cunnioittawat ja corkiasa arwosa pitawat ja muistuttelewat Christuren Raackauden Synyttä heitä cohtan täsä atriasa: Suullans sitä sama julistawat, ylistawat ja siittäwat, weisawat ja soitawat HERALLE: coco elämäšans tätä Christusta tunnustawat, ja Hänen yrinäns heidän elämäns esjennus nuorari ja estimerkiri panewat, niin että caieki heidän puhens ja tecons ainoastans Jesuren elämätä tunnustawat: Raackaudesta, nöyhdestä, igens ja mailman pois kieldämisesä, ja caikisa Christillisisä awwiisa.

3.
Elämä ja
Nutuus.

Rom. 8.

Pl. 23: 5.

1 Pet. 2:21.

2 Cor. 5: 15.

Waan täsä taidais jocu sanoa wielä: Caieki nämäs hyödytyret me taidamine saada siitä hengellisestä Christuren Ruumin ja weren nautizenisesta Uscon cautta/ cusa meille jo annetan Syndein andexi andamus, elämä ja Nutuus/ niin ettei se P. Ehtollinen taida olla niin suuressi tarpellinen/ sillä ej se P. Ehtollinen taida muutoin näitä hyödytyriä andaa, ellei meillä ne samot jo ennen/ ole Uscon cautta? Wastaus: Se on tosi, että ne Uscoiwaiset
hen

hengellisellä tavalla Uscoa joca päivä nautikemat Christuren Kuumista ja Werta, ja sen suurta voimaa, Syndein anderi saamises, Udes elämas ja Autudes: Mutta cuitengin on meidän Raclahan Isämme Hywys ja Raclaus niin suuri ja pala- wa, ettei hän tydy siihen, että hän ainoastans yhdellä tavalla ikens meillen jacia Hänen Armo: Zawarains cawsa, waan hän teke sen monella tavalla: Ei hän tytyntyt siihen että hän meitä on racastanut ijancaickisella Raclaudella jo ennen kuin mailman Perustus lafettu oli, mutta hän myös andoi Poicans meidän Siham ja werem pällens otta ja siinä ansaita meille Armon ja caicki Armo: Zawarat, ja sen cautta myös meidän Weljerem tulla että meillä sen cautta piti sitä suurembi weljen oikeus Hänen tyföns oleman: Waan ej hän tytyntyt vielä siihen, mutta hän sitten P. Sanasans cugu meitä Hänen Poicans ja caickein Zawarains osallisuteen, ja siinä cans ike tydsä anda meille niit- tä, ja hengellisellä tavalla Uscoa omista meille caickia armonsa lahjoja Jesuren cautta; mutta ej siinä vielä ollut kyllä, hän siinä P. Castesa erinomaisella tavalla ylös otta ja teke meidän omixi Iapixens, ja vielä wijmeisxi tähän Pyhään Ehtelliseen ikänäns kuin yhteen sulkee caiken Hänen Raclaudens ja Armo Zawarans, ja siinä Jesuren oman Kuumin ja weren rawikemisella Seiwän ja Wiinan alla ne caicki meihin lukise ja wahwista; niin että täsä P. Ehtollises vielä paljon corkiammalla ja erinomai- semmalla muodolla meille annetan Jumalan ja Hänen Armo: Za- warains osallisuus, kuin muutoin tapahu: sillä täsä me nautit- zem ike tydsä sekä Uscolla että Suulla sitä samaa Jesusta, joca on annettu ulos cuolemaan meidän Autudem ansioxi, ja on maranut meidän welcam, ja toimittanut meille jäl lens caiken armon ja autuden: me nautikem täsä sitä sama Jesusta joca on nyt meidän Elämäm ja sen Hänen elämäns myös jacia ja ylösrafenda meisä sekä Uscon wahwisturen että P. erinomaisen Sacramentins cautta: me nautikem täsä ilman muita wälicap- paleita, myös yhtä Ulconaissta Todistusta Jesuren Raclau- desta täällä maan päällä / joca erinomaisella todisturella täsä lukise meisä meidän Jesurem suuren Lunasturen Synn woiman, ja wacuutta meitä meidän ijancaickisesta Perinnöstäm Tawaisa, jonga päälle ej suurembata Panttia taita annetta kuin Jesuren oma Kuumis ja Weri, joca on corgotettu Tawaseen, ja täsä

1 Joh. 5: 8.

Ch.

Ehtollises nyt yhdisty meidän cansan ja kätkee meidän siihen ijancaikiseen elämään. Jaa, tässä meille annettusa Jesurea annetan meille myös kaikki Jumalan Tähdellisyys, täysi osallisuus Jumalasta, Hänen armostans, Syndein anderi saamisesta, coco aurudesta, ja wiimein täysi voitto myös ylitse kaikkein meidän wihollistem, ja täysi ilo sitten Taiwaisa Jumalan oikaila kädellä ijancaikisesti. Jaa, sen maalksengin menon puolesta, se luomollinen elämä imee ja saapi tästä Jesuresta yhden uuden wirwotuxen menestyksen ja Siunauxen, sillä ne owat molemmat sekä Sielu että Ruumis Jesuren omat ja asuinasiat, joisa Hänen woimans on wäkewä ylöspitämän ja wahwistaman Hänen lapsians Hänen alinomaiseen palveluxeens ja työhöns täällä maan päällä. Ach! cuinga Nutuat sijs owat ne totiset ja Usco waiset tämän Ehtollisen wierat, joilla näin paljon hywää on heidän Jesurens Ruumihista ja werestä ja sen kelmollisesta nautiksemisesta; tässä he löytäwät suurella todistuxella ja woimalla sen toderi cuin P. Dawid sano: Sinun tyköns on se Eläwä Lähde / ja siun Walkeudesas me näemme Walkeuden. Se westi / jonga minä annan / tule hänen sen weden lähdeyi / joca cuohu ijancaikiseen elämään. Mutta wielä.

Eph. 3: 19.

Ps. 36: 10.

Joh. 4: 14.

Wijdenneri / pitä yhden kelmollisen H. Ehtollisen wieran cans tietämän: Cuinga Usiasti Hänen pitä tätä cal lista atriatata nautikseman? Ensiri, yri ymmärtäwäinen ja oikein oppinut Echristitty, ei hän tässä asiassa cago niin paljon ike ajan ja alnahan päälle cuinga usiasti wuodesa siellä pitä käymän, niin cuin yhteisesti mailman lapset tekewät, jotta ainoastans tyhjän tawan tähden tällä pyöhdällä käywät ja sitä ceremonia ja muotoa ylöspitäwät, waan ne totiset Jumalan lapset caşowat tässä enämmän ike Sielunsa tilan puoleen ja sen jälken igens käyttäwät; jotta enämmän Sielu on waiwattu Synnin murhelda, caipaa Jesuren läsnä olemista ja woimaa, ja halaja lähemmäldä saada maistaa Hänen Ylkäns rackautta ja suloisutta, sitä usiammasti hän myös tälle atraille igens walmista, ja sitä pyytä Hänen hywärens käyttöä. Jöhonga tule Toiseri se, että joca sen oikein tietä ja Usco, että Jesus ike on tämän P. Ehtollisen corkia asettajas joca sen oikein tietä ja Usco, että tämä Ehtollinen on yri erinomainen suuri ja tarpellinen

5. Cuinga Usiasti pitä käymän ehtollisella?

Sielun tarpen jälken.

Howä Työ pitä haluti fessi nauttikse tamaan.

Hyvä Työ Jesuxelta / meidän hyväksem annettu, ja että me siinä rawitan hänen omalla Ruumillans ja Werelläns: joca sen tietä ja Usco, että tässä ehtollisessa on yri erinomainen Muistutus Christuren Tuolemasta Ansiosta ja Lunastuksesta, niin myös Syndein anderi andamus, Elämä ja Autuus; minä sanon, joca nämät caieki totisesti tietä ja Usco, niin ei se taida olla toisin, ettei hän myös Usiasti ja ahnesti halaja sitä hyvä Työtä nautita ja hyväksem kättä; niin että joca ilman erinomaista estettä ja Riusausta pitä ikens pois cauwan tästä hyvästä työstä, niin hän ilman epäilemätä on yri nähtävä Jesuren Hywyden ja hyväin Eöitten ylöncakvoja, ja sentähden on Jesuren wihan ja rangasturen alainen.

Ja ei ylä-
cahottas
man.

Christuren
Kätkön
jälken.

Colmanneri, Wap: Jesus sano selwästi Käsky Sa-
noilla: Sydäät ja Juokat / ja pane vielä sitte päätoresä:
Niin Usein kuin te sen teette, niin tehkät minun muistoreni, niin et-
tä, niin tarpellinen ja hyödyllinen kuin Christuren Lunasturen muisto
on meille usiasti, niin tarpellinen ja hyödyllinen se myös on sitä
wälicappaletta usiasti nautita, joca meidän siinä Muistos ylöspäi-
tä, ja sen callibista hyödytyksestä niin woimallisesti meidän osalli-
seri teke. Wähimmärikin me siinä sanasta Usein, taidamme
sen päättä että meillä on Christurelta lupa sitä P. Ehtollista u-
sein nautita, ja cosca meille niin racas cukumus ja lupa sihen
on, niin ike näitten Fairvallisten Herckuin suurus corkeus, ja
hyödyllisyys joca niissä on meidän Autudexem, pitä meidän myös
Behoittaman Usiasti niissä Jesusta ekimän ja nautikeman, niin
kuin me ndem siinä ensimmäises Seuracunnasa Christuren jälkeen
wainoin aicana, cusa Christityt jocapäiwä wahwistit isiäns täl-
lä Jesuren atrialla caiecia wainoja ja Tuolemata wastan, ja tu-
lit sen cautta urholliseri tehdyri että seisowaisesti pysymän Je-
suren Uscosa ja Sunnusturesta Hamaan loppun asti, mutta sitä
wastan sitte cosca mailma tuli ulconaisesti menestywäisemäri ja
myötäkäymisen cautta mailmalle rackahari, niin rackaus Jesu-
ren tygö on enämmin kylmendynyt, ja ihmisillä on harwoin aica
mielestäns oikein muistella Jesuren hyväin Eöiden suurutta ja
ja sywyttä, josta sitten ike haluin pois catoa Hänen Lawaroi-
tens wiriästä omistamisesta ja nautikemisesta, ja ihmiset enämmin
ja enämmin waipywat mailman turhaan menoon, ja niin coco-
nans

nans wiimein Jesuren Hänen Lawarains cansa pois cadotta-
wat ja mistandawat. Ach! anna Jumala, ettei Jesuren ja
Hänen Sanans ja Sacramentteins ojenteleminen ja ylönce-
ollis kehoittanut Jumalata jo päättämän jotakin wahingo mei-
dän ylikem, Sanan ja Sacramenttein pois ottamisesta ja siirtä-
misestä meidän toiseen paikkaan! Sentähden siis: Totise-
st sa- non minä teille: elleste syö ihmisen Pojan Liha, ja juo
Hänen Wertans, niijn ei ole elämä teistä. etc. Ja waic-
ka tosin wai: Jesus näisi Sanoisa erinomaisesti pubu siirtä-
hengellisestä nautikemisesta Uscon kautta, niijn muodoin kuin se
P. Ehtollinen Sacramentillisesti ei silloin vielä ollut asetettu,
niijn cuitengin emme taida sitä kieldä, ettei Wap: Jesurella
silloingin jo näillä sanoilla ollut päällecazando sen P. Ehtolli-
sengin päälle, joca nyt cohta piti asetettaman, ja hän sillä tah-
doi ylösherättä ihmisiä Häändäns ja Hänen Armo Lawaraitans
caikella sekä hengellisellä että Sacramentillijellä tavalla wiriässi
wastanottaman ja nautikeman.

Joh. 6: 53:
54.

Waan tästä taibais taas joku sanoa: en minä tunne
iziani mahdolliseksi että käymän niijn corkialle pöydälle?
sentähden se on parempi, että minä olen pois siirtä ja
wahimmariikin aiwan herwoin sitä nautitzen? Wastaus:
Niijn mahdettamat kuin me is-stäm olem tälle Pyhälle arrialle,
niijn mahdettamat me myös olem caikijn muihin niihin suuriin
hywiin Edihin, joita me cuitengin alati nautikem HERRan kä-
destä; jos meidän mahdottomudem pitää meidän estämän pois
tästä Ehtollisesta, niijn se sama mahdottomus pitäis myös estä-
män meidän pois niistä muista hywisistä toista, joisa cuitengin
caikki uscowaiset Jumalansa nautikewat, niijn kuin Sanasa, Cas-
tesa, Käändymisestä ja Uscosa hengellisesti; Waan jos Jumala
nyt on tehnyt meidän mahdolliseksi että näisi caikisa Hänen osal-
lisutens tuleman, mirei siis myös tästä P. Ehtollisesta? ike hän
on meitä tähän cukuranut, ike tämän pöydän meille asettanut, ike
cans kästennyt meidän siinä häändäns Usosti nautita. Se ihmis-
nen siis joca Hänen mahdottomudens oikein tunde, niijn myös
Hänen Uscons heickouden, on päliästynyt Hänen omasa Tunno-
sans Syndeins ylikse, tunde Syndeins paljouden ja Suuruden,
wawise, ja tutkistele Hänen suurta lastaisuttans ja mahdottomut-

Forma Con-
cord. p.
746.

tans nihiin suurijn Callisijn Sawaroihin, iso ja jano Jesuren ja Hänen yhdistyrens jälken, se on se caickein mahdollisin wieras tälle V. Ehtolliselle, ja löytä cans sijnä sen lewon Hänen Sielullens jota hän halaja, ja tule Hänen Jesurens cans sitä lähemmäxi jällens yhdistetyri sijhen ijancaickiseen elämään.

Maan jocu taidais wiellä sanoa: se P. Ehtollinen on nyt niijn suren wäärin käyttämisen alla / että sinne lastetan / ja sitä nautizewat niijn monda tiettäwästi Belwotoinda ja mahdotoinda wierasta / suurexi Pahennurexi ja murherti muille Jumalan Lapsille: sentähden en minä taida käydä siellä / ennen minä tulis osallisexi heidän synnistäns? **Wastaus:** se on suuresti walitettava asia että monesa paicasa lastetan sille pöydälle tiettyjä Jumalattomia: juomareita, ylpeitä, riitaisia, ahneita ja muita, jolla niijn edeswastamattomasti annetan Pyhää Coiville ja sijoille Pärlyjä, jotka niitä jalwoillans tallawat, ja sitä hirmuisemman duomion sen kautta päällens wetäwät, cusa cuitengin sekä Jumalan että Kirkon laki anda meille hywän titan ja käskyn, että wisusti coetella caicki H. Ehtollisen wierat ennen kuin ne sinne lastetan, niinj että sen kautta ne Jumalattomat tulisit pois ajetuxi siitä suresta wäärin käyttämisestä ja muista pois eroitetuxi ja rangaistuxi; josca caicki on yxi selwä asia igesäns: waan ej cuitengan sencallaisengan turmeluxen alla, ole Jumalan Lapsilla packo toisten tähden sen wuoyi olla paiki sitä hywää ja Nutuutta jota he sijnä V. Ehtollisessa totisesti nautizewat, sillä yxi wanburscas ainakin elä Hänen Uskostans, ehkä caicki muut uscottomat olisit, ja tule sen kautta Nutuayi; niijn myös sijnä V. Ehtollisessa joca on totisesti keltvollinen ja Usowainen, niijn hän myös sijnä saapi totisesti sen hyödytyren joca Christuxen Nuumihista ja Werestä seura Hänen Nutuderens, jos wiellä caicki muut keltwottomat olisit. Saa, yxi oikia walmistettu, ja keltvollinen wieras, taita Hänen walmistuxellans, hartaudellas ja esimerkilläns cuca ties wiellä muitakin ylöskehoitta parembijn ajatuxijn, ja saatta heidän haapeemän heidän tyhmyttäns ja rupeman paremmiin cakoman esteens. **Wähimmäxikin** se on tosi, että joca ainoastans tämän syyn tähden on pois H. E. Kran pöydästä, niijn hänellä ej ole aiwan surta macua siitä, eikä oikiaa halua sijhen, sillä mitäs muut

Mat. 6: 7.

muut ihmiset olcon se Herran Ehtollisen jacasa eli nautigia, taita-
 taivat tehdä ike Ehtollisen woimaan mitän, joca hyinäs rippu
 Ustus sanoista, ja sen Ustosta joca sitä oikein nautige hedelmäl-
 listi. Niin me näem, että P. Pawali syystä pyysi estää Co-
 rinthereitä, ettei heidän pitänyt sitä P. Utriaa wäärin kätty-
 män, waan cuitengin niin muodoin kuin hän oli ihminen, niin
 se oli hänelle mahdotoin, että eroitta caickia ulcocullatuita kel-
 wottomia niistä totisista keltvollisista, sentähden hän andoi heille
 ainoastans yhden hyiwacaisen waroitusen, ikecungin oman tun-
 non päälle ja sanoi: joca keltwottomast syö taicka juo, hän
 syö ja juo itzellens duomion / niin cum caickein Opettaitten
 suuri keltvollisuus wielä on, että suurella waroiturella eroiturel-
 la, coettelemisella ja cuulustelemisella laskea heidän Sanan cuul-
 joitans tälle corkialle pöydälle, joidenga Sieluin edestä heidän
 päälläns niin suuri wastaus macaa.

I Cor. 10:
 & II.

Waan täsä taidais wielä nytkin jocu sanoa: ej Kaas-
 matas ole nimitetty yhtän rangaiskusta niiden päälle jot-
 ca owat poisa sildä P. Ehtolliselta / mutta ainoastans
 niiden päälle jotca sen keltwottomasti nautigewat? Was-
 taus: siinä on rangaiskusta kyllä, cosca yri Christitty pois ole-
 mens cautta tästä Rackauden atriasta, osotta yhden nähtävän
 ylöncaiken Jesuren omasta aseturesta ja niin suresta hywästä
 Työstä: sillä cosca minä ilman totista syystä en wastanota ja nau-
 tige yhtä surelta HERRalda Armosta annettua Hywyttä, waan
 orendelen sitä minun oman pääni jälken, ja pois olen sistä coo-
 nans, niin minä totisesti wedän sen cautta HERRan wihan mi-
 nun pälleni, joca sen otta ylös ylöncaikeeri ja pilcari. Ach! mistä
 on niin wäähän sitä totista Rackautta meidän aicaisten Christittyin
 tyfönä jotca muutoin niiden Ydin Christittyin nimee tahtowat
 kyllä canda, mutta sijtä että heidän oma järkens luulo heitä pal-
 jon waiwaa, ja he niin harwoin nautigewat niistä suuria Armon-
 lahjoja: Sanaa ja Sacramenttia? en minä tahdo engä nlyhtä
 niistä Jumalattomia suingan nautigeman näitä suuria wälicaps-
 paleita heidän Synidins ja pahudens peitteri, mutta minä tah-
 don ja neuwon, että ikecurei laitta igens siihen tilaan ja järjes-
 tyreen, josa hän keltvollisesti ijancaickiseri onnexens taita näitä
 Taiwan Herckuja alati nautita, ja että yri joca on totinen

Christitty ja Jäsen Jesuren P. Ruumissa, usiasti käyttä hywäsrens ja Autuderens nntä suuria Jesuren Rackauden Tobisturia ja Pantteja. Väärös siis tästä on tämä: ne Jumalattomat pitä käitellä toimella ja yriwacaisudella tästä P. Jesuren Ehtollisesta ja sen wäärin käyttämisestä pois estettämän, ja sille oikiaste tielle saatettaman. Toiseri: ne jotca surten Riusausten alla macawat, taitawat cans yhderi ajari ylöslyfätä sen P. Urtian nautigemisen, niin cauwari cuin he taitawat tulla saateturi Jumalan Sanan cautta totiseen ymmärryheen ja yliherwoittamiseen omasa tunnosans heidän oikiasta tilastans: Mutta Colmanneri, cosca yri Christitty joca tahto sinä totisna Jumalan Lapsena pidettä ja olla, ilman totista syytä ja kiusausta, cauwan pitä ikens pois täidä Jesuren Rackauden Pöydäidä, niin minulla on syy pitä pahaa luuloa sjiä ihmisestä, ettei hänellä ole oikiata macua Jesuren Rackaudesta ja hywistä Toista, mutta on sisälle otettu omilda järkensä ajaturilda ja ojendelemisilda Jesuren Toista, jonga alla macaa yri salainen ylpöys ja ylöncake Jumalan aseturista. Ja waicka moni tähän wiellä sano: ej ne ole sen wuori paremmat nekän jotca siellä usi sti käywät se tä tirkosa että Ehtollisella? niin cuitengin on te tosi, että ej muitten wäärinkäyttämys pidä estämän minun oikiata Käyttämistäni misän Asiasta, mutta jos minä näen walitettawasti, että wuut niin wäärin duomioprens käyttäwät Jesuren Armo-Wälicappaleita, niin minun pitä sjiä tuleman sitä enämmin kehoiteturi eteheni eahoman, ja sitä suremmalla abherudella ja hartaudella niistä nautigeman, ikelleni wacuutureri minun tilastani ja Jesuren Armosta, ja muille myös kehoitureri. Waan täsä taidais wiellä jocu harras sielu, joca asuu caukana Kirkosta ja Sacramentii nautigemisesta, tautiwuotesans langeta epäilewäis sijn ajaturijn ja sanoa: cosca se P. Ehtollinen on niin wälttämätöin ja tarpellinen Armon-wälicappale, sentähden en minä taida nyt autuasti cuolla, cosca minun sitä paiki pitä oleman? Waan täsä pitä sencallaisen sielun tietämän, että se ensimmäinen ja Pää Wälicappale meidän Kändymiseem ja Autudem wai cuttamiseen meisä, on Jumalan Sana jonga cautta Jumala meisä waicutta sekä sen totisen Catumuren että Uscon, cosca nyt meillä se totinen catumus ja Usco on, niin meillä cans jo silloin on ijansaickinen elämä. Mutta se P. Sacramentti on yri wahwistur

wisturen atria, jonga cautta se sama Usco ja sen cautta jo käsi-
 tetty ijancaickinen elämä ainoastans meissä wahwistetan ja lusi-
 tan. Jos se nyt niin tapahtu, ettei yri haluinen sielu hätä-
 tilas taida saada tätä P. Sacramenttia, niin ej hänellä sen-
 tähden ole yhtän Sielun waara, mutta se on tosi: Joca Usco
 minun päälleni / ej hänen pidä cuoleman ijancaickisest; Joh. 6: 40.
Cap. II: 25.
26.
 sillä ilman Sanatta ja Uscoitta ej Sacramenttikän meitä mitän
 auta. Jongatähden myös yri sencallainen Sielu tässä tilas taita
 lohduutta ja rawita ikens sillä hengellisellä Christuren Ruumin ja
 weren nautikemisella Uscon cautta jonga cautta hän totisesti on Ju-
 malan Lapsi ja Rutuden Verillinen, sillä ej sen P. Sacramentin
 Puutos hätätilas duomike kerän waan ainoastans sen Plön-
 carze / tosa jocu joca taita saada Sacramentin ja ej sentähden
 huoli sistä, niin hän lasse ikens ehdollisesti Jumalan duomion ja
 eadoturen alle.

Waan wielä tässä nyt tule yri suuri asia, jonga yhden
 kelmollisen H. Ehtollisen wieran pitä wälttämättömästi tietämän
 ja tekemän, nimittain.

Cuudennert / Yri oikta Edellä walmistus / ennen
 kuin jocu tälle Pyhälle Pöydälle mene: Tästä se seis: 6.
Walmistus
ja Coetus.
 Mutta Coetelcan ihminen iziäns / ja niin syökän tästä
 leiwästä, ja juocan tästä Calikista / sillä joca syö taidä
 juo kelmortomast, hän syö ja juo duomion izellens / et-
 tei hän HXRan Ruumista eroita. Ueh! että ihmiset sen
 asian oikein ajattelisit, cuinga tarpellinen se on että tässä yri co-
 wa coetus ihe cansans pitä? Ja cuinga waarallinen se on, että
 mennä tälle surelle atrialle pesemättömäin kätten ja walmista-
 mattoman Sydämmen cansa. Sentähden siis coetelcat izen
 ennen kuin te syötte tästä leiwästä ja juotte tästä Cal-
 kista: Tämä Coetus waati Ensist sen: että me eroitam
 HXRan Ruumin muusta yhteisestä ruuasta ja nautikemisen
 muodosta, ja sen oikein ymmärräm että tämä on yri Sawalli-
 nen Atria, Jesuren Jumalan Pojan oma Ruumis ja weri,
 jonga sywyttä emme taida ikänäns oikein ulostutkia, jota myös
 meidän sentähden pitä surella nöyrydellä alhaisuudella ja mah-
 dot.

dottomudem Sunnolla nautigeman, luulettako te sen wäbärtä
 1 Sam. 18: että tulla Suningan wäwryri? sano muinen P. David, luu-
 23. lettako te sen wäbäri asiari, että Jumalan omaa Lihaa ja werta
 nautita? Uch! ajatelcat, Uch! walmistacat ihen sitä oikein was-
 tanottaman ja nautigeman.

Toiseri / tämä Coetteleminen waati sen, että me wis-
 susti coettelem meidän Ymmärrysem ja Tietom tästä Wy-
 hästä Sacramentista, cuinga perustettu ymmärrys meillä on tästä
 Gal. 6: 4. Salaisudesta; niin myös että me coettelem meidän Sielum
 Tilan ja Elämäm / misä tilasa ja elämäsä me tätä P. Taiwan
 atrieaa nautigem. Coettele ihes enst Jumalan Lain Sanan
 jälkeen, ej ainoastans Ulconaissta elämäts joca pikemmin cai-
 kille nähtävä on, mutta erinomaisseli cans sinun sisällistä mes-
 noos / cuinga sinun Sydämmes seis Jumalan Lain rinnalla:
 cako siinä ensimmäises Käskysä, jos siinä olet Epäjumalan Pal-
 welja / niin cuin totisseli sen owat caikki, jotca Syndiä, maail-
 maa, omaa Lihaans, mailman tawarata ja muuta racasta-
 wat Jumalan rinnalla. Cakete igiäs coco kynnemen Käsky Sa-
 nain jälkeen, mihingä Syndijn siinä enimmitten olet taipunut ja
 mitä harjoittanut, niin siinä ilman epäilemätä löydät tyköns
 paljon perckamista, catumista, ja selittämistä olewan: ja muiste-
 le siinä siwusa, että ne samat Synnit owat ne, jotca Jesuren
 Pijnan ja Cuoleman owat niin angarari, rascari ja mahdotto-
 mari tehnet, joita sinun nyt pitä sitä sywemmäldä catuman, pa-
 hastuman ja niistä ijancaikkista eroo pyntämän. Coettele jos si-
 nun Catumyses ainoastans on totinen ja sydämmellisen / ja
 jos siinä halajat siinä tulla irti päästetyri ainoastans Synnin pel-
 wosta, ja et cans Synnin rackaudesta ja palveluksesta? jos sinun
 2 Cor. 7: 10. tyköns nyt on totinen cauhistus ja Wiha caikkia Syndiä was-
 II. tan? sillä cusa ej nämät merkit ole siinä ej ole wielä oikia walmistus
 2 Cor. 13: 5. eikä catumus. Coettele sitten Ewangeliumin jälkeen, sinun
 Uscos: jos sinulla on oikia käsitys sinun Jumalas Rackaudesta,
 Jesuren Cuoleman Syistä, ja coco Hänen Ansions woimasta
 meidän Autuderem? jos sinulla siitä on yri totinen Näkö ja Ja-
 no Jesuren Wanhurscauden jälkeen, totinen halu Jumalan Ph-
 distyren perän, ja totinen pyrkiminen että tulla Jumalan Cuwan
 callaiseri, ja wahwa aicoimus että sinun Jumalatas nyt täste-

des todella paltvella ja seurata? Näistä kaikista P. Pawali sano: jos me näin izemme duomizemme / se on, ike tunnemme ja luemme izem Jumalan wihan alaisri meidän omassa Sunnosam, niin emme ensingän duomitut ole / mutta Jumala JEsuren Anshon kautta pelasta meitä Synnin duomiossa, jonga Pelasturen hän myös andaa julkisesti ilmoittaa ja jaca meille Kipisä Hänen Paltvelsans kautta, ja sitten vielä sen saman wahwista ja lukize meisä Hänen P. Kuuminis ja Berens kautta sijnä P. Ehtokisessa.

v. 31.

Mat. 16: 19.

Joh. 20: 23.

Ah! siis Raakat Sielut, Coetelcat teitän, Coetelcat teitän / ennen kuin te menette syömän ja juoman täldä suurelda HERNAN Pöydälldä HERNAN omaa Kuuminista ja werta; Ah! cuinga cauwas owat täldäkin tielldä erynet meidän aicaiset Christitit suurijn erytyriin? emin osa nautike tätä callista Sacramenttia kyllä usiasti, mutta ainoastans sen ulconaisen tawan tähden, ilman yhdettäkän tunnotta, uscotta, rakautta taicka muutoika coes elämäisä, Ah! cuinga monda on niistä, jotca kyllä yli Sata kertta owat täldä Pöydällä Pöydällä käynet, mutta ej vielä kertakan Synnians anderi saanet, eikä myös sen paremmari, mutta ainoastans pahemmari tullet. Ah! mikä loppu mahta olla wijmein niillä ihmisiällä, cuinga paljon enämmän rangaisturen luulette sen ansainnen, joca Jumalan Pojan jalwoilla talla, ja Testamendin weren saastutta / jonga kautta hän pyhitetty on / ja Armon Zengee pilkkaa? Ah! ettei tämä suuri Jumalan Sahan ja Sacramenttein wäärin käyttäminen ja pilkaminen, sillä ulconaisella teko nautikemisella, olis jo wetänyt niin lähes Jumalan Wihan ja duomion päätoisä meidän Christicundam päälle, ettem me enämbi taida sen ulos puhkemista wälttä! Ah! JEsu, armabda vielä meidän päällem ja wedä meitä ylös tästä turmeluresta sinun P. Beres ja Cuolemas tähden!

Merkiye vielä Päätoxyeri mitä P. Lutherus tästä asiasta muistutta: Emme tahdo / emmekä taida tätä Sacramenttia muille auda, kuin sille joca ensist on oikein coeteldu / mitä hän ymmärtä Christilliydestäns, ja jos hän tahdo todella luopua ja pelastetta Hänen Synnistäns sillä emme tahdo Christuren Seuracunnasta tehdä yhtä

Tom 6.

Witteab.

Fol. 114.

D o o o o

Sikain

Sikain läätriä: niin kuin nyt Opettajan pitä oleman Christuxen Palwelijan ja Jumalan Salaisutten Luonen baldian / niin älkön heittäkö sitä P. Sacramenttia Gioille, niin paljon kuin mahdollinen on, mutta tuelle con ja läpi coetelcon Sanan kuuljain tilan, jos he siten pettävät hänen cosca hän on wiransa tehnyt, niin hän on estetty / ja he pettävät ainoastans itsens ja ej opettajata. Ah! siis coetelcon ihminen itsens, ennen kuin hän syöpi tästä leivästä ja juopi tästä Calkista, sillä joca kelt wottomasti syöpi ja juopi, hän syö ja juo itsellens duomion, Ah! sinä Tuomari, sinä huorintekijä, sinä waraas, sinä walapattoinen, sinä ahne, sinä taikuri, ajattele millä waaralla ja hirmuisella rohkeudella sinä lähesyit Jesuxen Pyhää Ruumista ja werta ja sen tygös otat / niin muodoin kuin sinä sen nautiket catumattomudesas, niin Jumalan wiha caswaa sen cautta sinun päälles, Pirun siteet kyndiävät sinun päälles, ja sinä tulet ainoastans sitten sitä julmemmari cocooman syndiä synnin päälle, niin cauwan cuins wijmein saat nähda yhden waltettawan lopun sinun petoxes päälle ijancieksifudesa. Amen!

Kuus.

Ah! Raakahin Jesu / sinä Uscollinen Paimen / joca sinun Lambaas sinun Liballas ruokit / ja sinun Werelläs juotat: Sinulle oleon ijancieksinen Biktos sinun sanomattoman Raakaudes edestä, että olet itzes meidän Syndeim edest ulosandanut meitä Lunastaman Autuuteen / ja sen wahwistuxeri ja wacuatuxeri asettanut sinun Ruumis ja weres meille syötä ja juotaa, ja sen cautta meitä osallisxi tehdä sinun Jumalallisesta luonnostas. Ole kiitetty että sinä tämän P. Sacramentis olet ylöspitänyt meidän seasam pirun ja wärain opetusten woimaa ja petoxia wastaan / ja olet myös meidän Usiasti andanut tulla rawituxi tällä sinun Armos-pöydällä. Ah! anna meille armokisest andexi / ettem me Usiasti ole tainnet niin suurella walmisturella ja hartaudella nautita tätä Pyhä atriaa, kuin se olis mahdollinen / jonga cautta Sinulla syy olis että otta meildä pois se callis hywoyys, ja meidän wäärin läyttämisem tähden rangaista meitä. Ah! Anna Armos läyda oikenden etehen, ja ylös pidä sinun P. Sacramentis wielä meidän seasam sen totisesa läyttämisessä / siihen

sihen asti cuins ixe tulet: Ja pois ota sinun Christi-
cunnastas se suuri sinun Sacramenttis wäärin läyrtämi-
nen sekä niiden tykönä jotca sitä ainoastans yhden tyh-
jän tawan tähden nautigewat ilman catumusta Uscoo
ja parannusta / että myös niiden tykönä jotca ej ole si-
nin Urtiastas wielä sitä macua saanet että he sitä
Ufiasti halajaisit nautita. Ach! walmista meidän Sy-
dämmen sinun P. Henges cautta joca terta sinun P.
Ehtollistas mahdollisesti nautigeman / meidän helcon Us-
com wahwistuxeri / Palawan Raclauden enändämisexi
Sinua ja lähimmäistäm waskan, ja anna meille sinä yxi
Uusi woima sotiman ja ylitse woittaman Pirun Matti-
man ja meidän oman Libam / niin myös sen cautta tul-
la wahwisteturi sen ijancaickisen elämän Perinnöstä jon-
ga niin callihin Pantin sinä meille täsä P. Ehtollisesa
jaat ja annat. Ja anna meidän niin aina julista sinua
ja sinun cuolematas Sydämmen Uscolla / Suun tunnustu-
rella / ja coco Elämällä / siihen asti cuin sinä sen saman
sinun weres cautta johdatat meitä sinun ijancaickiseen
Cunnia Salibis sinua ijancaickisesti siellä nautigeman ja
ylitämän. AMEN!

Pittä Perjantai.

Edellä Balmistus.

Binäpän tule Cowa ilma / sillä Taiwas ruscotta ja
on walsu. Näin wastais nuinen Wap: JEsus Pha-
riseurille, cosca he anoit häneldä Mercedes Taiwasta joi-
la hän olis wahwistanut Hänen oppins; joisa sanoissa
hän myös soimais heille heidän tietämättömyrtäns niisa suurisa
Ulcain muutorisa jotca Naamattuim ennustusten jälken piti ta-
pahuman maailmasa ja Jumalan Seuracunnasa, ehkä he

Mat. 16:3.

muutoin olit tarcat waaria ottaman niistä luonnollisista merkeistä jotea Tairwahalla tapahtuwat ja tulewaisia ilmoja ja säitä osotawat. Mat. 16. v. 3. 4.

v. 2.

Rakkaat Sielut: Luonnon turkiat jotea ovat oppinet Tairwan juorun päälle, ja tutkiwat niiden tairwallisten cappalden suuria waicuturia, taitawat paljon jo edeldä päin sanoa ja ennusta niistä muutorista jotea tapahtuwat ilmain ja säitten cansa Tairwan alla: he taitawat sekä coeturesta että luonnollisista syistä sen päättä, että jos ehtolla Tairwas ruscotta, niin sejes ja hywä ilma tule/ sillä pilwet jotea Aurington sätehistä puuaiseksi paistawat, ajellan ilmaida yötä myöden tairwahalla, jotea wijmeiin hajoawat ja selkiäwät hywäri ilmaxi; ja taas cosca Tairwas aamulla ruscotta ja on walju, niin he taitawat siitä päättä sen, että cowa ilma tule, sillä luonnollisesti se taita olla tosi, että Pilwet joidenga päälle auringo paista sen lämbymästä ikänäns cuin rähtywät ja sulawat wederi, säteheri ja tuulexi, josta cowa ilma ja paha sää taita usiasti tulla.

Mäillä Christuren sanoilla R. S. Minä tänäpäiwänä syystä alotan tämän meidän Pitkän Perjantain työmme: Tänapänä tule cowa ilma; sillä Tairwas ruscotta ja on sängen walju. Tairwas, se on, Tairwan walducunda eli Jumalan Seuracunda joca oli Jerusalemis jolle Tairwan Lawarat ja araimet oli halduun uscottu: se Hengellinen Oikeus ja Consistoriumi Jerusalemis, joca istui Moseren istuimella ja jonga seas ike Tairwan Cuningas nyt oli ja asui; Ruscotta ja on weri ruffia, janoa werta ja pitä yhtä Aiwän weristä neuwoa tänapänä Jerusalemin Raadihuonees:

Tässä Ruscasta nyt coco Tairwas ja Maa on sängen walju ja julma, niin ettei ainoastans maan asujat hämmästy tämän ylike, mutta myös ike Tairwan asujat: Engelit, huocawat ja murhelliseri kärywät tänkin werisen Tairwan näön ja muodon ylike, jaa, kiwet ja Calliot cangahilla halkeilewat ja repeilewät tämän hirmuisen Tairwan särin yli; Sillä taincallaisista julmista ja oudoista merkeistä jotea nyt Tairwahalla näkywät ei taida hywää seurata, niistä täyty nostta ja paisua yri aiwan julma sää ja paha ilma.

H!

Ach! se mahta olla yri angara Sää ja tuisu, cosca ike Jumalan täyty hävästää tähän säähän ja hengensä sen alla heittä, sillä sitä Neuvo nyt pidetän Jerusalemin Consistoriumis: Yri Cuningas duomitan pois hengeldä, Yri Taiwan ja Maan HERra duomitan hirsipuhun, ike Jumala wiedzän ylös hirsipuhun, niin cuin yri ryöväri ja waraas. Eikös tämä siis mahda olla yri pahaa sää ja ilma, cosca näin ike Sään ja ilman HERralle ja Luojalle käypi? Minun mieckan on juowuris raiwaisa/ ja on werta täynnäs. Minä puetaan Taiwan pimeydekkä, ja teen Hänen peittens niin cuin säkät.

Esa. 34: 5.
6.
Esa. 50: 3.

Waan Ach! Mikä on tämä sää, ja mikä on tämä ilma? Meidän Syndim owat tämän sään nostanet ja wiscoiwat meitä niin cuin tuuli, ne owat nosnet ylös ja huutanet costoa meidän yligem, ja owat coffencet ja sattuneet ike Jumala: Poicaan, joca nyt tänäpänä täyty meidän Syndeim alla cuolla ja hengensä heittä. Sinä, Sinä, ihminen sinun syndis cansa, saatic minun tätä työtä telemän sinun synnisäs, ja olet tehnyt minulle waiwa sinun pahoisa teoifas. Teille caltelle jotca nyt tästä ohitze menette/ sanon minä, Cago-car siis ja nählät/ jos jocu lipu on/ niin cuin minun lipun/ joca minua niin syd: sillä HERra täycci minun surulla Hänen hirmuisen wihans päiwänä. HERra cago/ cuinga minä olen abdistures, että calcki minun sisällystä, ni kiwistele/ minun sydänmeni tylyttä minun ruumisfasi/ eikä ole lohduuttaja.

Esa. 64: 6.

Esa. 43: 24.

Jer. Wal.
Wir. 1: 12.

v. 20. 21.

Zule siis nyt sinä ihminen, ja cago tätä menoa tänäpänä, cuinga cawwas sinun Syndis owat saattanet Jesuren Jumalan Poijan abdistaa ja lykätä; Käykäm tänäpäiwänä caikin Jesuren Kristin ja hirsipuun alle ja cachelcam juuresta jaxain mitä nyt tapahu Hänen cansans, ja cunnelcam jos siinä waaranda melhin mitän, cosca sen wiattoman Carigan Jesuren cans niin hirmuisesti mennään ja tehdän? Ach! mene siis sinä suuri Taiwan Sangari, ja jouduta ikes sinun weriseen saunaas ja so- taas, mene ja täytä nyt urhollisella ja rohfialla mielellä se suuri Lumasturen Syd joca jo iiancaieksudesta Sinun päälles aiwoittu ja määrätty on! Cago, me jotca sinun omas olem, menemme,

sinun cansas, emme auttaman sinua, waan sinun Sotas ja kii-
woituses todistari, ja sinun woittos hinnari, ja paicari, Ueh,
Ulna meille? Armoa tätä sinun Cuolematas oikein tutkistella ja
sitä ijancaidijeri hywärem käyttä, niin cum me Sinulda sishen
Armoa pyydäm Sinun omalla Nucourellas sanoden: Isä mei-
dän, joca etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Lucas

Ewangelistta Eug. 23: v. 32.

Sin wietin myös Jesuren cansa cari muuta
pahan tekiätä surmatta: 33. Ja cum he sishen
siaan tulit, joca Pää callon paicari
cukutan, siinä he Hänen ristinnauliit, ja ne pahan
tekiät Hänen cansans, yhden oikealle ja toisen wasem-
malle puolelle. 34. Mutta Jesus sanoi: Isä anna heille
anderi: sillä et he tiedä mitä he tekewät; ja he jagoit
hänen waattens ja heittit niistä arpa. 35. Ja Cansa seisot
ja cahele, ja Pää miehiet pilkkaisit händä, heidän
cansans, ja sanoi: Muita hän wapaheti, mutta
wapahraean nyt ihens, jos hän on Christus Ju-
malan walittu. 36. Ja Suowit myös pilkkaisit
händä, menit ja cocokit hänelle Etikata. 37. Sa-
noden: Jos sinä olet Judalaisten Cuningas, niin
wapahda itse sinus. 38. Oli myös hänestä päälle
kirjoitus, Grecan, Latinan ja Ebrean Bokstaweilla
kirjoitettu: Tämä on Judalaisten Cuningas. 39.
Niin yri pahan tekijst, jotea myös ripustetut olit,
pilkkaits händä, ja sanoi: Jos sinä olet Christus,
niin wapahda sinuas ja meitä. 40. Mutta toinen
wasstais ja nuhteli händä, sanoden: Ja et tosin
sinäkän Jumalata pelkä, ettäs olet yhdes cadotun
res. 41. Ja tosin, me olemma oikein siinä: sillä
me

me saamme meidän töidem anstion jälkeen, mutta ei tämä mitän paha tehnyt. 42. Ja sanoi Jesurelle: HEKra, muista minua, koska tulet waldacundaas. 43. Niin Jesus sanoi hänelle: Totisesti sanon minä sinulle: Tänapäin pitä sinun oleman minun cansani Paradisis.

Uhtekä ulos te Zionin Tyttäret / ja cagecat Euningas Salomot siinä Cruunusa/ jolla Hänen Aitins Hänen Cruunannut on/ Hänen hää päivänsä / ja Hänen Sydämmens Glo: Päiwänä. Taincallaisilla sanoilla cuku Euningas Salomo Zionin Tyttäriä Hänen hääpäiwäänsä cagoman ja pitämän, Cor. Weis. 3. v. 11.

Emme me tahdo wijwyttä isiäm näitten Ganain pitkällisen ulostoimituren cansa, mutta merkigem lyhyeldä niistä ainoastans seurawaiset.

Zionin cans ymmärretän, Jumalan Seuracunda, sillä Jer. 3: 14.
Ebr. 12: 22.
1 Pet. 2: 6.
Zioni eli Davidin Linna Jerusalemissä oli yri esimalaus uuden Testamendin Seuracundaan, josta myös Autuus ulos lähti ja tuli lewitetyri, ymbäri mailman.

Zionin Tyttäret, owat sen oikian Seuracunnan jäsenet, jotea sen oikian opin tunnustawat, ehkä siinä myös ulocullatuita taita seasa olla, jotea ainoastans tyhjää Tyttären eli Neiksen, se on Christityn, nimä candawat. Mat. 21: 5.
Mat. 25: 1.2.

Näkä täsä on, Euningas Salomo, ei se Salomo joca nämät Sanat nyt puhui, waan se Salomo, johonga tämä Israelin Euningas Salomoni oli yri esicuwa ja esimalaus, nimittäin se suuri Rauhan Euningas Jesus Kristus, joca Hänen Ihmissydens ja werens cautta tahdoi kihilata omistaa ja ostaa ihellens Morssiammen se on ihmisen Sueucunnan ijancaitekiseri & maifudeyens ja perimörens.

Cruunu, Jesurelle omistetan monenlaiset crunut, jotea Johannerelle osotettin Ilmess. kirj. 19, 11. Niin cuin on Euningas Cruunu, Hänen woitollisessa Tairwaseen astunnisefans, Hebr. 2: 9. Ps. 21: 4. Niin owat ne wanhat ne myös cukuinet Christusen Mechuden Cruunuri, ja niin edespäin. Waan me nyt täsä ym-

Scil. Cum
Maqv. Spe-
gel in Cant.
p. 64. 68. 69.
& Deyling
Obl. Sacris
part. 3.
p. 153.
Apoc. 19:
12. 13.

ymmärräm JEsuren orjantappuraisen Cruunun / Hänen werisenä Hää päivänäs, jolla Hän itse työsä yhden veri Mor-
siammen ikellens teki, osti ja woitti. Cruunu siis jota tämä
Cuningas cannoi, oli monenlainen, niin kuin P. Johannes sen
näki Ilmestys kirjassans, että Hänen päässans oli monda
Cruunua ja hän oli waatetettu wereen castetulla warte-
hella. Tällä Cruunulla taitan ensist ymmärtä, se suuri Cunnia
joca Christuxen Sikiämises ja Miehuden ottamisises
jaettiin Hänen inhimilliselle luonnokens, joca Cunnia sitten
tuli ilmei ja julkiseri Ewangeliumin Saarnan cautta ymbäri
mailman, jonga cautta myös Morsian tuli kiblatuxi Hänen y-
läns cansa, ja Pyhä Hengi hänelle yhderi Awio Raclauden
Pantixi ja wahwistuxeri. Waan erinomattain taitan tällä Cruu-
nulla jota meidän Cuningam ja Ylkäm JEsus cannoi, ymmär-
rettä se orjan tappurainen Cruunu jota hän candoi Hänen
suurimman Kärsimisens päivänä Pilatuxen edesä, ja hänelle
huuttin: **Terwe Judalaisten Cuningas.** Tämä Cuningas
ja Hänen Cruununus esmalaxen cautta osotettin Abrahamille
sijnä oinahas joca sarwoista oli secandumut Orjantappura Pensa-
seen ja teurastettin poltto uhriri: Niin kuin myös Jonaxelle
walas calan wahas, cosca caissilisto peitti Hänen pääns, ja niin
kuin cowa orjantappuran Cruunu pisteli Hänen päättäns, josa asian
haarasa Jonax myös oli JEsuren esmalaxus, niin kuin itse
Christus Dawidin cautta samoilla sanan parsilla ulos maala
Hänen waiwans Psalmisa sijnä 69. v. 1. 2.

Joh. 19:2.3.

Gen. 22: 13.

Jon. 2: 6.

Mutta Aiti joca woicans JEsuren oli cruunannut täl-
lä kiwistelewäisellä ja Pilka-Cruunulla, oli ilman epäilemättä
Judan Seuracunda ja Synagoga/ joca oli Christuxen Aiti
niin muodoin kuin Christus hänestä liban puolesta syndynyt oli,
mutta nyt oli tullut hänelle yhderi cowa Aiti puolexi, ja riisu-
nut pois sen oikian Aitin luonnon Hänen Woicaans wastan, ja
niin kuin Hänen pahin wihollisens julmasti Hänen Pilka-Cruu-
nusa tappoi ja häwitti.

Itse Hääpäiwä siis / jona tämän cowan Aitin Voi-
ca erinomattain candoi Hänen Cruunuans ja piti wihittämän
Hänen Morsiammeens, oli nyt tämä Pitkä Perjantai. Aht-
sää kallista Morsianta joca näin, kallihilla himalla piti ostetta-
man

man ja omistettaman; kyllä Ylkä tämän omarens jo tietä, joca näin werellä piti kihlattaman ja wihuttaman; Sinä olet minulle yxi weri ylkä/ sanoi muinen Zipora cosca hän ymbärins leikkais Hänen poicans, niin mahta tänäpäiwänä sanoa meille meidän Ylkäm: Sinä olet minulle yxi Weri, Morfian/ sillä minun on pitänyt knun niin callihisti minulle ostaman minun Werelläni ja Tuolemallani.

Exod. 4: 25.

Mutta niin cuin Hääpäiwä on aina Flon ja riennus päiwä ihesäns, cusa iloitan ja hypätän coco hää wäen cansa, niin sentähden täsä myös seisoo Jesuren Hääpäiwästä, että se oli Hänen Sydämmens Flo Päiwä. Meidän Ylkäm Jesus ehkä aiwan mustan ja murhehllisen pugun ja näön alla, iloise cuitengin sen yllise, että hän nyt tiesi lopettawans Hänen waiwans ja Pijnans Hänen Morfiammens edessä, Hän tiesi nyt Sowittawans meitä Jumalan cansa, ja wiimeingin woittawans ikellens tämän ylpään ja ystään Morfiammen Hänen omaisudepens ja perinnörens, niin että ehkä cuinga pitkä ja julma tämä perjantai ja hääpäiwä hänelle nyt oli Hänen määrättömän Riipuns ja tufans alla, niin cuitengin ulosseisoi ja wietti hän sen kärswällisefsti ja iloisefsti, ainoastans että hän sen cautta sai nyt Morfiammen Jhsnsä cansa sowiteturi, ikellens kihlaturi osteturi ja woiteturi.

1 Sam. 15:

27. 28.

Luc. 22: 15.

Mutta mitäs nyt Morfiammen pitä tekemän? Lähtetät ulos te Zionin Tyttäret/ ja cagelcat Cuningas Saalomot/ Hänen Cruunusans ja Hänen hääpäiwänäns. Te Zionin Tyttäret jotea käytte kenosa cauloin teidän paisunesa yllpeydesän, ja luulette ikenne yldön hywäri ja corjari tälle ylläille teidän pimendesän, ja pahenette Hänen halwasta näöfians ja muodostans: Tehkät wähiimmärikän tälle ylläille, joca nyt frija teitä ja tabto panna hengens teidän edessä; se Cunnia, että te menette ulos cakoman häändä. Jos ette te tabdo astua ja seisoo Hänen rinnallans Hänen yldncasotun Ristins tähden, niin tehkät cuinga tahdotte, ej hän pacota wälisin ketän; niin mengät cuitengin ja cakocat nyt häändä Hänen hääpäiwänäns; cakocat misä bahmosa, misä näöfä ja misä Cunniasa teidän Ylkäne nyt seisoo Hänen Morfiammens edessä? Cakocat, mitkä owat Hänen hääwaattens? Mikä Cruunu? Mikä on Hänen Coreudens? Hän

riippu alasti Taiwan ja Maan välillä; Orjantappuraisella Eruus-
 nulla; Verisellä ruumihilla; Hänen hääjuomans on Eticka sa-
 pella secoitettu; Hänen ruocans ja hercuus owat Pilcka, huos-
 caus, hawäistys ja murhe; Taidatkos sinä joca Morsiammen
 nimee kannat, cakella nyt Händä euiwin silmiin? Mattele, cak-
 ja mene jo igees, cucas tiesi ettäs näet ja huomaiset ise sinu-
 sas olewan syyn caickeen tähän sinun Ylkäs waiwaan, häpivään,
 alastomuteen ja cuolemaan, sillä Sinun pahan tecos tähden
 on hän haawoitettu ja Sinun Syndis tähden on hän
 hofuttu. Eij hän kellengän wääräyttä tehnyt, eikä petosta
 ollut Hänen Suusans! mutta sinun yspendes, sinun coreudes,
 sinun ahneudes, sinun hecumas, sinun turha cunnias ja caicki si-
 nun Syndeis pahous on nyt cocondunut yhteen Hänen päällens,
 joita sinun wiatoin ylkäs piti candaman ja maraman, niiden kirous
 ulosseisoman, ja sinua tällä tarwalla niistä wapahtaman, lunasta-
 man ja omarens ostaman. Uch! cakele siis, cuinga Kacas Sy-
 dan tällä yhäällä mahto i olla tämän pahan Morsiammen tygö,
 sillä eij kellän ole sitä suurembata rackautta, cuin että jo-
 cu panis hengens ystäwäins edestä / cuinga paljon enämbi
 rackautta mahta sitten sillä olla, joca pane hengens Hänen wi-
 hollistens edest? Sillä Rackaus on wälwä niijn cuin cuo-
 lema / ja kirwaus on wahwa niijn cuin helwetti / Hänen
 hijsens behcuwat ja owat HERRan tuli: niijn ettei wet-
 tengän pahous raida Rackautta sammutta / eli wirrat
 sitä upotta. Etkö jö sinä ynsiä Morsian tahdo astua sinun
 rackahan Ylkäs rinnalle, ja cuolla Hänen cansans, ja ylösnos-
 ta sitten yhteen totiseen awio elämähän ja hengelliseen menohon
 Christuxes.

Esa. 53:5-9.

Joh. 15: 13.

Corf. Weif.
8: 7.

Käykäm siis wiela lähemmäxi tätä meidän
 Ylkäm, ja cakelcam tänäpäiwänä Hänen
 Pyhää Kärsimistäns niissä asian haaroissa
 cuin se P. Ewangeliumi sen nyt meidän ete-
 hem asetta / Ristin Cuolemaan mennessä ja
 itse Ristin päällä / aina Hänen Cuolemaans
 ja Hautamisesens asti.

O HERRa auta, O HERRa anna menestwä!

Cosca

Nosca nyt Wap: JEsus oli jo läpise kääntä ne
 Kärkimisen muodot, joita coco Paaston ajalla Christu-
 ren Pijnan Historiasta on luettu ja selitetty, niin hän
 sitten cosca hän oli Jerusalemin oikseudes duomittu pois
 hengelsä, myös wiedzän ulos Caupungista surmatta ja tapetta,
 josta se seis: Ja cuin he tulit sijhen siaan / joca Pää
 callon paicari cugutan / siinä he Hänen Ristinnaulizit
 etc. Tästä me siis takelem Christuren Pijnan Anga-
 rutta ja Katkerutta / cuinga se tuli sanomattomasti lisätyxi
 ja enättyxi.

Christuren
 Pijnan Kat-
 kerus liian
 dyi.

Sen häpiäl-
 lisen Pai-
 can cautta /
 missä Hänen
 piti cuole-
 man.

Ensyri / ise Paican ja Sian cautta / josta Hänen piti
 cuoleman: Hänen piti surmattaman Golgathas / joca merkise
 sitä siaa ja paikkaa josta ne pahan tekiät pitä rätätäri plagilla ja
 pää calloin seas mistattaman ja tapettaman, niin cuin se sana
 Golgatha on otettu niistä hymnykäisistä pääcalloista jotta sen-
 callaisista paicoista löytywät ja kedolla ajelewat. Ja niin cuin
 täsä oli ise Jumalan erinomainen pällecakando, että Christuren
 piti cuoleman ulcona Caupungista ja leiristä; niin oli tähän
 vielä cans se yhteinen Syy, että niin cuin JEsus oli luettu muu-
 ten pahoin tekiän secaa ja wertaiseri, niin Hän myös piti
 samasa paicasa surmattaman cuin muuten suuret pahantekiät.
 Ja niin siis meidän Wapahatasam JEsus piti myös cuole-
 man yhdesä näin häpiällisessä ja julki Syndisten Cuolin,
 paicasa: sillä niin piti Hänen Kärkimisens aikella ylös ajatel-
 darwalla tarwalla olemän häpiällinen ja coco mailmalle ylöncat-
 zottu: jolla Wap: JEsus ei ainoastans tahtonut nyt näin hä-
 piällisellä paicalla paranda ja hywäxi tehdä sitä jonga Abdani
 oli siinä aikkein cumiallisimmasa paicasa. Paradisis riekonut,
 mutta myös tällä tahdoi JEsus nyt niin muodoin pihittä sen-
 callaiset häpiälliset Rätätäri plagit ja julkiset cuolin-paicat, että
 jos jocu, taicka wiattomasti Hänen Uscans tunnusturen tähden,
 taicka myös syystäkin jongun pahan tecons ja pahennurens tähden
 tule duomituxi ja pitä cuoleman taincallaisesa julkisessa Wangastus
 paicasa, niin ei ne wiattomat sentähden tarwike häwettä heidän
 cuolematans ise paican tähden, eikä myös ne wicapaat epäillä

heidän Nutudestans sentähden että heidän niin häpiällisellä paicassa cuoleman pitä, jos he muutoin owat oikian catumuren ja parannuren tehnet, ja Jesuren Anstion ja Cuoleman osakisuteen tullet Ufcon cautta, sillä ike Paicka ja Sia ej tee mitän ike cuoleman sisälliseen muotoon, ainoastans että ihminen on sovitettu Jumalans cansa ja synnistäns totisen eron ottanut oikian Käändymisen cautta, niin hän on aina Nutuas. Cuolcon cusa ja ulconaisesti millä tavalla tahtons, sillä jos se ulconaisesti häpiällinen Cuoleman muoto olis esteheri yhteen Nutualliseen cuolemaan, niin sekä ike Christus että caicki P. Marttyrit olisit sen toinnet kyllä wälttä ja ohike mennä, ja muulla tavalla tainnet Jumalatans cunnioitta ja Hänen tahtons täyttä.

2.
Ryöwärit
ten seurain
cautta.

Ma. 53: 12.

Toisexi, tuli way: Jesuren suuri Kärsiminen angas rasti enättyri sen cautta, että Hänen piti cahden Ryöwärin ja suurinman Pahan teidän kessellä lumattaman, joita pahembana hän vielä pidettin cosca hän kesselle niistä pandin, ja caicki härwäistyreyn pilkan ja rangaisturen muoto ja julmuus yri näns Hänen päällens coortin ja ylös ajatteldin; jolla hän niin tahdoi paranda ja maraa meidän syndisen seuran jota me raestamme mailmasa, ja esimme erinomaista cunniata sijnä, että saada olla Jumalattomain seuras ja wiertä meidän aicam lähimäisen wahingoittamisessa puhella ja työllä, ja muuta synnillistä ajan culua heidän cansans pitä.

3.
Waatteten
jacamisen
cautta.

Colmanneri, ej saanet Way: Jesuren wiattomat Waatteten olla rauhas, waan piti vielä niidengin cautta Hänen häpiäns ja kärsimisens lisättyri tuleman, cosca Sotas huowit kessenäns jaoit ja heitit arpa Hänen waattetens päälle, josta Dawid jo oli ennustanut Psalmisa 22: 19. Gongatähden ej kenengän pidä ajattelemen, että caicki se häwäistys ja pilka jonga Jesuren piti kärsimän Hänen waattetens cansa: cosca ne usiasti Hänen päädäns riisuttin, cosca hän Purpura manttelilla puerettin ja naurettin, cosca Hänen waattens coconans wimein arwan cautta jaettiin, että ne caicki tapahduit ilman syytä ja Jumalan erinomaista neuwotta, ei, sillä Way: Jesus ej kärsinyt mitän ilman syytä ja päällecaandoista jongun synnin päälle: Tämän Hänen waattetens pilkan ja häwä-

wä.

wäistyyren cansa siis tahdoi way: JEsus paranda ja maxaa niistä monencallaista syndejä joita ihmiset harjoittawat mailmasa heidän waatertens cansa, cosca he niissä ekiwät erinomaista nähdä, coreutta corkeutta, arwood ja cunniata muitten ihmisten suhten; niin ettemme taida kyllä sanoa ja walitta, cuinga lapsillisesti meidängin akaiset Christityt ekiwät turhaa cunniata ja nähdä muitten ihmisten suhten, heidän watettens coreudella ja niiden monenlaisella cummittamisella ja uloslewittamisella; joisda coreilda Christitylda monen yrikertaisen Sielun täyty usiasti kärsiä ylöncähetta ja taembana istua, cosca ej hän tahdo siinä turhudesta Hänen cunniatans ehiä, waan JEsuren alhaisesa muodosa ja yriwacaisubesta. Tästä asiasta olen minä wäähälda puhunut Ensim. Sununt. Colmin. Päiwästä, engä tarwike nytkän anda pistä ulos minun silmiäni feneldäkän joca pitä sen nyt tawallisen määrättömän waatettamisen muodon ja cuucautisen muuttelamisen niin tarpellisna, ettei siitä millän tawalla heidän luulons jälken sais luopua ja sitä pois heittä. Jkse meidän Corcia Eswardam on Hänen ulosannetuissa Placateisans ja Useturisans nähnyt tämän synnillisen turhuden ja tahtonut erinomaisten Käskyin cautta sitä estä ja poishämmendä: Caieki kirjwat ja suuret Kircon opettajat aina Christicunnan alusta asti owat tätä synnillistä turhutta suurella kiwaudella alati nuhdellet ja walitanet, jonga P. Lutherus cukuu, tämän wijmeisen mailman ajan hirtuttawari ja ylöncuonnolliseri ihmet-cummituxeri, jolla niin moni Christitty sekä häwittä caifen sen tawaran ja hywyden jolla Hänen olis pitänyt köyhjä auttaman, ja kirkeja, Schouluja ja Saarnawireaa ylöspitämän, ej ilman suuretta edeswastauyetta ja warcauden synnittä Jumalan duomion edes, että myös ilmoittawat seneallaiset coriat Christityt tällä ylönc määrättömällä waatetten muodolla ja culutuxella heidän sisällisen Sydämmens tilan ja halun että mailmalle keltwata ja tulla silbdä ylistetyxi ja cunnoitetuxeri; Ach cuinga lapsillinen ja naurollinen asia tämä on cuitengin igesäns, joca moni niin suuren Cunnian luule löytänens, eikä luule fenengän muun taitawaran niin kästä nähdä tätä asiata ja sen turhutta, cuin hän näke joca näissä on harjandunut Hänen onneens ja tytymistäns ekimän: Se P. Kaamattu myös monesa paicasa keltwästi kieldä meidän ekimästä cunniata waatteissa ja waatetten muodoissa, joca Synnin Langemuxesta

Luc. 16: 15.

Scrivers
Eidale:
Eskatt
part. 3. P.
860.

Esa. 3: 16.
&c.
1 Pet. 3: 3
4.
1 Tim. 2: 9.
10.

owat alcuns saanet niin cuin rangasturexi, ja ainoastans sitä warten nyt owat annetut: että werhota meidän häpiäm ja alastomudem, ja lämmittä meidän wihelsäisen ruumim. Ja waicka moni sano, ettei hän eki yhtän cunniaa waatteisa, mutta pitä niistä ainoastans tawan tähden; niin taita Järkifin sen turhuden fyllä nähdä, ettei yriän tyhjän tawan tähden rupee häwitämän Hänen omaisuttans watteisijn, ja sen cautta poiskielämän Hänen welwollisuttans joca Hänen pälläns macca, että auttaman köyhjä ja muita, ainoastans sentähden että Hänen ne ike pälläns coreudesa pitä culuttaman. Joca sen oikein ajattele, cuinga moni tämän turhuden cautta on tullut ja wielä tule paheturi ja saateturi mailman turhaa cunniata taca ajaman, on tullut lihan himoin ja haureuteen kehoiteturi, on tullut ylpheydellä woiteturi, ja cuinga moni yriertainen on sen cautta tullut ylöncagoturi ja polseturi, moni köyhä jäänyt auttamata alastomari, moni köyhä ja kistwas Saarnamies joca pitä welwollisest ei armosta waan ansioista ylöspidettämän on tullut niiden corjain ylöllisyden cautta tekemän työtä huscauyella ja köyhydellä, jaa, cuinga wap: Jesuxen on ike pitänyt tämän heidän synnillisen coreudens tähden kärsimän niin paljon alastomutta, pilkkaa ja häwäistystä, minä sanon, joca nämät caikki oikein näke ja ajattele, niin totisest Hänen höyhemens syystä lacastuwat, ja hän ei halaja niin paljon sitä callista aicaansa culutta taincallaisen turhuden ja catowaisen menon taca ajamisesa ja ylöspitämisesa, waan tulee sisälle oteturi toisesta murhesta ja sen sisällisen ihmisen uscollisemmasta caunisturesta ja puettamisesta Jesuxen curwan ja muodon jälken. Ja niin cuin siis yri wiatoin ja puhdas waatetten caunistus ja siwo on soweljas ja luwallinen Christityille, jonga me näemme ruohoin ja cukaisten ihanasta caunisturesta kedolla; niin sitä wastan on caikki lihallinen ja kowiä waatetten coreus, joca ylpheyden ja lihan yllyttämiseri on ylösajateldu, synnillinen ja sitä totista Christillisyyttä wastan, niin cuin me näem Esa.3: 16-21. 1 Tim.2: 9. 1 Pet. 3: 3.4. Luc.20:46. Ja erinomaisest niin cuin Jumala on ikeculleekin maan paicalle andanut Hänen erinomaisen aineens josta Hänen pitä waatettaman ikens, ja sillä eroiteturi tuleman toisen maacunnan cansasta; niin on se siis suuri erytys ja syndi cosca yri maacunda ja erinomaisest ne Christityt ei tydy oman maansa andoon ja wanhaan talli-

NB.
Luc.3: 10.

1 Cor.9: 11.
Gal. 6: 6.

Mat.6: 28.

Danh. Cal.
Theol. p.
386.

wallisuteen, waan ekiwät ja sisälle wetawät wierasten maitien ja wäärän Uson alla olewaisten ihmisten pukuja ja waatetten par-
 sia, joista Jumala ike sano, että hän wihasa tahto etziä niitä Zeph. 1: 8.
 caictia jotca outoja waatteita candawat. Ach! Mutuas
 täsäkin asiassa otta waarin ikestäns, ja sitä alhaista Jesusta seu-
 ra, jonga niin paljon on pitänyt kärsimän tämängin wäärinkäyt-
 tämisen edestä.

Ueljänneri, Wap: Jesuxen P. Kärsiminen tuli
 myös wielä sanomattomasti lisätty, sen catkeran ja häpiällisen
 Suomen kautta, jota hänelle cuolemaan menness annettiin juoda:
 ja he annoit hänelle eticka juoda sapella secoitettua. Mar. 27: 34.
 Niin kuin P. Matheus kirjoittaa; josta asiasta myös P. Lucas
 nimittä Ewangeliomis v. 36, mutta cuitengin se tapahdui toi-
 sella kertalla josta hän puhui. Se oli yhteinen tapa sekä Ju-
 dalaisilla että wielä meillä, että niille fangeille jotca wiedän ulos
 mistatta, annetaan joku wahwistus juoma ennen cuolemata, sen-
 tähdhen se seis: andacat wäkerwitä juotawita niille jotca Prov. 31:
 hucattaman pitä ja wijna murhelliisille sieluille / että he 6. 7.
 joisit / ja unhotaisit ahdistuxens, ja ej enä johdatais
 mieleens wihelijästyttäns. Ja waicka Judalaisilla sanotan
 ollen se tapa että anda fangeille niin paljon juoda että he coco-
 nans tulit pois ymmärryestäns, niin ej ole se cuitengan oikein,
 sillä jos aina muutoin ylöllisyys, ylönpaldisus on yri cuoleman
 syndi, niin on se myös Cuolemaan menness niin, cosea parahis-
 ten tarwitan että ihminen selwällä ymmärryellä taita ylös uh-
 rata yhden raitihin sielun Jumalallens, eikä anna Hänen tarpel-
 lisen walmistuxens cuolemata wastan tulla estetyri juopuneen mie-
 len ja päään kautta. Ja niin kuin siis yri cohtullinen wahwistus
 juoma on tarpellinen cuoleman catkerutta wastan niille jotca siitä
 luonnosta owat ettei he taida ilman sitä mennä cuolemaan, niin
 täsä cans wap: Jesuxen cansa samaa tapaa ollan pitävänäns,
 mutta hänelle picari ja suuremmaxi häpiäri ja kiwuri, sillä wij-
 nan siaan annettiin hänelle etiekaa sapella secoitettua, joca oli car-
 was ja ej hän tainnut juoda; jolla niin se wihelijäinen joucko tie-
 tämätäns täpitti sen ennustuxen: Se annoit minulle sappe syd. Pf. 69: 22.
 därenti ja etiekatä juodarenti minun janofanti. Näin piti
 wap: Jesuxen parandaman ja maxaman sekä sisällisesti että
 ul

ulconaisesti meidän syödisen himon ja halun ylöllisen ruan ja juoman perän. Ach! Ajattele sinä syömäri ja juomari, cuinga callihisti ja carwahasti Jesuren piti maxaman sinun pahan himos ja janos ja ulosfäpämän Jumalan wihan maljan sinun edestäs, Ach! ajattele cans se, cuinga carwahari sinun hecumas ja juomises sinulle wielä nyt tule, jos sinä sinä wielä edes pyrit, ja sillä ylöncaho sinun Jesures maxon ja Lunasturen, sinun pitä ijancaikisesti helwetistä Jumalan wihan ja helwetin tulda särpämän ja sissälles ajaman, jos et sinä täällä armon aieana Jumalan hywyden ja Jesuren tehdyin maxon sinun edestäs, anna wetä sinuas parannukseen.

5.
Cuoleman
muodon
sautta.

Wijdenneri! Eissäis Jesuren suurta Kärsimistä sano: mattomasti, ize se hirmuinen Cuoleman muoto, jolla Hänen piti surmattaman ja mistattaman. Ja sinä he Hänen Ristinnaulizit. Tämä Ristijn naulizeminen tapahduinain: Cosca hirsipuu macais maasa maan päällä, niin he heitit sen duomitun fangin sen päälle selälens, uloswedit, wenytit ja pingotit Hänen kätens ja jalcans cahden puolen puuta, ja naulizit ne kinni wahwain naulain cansa puuhun, ja sitten sen jalken ylösjoensit Ristin puun taiwasta cohden, josa sen wihelijäisen fangin piti rippuman taiwan ja maan välillä. Ja cagelemme me tätä Ristinnaulizemisen Cuolemata, ensiri, niin cuin yhta caitein Ylöncahotuinda Cuoleman muotoa, joca ej ollut tawallinen Judalaisten seas, eikä ollut laisa käsketty, waan oli Romalaisilda eli Paconoilda wedetty Judalaisten secaa, sitten cosca Kuomalaiset jo olit saanet wallan ja istuimen Judan maan sissälle, jotea Kuomalaiset ej myös ize tätä hirmuista cuoleman muotoa harjoittanet niiden wapaitten ihmisten rangastuxeri cosca ne langeisit johonguun pahaan teedon, waan ainoastans niitä Ostetuita Orjia he rangaisit tällä cuolemalla, joita ej he ikänäns pitänet parembana cuin coiria eli luondocappaleita, tämäk orjain ylöncahotun cuoleman alle siis piti myös nyt way: Jesuren joutuman, niin ettei mitän pitänyt puuttuman Hänen määrättömästä ylöncaheestans ja alhaisudestans caifisa asian haaroisa. Toiseri, oli tämä Cuoleman muoto, yri fangen Niptä ja watskera Cuolema: Sillä Käfsä ja Jalwoisa on muitten paickain sibtien Kuumihisa monda suonda jotea trinomaisen kirun run-
de.

Joca oli se
ylöncaho,
tuin.

Ja Niptein
cuolema.

bewat cosca ne uloswenydetän, niñ cuin ihcekufin sen taita huos
 fiasfi nähdä, mikä kipu ja kiwisteleminen siinä mahta olla, cosca
 coco Ruumis rippu yrinäns käsiä jotca owat naulitut paruin
 naulain cans; kinni puuhun, sekä naulain rejät, että ike rippu-
 minen niiden päällä sanomattomasti raatelewat suonia ja kiwistes-
 lewät coco ruumihisa ja caikisa sen ofissa. Colmanneri/ oli tä-
 mä Cuoleman muoto, yri sangen Häpiällinen Cuolema/ cosca
 se duomittu fangi riisutan pahjari ja alastomari/ ja alostoin-
 na asetetan rippuman coco joukon etehen caikille nauvori ja
 pilcari, niñ cuin tämä alastomuden rangastus ej myös muitten
 päälle tullut harjoiteturi cuin ainoastans niiden ostettuain Orjain
 päälle, jotca pidettiin niiden caikein halwimbain ja ylöncahot-
 tawimbain ihmisten edestä coco maailmasa. Näitä caikia nyt pi-
 ti wap: Jesuxen sen wiattoman Jumalan Carigan kärsimän, ja
 niñ Ylöncahotun, Ripiän, ja Häpiällisen cuoleman kautta pa-
 randaman ja moxaman meidän turhaa Sunniatam, ylpeyttäm,
 coreuttam, hecumatam ja caikia syndejam; joca caiki ej ta-
 pahstunut tapaturma Hänen päällens, waan caiki Jumalan erin-
 omaisesta neuwosta ja ennastusten jälken: Coirat owat mi-
 nun piyrittänet/ ja julmain parwi asetti igens minun
 ymbärilleni/ ja läwistie minun käteni ja jaleani. Minä lu-
 kisin caiki minun luunt, mutta he caigelit/ ja näit ihas-
 turens minusta. Niñ cuin myös ike wap: Christus jo edel-
 dämpän ennusti cuolewans taincallaisella cuolemalla: Niñ cuin
 Moses ylenfi kärmien corwes/ niñ myös ihmisen Poica
 pitä ylettämän, ja jos minä maasta ylönostetan/ niñ
 minä wedän caiki minun tygöni/ nimittäin minun ansioni ja
 wereni woimalla, jonga kautta caiki lunasteturi tulewat, ja mi-
 nun tygöni wedeturi jotca minun päälleni uscowat. Waan wiellä

Ja Hä-
piällisin.

Pf. 22: 17.
18.
Pf. 69: 21.

Joh. 3: 14.
15.
Eug. 12: 32.
33.

Cuudenneri, Wap: Jesuxen Kärsimistä lisäisit Judas-
 laiset heidän mielenä jälken, sillä päälle kirjoituyella jonga
 he kirjoitit Hänen Ristins päälle: Tämä on Judalaisten
 Cuningas. Tämän he kirjoitit colmella kielessä sen monenkieli-
 sen cansan tähden joca silloin oli coosa Jerusalemis Tuhlapäi-
 wän tähden, waan ej Jesuxelle Cunnixari mutta pilcari ja hä-
 piäxi, sentähden että hän tahdoi tehdä igens Judalaisten Cu-
 ningari, joca myös oli syh Hänen ristinnaulikemiseens, muille

6.
Päällekirjo-
turen kaut-
ta.

waroituxeri jotca tahdoit ihellens sencallaista Cuningallista Ni-
miä ja Cunniaa omista ilman syhtä ja cukumista. Waan tä-
sä ofotti ihens cuitengin Jumalan erinomainen neuwo sijnä, että
cosea ylimmäiset Papiet kielsit Pilaturen kirjoittamasta hänelle si-
tä nimee, että hän oli Judalaisten Cuningas, waan että hän
ainoastans sanoi ihens oierwan Judalaisten Cuningan, niijn ej
cuitengan Pilatus sitä enämbi muuttanut waan sanoi: mitä mi-
nä kirjoitin sen minä kirjoitin. Ja niijn coco mailman perästä-
päin piti sen näkemän ja tietämän että hän ainakin oli se oikia
sekä Judalaisten että coco mailman Cuningas ja HERRa joca
caicki cansat hallike ja ylöspitä; jongatähden myös tämä päälle
kirjoitus kirjoitettin colmella kielellä wiellä sengin tähden, että Ju-
mala sillä tahdoi näyttää, JEsuren olerwan ej ajnoastans Juda-
laisten mutta myös caickein Pacanain ja kielden Curingan ja
HERran. Mutta ej wap: JEsuren karsimisen monencallai-
suus wiellä tähängän puuttunut, waan Hänen P. Karsimisens
piti wiellä.

7.
Ryöwäriin
pilcan caut-
ta.

Setzemänneyi tuleman lisätuxeri ja katkerammari teh-
dyxi, Hänen oman duomitun cumppanins Ryöwäriin pilcan
cautta ristin päällä, joca myös pilkais händä ja sanoi: jos
sinä olet Christus, niijn wapahda sinus, ja meitä. Waan
niijn cuin Wap: JEsus nyt oli pandu pitkää ja häwäistystä
caikilda karsimän, niijn ej hän myös tästä mitän huolinut, waan
andoi wiellä täsäkin ylimmäisessä hädäsäns ulospuhjeta Hänen
meidän Mutudem perän palawaisen Sydämmens sitä toista Ryö-
wäritä wastan, jonga caturwaisen sydämmen hän näki, ja nyt
tahdoi sitä Hänen läsnä olerwaisen Cuolemans cautta Muruuri
tehdä, niijn cuin hän myös ike työsä Hänen wacutti Hänen
Mutudestans ja sanoi: Totisest sanon minä sinulle: Tänä-
pän pitä sinun oleman minun cansani Paradisis. Ah!
niitä callihita sanoja, joita minä soisin että moni sais Hänen
cuolin wuotesans euulla JEsuren suusta: Tänäpän pitä sinun
oleman minun cansani Paradisis. Tästä Ryöwäriin esimere-
kistä me merkitsem, Ensiri: että waicka nyi hiljainen caturmus
on sangen waarakainen sille joca ehdollisen suruttomudens cautta
sen ylöshykä wiimeiseen hetkeen asti, jonga cautta moni suru-
toin on tullut cadotetuxeri ja picaisen cuoleman cautta pois tem-
ma

maturi; niin cuitengin on se tosi, että joca Cuolemangin häädäs saapi Catumuxen armon, niin ej Hänen Catumuxens ja Kään-
 dymisens silloingon taida tapahtua ilman totista synnin tunno-
 ta/ jonga alla Usco pitkä käsitettämän, ja cohta jo siinäkin Hä-
 nen Hedelmällisydens osottaman ja näyttämän. Niin cuin tä-
 sä Ryöväriä, Hänen Catumuxens ja Uscons osotti igens jo ris-
 tin päällä monesa hedelmäsa: Ensiri siinä, että hän tunsi ja tun-
 nuusti Jesuren Hänen HExraren ja Lunastajarens; Toiseri, et-
 tä hänellä oli waldacunda; Colmanneri, että hän taifi ja tah-
 doi häändäkin sinne sälle wiedä; Neljänneri, että hän nuhtesti
 sitä toista Ryöväritä Hänen pilkians tähden, ja tunsi Hänen o-
 man ansions cadotureen; Wijdenneri, että hän Uscon Nucou-
 rella pakeni Jesuren turwiin ja pyysi tulla muisteturi Hänen
 waldacunnasans. Josta me niin näem, ettei Catumus ja Kään-
 dymys coscan ole tehty yhdellä tyhjällä ajaturella ja sanalla,
 mutta siinä pitkä tapahtuman yri totinen Synnin tundo ja cau-
 histus, coco ihmien muutos, ja Uscon hedelmällisyys cohta
 eroittamattomasti sen päälle yhdessä Udesa, menosa ja elämäsa.
 Toiseri me tästä Ryöväristä sen merkisem: Että waikka tämä
 Ryöväri wijmeisillä hetkilläns ennen cuolematans sai catumuxen
 armon, niin cuin vielä taita se Armo Jumalan pitkämielisydestä
 muutamalle tapahtua että hän cuolin wuotesans löytä armon
 Jumalan tykönä, sillä Jumala ej tahdo kenengän cadotuista,
 mutta eki caikein parannusta ja Autuutta; niin ej sentähden
 mahda yrikän olla niin rohkia Jumalan Armon ja cuhumisen
 ylöncagoja, että hän sen päälle synnisäns edespyrki, ja ylöstykä
 Hänen catumuxens Cuoleman hetkeen asti, sillä cuinga monda
 esimerkiä näemme me niistä jotca äctiä cuolin wuoteseen lange-
 wat, ja yhtä haraa poiscaottawat caifen ymmärryren, järjen,
 toimen ja ajaturen, eikä taida enämbi päätäns cowan taudin al-
 la hallita; etten minä mahda puhua niistä, jotca tähdelläkin mie-
 lellä usiasti nähdän Jumalan wanhurscauden alla jo macawan,
 niin että he langewat coconans taicka paatumureen Pharaonin
 cansa, taicka muihin epäilewäisijn ajaturijn ja niissä poiscuole-
 wat. Ach! cuinga waarallinen asia se on että ylöstykä Hä-
 nen Parannuxens ja Jumalan Armon päälle syndiä tehdä?
 Sillä cosca Piru palaja jällens yhden ihmisen tygö, joca on sen en-
 simmäisen armon hyljännyt, niin hän otta cansans seitzemän

Luc. 23: 42.

2 Cor. 7: 11.

1 Tim. 2: 4.

2 Pet. 3: 9.

Mat. 12: 45. muuta henge itzens pahembata / ja ne menewät / sisälle ja asuwat siellä, ja sen ihmisen wiimeiset tulewat pahemmaxi kuin ensimmäiset. Ja se olis hänelle parempi ollut / ettei hän wanhurscauden tietä olis tundenutkan / kuin että hän tunsî sen / ja poikkeis pois pyhästä läskystä joca hänelle annettu oli. Sentähden siis on Paras neuwo se: Cosca hän cugu / silloin händä etzi / aica paras on parannust silloin canda / cosca Jumala meille Armons sihen anda. Mutta me tahdomme jällens mennä meidän endiseen asiaan, ja cakella edespäin Christuksen Kärsimisen catterutusta ristin päällä hamaan Hänen cuolemaans asti, sen jälken kuin Lucas ja muut Ewangelisterit sitä muistuttelewat seurawaisissa asianhaaroissa:

3.
Pimeyden
canta.
Luc. 23: 44.

Pl. 22: 18.

Cahderanneri / tuli way: Jesuren P. Kärsiminen angarasti lisättyi, sen pitkän ja pimiän ajan cautta jona Hänen piti rippuman ristin päällä: Ja se oli lähes cudes hetki / ja pimeys tuli cailken maan päälle / hamaan yhderändeen hetkeen asti. Ja Auringo pimeni Tairwas ja Auringo tairwahalla rupeisit todistaman täsä way: Jesuren wiattomudesta, ja wetämän mustan murhen pugun heidän päällens yli tämän syngiän menon joca täsä nyt tehtin: Yhtä hawaa tuli pimeys coco maan päälle ja Auringo pimeni / joca oli juuri puolipäiwän aicana meidän lastumme jälken; Puolipäiwän aicana cosca auringo Kirckain ja iloisin on häitä aina enimmitten pidetän / niin way: Jesuren piti Hänen hääpäiwäitän rippuman yhden syngiän ja pimiän Tairwan ja maan wälillä, että parandarens meidän syndistä iloam ja hecumatam sekä häisä että muissa tiloissa. Ej tämä julma Cansa häwennyit niin kiucuissesti pijnata Jesusta ja iloita Hänen waiwains ylike, sentähden piti Auringon Tairwahalla rupeman häpemän yli tämän julman menon ja wetämän pois Hänen walons heildä, että he sitteckin olisit tainnet hillitä ja huomaita heidän pahudens ja pimeydens. Tämä pimeneminen ej tapahtunut ainoastans Judan maalla, mutta myös mualla, niin kuin Grecan maas, Egyptis ja Chinas, niin kuin Historioissa kirjoitetan. Eikä tämä ollut jocu luonnollinen pimeneminen cosca Cuu tule meidän filmäimme ja Auringon wälille ja estä pois Auringon walon, joca taitan tietä

tä jo monda sataa vuotta ennen kuin se tapattu Uringon ja
 Cuun alinomaisesta juovusta, eikä taida muulloin tapattua kuin sil-
 loin koska ei ole täysi Cuu, sillä Judalaisten Väätäisen piti täyden
 cuun aicana pidettämän. Sentähden oli tämä yri erinomainen
 Pimeneminen, joca piti todistaman Jumalan wihasta ihmisten
 Syndein ja pahuden yli, jotea nyt macaisit Jumalan Pojan
 päällä; Tämän Pimenemisen piti oleman yhden esimalauren sij-
 hen suureen hengelliseen pimeyteen ja muuhun onnettomuteen, jo-
 ca nyt kohta piti tuleman Judan cansan suuren Jumalattomu-
 den ylise; Tämä oli yri hirmuinen waroitus Judalaisille siitä
 jiancaicikisesta pimeydestä josa he macaisit, ja josta Jumala wie-
 lä tahdoi heitä ylös herättä. Mutta se mahtoi olla yri kiucui-
 nen Cansa, joca ei vielä tästään hammaštynyt, että heidän piti
 Colme coconaisista hetkee seisoman pimiässä kuin säkissä, waan odo-
 tit aina että vielä sitteekin saada täyttärens heidän julmuttans
 Jesuren päälle. Nämät Colme hetkee mahdoit angarasti lisä-
 tä way: Jesuren Ripua ja pijnaa, sillä muutoingin aina pimi-
 än ja yön aica on niille sairaille murhelligisempi ja rascabambi, jo-
 ca way: Jesurelle vielä sitä rascammari langeis, koska hän
 tästä ja jalwoista täydyi coco tämän ajan rippua ja alas päin
 wenyä, ja erinomattain cans Hänen Sisällinen Bärsimi-
 sens silloin taifi olla suurin ja angarin Jumalan wihan ja coo
 mailman polttawaisen cuorman ja tuscan alla, josta Hänen täy-
 dyi myös nijn pian kuin Uringo walkeni jälless, ilmoitta Hä-
 nen wairwans ja hirmuisella äänellä huuta: Minun Jumalan/
 Minun Jumalan/ mitys minun ylönannoit? Minun luu-
 ni owat caieki hajotetut, Minun Sydämmen on nijn
 kuin sulattu meden waha minun ruumisani. Minun woi-
 man on cuirwettu nijn kuin Cruusin muru/ ja minun tie-
 len taretu suuni lakeen, ja sinä panet minun cuoleman
 tomuun. Minä parun, waan minun apun on caucana.
 Ei nämät Sanat way: Jesurelda sen wuoxi ollet epäily
 waan todistus Sanat hänen hirmuisesta kiwustans ja pijnastans,
 sentähden hän ainakin tunnusta: Minun Jumalan/ Minun
 Jumalan, sinä ainakin olet minun Jumalan ja Isän johonga
 minä Useallan, mutta minun sielun on surleutta täynäns,
 ja minun Elämän on juuri liki helwettisä. Mitys HER-
 ra heität pois minun sieluni, ja peität caswos minulda?

Exod. 12: 6.

Amos. 8: 9.
 Joel. 2: 31.
 Cap. 3: 15.

Pf. 22: 2: 15.
 16.

Pf. 88: 4
 15, 16.

Minä olen radollinen ja wäetöin, että minä niin hyljätty olen / minä kärsin sinun hirmuisuttas / että minä lähes epäillen. Ach! cuinga rascas se on että langeta sen elävän Jumalan käsiin wihasa, Ach! cuinga määrätöin piina ja tuska se mahta olla, että olla wailla Jumalan Armo-läsnä olemista ja lohduitusta, niin cuin tosiin helwetisä niiden duomittuin hengiin suurin piina ja waiwa seisoo Jumalan armon ja lohduitusen puutoresä heistä, ja sitä wastan Jumalan wihan ja wanhurscauden alinomaisesa polttamisesa ja paistamisesa niiden cadotettuin päälle. Ach! Synä sinä rascas cuorma; etkös sinä Synä sinä näe Jumalan wihan hirmuisutta synä wastan? Cuinga taiti se rackaudesta palawa J. niijn cowari nyt käändyä Hänen omalle Pojallens? cuinga taiti hän nyt lukita Hänen tareat corwans Hänen oman Poicans huudon edestä? Ja itänäns cuin pois riissua Hänen Isällisen luondons Hänen oma Poicans wastan? Ach! Sinä / Sinä ihminen saatit minun työtä tekemän sinun synneisäs / ja teit minulle waiwaa sinun pahoisä teoisas. Huomaike jo sinun Synäsin pahuus ja cadottawainen woima, ja luowuta iges aicanans pois siitä; huomaike jo Jumalan Rackauden Synäsin sinua cobtan, joca ei säästännyt omaa Poicaans, waan rackaudesta sinun tygös annoi Hänen ulos sinun edesäs niijn suureen Kärsimiseen piinaan ja helwetin waiwaan, ja pakene jo Uscosa Hänen turwiins, ja seura händä ottain Hänen riftins sinun päälles.

Ela. 43: 24.

9.
Pitkämisen
cautta Elia,
resta.
Mat. 27: 46.
49.

Waan mitäs nyt wap: JEsus woitti Hänen huudolans, ja mitä lohduitusta hän nyt sai Hänen parcumisens cansa? Mutta muutamat jorca sen cuulit / sanoit: Eliasta hän huuta. Catzocan jos Elias tule händä päästämän? sano W. Matheus. Josta pilcasta taas Rbderännexi / wap: JEsuren rascas Kärsiminen juuri cuoleman kielis ej wähän tullut lisättyri ja enättyri. Wap: JEsus sanoi: Eli / Eli / Hebrean kielellä, se on, Minun Jumalan, Minun Jumalan, ja niijn rascasti caipais Hänen Jumalans lohduitusta ja wahwistusta, waan nämät sulmat tyrannit wielä täsäkin ulos puhalsit myrkyä Hänen päällens, ja wäänsit Hänen sanans Eliaxeri, että hän Eliasta huusi arwurens: Näin minun piti oleman heille sanan lasuuri. Sinäpä Jumala tiedät minun pilkani / häpiäni ja häwäistyyreni: Pitkä särke minun sydämmeni, ja waiwaa

Pf. 69: 12.
20, 21.

miä

minua / minä odotan jos joku armahdais / ja ej ole kengän: ja lohduuttajata / waan en ketän löydä. Mutta cui tengin, että caieki nyt piti tuleman täytetty, niin way: **JEsus** sanoi: **Minä** sanon, jolla hän sekä andoi tilan että **Naama-** Joh. 19: 28.
 tut hänestä joca asian haarasa piti täytettämän, että myös osotti Pl. 69: 22.
Hänen suuren wäsymisens ja woimattomudens, että nyt oli jo hänestä ifänäns cuin ulos imerty caieki mehu ja weri, ja tarwixi wirwotusta ja wahwistusta; **Waan** he niin cuin ennengin pilcalla taas otit sienen ja täytit sen eticalla ja panit sen ruowon päähän, ja annoit **Hänen** juoda. **Jonga** päälle sitten cohta way: **JEsus** huusi: **Se on Täytetty** / nimitän caieki mitä **Lunasturen** Joh. 19: 30.
Enön täydelliseri toimittamiseri tarwittin, ja cohta sen päälle taas huusi suurella änellä, callisti pääns / ja ylöndandoi Mat. 27: 50.
hengens. **Ej** niin, että way: **JEsus** tarwixi ylönd anda hengens woiman ja luonnon puutoxesta, waan hän andoi sen ihes tans cosca aica tuli ja caieki oli täytetty. **Hän** sanoi cosca hän huutanut oli: **Jä**, sinun käsij minä annan hengeni / ja Joh. 10: 18.
 niin cuin hän **Rucourella** oli alcanut **Hänen** **P.** **Kärsimis-** Luc. 23: 46.
 sens, niin hän myös sen **Rucourella** lopetti; **Ja** sitten **Callisti** **Hänen** **Pääns** / ej hänellä ollut eläisänfakan mingä päälle hän taiti päänsä callista, niin ej hänellä myös ollut cuollesansakan, waaan piti ripustaman **Hänen** callin **Päänsä** **Taiwan** ja **Maan** wälille, ja sijnä ylöndandaman **Hänen** hengens.

Ja niin siis nyt meidän **Ylkäm** **JEsus** on cuollut; nyt **Jonga** päälle
 loppui **Hänen** kipuns ja waiwans: **Ej** päiwä niin pitkä, ettei yö seurais
 peräst: **Taiwan** ja **Maan** **HERra** macaa nyt hengetöinnä **Tai-** cuolema.
wan ja **maan** wälillä: eiköstä **Taiwan** merkit pitänet tänäpäinä pahaä säätä niin cuin me alusta saarnan cuulim? sillä nyt macaa
Ruumis **P.** **Colminaisudesa**, nyt on **Jumala** totifesti cuollut ja hengetöin. **Ach!** löytynekö nyt ketän joca **Josephin** wahin-
 go murhetti? löytykö nyt ketän joca waattens rewäise yli
 tämän merkillisen cuoleman? **Ej** yrifän **Järjellisistä** luondocap-
 paleista tätä cowaa tapauستا tottele eikä murehdi, eikä myös jär-
 jettömistä, sentähden siis pitä ne hengetöimät ja sieluttomat sen
 tekemän: **Minä** sanon teille: **Jos** nämät waikenewat / niin
 tiwet pitä huutamam. **Kiwetkin** seinäs pitä huutamam / ja
 malaat harjalda pitä heitä wassaman,

Luc. 19: 40
 Hab. 2: 11
 Mat. 27: 51

Quin

Joca oli
merkittävä
cuolema;
Esa. 11: 10.
Mat. 27: 52.
Exod. 26:

Cuingas siis? Ja cago, cago nyt cuinga äkinäinen ja picainen muutos tässä nyt tapahdui? tähän asti oli sula wihelijäisyys ja waiwaisuus, mutta nyt rupeis ulos puhkeman Cunnia ja Majestetillinen meno, sillä Hänen lepons on Cunniallinen olewa.

31.
Josta Effi;
rippu hal;
keis tem;
plis.

Cago siis / ja cohta repeis Templin estwaate cahtia ylbäldä hamana alas / nimittäin se waate ja esirippu joca oli Templin ja sen caikein Pyhimmän wälillä, joca kyllä oli Meljä formee paru, se nyt repeis ikestäys cahtia; joca oli yri suuri tunnus mercki, eikä myös tapahtunut ilman merkigemistä: sillä tämän cuutta Jumala tahdoi anda tietä, että nyt piti caicki se Lewitallinen palkwelus lackaman esimalaustens ja warjoins cansa, cosca ike olendo uhrin JESus oli uhrattu ja teurastettu ristin päällä; nyt piti caicki ilman eroitusta oleman wapas sisälle käyndo siihen pyhimbään, ja caicki se waihe aita ja wäli joca oli tähän asti Judalaisten ja Pacanain wälillä piti nyt olemas pois otettu, ja molemmista coottaman yri Seuracunda Jumalalle.

Maan järjisi.

Exod. 19:
18-
Pl. 18: 8.

Waan Cago wielä: Ja Maan järjisi, ja hännästywi yli Luojansa cuoleman, ja ikänäns cuin pelkäis nyt wastanotta ja kätkeä Hänen poweens Hänen omaa Luojaans, sentähden hän järjisi ei ainoastans Judeas mutta myös monesa muusa paicasa; joca on enemitten Jumalan duomion ja wihan mercki ja todistus Jumalattomia wastan, niin myös nyt piti todistaman JEsuren wiattomuudesta ja Cuolemasta.

Calliot hal;
keisfit.
Mat. 27: 51.

Hab. 2: 9.
II.

Waan Cago wielä nytkin: Ja Calliot halkeisfit. Ne caikein cowimmat luondocappalet cangahilla pehmiäwät tässä, waan ei fenengän sydämmet: Calliot lohkewat Hänen wihans edesä. Sentähden leicatcat teidän sydämmen, ja palaitcat HERran teidän Jumalanne tygö / ja ottacat waari niistä suurista töistä joita HERra tekee, meille waroituxeri ja opetuxeri. Woi sitä joca ahnet on oman huonens pahudexi " ja ylpäästi syndiä teke, ja sillä ylöncago JEsuren cuoleman ja uudesta Hänen ristinnaulike, sillä tiwerdin seinästä pitä huutaman / ja malat harjalda pitä heittä wastaman / ja todistaman ja costoo hutaman heidän ylixens.

Waan

Waan Ego vielä: Ja Saadat aukenit, ja mon-
 da Pyhän ruumista; jotea maannet olit ylösnoussit. Tuol-
 luitten tomu ja tuhca rupee haudoisa wetämän ihens cocoon, ja
 yhälymän heidän Sielunsa cansa, ja saawat Elämän tästä Cu-
 lemasta. Ach! sitä ei wäri tekewäistä cuolemata, jonga cautta
 caicki ihmiset jotea Hänen päällens uscowat ijancaickisestli etäwät
 ja autuaxi tulewat. Ilman epäilemätä ne P. Patriarchat ja
 muut jotea niin haluisestli odoitit sitä pösywäistä Canaan maata
 tästä nyt ylösnoussit, ja tulit siihen Pyhään caupungijn ni-
 mittäin Jerusalemiin jotea vielä Pyhäri cugutan sen Pyhän Ju-
 malan Eiton ja Palweluren tähden jotea siinä oli ollut, ja il-
 mestyle monelle; niimitäin jälken Hänen Ylösnousemisens,
 joista cultengin Christus itse oli esicoinen, sillä hänestä caic-
 ki woima on tullut Cuoluitten ylösnousemiseen, ja Hänen omalla
 ylösnousemisellans on tullut uutisepi nuclunuitten seasa, et-
 tä hän caickein ylitse käwäs. Eako siis nyt o ihminen, cui-
 ga merkkillinen Cuolema tämä oli, ne hengettömät luordocappa-
 let tästä wapiserwat ja todistawat; wasta nyt Sodangin Pää-
 mies ja ne muut huomaitit ja tähyit tanausta: totisestli oli
 tämä Jumalan Voica. Nämät hengettömän hirmuisset mer-
 kit saatoit heidän pelkämän ja lyömän rindoihins ja todistaman
 että se oli Jumalan oma Voica jotea nyt teurastettu ja tapettu
 oli. Ach! siinä Syndinen, cakele nyt tätä Cuolemata cuinga
 hirmuinen se oli? Cakele tästä sinun syndis hirmuista cauhistusta,
 jotea on caiken Cuoleman alcu juuri ja ansio, ja älä tästedes
 syndiä tee ettei pahempi sinua cohtais, ja cuoleman woima tu-
 lis sitä wälewämmäxi sinun päälles, cosca et siinä tabdo Jesu-
 ren Cuoleman woiman cautta anda ihes synnistä ylösheräte:tä
 ja elämän tielle jälkens saatetta. Ach! ole kietetty siinä meidän
 Weri: Ylkäm Jesu, ettet siinä peljännyt cuolemaan mennä me-
 idän pahain tähtem, cuingas sitten olisit asiat ollet meidän can-
 sam, ja mihingä me sitten olisim joutunet? Jos siinä olisit alasas-
 sunut ristijn päälldä ja jättänyt ristijn? Ach! tämä siis on meidän
 ainoa turwam, tämä cuolema on meidän elämän, tähän me
 Usallam ja sen cautta autuaxi pyydäm, ja tabdomme cuolla si-
 nun cansas synnille, ja seurata sinua.

Houbat
Aukaut.Mat. 27: 52
53.I Cor. 15:
29.
Col. 1: 18.Mat. 27: 54:
Luc. 23: 48.Cakele nyt
tästä sinun
syndiä.Ja uscot
ja suras
Jesusta.

Cazelcam wielä muutamalla sanalla meidän cuolluen
 Jesuren Hautamista ja maahan pantaisista:

Jesuren
 Hautami-
 nen/ oli.

Ej päivä niin pitkä ettei yd peräst, niin elämät cuoles
 ma nouta: tämä Perjantai oli jo kyllä pitkä ollut wa: Jesu-
 relle, jongatähden se myds syystä cusutan Pitkä Perjantairi;
 mutta nyt oli Jesus jo woittanut caiken cuoleman sekä catke-
 ruden että woiman, ja Hänen W. Ruuminis nyt piti haudatta-
 man ja maahan lassettaman. Tästä Hautamisesta me siis mer-
 kitem: Ensiri, että se oli, yri alhainen ja ylöncagottu/ mut-
 ta cuitengin sunä siwusa, Toiseri, Xri Cunniallinen ja näköisä
 Hautaminen:

I. Uthai
 nen.

Ensiri/ oli se yri alhainen ja ylöncagottu hauda-
 minen: Sillä Christuren hautaminen tuli wielä Hänen alenda-
 misens Sätynn, josa wasta Hänen alendamisens suljettin ja pää-
 tettiin. Se siis joca täsä nyt haudatan: oli Jesuren Orhä
 ruumis/ joca oli eroitettu Hänen Sielustans, sillä waicka se
 Personallinen yhdistys joca oli Jumalan ja ihmisen luonnon wa-
 lilla aina seiso iikä cosean eria, niin että Christus Cuoleman-
 sakin ajalla oli totinen Eläwä Jumala, niin cuitengin täsä nyt
 Hänen cuolemans cautta oli Sielu totisesti ruumista eroitettu,
 jonga hän Isänsä käsijn oli andanut, mutta Ruumis piti hau-
 taan lassettaman ja pandaman. Tämä Jesuren Ruumis ej
 ollut nyt niin caunis cakella, sillä se oli haawoja/ wandeita
 ja werta täynäns / paljon julmembali cuin Krowärein ruu-
 mis, jongatähden se myds oli alhainen ja ylöncagottu.

I. Hänen
 haawains
 ja werens
 tähden.

Sap. 2: 23.

Gen. 2: 17.

Tästä me siis merkitem: että caicki hautaminen on saa-
 nut alcuns Synnistä, niin cuin Synnin palcka ja rangaistus eli
 kirous. Cosca ihminen luotin alusta, niin hän luotin jancacki-
 seen elämään, ja niin catomattomari, mutta niin cuin Cuole-
 ma tuli wasta Synnistä Jumalan uhcauren jälken, niin cans
 hauta ja hautaminen tuli siitä samasta; muutoin jos ihminen olis
 seisonut Hänen ensimmäisessä elämäns ja tähdellishydesäns, niin
 ej hän olis tarwinnut ifänäns cuolla eikä hautaan tulla. Mut-
 ta nyt cosca ihminen langeis Syndijn ja on Synnildä ymbäri
 wyötetty, niin Hänen luondons cans tuli Cuolewaiseri, ja pi-
 tä

tä jällens tuleman maari josta hän otettu on. Tämä nyt on Perustus ja Syn caickeen hautamiseen, ja on sen cuolewaisen ja cuolluen ihmisen wijmeinen duomio ja rangastus paikka hänen Hautans, josa se cuollut ruumis pitä ikänäns cuin hänen wijmeisen duomions täsä maailmasa ulos seifoman ja karsimän. Jongatähden myös Kirko: aidat ja maat joihin ne cuollet haudatan, owat sulat Todisturet ja merkit sittä suuresta Nactnin-gista ja woitosta jonga Satan mailman murhamies Hänen peto-rens cautta meidän esiwanhemmiam yli coco mailman sai ja woitti, niin että nyt caikki ihmiset sentäden ja sen cautta pitä cuoleman ja hautaan tuleman: niin cuin myös moni on siinä luulosa, että Syn mingä tähden cummituret ja Viruin näöt enimmiten aina näkywät Kirkoain aidoisa ja maisa, on se, että Piru niissä paicoin iloise ollarens, ja sillä ikänäns cuin pramaa ja kerscaa Hänen suuren woittons ylige, jonga cautta Hän on saattanut coco ihmisen sucucunnan langetetureri, että niin mon- da tuhatta yhdesäkin Kirko: aidasa ainoastans macaa luofona hänen wicattens alla haudoisa. Nyt, waikka tosin way: JEsus ej tarwinnut yhtän turmelusta nähä Hänen haudasans, niin piti cuitengin hänengin tuleman sifhen turmelus ja mätänemisen paikkahan, niin cuin Hänen hautajansa Joseph ja Nicodemus ja waimot Hänen ruumins myös turmeluren alaiseru cahoit silloin cosca he sitä warten yrtejä ja woiteita walmistit, ettei sen olis pitännyt niin pian turmelduman ja mätänemän. Ja niin siis piti JEsuxen P. Ruumiijn wielä ulosseifoman sen wijmeisen synnin kirouren ja niin muodoin wielä Pirulda woitettaman, että hän piti hautaan lastettaman niin cuin turmeluren alainen syndinen.

Ja niin cuin siis JEsuxen hautaminen nyt oli alhainen ja ylöncakottu, Hänen haawoitettun, werisen ja turmeluren näköi- sen ruumins tähden, joca nyt hirsipuusta alas wedettin ja hau- taan cannettin, niin oli se alhainen ja ylöncakottu wielä sengin- tähden, toiseri, että sifhen piti pyytämän Pilaturen Ar- moo ja lupaa ennen cuin se tohdittin haudata joca nim cuin pahan tekiä tapettu oli. Johonga wielä, Colmanneri, tuli cans se, että Hänen wielä sittäengin piti wietteljän nimee nijsdä pahoilda Judalaifilda candaman Hänen hautamisens alla: me muistamme sen wietteljän sanonen eläisäns: Colmen

Gen. 3: 19.

Pl. 16: 10.

Act. 2: 27.

Joh. 19: 39.

2. Pilaturen kuwan tähd.

3. Pahan nimen tähd.

Mat. 27: 63. päiväin perästä minä ylösnousen. Sillä Jumalattomat
 Zk. 57: 20. ovat niin kuin lainehtiva meri / joca ei voi tywendyä/
 21. waan Hänen aldons heittäwät loan ja mudan. Juma-
 lattomilla ei ole rauha / sano minun Jumalan.

Toiseri / mutta cuitengin oli tämä hautaminen cans yri

2.
 Cunniallinen Hautaminen: ensiri, ihe Hautaitten tähden
 nen hauta- jotea Hänen hautaisit, ei Opetus lapset tohtinet eikä woinet JEs-
 minen. susta haudata, sillä he olit caieki hajotetus: minä lyön Pais-
 I. menda ja lambat hajowat / ilman sitä olit he cans köyhät
 Hautaitten tähden- Calamiehet joilla ei ollut waraa mitän eulutta JEsuren päälle.

Luc. 23: 50. Sentähden oli Jumala edes cagonut ja käästännyt muita Cunn-
 51. iallissa ja Riekahita tätä tomitusta warten: Ja cago / yri
 Raadimes, nimeldä Joseph / joca oli jalo ja hurskas
 mies: joca ei ollut mielodynyt heidän neuwoons ja tes-
 coons, syndynyt Arimathias Judalaisten Caupungis, ja
 odotti Jumalan waldacunda. Hän rohkeni mennä Pla-
 taturyn tygö ja anoi JEsuren ruumista.

Marc. 15: 43-46. Ja osti lij-
 44. nawatten / ortti Hänen alas ja käärei linjawatteeseen / ja
 pani Hänen hautahan joca calliohon hacattu oli. Ja niin
 oli Joseph yri Jäsen Jerusalemin hengellisestä Consistoriumista,
 oli yri Rieas mies, ja vielä jalo ja hurskas mies, jongatähden
 hän myös suuresa arwosa ja cunniasa oli, niin kuin Pilatus
 myös jongun kelwottoman ja alhaisen miehen anomuren päälle ei
 olis andanut sitä duomitua ruumista haudatta. Nicodemus
 taas ei ollut wähembi, joca oli Judalaisten ylimmäisidä ja sen-
 tähden suuresa arwosa, joca myös jo ennen Christurelda was-
 taudesta Syndynisestä ydellä opetettu oli. Näistä me cohta sen
 merkikem: että waieka Riekasus ja corkens owat usiasti aiwan
 waaralliset sille joca ei niistä taida oikein canda ja kättä, joi-
 denga wäärin kättämisen eautta myös monda epäluenista fickua
 aina on tullut cadoteturi ja duomituri, jongatähden myös me
 ndemme Raamatus, että caieki ne jotca on pitännyt oleman mail-
 masa Jumalan asehena ja walicappalena Hänen Sanaans ja
 Cunniaans ilmoittaman, ne on Jumala aina enemitten walinnut
 köyhistä, alhaisista ja ylöncakotuksista miehistä jotea owat ylöncak-
 jonet tämän mailman Cunnian ja riekouden; cuitengin niin kuin
 corkens ja riekasus ihesäns owat cuollet cappalet joisa ei ole ihe-
 säns

Joh. 3

I Tim. 6: 9.
 8c.

I Cor. 1: 26.
 27, 28.

säns syndiä, niin taita niistäkin ja niin wahvoja Christityitä muutamia maailmassa löhyä, jotea ei anna ikens näillä woitetta johonuun epä Jumalan palwetukseen, waan tietäwät niistä kähittä Jumalan tahdon jälkeen, Jumalalle cunniari ja Hänen lastens tarpeeri ja hywäri; niin cuin myös nyt Jumala oli sitä warten Josephin ja Nicodemusen uloscakonut ja säästännyt tätä palwelusta warten että heidän piti Jesuren hautaman, jotea piti oleman sekä Nätöisät että Rickat miehet, ersixi, sen custannuren ja culuturen tähden joca sihen tarwittin, toiseri, sentähden että Pilatus ej olis jongun köyhän ja ylöncakotun miehen anomuren päälle andanut ulos Jesuren ruumista, niin cuin Opetuslapset olit köyhät ja ylöncakotut, waieka he cuitengin Jumalan edesä olit paljon suuremmassa arwossa cuin Joseph ja Nicodemus, joidenga cautta Jumala oli aicoinut tehdä ja cans sitten toimitti ja tefi suuria töitä ja ihmeitä Hänen waldacunnasans.

Mutta tässä taidais joku kysyä: Cuinga taiti Joseph ja Nicodemus istua Jerusalemin oikeudes / ja suostua sen wiattoman Jesuren murhaan, eikö he sillä osottanet ulocullaisuttans ja petollista Christillisyrä? Se oli Jumalan ihmelkinen salliminen ja neuwo tässä asiassa, että häen nämät miehet wielä tahdoi ylös pitää Jerusalemin oikeudesta, ettei niiden eroittamisen cautta olis coco Consistoriumi jäänyt cocosnans alastomari keltwollisista ja Jumalistsista miehistä, ilman epäilemätä he Christuren duomigemisessa taitit sanoa wiattomasti heidän ymmärrens ja äänens niin cuin Raadimiesten tuli tehdä, waieka se tapahdui suuresta heikoudesta ja hiljaisuudesta Judalisten pekkon tähden. Jota asiaa ej meidän sentähden pidä cohta esimerkixi eli wäärinkäyttämiseri ottaman, niin että meidän pidäis suostuman eli wait oleman cosca jocu wääritys meidän lähimmäisem päälle duomitan ja päätetän, sillä ilman sitä että Jumala oli nämät hursaat miehet aicoinut säästä yhteen erinomaiseen palwetukseen Jesuren hautamisessa, niin Jumala cans ej waatinut heillä wielä sitä ulconaisista tunnustusta, waan andoi heidän Useons lipinän ja wakkenden wielä olla salattuna wähdän aicaa, joca cuitengin aina caifista niistä mitä he näit Christuresta Hänen merkillisen Närsimisens aicana ihmellessti caswoi ja wahwistui, sihen asti cuin heidän Useons walo wijmeim julkisesti ulos

puhkeis Christuxen cuoleman jälken, eikö enämbi peljännyt men-
nä anoman alas Hänen ruumistans hirsipuun päälldä: eikö se
ollut yri suuri Us'on rohkeus, että Joseph cohta meni Pila-
tuxen tygö ja anoi ulos sitä nijn häpiällisest duomittua ja tapetu-
tua ruumista? joca oli yri selwä soimaus Pilaturelle, että se oli
wäärin duomittu ja tapettu? jos Pilatus olis tämän asian ja a-
nomuxen oikein cagonut, ni n se olis maranut Josephille Hänen
sekä Cunnians että wirrans, että pyytä cunniällisesti haudata
yhtä pahan tekiätä hirsipuusta; waan se oli nijn Jumalan oma
neuwo signä, että Pilaturen silmät piti näin nyt socaistaman, ja
Christus Cunniällisesti Raamattuun jälken haudattaman. Ja
nijn siis on se sallittu Jumalalda wälisstä että salata ja kätkeä
Hänen Useens wisiri ajari ja wiseisä asoisa, waan ej cosean
huostua johongun wääruteen, palion wähemmin sitä edes autta,
taicka poisliedä Christusta jongun wäärän tunnustuxen cautta:
Mat. 10' 33. fillä joca minun kiellä ihmisten edes / Hänen minä myös
kiellän minun Isäni edes joca on taiwais. Niin Joseph
hän tosin ensist kätki Hänen Useens ja tunnustuxens wisiri ajari,
mutta sitten sen jälkens sitä urhokisemmassi ja rohkiammassi julisti
ja ilmi toi Christuxen hautamisesa ja Cunniällisesa maahan pa-
nemisesa.

2.
Pilaturen
luwan täh-
den.

Toiseri, oli tämä Jesuxen hautaminen yri Cunniällinen
hautaminen, sentähden, että se oli yri Luwollinen ja ige
Pilaturelda sallittu hautaminen. Joca ej ollut wähä todis-
tus wap: Jesuxen cuoleman wiattomuudesta, ja duomarein wää-
rydestä Händä wastan, että se joca ensist pidettin ja duomittin
pahembana kuin rydwarit, piti nyt cuitengin caickein cunniälli-
simmassi haudattaman.

3.
Culuxen
tähdän.

Colmanneri, oli tämä hautaminen Cunniällinen, sen
suuren Culuxen ja kostannuxen / tähdän joca tähän tehtin,
Mirramista, Aloesta, Yrteistä, woiteista ja calleista linawaat-
teista. Meidän Riikaat olis tainnet anda Jesuxen cauwän kyt-
lä maata ristin päällä hautamatta, waan täsä ne köyhät wai-
moffin cocoisst callihita woiteita wap: Jesuxen hautamisen Cun-
niari, ja Hänen P. Ruumins säilyttämiseri turmeluxesta ja
mätänemisestä.

Ja niin siis se taas oli Jesuksesta tähtetty kuin Naamattu sano: Hän on haudattu niin kuin Jumalattomat ja cuollut niin kuin väcs. Uicu kielcs Hebreasa seisio selwemmästi: Hän, nimittäin Jumala, andoi ne Jumalattomat Hänen hautahans ja haudallens / ja sen Rickahan Hänen Cuolemoisans. Se on, Jumala ej ainoastans andanut caiecia ihmisiä, jotea ulkona Jumalasta caikin olit, hänelle niin cuin saaliyi Hänen hautahans johonga hän hautais caiekein synnit jotea hän nyt maranut oli, sillä ej hän itse kellengän wäärystä tehnyt; mutta andoi myds ne Jumalattomat huowitz Hänen hautans watioiyi lopettaman Hänen pilekaans ja cuslemaans, joista Hänen aina wijmeisijn asti piti karsimän wäkiwälda ja fangeutta; mutta siinä siwusa andoi hän cans sen Rickan ja Jumalisen Josephin Hänen Cuolemoisans / että Hänen monencallaista waiwaans ja Cuolettamistans Cunniallisesti ja näköisesti loppettaman ja päättämän.

Ibidem.
v. 9.

Nyt siis Raakat Sielut, tämä nyt on caiken Way: Jesuren pitkän Karsimisen, Cuoleman, ja Hautamisen Meteli ja loppu. Ach! älä nuku sinä syndinen tässä tilasa, Ach! muista, Jumala on cuollut ja macaa nyt haudasa, totisesti, ej ole kelleän sitä suurembata Raakautta, cuin että jocu pane hengens ystäväins edest / cuinga paljon enämmän Raakautta mahata wiellä sillä olla / joca pane hengens Hänen wiholdistens edestä? Ach! caks tätä sinä Syndinen:

Joh. 15: 13.

Caiele taas tässä way: Jesuren Cuolemata, ensiyi, niin cuin yhtä angarata Jumalan wihaan Todistusta ja Speiliä sinun Syndiäs wastan. Tämä hirmuinen Jumalan wiha Hänen smän Voicansa päälle, ja Hänen armotoin Cuolettamisens hirsipuun päällä, mahata jo kyllä opetta meidän näkemän mikä cauhia cappale Syndi on; jonga päälle se wallan saapi, niin sen se wälitämättömästi cuoletta ja cadotta, sillä Synnin palcka on Cuolema. Nyt olit ainoastans wierat Synnit saanet wallan Jumalan Wojan päälle, sentähden siis piti Hänen cuoleman, Ach! jos tämä on tapahunut tuoresa puksa, josa ej wiccaa ollut, mitäs siis piti tapahuman siinä cuiwet: tunesa puusa, ihmisessä, josa macaa caiken wian ja pahuden juuri ja syi, ja ehdollans harjoitta wiellä Syndiä ja pahutta? Ach!

Rom. 6:

anna siis Jesuren Pijan ja Cuoleman Catteruden peljättä si-
 nua pois suamista, ja wetä sinua totiseen Syndis tundoon, Ca-
 tumukseen ja Parannukseen. Eusa ei tämä hyödytys tule sinulle
 Christuren Pijan tutkistelemisestä, niin ei sinulle ole yhtä hy-
 wää Christuren Pijnasta ja Cuolemasta, mutta sinä ristinnauliget
 Christuren Uudesta, ja wedät sen saman Jumalan wihan, kirou-
 ren ja Cuoleman wiala nyt sinun päälles ja siinä hucut. Uchl
 cakele siis sinun Syndiäs, ja ota toinen ero siitä, ja pyydä Läs-
 kärin Jesuren turwiin armon ajalla. Sillä niin kuin tämä en-
 simmäinen päällegando Jesuren Pijnasta ja Cuolemasta toi-
 mitta yhtä angarata Lain wireaa ja saarnaa. Meidän Syn-
 deim cauhiasa etohen asettamisesta ja duomigemisesta; niin ei sitä
 wähehin, Toiseri, se sama Jesuren Pijan ja Cuoleman tutkistele-
 minen toimitta meistä sen P. Ewangeliismin wireaa/ sitten cosca
 me olemma tullet siitä syndiämme tundeman catumen ja cauhistu-
 man, sillä cosca yri syndinen rupe cakeleman ike Syitä Jesuren
 P. Pijnasta ja Cuolemasta, niin hän sen näte joca asian haras-
 ta, että cakele se on tapahunut Raakaudesta meidän ja mei-
 dän Lunasturem ja Autudem perän / se on tapahunut
 Gal. 2: 20. meille hywäri / meidän edestäm, meille sowingori / ja
 1 Joh. 2: 2. meille ijancatkeri Lunasturexi, eikös siis yri caturwainen
 Syndinen tästä mahda tulla ilahuteturi, plös ojeturi, ja totiseen
 Uscoon Jesuren ingö saateturi? erinomattain cosca hän siitä
 P. Raamatusta näte ja cuule ne suuret cukuniset ja todisturet:
 Joh. 3: 16. Uijn racasti Jumala mailmaa / että hän ulos andoi Hä-
 nen ainoan Poicans / niin että jocainen kuin Uscö Hänen
 päälles, ei pida hucuman / waan ijancatkerisen elämän
 saaman. Minä olen nyt Christuren cansa ristinnaulicu:
 Gal. 2: 20. mutta minä elän / en sillen minä / waan Christus elä mi-
 nusa: sillä joca minä nyt elän lihassa / sen minä elän Ju-
 malan Pojan Uscosa / joca on minua racastanut / ja an-
 noi igens minun edestäni. Sentähden siis, kuowu suamis-
 täs / cadu sitä, ja wihaa sitä todella, ja Uscö Jesuren päälle
 joca on ne niin callibisti maranut, ja lepyjä Hänen haawoifans,
 niin sinä tulet autuari. Mutta cakele tätä Jesuren P. Pijnaa
 ja Cuolemata, Colmanneri, niin kuin yhden Pvhän elämän
 esimerctä ja osota Uscos sen wilpittömälä seuramisesta, niin was-
 ta Christuren Pijan ja Cuoleman tutkisteleminen on sinulle
 oik'in

oikein hyödyllinen ja voimallinen siua Christuren causa Cunniaan sisälle wieman: mikäs Christuresta loisti ja coco Hänen elämänsä ja Kärsimisesänsä muu kuin sula Raakaan, nöyryys, alhaisuus / Kärsivällisyys / esirucons wihollistens edestä / Rucous ja Jumalisuus? Ah! Euklakin olcon se ajatus kuin Christurella Jesurella oli ecc. Sillä joca ej canna ristians, ja seura minua / ej se taida olla minun Opetus lapseni.

Eph. 5: 1.2.

Phil. 2: 5
&c.

Luc. 14: 27.

Cuinga meidän pitä hyödyllisesti Christuren Pinaa tutkisteleman, lue se asia pidemmältä Laskias Sunnuntai Saarnasta ja jälkimmäiseltä osasta, niin sinä sinä tulet siitä juresta jarrain opeteturi ja neuwoturi.

Ah! ihmettele siis tässä nyt Ihminen, Jumalan Raakauden ja rikauden sywyttä sinua cohtan: Caikki Pahuus, Syndi ja Tuolema joca nyt on yli coco mailaran, se on Virusta ja ihmisestä, mutta caikki Hyvyys, onni ja Autuus, se on nyt tästä Jesuresta ja Hänen Tuolemastans. Caikki mitä sinä racas Jesu nyt kärselit ja ansaitit meille, se on se sama josta me nyt prinäns eläm, joca on caikki meidän, ja me sen omayem teemme Uscon kautta Sinun päälles: Sinä, olet Ristinnaulittu ja Tuoletettu, se on nyt meidän omam, Uscon kautta, ikänänsä kuin me ike olisim ristinnaulitut ja cuollet meidän syndeim edestä, josta me kelwottomat nyt olemme pääsnet elämään jällessä Jumalan edesä: Sinä, olet woittanut Synnin Tuoleman ja helwetin, siitä me nyt olemme ja cukutan woitto. H E Kroixi ja Cuningoixi Jumalan edesä, ja se on caikki meidän Uscon kautta: Sinä, olet ansainnut meille Syndein andexi saamisen, wanhurscauden, elämän ja Autuden, siitä me kelwottomat nyt cukutan wanhurscaixi ja Autuairi: Sinä olet täyhtännyt meidän edestäm Lain, ja olit Lain alainen meidän tähtem, siitä me kelwottomat nyt cukutan täydellisixi, ja se on nyt meidän Uscon kautta: Sinä, olet haudattu ja niin kuin turmeluxen alainen syndinen lassettu maan pöween hautaan, siitä on nyt meidän hautamme pyhitetty ja käändynyt meille yhdeyi cunniallisexi leposiari ja cammiöxi janc caikkiseen elämään: Caikki tämä on Jesu sinun Raakaudes, sinun Armos, ja sinun weres woima, tämä on caikki sinun Labias,

Gal. 2: 20.

Rom. 6: 2.

I Joh. 5: 4.

Apoc. 1: 6.

Rom. 5: 1.

Mar. 5: 6.

&c.

Joh. 1: 16.

Col. 1: 28.

S I S S I

sinun

sinun woittos, ja sinun Cunnias, Sinä suuri mailman Halbia ja HERa. Ah! ole siis ijancaickisefsti cunnioitettu ja kietetty sinä meidän Halbiam ja welssem, ettäs otit meidän liham sinun päälles, ja sen cautta annoit meille niin suuren suculaisen ja welsjen oikeuden sinun ja caickein sinun tawarais tygö ijancaickisefsti: ole ijancaickisefsti kietetty, sinun Kärsimises ja cowan cuolemas raitkeruden edestä, jolla sinä et ainoastans maxanut meidän Syndejäm, mutta myös opetit meidän sijnä tundeman ja näkemän meidän Syndeimme cauhistuyen ja cadottawaisen woiman, että me sitä wiisähari ja Synnille wihaiseri tulisim: Ole kietetty, sinun määrättömän Raclaudes edestä, jonga sinä sinun Kärsimises ja Cuolemas suurudesa osotit meitä cohtan, että me nyt taidamme meidän Uscomme ja Utudemme lijekumattomasti perusta ainoastans sinun Cuolemas ja Ansios päälle ja sen cautta autuaxi tulla. Ole vielä kietetty sinun Pyhän Esimerckis edestä coco sinun Elämäfäs ja Kärsimisesfäs, jongas meille jätit, racfauden, nöyryden, kärsiwällisyyden ja rucouren alinomaises harjoituyes, että me nyt tiedämme cuinga meidän pitä igiäm täfä mailmas käyttämän, ja ketä meidän turwallisefsti pitä elämäfä ja cuolemasa seuraman siben ijancaickiseen elämään. Ah! lufike siis nämät caicki meihin JESu meidän Halbiam sinun Pijnas ja cuolemas tähden! Amen.

Rucous.

HERa JESu, Sinä Cuoleman Ruhtinas ja ylige woittaja / joca iges sinun Isäs neuwon jälken meidän edestäm ulos annoit / ja sinun Taiwallisen Isäs ej ainoastans sinun Cuulliaisudellas mutta myös niin hirmuisella Kärsimisellä ja Cuolemalla meillen sowittanut olet. Sinulle oleon ijancaickinen Bihtos sinun ijancaickisen Raclaudes edestä / joca sinun yhteen sencallaiseen Pijnan ja Cuolemaan meidän tähtem saattanut on / ja meille jälkensä wanhurstauden / elämän ja Utuden toimittanut. Ah! että me myös sencallaisten sinun hywäin töirtes suuruden jälken taidaisimme sinulle oikein kiejolliset olla! Nyt, anna meille sitä warten sinun Pyhä Henges / joca sencallaisen sinun Raclaudes ja rascaan Kärsimises sinun Sanastas opetta meidän oikein ja hyödyllisefsti tundeman. Puhdistä ennen caickia meidän Sydämmem caicesta

kestä irstaisesta mailman iloista / ja caiteesta siitä / joca si-
 nun Sanas Autuallisen waicuturen meissä estä taita. Ja
 opeta meitä sinun P. Kärsimisesäs oikein sywäldä ja juu-
 resta näkemän sinun taituallisen Jäs wanhurscaus ja
 wiha Syndiä wastan / niin myös oikein tundeman syn-
 deiv cauhistus / jotta sinulle niin paljon työtä ja waiwaa
 tehnet owat; että me siitä yhden pyhän wihan läsitäi-
 sin caidia syndiä wastan / ja sen yltize murehtisim, ej
 niin paljon sentähden että ne meidän cadoturen alaisert
 tekewät / cuin sentähden että ne sinulle parandares os-
 wat niin rascari tullet. Ach! anna meidän niin tuta Syn-
 nin woima Hänen cauhistawaisesa carwasans, joca mei-
 dän niin usiasti Hänen liehacoizemisellans pettänyt on/
 että me siitä talisim saatteturi sijhen myrheseen joca Ju-
 malan mielen jälken on, ja se waicuttais meissä catumus-
 ren Autuderi jota ej pyitän eadu; ettemme me niin enäm-
 bi sinua ristiinawilgizis meidän synnilläm / emmekä ehdol-
 lam harjoittais sitä jonga edestä sinun on pitänyt niin
 paljon kärsimän. Mutta anna meidän myös sinun Kärsi-
 misisesäs läpi nähdä ja tuta sinun Jäs ja sinun Rae-
 laudes Synnyys meitä cohtan / josta Sinä itzes meidän
 edestäm ulos andanut olet / että me siitä sinun Zenges
 walkeudesa tundisim sinun suuren Sowindos pyhät Ze-
 delmät / cuin owat / Wanhurscaus / elämä ja Autuus / ja
 ne Uscon cautta meidän sieluihin sywälle lukituri tull-
 sit. Anna myös sinun Pyhä Esimerckis / sinun Kärsimi-
 sesäs alati niin meidän silmäim edessä loista, ettemme me
 ainoastans sinua siinä cunnioita, mutta myös itze työssä
 Sinua seuramme mieluisesa cuuljaisudesa / palawasa rae-
 laudesa, lapsillisesa rucouyesa / sydämmellisessä uscalluyesa
 ja totisesa kärsiwälkisydesä / nöyrydesä ja hiljaisudesa / sekä
 Jumalata että lähimmäistäm wastan. Ja anna mei-
 dän niin cuin sinun osterttu omaisudes cuolla synnille /
 mailmalle ja meille itzellem / ja elä ainoastans sinulle / ja
 uhrata meitä Jumalalle yhderi eläwäri pyhäri ja kel-
 wolliseri Biktos uhrivi. Ja cosca meidän wijmeisen kärsi-
 misem ja erom tästä mailmasta läbesty, niin pyhitä
 meidän kärsimisem sinun P. Kärsimises cautta, ja ota

pois cuoleman ota sinun Cuolemas cautta, että me sinun Cuolemas cautta Autuakisesti nukuisim, sinun haawoishis lätkettäisin / ja sinun peräsäs sinun Cunniahas sisälle läwisim / Sinua ynnä sinun Isäs ja Pyhän Hengen cansa ijaneakisesti sinun setä Härsimises että sen suurten Hedelmäin edestä kiittäimän ja ylistämän. Amen / sinun Cuolemas tähden cuule meitä. Amen.

Pääsiäis Päivä.

Esipuhe.

Eph. 5: 14.

Meidän pöytä Herämän unesta ja cuolemaista.

Ej siinä luonnollisesta. Etsä tästä. astasta. Dom. 27 Trin. Marc. 4: 38.

MEräjä siinä joca macat / ja nousse cuolleista / niin Christus sinua wolaise. Näillä sanoilla ylösherättä cuoleman unesta Ephesereitä se P. Pawali Eph. 5:14.

1. Niiden Macawitten cansa joca tässä pitää ylösherättämän heidän unestans, ei ymmärretä niittä jocca macawat sitä luonnollista unda; sillä se luonnollinen uni ja macaminen joca tule Ruumin woimattomuudesta ja wäsymisestä, wirwotta ja wahwista ihmisen, ja on niin Jumalan oma asetus ihmisen hywäri coska se on cohtullinen ja turwallisella ajalla tapahtu, jota emme taida olla paiksi enemmän kuin sitä joca päiwästä Syömistä ja Juomista; Jongatähden myös itse way: Christus Hänen Eihans päiwinä macais ihmisellisen tawan jätken, ei ainoastans wapaasta ehdosta coska hän itse tahdoi, mutta myös tarpeesta ja suuresta wäsymisestä raseaan Saarnamis sen ja Ehyön cautta, niin ettei Meren aldo ja pauhinaan händä woinut ylösherättä, waan Opetuslasten täydyi hänen ylös herättä coska he meren hädässä olit.

Samalla muoto myös, niiden Cuolluteen cansa joca pitää ylösnuuseman, ei tässä ymmärretä niittä luonnollisesti Cuolleita / joidenga Sielu on Ruumihissa eroitettu ja pöytä

Ruum

Kuumin puolesta jo haudoisa macawat; joca cuolema myös Uneri ja macamiseri muutoin Raamatusa cukutan, niin lawialda cuin ihmiset ja erinomaisesti Jumalan lapses sen ajallisen Cuoleman kautta tulewat pelasteturi ja irti lasteturi tämän mailman ja sen maallisen majan waiwoista ja raskurista, ja nauritewat Lepoa heidän Cammioisians Kuumin puolesta H. E. Kran Tulenisen ja Duomion Päiwään asti; Sillä tämä ylösnouseminen jota P. Pawali täsä waati Hänen Ephesereidäns pita rapahduman jo täällä ennen cuin sen ajallisen Cuoleman läpihe on lästykän. Jongatähden siis täsä ymmäretän se Hengellinen Uni ja Cuolema joca seis Sielun eroitruesa Jumalasta Synnin kautta / joca unesa ja Cuolemasa caieki ihmiset macawat luonnostans ja niin cauwan cuin he ei ole Uden Synnymisen ja Käändymisen kautta tullet ylösnoesteturi uteen elämään ja toiseen mieleen ja tilaan cuin he luonnostans owat. Näille siis P. Pawali nyt sano: Heräjä sinä joca macat / ja nouse Cuolleista. Heräjä sinä Surutoin Sielu sinun Synnis ja Suruttomudes unesta, ja Nouse cans itse työsä ylös yhteen uteen ja riwailiseen elämään, Christuren Sanan ja walteuden woimalla, joca tahto sinua ehiä ja walollans ylösvalaista.

I Reg. 1: 27.
I Cor. 15:
51.
I Thess. 4:
13.
Joh. 11:
11 -- 14.

Waan siinä
Hengelli
sestä.
Eph. 2: 1.
I Thess. 5: 6.

2. Wälkappale / mingä kautta Jumala yhtä Synnisänsä nuclunutta ja cuollutta ihmistä ylösherättä, on erinomaisesti ja ensiwi Jumalan Laki / tämä Lain Sana on se Mosesen Sauwa jolla Jumala lyöpi sen nuclunuen omantunnon päälle ja ylösherättä sen synnin unesta. Tällä Sanalla on woima peljätä tämän sitä surutoinda omatundoa, yligewoittaman ja duomijeman, sillä hän eroitta ihmisen silmäin etehen caieki Hänen työns ja osotta synnin hänen oikiasa carwasans, sillä Jumalan Sana on eläwä / ja woimallinen, ja teräwämbi cuin joca cayiteräinen miecka / ja tunge läpitze, siihen asti cuin se sielun ja Hengen eroitta / ja jäsenet ja ytimet / ja on ajatusten ja sydämmen airwoitusten duomari. Ja niin Laki opetta meidän tundeman meidät Synnim. Mutta cuitengin, niin cauwan cuin Laki hyrinäns teke työtä ihmisesä, niin tosin se synnisäns nuclunut ihminen heräjä ylös sen kautta Hänen unestans, waan ei cuitengan se nuclunut ja cuollut taida siinä yhtä elämätä saada, mutta se cuoletta ja waiwutta sen

Jumala
herättä
Lain kautta.

Hebr. 4: 12.

Rom. 3: 20.

Rom. 7: 9.

Deut. 27:
26.Ja nostaa
nuteen Elä-
mään
Ewangeliumin
cautta.

herätetyn ihmisen aina sywemmälle Hänen wihelijyhteens ja Jumalan duomion alle; Sillä koska Käsky tuli, niin Synodi wircois / ja osotti omassa tunnossa Hänen duomigewaisen woimans minun päälleni, ja minä cuolin se on, tunsin ikeni Cuoleman ja duomion alaiserä. Jaa, Laki ei ainoastans näin waicutta omassa tunnossa Synnin ja Jumalan wanhurscauden tunnoda, mutta myös wijmeim matean saatta ihmisen tykönä yhden salaisen wihan ja haluttomuden ike Lain Andajan tygö, joca hänelä waati sitä cuuljaisutta jota ei hän lain woimalla taida aiegan saada, ja sentähden Hänen sitten duomige ja ijancaikfisen Cuoleman alaiserä julista. Sentähden siis, niin kuin Lain Sana ainoastans taita ylösberättä sen suruttoman sielun Hänen Suruttomudens unesta, mutta ei uutta Elämätä ondaa; niin on Ewangeliumin Sana se sama, joca erinomaisesti osotta sille ylösberättylle sielulle sen oikian mailman walkeuden ja walon Jesuxen Christuren; jota sywemmälä se syndins unesta ylösberättä sielu eagele tämän Jesuxen Raakautta Hänen cohtans, jonga hän on ilmoittanut Hänen Kärsimisensä ja cowasa Cuolemasans, niin myös tutkistele Hänen Cuolemans suuria Syitä, kuin olit, ihmisen lunastaminen ja Sowittaminen Jumalan cansa, Synnin ja Cuoleman poisottaminen, ja caikeim meidän wihokkistem woitto, jota sywemmälä sanon minä yri synnistä ylösberätetty ihminen wairuutta igens tähän tutkistelemiseen, sitä suurembi walkeus hänelle ylöskäppi, se Wanhurscauden Auringo Jesus täyttä Hänen Walollans, osotta hänelle Hänen haawans, lahjoita Hänen Uscolla ja lapsillisella Usallurella Hänen päällens, puetta Hänen Wanhurscaudellans, ja täyttä Hänen Rauhallalla ja Raakaudelka, ja niin nosta ylös yhteen uteen elämään ja toiseen mensoon kuin hän ennen on ollut. Tämä siis on se, että Christus sinua walaise.

Apost. teko
kir. 26: 18.

Waan täsä taidais jocu sanoa: **Miri P. Pawali** täsä käste ihmisen ensist herätä ja ylösnoستا, ennen kuin hän tule Christurelda ylösvalaisturi / pitätö siis ihmisen oleman jo käändynyt Jumalan tygö / ennen kuin hän on ylösvalaistu Jumalan ja Hänen Aurudens Tunnlla? **Wastaus:** P. Pawali täsä tygöpuhuttele Eshereitä, ei enämbi niin kuin Pacanoita, waan niin kuin Christityitä, joilla **Ewan**

Evangeliumin Saarnasta jo oli se totinen Vieto ja ylöswalistus Jumalasta ja Christuksesta, ja coco Autudestans. Waan niin kuin se walitettawasti Christittyngin seasa löyty ustiasti toderi, että heidän tietons on ainoastans Historiallinen, jonga siwusa moni suurestiekin oppenut ja walaistu yhtä Hywin harjoitta euolettawia pimeyden töitä, ja niin sen cautta macaa ulcon Armon ja Käändymisen tilasta wihan alla, joita myös Epheserein seas wielä taissi löytyä; Niin siis, cosca nyi sencallinen Autudens tien tietämä, waan cuitengin synnisans wielä nuckuwa sielu, saapi Käändymisen Armon, niin siihen tarwitan, että Hänen surutoin sydämmens ja omatundons, ensin tule Lain wasaran ja jongun muun cowan tilan cautta ylös herätetyri Hänen unestans, huomaitseman, misä hän on? ja mikä Hänen tilans on? josta niin se paha ja ilkiwallainen Taho tule Hänen omasta igens rackaudesta ulosrewityri toissialle mielidymän ja käändämän igens. Cosca sitte Omatundo sillä muoto on hädäsä tullut ylösherätetyri, ja Pyhä Hengi on alcanut saaman sian Hänen waikutuyillens sencallaisesa sielusa, sitte äffen se hädästynyt sielu todella tule halajaman yhtä oikiata ylöswalistusta ja opetusta, mitä Hänen pitä tekemän? ja silloin wasta se endinengin Historiallinen Vieto ja walistus tule Hänen oikiaan woimaans, waloons, ja harjoitukseens, niin että se corkia Vieto Jumalasta, joca tähän asti on hebelmätdinnä synnin unen alla maannut, nyt tule hymärryellä käytetyri sen saman sielun totiseri hywäri, ja ulosselittämisexi synnin onsoista ja sen duomiosta, totisen Catusmuren alla, niin myös johdattamisexi itse työsä Jesuren Ansiota ja weren Autualliseen osallisuteen, totisen Uscon cautta. Niin me näem, että ne siinä oikiassa Opisa jo ennen opetetut ja walaistut, waan cuitengin wielä kändymättömät Judalaiset, Pietarin woimallisesta Saarnasta, ensin sait pistimen omaan tundoons, että Jumalan Sana käwi läpi heidän sydämmens/ josta he rupeisit huutaman: *Miehet, rackat weljet / mitä meidän pitä tekemän?* ja sitte sen päälle he sait Pietarilda neuwon ja ylöswalisturen, että heidän piti tekemän Parannus/ ja andaman Casta igens Syndein andexi andamisexi. APOST. Teko Kirj. 2:14:37. 38. Ja tämä nyt on se, että herätä Nös euolluista, ja sitte tulla ylöswalaisturi ja opeteturi, mitä

pitä tekemän, koska omatundo on tullut Lain voimassa ylöshe-
rätetyri.

Baan muutoin me tiedämme sen, että yhden Jumalan
lansa tundemattoman ja käändymättömän sielun tykönä, on ylös
walisturen Armo ja Autuden / Tieto, se ensimmäinen Hy-
hän Hengen waicutus, nimittäin, että hän tule tietämän. Mi-
kä Syndi, mikä catumus ja mikä Käändyminen on, ja cuinga tar-
pellinen se on että totisen Käändymisen kautta tulla jälle Jumalans
sen Corkeimman Hywydens cans yhdistetyri? Baan
tästä pitää meidän erinomaisesti se tietämän, että ylösvalisturen
Armo ja Työ, on yri sencallainen Armo Työ ja waicutus ihmis-
sestä, joca ei tahpahdu ainoastans yhdellä erällä ja yhtä haawa
meistä, mutta se alca jo ennen Käändymistä, ja seisoo päälle ja
castwaa meistä jälle Käändymisen. Sillä niin cuin se Hyvä
Jumala jo cohta alusta ja ennen Käändymistä asetta ihmisen
eteen coco Hänen Sanans Walkeuden, että Hänen siinä pitäis
näkemän sekä Hänen oman turmelurens sywyden Synnin kaut-
ta, että myös Jumalan Rakkauden ja Hywän Toitten Suuruu-
den ja monencallaisuuden händä cohtan; niin myös sitten, koska
ihminen jo sekä Lain Sanan kautta on tullut opetetyri Hänen
Syndins cauhisturesta ja duomikewaisesta woimasta, ja heräte-
tyri ylös Hänen syndins unesta, että myös Ewangeliumin kaut-
ta saatetyri esimän osallisurta Hänen Jesurens Sowinnosa ja
Rakkaudesa, niin sanon minä wielä sittengin Jumalan Walkeus
sencallaisen jo ylösvalaistun ihmisen Sydämmessä aina sitä cor-
kiammalle ylösnouse, jota Usiammasti hän sekä tutkistele Juma-
lan Hywän Toitten ja Salaisutten Sywyttä, että myös maista
ja tunde tykönäns Jumalan Armo - Waicuturia ihe työssä / niin
että sitten koska ihminen Lain Sanan kautta on herätetty ylös
synnistäns, ja seisoo jo sen totisen Käändymisen tiellä, niin sitten
wasta hän paljon selwemmällä Jumalan ja Hänen igens Tunno-
la tule lahjoiteturi, ja hän myös on soweljami sitä silloin wastaan
ottaman ja käsittämän, cuin ennen Käändymistä. Sentähden ihe
Christus sano niistä jo ylösvalaistuisista ja käändyneistäkin Juma-
lan lapsista: Joca minua racasta / hän racasteran minun
Isädnäni, Ja minä tahdon händä racasta, ja ilmoitan
igeni hänelle / nimittäin uudistetulla walolla ja tunnolla minun
Armo-

Tako tästä
asiasta He-
lundai Päi-
wän Saat-
aa.

Hollaz. b.
p. 325, Deus
distincta sui
cognitione
implet ho-
minem post-
quam re-
suscitatus
est.

Joh. 14: 21.

Armo: läsnä olemisestani, Raakaudestani ja yhdistyneeni salaisuu-
desta Hänen kansans.

Sentähden nyt siis: Heräjä sinä joca macat! ja
nouse ylös Tuolleista, niin Kristus sinua walaise. Pa-
wali puhuttele tässä Ephehereitä joilla jo oli ollut se oikia ilmei-
tus ja tundo Jumalasta ja heidän Autudestans Ewangeliumin
Saarnan kautta, joita hän myös ylöskehoitra herämän ja nous-
seman ylös Synnin ja suruttomuden Unesta sen saman Saar-
natan Sanan woimalla että niin se nykyisijn aicoihin ilmestynyt
Christus olis saanut Hänen täydellisen walons heidän sydämmi-
hins jaca, caiken pimeyden heistä pois ajaa, ja coconans Wal-
keuden Lapsi tehdä. Se myös, Raakat Sielut, olette jo sinä
P. Castesa ylösotetut Jumalan Lapsi ja oikeixi Christityxi
tehdyt, Christuren Tundo ja Walkeus myös loista teidän edesän
runsaasti Jumalan P. Sanasa ja Saarnasa; waan Aeh tehis
Jumala, ettei monda teidän seasan löydyis, joca luule izens
waktowan ja elävän, ja cuitengin ihe työsä on nuckanut ja
cuollut Hänen synnifans. Niinä tiedän sinun tecos: Sillä
sinulla on Aina, ettäs elät, ja olet cuitengin cuollut.
Aeh! cuinga monda on niitä, joilla ej ole yhtän suuremba Pe-
rususta heidän Christillisysteens, eikä yhtän muuta ymmärrystä
heidän Sielunsa menosta, cuin ainoastans se ulconainen ja yhs-
teinen ihmisten tawa, että he tyhjän tawan tähden tekewät ainoas-
tans niitä yhteisiä Jumalan Palweluren muotoja ulconaisesti,
waan ihe työsä eikä ymmärrä mikä se hengellinen elämä on, josa
meidän pitä Autuari tuleman, paljon wähemmin elää sinä tita-
sa, waan on coconans cuollut ja eroitettu pois Jumalasta ja
Autudesta ehdollisen suruttomuden ja pahuden kautta: Ja tehis
Jumala, ettei meidän seasan myös löydyis niitä, niin cuin to-
tisesti kyllä jo löyty, jotca tosi owat jo sefä herännet että nos-
net ferran ylös Synnin unesta ja sijhen oikiaan hengelliseen elä-
mään tullet, waan cuitengin owat mailman myötäkäymisen ja
cansa käymisen kautta niiden tyhjäin neigyyten cansa jällens suu-
reen Uneljaistuteen ja yhteen waqralliseen suruttomuteen langen-
net; Teille siis caikille minä wielä nyt tällä Pääsiäis ja Jesu-
ren ylösousemisen Päiwällä huudan: Heräjä sinä joca ma-
cat, ja nouse cuolleista, niin Kristus sinua walaise.

Am. kir. 3.

1.

Mat. 25:5.

Et t t t

Me

Me wietämme Racket Sielut, taas tällä Juhlalla jäs-
 ki muisto meidän wapahtajam Jesuren woitollisesta Ylösnouse-
 misesta, jolla hän on ikens Woitto Herrari osottanut yli Synnin
 Cuoleman ja Helwetin, meidän Luonnosam ja Lihasam, josta
 meillä on sitä suurempi Lohdutus, jaa myös sitä suurempi oikeus
 nyt tähän woittoon, koska se on tapahunut meidän lihas-
 sam, meidän sielam ja meidän edestäm meillen hywäri. Me
 olimme, Racket Sielut, pahoin sodasa käynnet, ja mielelläm an-
 danet ikem surman ja cuoleman alle, josta ej yriskän taitanut
 meitä autta, eikä Luondocappalet, eikä Engelit, ej tainnut we-
 likän wehäns lunasta ja Jumalalle sowitta, Sillä heidän Sies-
 luns lunastus oli ylöñ callis, niin että se pitä jäämän tekemät
 ijancieikisest. Löytyi siis Yri joca otti tämän asian päällens, jo-
 ca käwi sota jo caurwan aicaa meidän edestäm, niin että se nä-
 kyi Järjelle ikänän cuin hänengin jo yiti waipuman sodan alla,
 sillä cuinga Hänen pidäis woittaman jonga yiti cuoleman alle
 käymän? Tuonen ja Elämän wälill, oli yri camala riitta; niin
 että jo Opetuslapseskin Emauren tiellä rupeisit epäilemän tästä
 woitosta. Waan cuinga camala tämä asia nyt mahdoi olla Jär-
 jelle, niin on euitengin se nyt toderi tullut, että Jesus on ollut
 Cuolemalle myrcky/ ja Helwettile Surma. Cuolema/ cus-
 sa on nyt sinun otas? Helwetti/ cusa on sinnn woit-
 tos? Mutta kiitos olcon Jumalan/ joca meille woiton
 andanut on meidän HERRan Jesuren Christuren caur-
 ta. Ulijn Jesus Christ Jumalan Poic/, annoi hänens
 meidän siam/ Hän ätist Pirun ylitse woitt/, Synnin pois
 pyhkei meist pian. Sen oli Raamattu sanonut, ett Cuoll-
 oli tuonen woittanut/ ja saattanut häpiän ala/ Halle-
 luja. Tätä siis wap: Jesuren suurta Woittoa ylitse meidän
 wihollistem, jonga hän on Hänen Cuolemallans ja ylösnousemi-
 sellans meillen toimittanut ja osottanut, käyttäkäm tällä Juh-
 kalla meidän hywärem, niin että me ensist, Wahwalla Uscolla
 ja Loppillisella Uscallurella ikellem omistam ja omayem teem tä-
 män suuren Jumalan Lahjan ja woiton jonga hän on meille
 andanut ylitse caickein meidän wihollistem Jesuresta, toiseri, et-
 tä me sitten tätä meidän Jesustam Hänen Ylösnousemisesansa-
 kin Seuramme niin euin meidän ainoata Esimerkiäm, sillä
 me okimma haudatut Christuren cansa, Easten caurta

Mt. 49: 8-9.

Hose. 13: 14.

1 Cor. 15:

55- 57.

Rom. 6: 4.

Cuo.

Cuolemaan, että niin kuin Kristus on cuollelsta Isän Cunnian kautta ylös herätetty, niin pitää meidänkin udes elämäs waeldaman. Ach! Kacas Jesu, cuinga cunniallisen ja suuren woiton Sinä olet meille toimittanut sinun Cuolemas ja ylösnousemises kautta ylike caikein meidän Wihollistem, ylös herätä meisä yri wahwa Usco sinun pääles, jolla me taidamme ike työsä tulla osalliseri tästä sinun suuresta Lahjastas, sillä cusa yri suuri woitto on tapahtunut, sinä on myös yri suuri Saalis saatu, josta ne keltwottomimmatkin ja halwimmat taitawat osan saada ja ikellens omista, ja sinun Ristostas sitä awaram masti uloslewittä ja julista. Me köyhät olemme myös sinun Luostures ja woittos saahs joilla cans on oikeus sinun woittos tygö sinun weres kautta, sentähden anna meidän sinun woittolas nyt alati woitta caikei meidän wihollisem, Synnin, Cuoleman, Heltwetin ja Pirun, ettei ne enämbi sais walda meidän päällem, waan me nyt pelastetut caikista meidän wihollisistam palwelisim Sinua pyhodes ja wanhurscaudes caikena meidän elinaicannam. Tätä me sinulda Jesu rucoillem sinun omalla rucourelas sydämmestäm sanoden: Isä meidän joca etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Marcus

Eug. 16. v. 1.

Sitten atean, cosca Sabbathi culunut oli, osti Maria Magdalena, ja Maria Jacobi, ja Salome hywän hajullisia woiteita, woidellarens häändä. 2. Ja tulit haudalle, ensunmäisnä Sabbathin päiwänä, sangen warhain auringon coittais. 3. Ja puhuit kessenäns. Cuca meille wierittä kiwen haudan owelda? 4. Ja cuin he cassoit, näit he kiwen wieritetyri, joca oli sangen suuri. 5. Ja cuin he olit hautaan mennet, näit he yhden Nuorucaisen istuwan oikialla puolella, joca oli waactettu pitkillä walkeilla waactella, ja he hämmästysti.

Et t t t 2

mästyt. 6. Mutta hän sanoi heille: Mikät hämmästykö, te etitte Jesusta Nazarenuksa, joka ristinnaulittu oli, hän ylösnouxi, ei hän ole täällä, katso sija cubunga he Hänen panit. 7. Mutta menkäät ja sanocat Hänen Opetuslapsillens ja Pietarille: Että hän käy teidän edellän Galileaan, siellä te hänen näette, niin kuin Hän sanoi teille. 8. Ja he menit nopiast ulos, ja pakenit haudalda: Sillä wapistus ja hämmästys oli heidän piällens tullut, ei he myös kellingän mitän sanonet, sillä he pelkäisit.

Jumalan
Hyvät
Työt pitä
meidän cat-
joman

ME tiedämme, Rakat Sielut, että moni meidän Kirko
Jissäm, niincuin erinomattain se P. Augustinus ja
P. Lutherus ovat caickia Jumalan Hyviä Työtä
meitä cohtan, cakellet ja tukkistellet Sahdella tarwalla:
Ensi niin kuin yhtä Callista Jumalan Lahjaa ja Andoo jon-
ga meidän pitä Uscolla wastan ottaman ja omarem tekemän,
Toiseri sitten, niin kuin yhtä Esimerkkiä jota meidän pitä seu-
raman. Niin kuin esimerkki: Jouluna eteen asetetan meille se
suuri Jumalan hywä Työ meitä cohtan, nimittain: Jesuren
Syndyminen / Tätä Hywä Työtä joka meille nyt täsä Christu-
ren Libaan Tulemisesä ja Syndymisesä on tapahunut, cakelee
Usco ensi niin kuin yhtä suurta ja Callista Jumalan Lahjaa
ja Andoo / josa Jumala on meille lahjoittanut ja andanut Hä-
nen ainoan Poicans Jesuren wapahajari, jonga päälle Hän
eoco Hänen Autudens perusta ja rakenda. Sitten owat he cak-
zellet tätä Jesuren Syndymistä niin kuin yhtä Esimerkkiä ja
Esimalausta sihen Hengelliseen Christuren muodonsaamiseen
meisä, jolla Christus Hänen cuwans ja muotons jällens meisä
sais ja rakendais, jonga asian cuitengin me tarwallisemmalla pu-
hen parrella taidamme cukua meidän Hengelliseri Syndymiserent
Christuresta, josa me Christuren Anzion cautta Uscosa tulemma
wastauudesta Synnyteturi, Christuren wanhurscaudella pueteturi,
ja Uudella mielellä lahjoiteturi, ja niin Jumalan Lapsiri teh-
dyri. Samalla muoto myös, Christuren Bärsiminen ja Cuole-

Ensi niin
kuin Juma-
lan callis
Lahja
ja ando.

Gal. 4: 19.

Toiseri
niin kuin
Esimerkki
jota pitä
kuraman.

ma, on ensiri Uscon asia, joca täsä cakele ja ihellens Nutu-
 dexi omista tätä suurta Jumalan Lahjaa ja Christuren Sorwin-
 do-Uhria, jolla caicki meidän syndim owat maretut, ja me Ju-
 malan causa Sorwitetut nyt taidamme olla wisit meidän Nutu-
 destam; mutta siinä samasa on täsä Christuren Kärsimisesä ja
 Cuolemasa cans jätetty meille yri callis Esimercki jota meidän
 pitä seuraman, ja synnin cuolettamisesa ja caickinaises kärsimises
 Christuren askeleita noudattaman. Nijn myös meidän tätä wap: 1 Pet. 2: 21.
 Jesuren suurta Ylösnousemista pitä cakeleman, Ensis, nijn
 cuin yhtä callista ja sanomatoinda Jumalan Lahjaa, jolla meille
 on annettu woitto caickein meidän wiholdistem ylige, Sillä waicka
 tosin Christus Hänen ylösnousemisesellans ej meille mitän uudesta
 enämbi ansainnut, nijn muodoim cuin Hänen Kärsimisesäns ja
 Cuolemasans jo caicki oli täytetty mitä meidän Nutudem Ansaike,
 miseri tarwittin, nijn cuitengin on wap: Christus Hänen Ylös-
 nousemisellans wielä paljon hywää meillen toimittanut, jota hän
 meille ynnä Hänen Ylösnousemisesens Hedelmän causa jaca ja
 lahjoitta, sillä ej hän ole ainoastans ulosannettu cuole: Rom. 4: 25.
 maan meidän Syndeim tähden, mutta hän on myös ylös
 herätetty meidän wanhurscaudem tähden, nimittäin että
 wacuuttaman meitä tähdellisestä Lunasturen toimituresta, ja woi-
 tosta caickein wiholdisten ylige. Ja riin cuin sijs meillä Christuren
 Ylösnousemisesta on monda callista Hyödytystä: nijn cuin, meidän
 Lunasturen wacuutus, Christuren Anson Tähdellishys jota em-
 me olis tainnet tähdelliseferi Uscoa jos Christus cuolemasa pshynt
 olis, nijn myös wielä wacuutus meidän tulewaisesta ylösnousemi-
 stam, eläwäri tekewäinen woima ej ainoastans sihen tulewaiseen
 ylösnousemiseen, mutta myös sihen uuteen Hengelliseen Elämään
 ja udistureen; nijn caicki nämät Hyödytyret owat meille Christu-
 resa lahjoitetut, ja Hän ike on sisälle käynyt Hänen Cunniaans
 ja ijancaickiseen Elämään, että hän caickia taincallaisia Hänen
 Lunasturens ja ylösnousemisesens Hedelmitä meille nyt alati jaca
 ja lahjoittais. Waon ej siä wähemmin wielä pida meidän tä-
 tä sama Wap: Christuren Ylösnousemista cakeleman nijn cuin
 yhtä Esimerckia ja Esicura meidän hengelliseen ylösnousemiseem
 synnistä, nijn että nijn cuin Christus ylösnoussi Cuolluista, nijn
 pitä meidängin uudesa Elämäsä waeldaman, joca weltwollisuus
 perusta ikens nijsä Raamatun Sanoisa joita me jo äffen ni-
 mi

mitim Rom. Epist. 6. Eug. 9. 4. Me tahdom siis tällä erällä
kahella;

Ensiri / Christuren Nösnousemista igesäns /
Toiseri / niin muodoin / **cuin se on** **Esicurwa**
ja Esimeräi meidän **Hengelliseen** **Nösnouse-**
miseen.

O HERra **Auta**, ja **anna** **menehtyä!**

Jesus **ylös**
noufi /
Euole,
mahta.

Mitä siis **Wap:** **Jesus** **Nösnousemiseen** **tule**, **niin me**
siitä **merkisem**, **Ensiri /** **Mistä** **wap:** **Jesus** **ylös**
noufi? **Nimittain**, **Euolemaista** **ja** **haudasta.** **Wap:**
Jesus **oli** **totisesti** **cuollut** **meidän** **Syndeim** **tähden**,
jotca **hän** **oli** **päällens** **ettanut** **meidän** **edestäm** **ja** **meidän** **siasam**
marxens, **sillä** **hänesä** **igesä** **ei** **yhtän** **Syndiä** **ollut**, **ja** **niin**
se **cuin** **hän** **on** **cuollut /** **sen** **hän** **synnille** **cuoli** **terran /**
ja **uhrais** **igze** **meidän** **syndim** **omasa** **ruumisans** **puun**
päällä. **Ja** **tosin** **oli** **wap:** **Jesus** **niin** **totisesti** **cuollut**, **että**
Sieluns **ja** **Kuumins** **toinen** **totisista** **wisisti** **eroitetut** **olit**, **ja** **tobella**
taittin **sanoa:** **että** **Jumala** **oli** **cuollut /** **sillä** **waicka** **se** **Per-**
sonallinen **Sidet** **ja** **yhdistys** **joca** **oli** **Jumalan** **ja** **Ihmisen** **Luon-**
non **wälillä** **oli** **coconans** **eroittamata**, **niin** **että** **eikä** **Sielu** **eikä**
Kuumis **Jumaludesta** **ollut** **eroitettu**, **niin** **cuitengin** **se** **Luonnol-**
linen **Side** **joca** **oli** **ainoastans** **Sielun** **ja** **Kuumin** **wälillä** **keske-**
näns **se** **oli** **irti** **catkaisu**, **ja** **hän** **sen** **cautta** **oli** **totisesti** **cuollut.**
Tästä **siis** **Euolemaista** **nyt** **wap:** **Jesus** **ylös** **noufi**, **niin** **ettei** **hän**
sitten **enämbi** **ollut** **cuollut**, **waan** **totisesti** **eläwä.**

Marc. **15:**
46.
Mat. **27:** **64.**
66.
Ja **hauda-**
sta.

Sijnä **Sirousa** **noufi** **wap:** **Jesus** **cans** **ylös** **hau-**
dasta **joca** **oli** **Calliosa**, **ja** **oli** **sekä** **wartioilla** **warustettu**, **että** **si-**
netillä **lukittu;** **waicka** **Piru** **Hänen** **Pää** **konstins** **ja** **Mestari-**
cappalens **siinä** **sepäsi** **taisi** **osotta**, **että** **hän** **näin** **ei** **ainoastans**
coco **ihmisen** **Suocunnan** **mutta** **myös** **igze** **Jumalax** **Posjan** **oli**
saattanut **lykätä** **hautoihin** **maan** **porween.** **Niin** **nyt** **tänä** **päi-**
wänä **wap:** **Jesus** **cuitengin** **osotti** **igzens** **Mestarixi** **ja** **Boitto**
herrari **jällens** **sekä** **Euoleman** **ja** **Pirun** **että** **myös** **hautain** **ylize.**
Piru **luuli** **tosin** **jo** **woittanens** **Christurengin** **cosca** **hän** **saattoi**
Hä

Hänen euolluna haetaan Iykätyri, josta Jumola niin sillei Hänen ihmellisestä neuvoistans ihmisen Luuden tähden tapahua, waan se käwi toisin sitten asiat cosca hän sai nähä, että way: Christus niin woimallisesti catkai ja pois pudisti Euoleman siceet hänen päähdäns, astui alas helwertijn woittoans iustaman helwetin joucolle, ja wiimein nousi ylös Haudastakin firwein ja wartiam läpise wastanseisomattomalla woimalla ja cummialla. Ja niin siis way: Jesus ylösnouxi myös haudasta niin ettei hän siellä enämbi ollut, josta todisturexi myös Engeli sitten jälken wieritti pois kirwen, ja osotti waimoillekin ettei wayahtaja siellä enämbi ollut.

Joh. 20: 1.

Toisexi, me merkitsem, Millä tawalla ja woimalla way: Jesus ylösnouxi euolleista ja haudasta? Nimitäin, Omalla woimallans. Sillä ei se seisso hänestä ainoastans, että hän on ylös herätetty, mutta se seisso myös, että hän on ylösnoussut. Ja waikka tosin tämäkin Sana tosinans nimitetään niistä jotea toisen woiman kautta ylösnostetan, niin kuitenkin on päämerkkiminen siitä fanasta, että se osotta yhtä sencallaista ylösnousemista joca tapahdu omalla woimalla, niin kuin se selwästi myös muutoin way: Jesuksesta fanotan: että hän on wälewästi ilmoitettu Jumalan Pojaksi / et: tä hän on ylösnoussut Euelluista. Nyt, ei se olis ollut wielä joku wahwa todistus Hänen Jumaludestans, jos hän olis tullut jongun toisen woiman kautta ylös herätetty, mutta nyt cosca hän omalla woimallans ylösnouxi, niin sillä hän taissi myös wahwista Hänen Jumaludens, niin kuin hän myös itse sano: Ei ota kengän minun hengeni minulda, waan minä panen sen izestäni / minulla on walda sitä panna / ja minulla on walda sitä taas ottaa. Minä olin euollut / ja cago: minä elän ijancaictisest ijancaictiseen, ja minulla on helwetin ja euoleman awaimet. Ja se että way: Christus näin on ylösnoussut omalla woimalla ei ole sitä waskan kuin sanotan myös, että hän on Isän cummian kautta ylös herätetty. Sillä hän on yri Isän cansa olennosans, ja Hänen woimans on yri Isän cansa.

Rom. 1: 4.

Joh. 10: 18.

Jlm. kir. 1: 18.

Rom. 6: 4.

Colmannexi, me merkitsem, että way: Jesus ylös nousi Namulla warhain / ja he tulit haudalle ensimmäisellä Sabbathin päivänä saangen warhain Auringon nostes, eikä löytänet siellä enämbi yhtä euollutta. Se oli ensimmä-

Amulla warhain.

sim:

Mat. 4: 2. **Simmäinen Sabbathin päivä eli ensimmäinen päivä wicosta, taieka Sunnuntai, aamulla warhain ja Aurington nostes, cosca wanhuriscauden Auringo JEsus Christus tahdoi ylösnoista cuoleman pimendestä coco mailman iloxi ja waloxi, jonga muistoxi myös sitten se sama päivä walittin HErran Lepo ja muistoxi päiväri coco Uden Testamendin aisana, josta asiasta emme enämbätä tällä erällä tahdo merkitä.**

Totisesti.

Ueljänneri, me merkitsem, että woy: JEsus nousi ylös totisesti cuolluista, niin että se sama jo: a nyt hiljan ja äiken oli ristinnaulittu ja haudattu Hänen ruumins puolesta, se sama jälleens ylösnousti samalla ruumihilla joca saman sielun cansa jälleens yhdistettiin, waieka toisessa tilassa, ilman heikoutta ja puutosta. Niin kuin hän myös sitten jälleens ei ainoastans näky nyt tyhjässä habmosa, waan itse työssä totisesti oli elävä, niin kuin Engelit myös sen todistit, siiben asti kuin Waimot ja Opetus lapset omilla silmilläns sait nähdä Hänen eläwänä. Jaa ei hän ollut ainoastans totisesti Elävä, waan hänellä myös nyt oli yri coconans Cunn. llinen ja kirkastettu elämä, niin ettei hän enämbi ollut heikoutten ja waiwain alle annettu niin kuin ennen, mutta eli nyt yhtä taimallista ja kirkastettua hengein elämästä täydellisessä Cunniaasa, niin kuin myös Engelin muoto sen curwais ja todisti, josta seisoo: Ja se Engeli oli nähdä niin

Mat. 28: 3.

Mat. 28: 3. **cuin Pietkäisen tuli, ja Hänen waattens olit walkiat niin kuin lumi.**

Kerran.

Wijdenneri, me merkitsem, että woy: JEsus nousi ylös cuolluista ainoastans yhden kerran, sillä hän tarwigi ainoastans kerran cuolla, sentähden hän myös kerran ainoastans ylösnousti, ja tosin otti hän elämäns nyt niin ikellens, ettei hän enämbi tarwike eitä taida cuolla, sillä me tiedämme, ettei Christus joca cuolleista ylös herätetty on siilen cuole, eitä Cuolema saa tästedes Hänen päällensä walda.

Rom. 6: 9.

Rom. 6: 9. **Christus joca cuolleista ylös herätetty on siilen cuole, eitä Cuolema saa tästedes Hänen päällensä walda.**

Tarpelli-
sesti.

Luc. 24: 26.
5 dei.

Cuudenneri me merkitsem, että Christuren Ylösnouseminen oli Tarpellinen, sillä Hänen piti sekä ylösnouseman että jälleens cunniaans sisälle käymän, Taieki Hänen Colme wircaans ja niiden täyttäminen waati sen että Hänen piti Ylösnouseman

man

man: niin kuin ensi, mitä Hänen Alimmaisen Papin wir-
caans tule, waicka tosin Ebristuren Uuri, niin muodoin kuin se
seisoi Hänen ikens ulosantamisesta, Hänen Cuolemans ja
Räksimisestäns jo täytettiin Kristin päällä, niin kuitenkin piti mei-
dän Alimmaisen Pappim myös jällens sibben Pyhimbään ja Hä-
nen Tunnians siikale kaiman, Hänen werens ja uhrins Isän
eteen asettaman, ja Hänen eakivons edes ikens aina osottaman
meidän edestä, sentähden se seisoo: Ja niistä tosin monda
Papirt tuli / nimittäin wanhassa Testamendisä, ettei cuole-
ma sallinut heidän pysyä. Mutta Täällä / että hän pysy
ijancaikisest / on catomatoin Pappens. Josta hän myös
taita ne ijancaikisest Autuaxi tehdä / jotea Hänen caut-
tans Jumalan tygö tulewat / ja Elää aina, ja rucoilee
alati heidän edestäns. Toisexi, Hänen Cuningallisen wir-
cans puolest / niin oli se cans Tarpellinen, että Hänen piti
Ylösouseman, sillä jos yhden Cuningan piti Hänen alimmai-
sians edescahoman ja warjeleman, niin Hänen piti Elävän ole-
man; niin se oli meidän Cuningam Jesuren cansa, että waicka
Hänen waldacundans meno sen niin waabei, että Hänen ensist
piti Hänen alammaistens edestä cuoleman, niin piti Hänen kuiten-
gin jällens nouseman ylös, ja sitten wasta oikein ja näköisämmästä
Hänen halliturens edesseisoman ja waldacundaans warjeleman,
niin kuin se myös tapahdui. Colmannexi, mitä taas Hänen
Prophetalliseen Wircaans tule, niin siinä taidais joku aja-
tella, että hän olis tainnut sen wiran muittengin nimittäin Aposto-
leihin ja Saarna Wiran kautta edes seisoa, jotea olisit tainnet
saarnata Ewangeliunita ymbäri mailman, waicka HCKra ike
olis Cuolemasa maannut. Waan meidän piti tietämän se, että
meidän HCKram piti niin hywin alati meidän Prophetamme
kuin Cuningammekin olemän, ja niin ei ainoastans muut pitä-
nyt Hänen nitteens saarnaman, mutta Hänen piti ike myös
waicka muitten Suun kautta, Hänen Opetus Wirans edes sei-
soman mailmasa, niin kuin hän myös ike oli luwannut, olla
heidän tyhönäns mailman loppun asti. Ja hänestä seisoo,
että hän ike wailutti heidän cansans / johonga siis oli tarpelli-
nen, että meidän ylimmäinen Prophetam ike piti elämän ja tää-
mängin wirkans edes seisoman.

Hebr. 7: 27.

24. 25.

C. 107. 108.

107. 108.

107. 108.

107. 108.

107. 108.

107. 108.

107. 108.

Mat. 28: 20.

Mar. 16: 20.

Ja niin tämä Arctulus wäp: Christuxen Ylös noussesta, on se sama jonga päällä meidän Christillisijdem Perustus aiwan paljon seis, sillä kyllä Judalaisekin ja Turkit sen uscowat, että Christus on cuollut, josta he päättävät sen: ettei se tainnut olla totinen Jumala jota me saarnamme, koska Hänen tähdyni niin häpäällisesti ihmisten käsiin cuolla. Waan Christit on ainoastans uscowat ja pitä uscoman sen, että hän on ylösnosnut cuolluista, ja caikki mitä sitä seura. Sentähden P. Pawali sano: Jos sinä suullas Sunnustat KRan J. C. suxen, ja uscot sydämmesäs, että Jumala on Hänen cuolluista herättänyt, niin sinä tulet autuayi. Jaa, P. Pawali wielä tämän Arctulusen tarpeellisuuden. Ja tiedon niin eorkialle ylöswetä että hän sano: Jollei Christus ylösnosnut niin on meidän Saarnamme turha, ja teidän Usconna on myös turha. Ja me löyrtän Jumalan wääriyi todista tairi: että me Jumalata wastan todistanet olemme, että hän ylös herätti Christuxen. etc. Jongatahden myös koska Apostolit lähetettiin ysabäri caiken mailman saarnaman Ewangeliumita, J. C. suxesta Christuxesta, niin se oli Pää asia heille siihen, että Christuxen piti ike niin Usiasti Hänen heille eläz wänä osottaman, ja heidän piti ensist omilla silmilläns Hänen näkemän, jos heidän piti hyödytyksen cansa hänestä todistaman eoco mailmalle, jota he taissi oman silmä näköns jälken siten sitä turwaisemmassi julista ja teroutta caikisa maacunnisa.

Rom. 10: 9.

1 Cor. 15:

14. &c.

A. 2: 24.

Taiwalli:
seen elä:
mään.

Luc. 24: 31.

Joh. 20: 13.

Seizemänneri me merkizem, ike Hedelmät wäp: J. C. suxen Ylösnoussemisesta: niin euin Christuxen puolesta oli se, että hän sen cautta nousi nyt yhteen Taiwalliseen ja kirkkaset tubun elämään, ei nyt enämbi sillä tarwalla euin Hänen lihans päiwinä meidän Syndiäm hänelle tygölueta, sillä ne jo owat hänelä tähdellisesti mäyetur; eikä hän nyt enämbi tarwinnut tarpeesta syöä eli juoda taieka muitten heickoutten alle annettu olla, waan hän taissi nyt olla sekä näkywäinen että näkymätöin koska hän tahdoi. Hän taissi käydä läpi sulietun haudan ja os wen koska hän tahdoi, ja niin on hänellä xpi hengellinen Ruumis wäpää caikista muutorista ja puutorista. Opetus Lasten puolesta taas, oli heille se hedelmä Christuxen Ylösnoussemisesta, että he nyt näit omin silmin Christuxen Ylösnosneri totisesti,

festi, ja ei ainoastans ike tullet siitä ilahuteturi, ja lohduteturi heidän epäileväisten ajatustens alla, mutta myös nyt oman si-
mä näköns jälken tiesit todista ja saarnata Hänen Ylösnouse-
misteens.

Nyt me tahdomme catella, meidän Hengellistä Ylös-
nousemistam yhteen Nuteen Hengelliseen elämään/
nijn muodoin kuin se vuota ulos Christuxen Ylös-
nousemisen voimasta ja esimerkistä:

Ensivi, ike Väictä ja maali mistä meidän vitä
ylösnouseman, on Cuolema, sillä njin kuin Christus ylösnouxi
Cuolemasta, njin meidängin vitä Cuolemasta ylösnouseman jos
me siihen totiseen elämään tahdomme tulla. Sentähden se seisso
cuin me jo cuulim Esipuhesa: Heräjä sinä joca macat ja nou-
se cuolluista, njin Christus sinua walaise. Ja taidamme
me sen helposti ymmärtä, ettei näisä Sanoisa ymmärretä jota-
kan Ujallista Cuolemata, josta meidän vitä wasta wijneisnä Väi-
wänä ylösnouseman, sillä täsä puhutan yhdestä sencallaifesta ylös-
nousemisesta, joca vitä tapahtuman jo täsä mailmasa, ennen-
cuin me cuolemmakan sillä Ujallisella Cuolemalla; Sentähden
sij täsä ymmärretän se Hengellinen Cuolema josta meidän
vitä ylösnouseman.

Waan että me mahdaisimme ymmärtä, nitä se hengelli-
nen Cuolema, ja hengellinen Elämä on, njin me niistä merkisem
seurawaiset asian haarat:

Coska Jumala loi Adamin ja Ewan, njin es hän ai-
noastans luonut heitä yhteen Luonnolliseen elämään/ njin että
he taisit njin kuin luonnollisesti eläwät luondocappalet, syödä,
juoda, käydä, maata, nähdä, cuulla, ymmärtä, tahtoa, puhua
ja muita sencacallaisia ihmisellisiä töitä tehdä, njin kuin me nyt
näem, että se on yri luonnollisesti eläwä ihminen, joca caictia
näitä töitä ilman estettä teke ja toimitta; Waan Jumala an-
doi heille sijnä siwusa cans yhden Hengellisen Elämän, joca
seisoi Jumalan Ewassa, muodosa ja yhdencaallaisudasa, jota he
cannoit, ja sen kautta olit yhdesä aiwan siindiasä Yhdistyresä
Jumalan, sen korkeimman Hywyden cansa, joca heisä eli, oli,

Se Heng-
gellinen
Ylös-
nousemis-
nen.
myös pitä
tapahtu-
man:
Cuoles-
masta.

Eph. 5: 14.

Hengelli-
sistä.

waicutti ja asumastans piti. Ja niin ihminen oli täytetty silloin coconans Tainwallisella Elämällä; Hänen ymmärryksen elämä seisoi yhdesä totisessa Jumalan Tunnoissa ja caickinaises tiedos wiisaudes ja walleudes; Hänen Tahtons elämä seisoi yhdesä puhtaasa Raakaudessa Jumalan ja caiken hywän tygö, ja niin totisessa Wyhydes ja wanburseaudes. Ja tämä oli se cuin seisoo, että Jumala puhalsi heidän Sieramiins Eläwän Hengen, alcu kielles seisoo, Eläwitten heigen, niin ettei Jumala andanut ihmiselle ainoastans yhdenlaisia elämäta niin cuin niille järjettömille luondocappaleille, waan hän andoi heille ilman sitä wiela sekä yhden Järjellisen että myös sen Hengellisen Elämän jolla se Järjellinen Luondocappale taissi Hänen Jumalastans tunnusta, tuta, racasta ja Hänen Wyhän tahtons caikisa tehda ja toimitta.

Jotka ihmisen pois-langeis.

Gen. 2: 17.

Colmenlaisten Cuolemaan.

Eosca nyt meidän Esiwanhembam elit yhtä taincaillaista Wyhää ja Hengellistä elämäta Jumalasta, niin me siis taas sijnä siwusa merkigem sen että sitä wastan niin pian cuin he Jumalan Lain ja kätyn rickomisella ja syömisellä siitä kiellystä Puusta, langeisit syndiin, niin sillä samalla he eans pois cadotit tämän Hengellisen Elämän, joca muuttui cohta heille Cuolemayri, sillä niin se oli Jumalan uheaus: Jona päiwänä sinä syöt siitä Puusta, piti sinun cuolemalla cuoleman. Joca uheaus myös cohta niin pian cuin he soit ja langeisit ofotti Hänen woimans heidän päällens, niin että he cuolit colmenlaisella Cuoleamalla: Hjalissella, Hengellisellä, ja hancackisella. Hjalissella cuolemalla he cuolit niin, että waicka tosin Abdami wiela jälken Langemuren ynnä Ewan cansa elit monda sata ajastaiwa sitä luonnollista elämäta, niin cuitengin tulit he niin muodoin cuollexi ajallissellakin cuolemalla, että he sillä samalla cuin he langeisit, tulit Cuolematomista ihmisistä cuolewaisit ihmisiin, jotea ei enämbi yhtän hetkee ollet wapaat Cuoleman waarasta, pelwosta, taudeista ja muista cuolettawaisista waiwoista, ja niin siitä hetkestä se ajallinen cuolema seuraa caickia ihmisiä hamasta alusta aina loppuhun asti, ja piti caickein nyt wastan sanomattomasti cuoleman alaiset olemat jotea itänäns maan piirin päällä orwat ja asuwat. Sillä hancackisella Cuoleamalla he myös cohta cuolit niin muodoin, että he tulit sillä samalla sen hancackisen piir

viihtä ja rangaistuksen alaisiksi, lyttäväksi helvettiin Piruin kanssa pinnatta jancatiksi. Waan joca asia caikein pahin oli, niin he langeisit sillä samalla siihen Hengelliseen Cuolemaan, joca myös oli Syn nihin muihin Cuolemoihin, ja seisoi siinä, että he tulit tämän synnillisen syömisen kautta cohta eroitetuksi pois heidän Jumalastans ja coco siinä hengellisestä elämästä. Ja niin Jumalan Armon saan nyt ylöskävi heille Jumalan wiha, Walkeuden saan Ymmärryksesä ylöskävi suuri Pimeys ja taitamattomus, Raakauden ja Pohyden saan Tahdosa suuri oma Raakaus ja Taipumus caikeen pahuteen ja Synnisiin, niin että ihmisen Sydän nyt on yxi paha ja häjynillinen cappale
Jer. 17: 9.
yligen caictia / cuka sen taita tutkia?

Ja niin se Hengellinen Cuolema josta meidän nyt pitää ylösnouseman, seisoo Jumalan wihassa ja eroituyessa ihmisestä, ihmisen taipumuyessa caikeen pahuteen ja keltwottomudessa caikeen hyrteen, ja niin yhdessä Synnillisessä menosa ja elämässä sisällisesti ja ulkonaisesti. Tämä Cuolema niin kuin caicti muutkin nyt on Synnin Palda, josta se erinomattain seisoo: että me olem cuollet Synnissä ja ylitze käymissä. Ja niin kuin se ajallinen cuolema seisoo Sielun ja Ruumin eroituyessa toinen toisistans, niin se hengellinen Cuolema seisoo Jumalan ja ihmisen eroituyessa toinen toisistans, jolla ihminen on coconans wieroitettu pois siinä Elämästä joca Jumalasta on / caiken wihan Synnin ja Cuoleman alainen. Nämät caicti nyt ovat se Hengellinen Cuolema, ja löyty kyllä niistä, jotca tosin luonnollisesti hywin eläwät, waan euitengin hengellisesti ovat cuollet, niin kuin se seisoo hecumallisista ihmisistä, että he ovat eläwätdä cuollet, ja Christus ihe sano: i Tim. 5: 6.
Anna ne cuollet haudata heidän cuolleitans, se on anna ne hengellisesti cuollet ja synnisäns muckunet Sudalaiset haudata heidän ruumillisesti cuolleitans, seura siinä ainoastans minua siinä hengellises ylösnousemises. Tämä siis sen Hengellisen Cuoleman tilas ovat luonnostans caicti ihmiset nyt jalken langemisen, ja niin caurwan cuut ej he jällens Jumalan Armon kautta tule wastauudesta synnytetyri, he mahtawat muutoin sen luonnollisen elämän ymmärryksen ja woinan puolest olla ihestäns ne caictien wiruimmat, terweellisemmat, wiisaimmat ja luonnostans
U u u u u 3
hy

Rom. 6: 23.

Eph. 2: 1. 5.

Eph. 4: 18.

i Tim. 5: 6.

Mat. 8: 22.

hyvän tapaisimmat ihmiset kuin ikänäns taita löytää mailmas.

Toiseksi me cuulim ettei wop: JESUS ylösnoussut ainoastans Cuolemasta, mutta myös Haudasta; niin meidängin pitä ylösnouseman hengellisellä tavalla, ei ainoastans tästä hirvuisesta Cuolemasta kuin me jo cuulim, mutta myös itse Haudasta josta me olemme niin kauwan maannet karkketyndä. Tämä Hauta, on nyt Mailma Hänen maallisten ja lihallisten töitens ja menoins cansa, cusa hallitse se Colmi painen Mailman epäjumala, Liban pyyndö, Silmäin pyyndö, ja Elämän coreus. Sillä niin kuin ihmisen elämä nyt jälken langemuren on täytetty maallisilla murheilla töillä ja raskuilla, jotea Sielun ja ruumin coconans raskittawat ja sisälle ottawat, niin ovat nämät caieki yhdelle maalliselle ihmiselle, joca ei muusta mitän tiedä kuin maasta jota hän alati kuin sika tongi, Hänen Hautans josta hän macaa, jota hän caira ja siinä kinni rippu siihen asti kuin hän wijmein siinä myös waiwu ja pois raukea tästä maailasta siihen ijaneaicikiseen cuoppaan ja duomittuihin heingein haustaan. Tästä siis haudasta meidän myös pitä armon aialla ylösnouseman, niin että waieka meidän ruumim pitä elättämän igens maasta Jumalan rangaisturen ja kirouren jälken, cosea hän sanoi: Sinun pitä surulla ja ogas hies spöman sinun lei päs; niin cuitengin pitä meidän Sydämmem ja Sielum oleman maasta erotettu, ja yletty toiseen taimalliseen menoon, ja meidän menom pitä oleman Taimasa ja Taimallises cansakäymises Jumalan cansa, josta ainoastans meidän se oikia Sielun Lepo ja onni pitä ekimän ja löytämän.

Ja
Haudasta.

I Joh. 2: 16.

Gen. 3: 17.
19.

Jumalan
voimalla.

Colmannexi, me cuulim, että wop: JESUS nousi ylös omalla woimallans; tästä nyt meillä on eroitus, sillä cosea Christus oli cuollut, niin ei hän ollut coconans cuollut, waan Jumaluden Luondo eli hänesä joca on se cuolematoim elämän lähde, jongatahden myös cosea Sielu ja Ruumis siinä ihmisellisessä Luonnosa piti jälkens yhdistettämän, niin he taitit myös Jumaluden woimalla jälkens yhdistyä cosea se määrätty aika tuli; Sillä Christus oli Cuolemasakin yxi Elävä Jumala, joca taiti Hänen inhimillisysteens jälkens otta elämän cosea hän tahdoi: Waan meidän cansam on tästä coconans toisin asiat, sillä meir

meidän tykönmä on luonnostamme caieki cuollut sekä Sielu että Ruumis hengellisellä tavalla, niin ettei yhdellä ollut enämbi hengellistä elämää kuin toisellakaan ihestäns, eikä myös taida Hänen ylösnousemisen sista hengellisestä synnin cuolemasta wäbindäkän tehdä eli waicutta. Sentähden Jumala on itse se joca meitä pitä tästä cuolemasta sekä ylös herättämän että ylösnostaman yhteen uuteen elämään. Jästä Jumalasta se seis: Jumala/ cosca me wielä synnisiä cuollet olimme / on hän meitä Eph. 2: 5. 6. Christuren cansa eläwäri tehnyt. Ja on meidän ynnä Hänen cansans ylösherättänyt, ja istuttanut taiwallisijn menoihin Christures Jesures. Josa, te myös ylös Col. 2: 12. nosnet olette Hänen cansans Uscen cautta/ jonga Juma- 13. la waicutta, nimittäin jo siinä P. Castesa. Jumalan Pojasta Jesuresta/ se seis: Totifest sanon minä teille, hetki tule ja nyt jo on/ että ne cuollet saawat cuulla Jumalan Pojan äänen/ ja jotta sen cuulewat ne saawat elä. Jo Joh. 5: 25. ca minus syö/ se on, Uscen cautta minun osallisudesani on, hän elä minun tähteni. Pyhästä Hengestä taas seis: Eug. 6: 57. Jos nyt sen Hengi/ joca Jesuren cuolluista ylösherättä- Rom. 8: 11. ti/ asu teisä: niin myös se joca Christuren cuolluista ylösherätti/ on teidän cuolewaiset ruuminne eläwäri te- ketyä, sen teisä asuwaisen Hengen cautta. Joisa sanoisa me taidamme ymmärtä sen ylösnousemisen joca tapahtu sekä Armon että Cunnian waldacundaan P. Hengen woiman cautta.

Ulkänneyi/ me cuullim, että wäp: Jesus nousi ylös To warhain. aamulla warhain; joca asian haara mahta myös meille esicu- wäri olla sishen, ettei meidän pitä säästämän meidän Parannus- tam ja ylösnousemistam hiljaiseri, waan cohta cosca me huos- maigemme meidän wiheliäisen ja cadotetun tilam pyrimme ylös synnistä Jesuren Armon ja Ansion turwiin, joca meidän ylös- nostta, uusiri ihmisiri teke ja Hänen taiwallisella elämälläns tänt- tä; Sillä, cosca hän cuku, silloin cohta händä esi, aica pa- ras on Parannust silloin canda, cose Jumala meille Armons sishen anda. Samalla muoto pitä myös Wanbembain heidän Lapsians cohta heidän Lapsudens aamusta Christuren Opilla, tun- nolla ja elämällä, johdattaman Jesuren tygö ja Hänen yhtey- teens, ulos synnin ja mailman haudasta. Ah! cuinga surtiasti sen

senkallaiset vanhemmat repivät heidän Lapsens ulos Jesuren Käsiä, ja upottawat cuoleman ja cadoturen syngiään cuop- paan, jotta laisendella ja pahalla esimerkillä caikmaises pahudes ja Jumalattomuudes, ylöscasvattawat heidän Lapsians ki- han mielen jälken, he saawat wijmein hilson huomaita ja huuta Judaxen cansa: Minä pahasti tein, että minä wiattoman weren peittänyt olen, ja sen Jesurelda ostetun ja hänelle Castesa jo pyhitetyn tawaran niin pahoin tuhlaannut ja turmel- lut. Tago tästä asiasta i Sunnunt. Eoppiaisest.

Totifesti.

Wijdenneri Wap: Jesus kuusi ylös Totifesti, niia ettei hänellä ainoastans tyhjä elämän habmo ollut, waan hän oli totifesti elävä. Tämä on yri Pää asiain seas, josa meidän erinomattain pitä wap: Jesusta seuraman ja ylösnouseman toti- festi synnin unesta, ei niin että meillä ainoastans on yri tyhjä elämän ihmisen habmo ja warjo, mutta ihe olendo on poisa, niin kuin niillä on, jotta ainoastans ulco Cullaisesti sitä ulconaisista Christillisyden ja Pyhyden muotoa taca ajawat, jotta Suulla, puhella, ulconaisella Jumalan palweluxella, Sanain ja Sacra- mentein nautikemaisella ja muulla tecopyhydellä kyllä tunnustawat Christuren ja Hänen oppins ja elämäns, waan cuitengin ihe työsä owat cuollet heidän synnifäns ja catumattomudefäns. Ei, waan täsä pitä tapahtuman yri Totinen Ylösnouseminen ja Kään- dynminen yhteen toiseen ja uuteen elämään sekä Siällifesti että Ulconaisesti, täsä pitä tapahtuman yri totinen Mielen ja Sy- dämmen muutos; josa ihminen coconans pois luopu siitä en- distestä Synnin elämästä yhteen uuteen hengelliseen menoon ja elämään. Ja waicka tosin ihminen Käändymisessä ei saa yhtä Uutta Sielua ja Ruumista taicka uutta Olendota kuin sen jo- ca hänellä ennen oli, sillä sen saman olennon taicka Sielun ja ruumin jotta Jumala alusta loi Hänen cuwans jälken, ja sitten piti olemän se Paulu jonga päälle myös Satanas hänen cu- wans ja muotons malatsi, ne samat sanon minä pitä ihminen wielä jälken Käändymisengin, waicka cuitengin heidän omaisut- tens puolesta coconans muutettuna ja toisilla lahjoilla caunifet- tuna kuin ennen, jongatähden hän myös sitten cukutan Undepl luondocappalexä, cosca ihminen on tullut osalliseri Jumalan luonnosta ja niin coconans toisesta ja taiwallisesta mielestä.

Ehän

pejäläisä.
Uuteen mie-
leen ja me-
noon.

Gal. 6: 15.
2 Cor. 5: 17.
2 Pet. 1: 4.

Tähän siis Uuteen hengelliseen elämään johdetaan meidän pitä ylösnouseman, tule Ensiksi / että yri ihminen, siten
 cosca hän on tullut Jumalan ylöswalsturen ja Eain Sanan kautta
 näkemään ja oikein tundeman Hänen syndins cauhisturen ja
 sen duomikewaisen woiman, Hänen syndins murhen ja catur-
 muren alla, tunde ike työsä Jumalan Armo- läsnä olemisen
 Hänen tykönsä, joca nyt johdatta Hänen Jesuren Anstion ja
 Sorwinnon osallistuteen, ja waicutta hänesä yhden turwastisen
 Uscalluren Hänen päällens caieckia Synnin duomiota ja uhcaus-
 ta wastan; ja niin pian siis cuin se caturwainen ja särjetty sy-
 dän on käsittänyt tämän Uscan ja Uscalluren sydänmesäns Hä-
 nen Jesurens tygö ja tullut wacuuteturi wiisiksi Hänen So-
 windons Anstions ja Armons osallisudesta, niin sillä samalla
 myös jo se nyt udesta synnytetävä hengellinen ihminen saapi
 Hänen olendons ja elämäns, niin että hän nyt jo elä Christu-
 pesa Uscan kautta, ja on yri Uusi ihminen ja Luondocappale,
 irti synnin ja cuoleman sekä duomiosta että wallasta ja palwe-
 kurestä. Johdetaan siten tule Toiseksi, että yhden sencallaisen
 synnin cuolemasta ylösnousten ja elävän ihmisen Ymmärrys
 on nyt lahjoitettu Jumalan Walkeudella totisella Tun- ja Tunnos-
 nolla ja Wiisaudella, niin ettei hän nyt ainoastans käsittä ike
 Sanoja ja Historioita Jumalan Sanasta ja Raamatusta, mut-
 ta myös näke ike Assain ja Jumalan Salasutten sisälle joita hän
 nyt tairwastisella ymmärryksellä tutkiskele ja hywärens käyttä,
 Uscans wahwisturexi ja coco uden elämäns ojemurexi ja sorwit-
 tamiserexi Jesuren muodon jälkeen. Ja niin, emme ole saanet
 tämän mailman henge / waan sen hengen joca Juu- I Cor. 2: 1.
 lasta on, että me tiedäsim / mitä meille Jumalalda an- 13. 14.
 nettu on; Jota me myös puhumme / ej niillä sanoilla
 cuin inhimillisen wiissaus opetta, waan niillä cuin Pyhä
 Zengi opetta / ja me duomigemme hengelliset asiat Zeng-
 gellisesti. Mutta ej luonnollinen ihminen ymmärrä niitä
 cuin Jumalan hengen owat / sillä ne owat hänelle hul-
 luus / ja ej taida käsittä / sillä ne hengellisest duomi-
 ran. Cago tästä Assasta 5 Sunnutai Paastos pidemälläda.
 Colmanneri wielä, tällä nyt udesta elämällä ihmisellä, Hänen
 Tahtons puolest, on yri palawa Raakaus Hänen Jumalans
 ja lähimmäisens tygö, hänellä on jo Taipumus ja halu siihen

Uscan
 canita.

Gal. 2: 20.

Walkeudes /
 ja Tunnos.

I Cor. 2: 1.
 13. 14.

Ja Pyhä
 elämä.

Rom. 7: 21.
22.
hyvään, ja wiha sitä pahaa ja syndiä vastaan, niin että hän nyt löytä itseäns yhden Lain joca tahto hywä tehdä ja hänellä on halu Jumalan L:kin sen sisällisen ihmisen puolesta. Ja waicka se sisällä asuwainen Perisyndi tässä harjoituksesta pation estä Hänen täydellisyttäns, niin että Hänen alati täyty Sodasa olla sitä vastaan, niin cuitengin taita hän sen sisällä asuwaisen Hengen cautta jo niin woitta Hänen wihollisens, ettei he enämbi saata ehdollisijn ja hallikewaisijn syndeihin häändä wietellä ja woitta. Ja niin cuin siis myös way: Jesus jälken ylösnousemisen eli yhtä cunniallista ja kirkastettua elämästä, niin myös ne Useowaiset jälken Rändymisen waeldaswat nyt yhdesä udesa Tairwallisesa menosa ja elämästä, Tairwallisia ajattelewat, Tairwallisia puhuwat, ja Tairwallisia Toita tekewät ja harjoittawat, ja caifisa loistawat tämän pahaa ja epäran Suecunnan kessellä niin cuin kyttilä ja Walkeus piameyden kessellä.

Ja jos me
laagem/ pi-
tä taas y-
lösnouse-
man.

Rom. 6: 10.
11.

Euudenneri/ Way: Jesuresta me cuulim, että hän ylösnousti ainoastans Kerran/ sillä hän otti niin elämän kerran tygöns, ettei hän tarwinnut siitä enämbi luopua. Waan tässä asiassa taas on asiat toisin meidän cansam, meidän heicon me nomme ja sen luonnollisen turmeluren tähden: Sillä waicka me tosin yhtä haawa Jumalasta wastaudesta synnytetan, ja meille tosin sillä ferralla yri sencallainen elämä siinä Jumalasta lahjoitetan ja annetan, joca itseäns on ijancaikinen, ja me sen woimalla taidamme ijancaikisesti elä, niin cuin Christus esimerkin on jättännyt, ja autuayi tulla; niin cuitengin cosca tämä nykyinen ihmisen tila tässä maailmas on niin waarallinen, ja wiholliset aiwan monet, niin myös heikeus fangen suuri löyty ihmisesä, sentähden taita se myös tapahtua, niin cuin se cans ufaasi tapahtu, että ihminen langeda syndijn jälkensä ja sen cautta coco Wastaudesta Syndymisen tilasta, niin cuin meillä monda esimerkiä sijhen on sekä Naamatusa että muutoin, jongatahden jos ihminen tahto jälkensä Jumalan Lapsen päästä ja tulla, niin Hänen pitä taas udesta syndymän, ej sen W. Costen kertomisen cautta enämbi, waan uuden Rändymisen ja Parannuren cautta/ Niin cuin se W. Pawali sano Hänen Galatereistans, että Hänen täyty taas wasta udesta kiwulla synnyttää heitä/

sitten cuin he oli langenneet siitä ensimmäisestä armosta, siihen asti cuin Christus heitä jongun muodon sals. Tähän tule vielä cans se, että waikka yri caturwainen ihminen Wastaudesta Syndymisessä totifesti tule käätyri ja Jumalan Lapsesi synnytyri ja ylösoteturi, niin cuitengin on hänesä jäljellä vielä sitteden fin, niin cuin yhdessä caswarwasa Lapsesa, jocu puutos ja wajuus ise puoleldans, sillä me tunnemme täällä ainoastans puolittain / ja meidän täyty canda sitä rascasta Cuoleman ruumista / joca paljon rasitta ja estä meitä siitä täydellisestä caswannosta, niin että waikka Hengi on elämä wanhurscauden tähden / niin cuitengin on Kuumis cuollut synnin tähden. Jota puutosta vastaan cuitengin siinä Wastaudesta Syndymisessä on se woima meille annettu, että me taidamme meidän wihollisem niin muodoiin ylikem woitta, ettei ne meitä saa wahingoitta ja Jumalasta pois eroitta, niin cautwan cuin emme mielelläm heitä isian ehdollisiin syndeihin ja niiden cautta anna wihollislae walda meidän ylikem, jongatähden myös tämä wastaudesta Syndymisen arwo ja sääty pitä sitten siinä joca päätwäisessä Udistyressä ja parannyressä / säilyttämän ja wahwistettaman, Useon jocapäiwäisellä harjoituyrella, Sanan ja Sacramenttein ahkeralla ja pyhällä nautikemisella, Kucouyrella, ja Christillisella elämällä.

Gal. 4: 19:

I Cor. 13:

12.

Rom. 7: 24.

Rom. 8: 10.

Seizemänneyi. Niin tarpellinen siis cuin wap: J. C. syyelle oli Hänen ylösnousemisen cuolluista, cuin me jo cuulim, niin Tarpellinen on myös yhdelle syndiselle ihmiselle se Hengellinen Ylösnouseminen. Sillä ainoastans se on Auturas ja Pyhä / jolla on osa siinä ensimmäisessä ylösnousemisessa, niiden päälle ej ele sillä toisella cuolemalla yhtän walda. Tarpellinen on siis ensiri, se ensimmäinen ylösnouseminen ja Kändyminen, että yri syndinen J. C. suren Cukumisen ja Sanan woimalla ylösnose Luonnon tilasta Armon tilaan, Useotto: mudesta Useoon, Jumalattomuudesta Jumalafuteen, ja niin siinä totisessa Kändymisessä J. C. suren weren cautta Useosa yhdisty Hänen Jumalans cansa, ja saapi hänen Syndins anderi, ja nautige Hänen J. C. surens osallisuutta Hänen autuderens; waan niin tarpellinen cuin tämä on, niin tarpellinen on myös, toiseri, se jocapäiwäinen Kändyminen ja sen laadun Elämän Uudis-

Tarpelli:
sesti.

Jlm. kir.
20: 6.

tus, että se kändynyt syndinen osotta Hänen Uscons Hänen elämänsä ja hedelmisä; joca Uscon todistus Pyhän elämän harjoitusesa ja Christuren seuramisesa on Autuden tiellä niin tarpeellinen, ettei ilman sitä yhtän oikiata kändymistä ja Uscoo wiellä ole ollut, sillä niin kuin ruumis ilman hengetä on cuollut / niin myös Usco ilman töitää on cuollut. Pitä siis yhden totisesta ylösnohen ja hengellisestä elämän ihmisen todistaman ja osottaman Hänen Uscons hedelmisä, niin että hän Siisällisesti palawasti ja sydämmellisesti Rakasta Hänen Jumalattans ylliken caickia, ja lähimmäistans niin kuin isiäns, wihaa syndiä ja caickia mitä hän tietä olewan Jumalan tahto ja lähimmäisen rakautta wastan; niin myös Ulconaisesti anda Hänen walkeudens loista näkymäissä hywisä töisä Jumalan ja ihmisten edesä. Tongatähden siis me wiellä.

Osotta
nosneet
izens He-
delmisä.

Cahderannexi, merkikem Hedelmät sijtä hengellisestä ylösnohemisesta: kuin on Ensiri, sen ylösnohen ihmisen puolesta: Yri uusi ja hengellinen Elämä. Niin pian kuin Christus nousi ylös Cuolemasta ja haudasta, niin hän myös cohta sen jälkeen ja sitten aina nautiki sitä elämäntans nähtäwästi; niin pian kuin Lazarus nousi ylös haudasta, niin hän cohta näntti izens eläwäri caikisa töisäns ja menoisäns: Niin pitä sen hengellisesti ylösnohen ja Udesta syndynen ihmiseen myös cohta nautikeman Hänen elämäntans hywäwens, niin että hän waelda sijnä, sillä jos me elämme hengesä / niin waeldacam myös hengesä. Meidän menon pitä oleman Täiwais. Sillä / jos te Christuren cansa ylösnohet oletta / niin egzilat niittä kuin ylhällä owat, cusa Christus istu Jumalan oikialla kadella. Pyrkilat niiden perän kuin ylhällä owat / ja ej niiden kuin maan päällä owat. Ja niin ne jotca Christuren omat owat / ristinnaulizewat lihans himoin ja haluin cansa. Eikä anna Synnin enämbi hallita heidän cuolewaisesa ruumisäns. Hedelmä taas muitten ihmisten puolesta on tästä ylösnohemisesta se, että muutkin näkewät sen kändynen ihmisen ulconaiset hedelmät ja Uscon elämän: sillä waikka tosin Usco ja se hengellinen Jumalan lasten elämä on kätetty Christuren cansa Jumalasa, ja niin Usco izensä ja olemosäns on näkymätöin, niin cuitengin se sama Usco

on aina hebemifäns näkyväinen, niin että muutkin ihmiset, erinomattain ne jotka ovat oppinet eroittamaan luonnon työt Armon töistä, taitawat yhden kändyneen Jumalan Lapsen elämässä selvästi nähdä yhden elävän Speilin ja euwauren itse Christusren elämästä, ja tunnustawat sen elämän muodon kuin he heissä näkewät oleman corfiammasta luonnosta ja juuresta kuin yhteisessä muitten ihmisten elämä on, josta he tulewat kehoiteturi heidän esimercfiäns seuramaan, ja Jumalata sen edestä ylistämän: sentähden P. Pietari sano: **Vitäkät hywä meno Pa-** 1 Pet. 2: 12.
canain seas/ että ne jotka tietä panettelewat niin kuin Mat. 5: 16.
pahoin teijstä, näkijit teidän hywistä töistän, ja lijtta-
sit Jumalata ezikon päiwänä.

Tämä siis on, **Kaklat Sielut**, nyt se Hengellinen Elämä johonga meidän pitä ylösnouseman jos me tahdomme elä ijancaikisesti Jumalan edessä, että me ylös pyrimme synnin uudesta ja cuolemasta, **JEsuren armon ja ansion osallisuteen** Uscosa, ja sitten yhtä uutta ja pyhää Elämätä pidämme ja harjotamme luoppun asti.

Sentähden siis, joka tahto tähän tawalliseen ja **Wälteap-**
uuteen elämään Christusessa tulla, Hänen pitä wiriästi käy- **paleh.**
tämän **Wälteappaleita** hywärens, joiden kautta me tähän
utuualliseen sätyn taidamme tulla: Hänen pitä wiriästi cuo-
leman ja lukeman sitä callista Jumalan Sanaa, joka on se
ainoa Lyhty meidän jalwoillem ja kynttilä meidän teilläm, joka
on **Hengi ja Elämä**, josta me cuulem Jumalan **Wojan ään-** Joh. 6: 63.
nen, ja tulem cuolleissa ylösherätetyri **Lain jylinän** kautta, ja Joh. 5: 25.
sitten myös jäl lens wirwoteturi ja elämällä lahjoiteturi **Ewan-**
gelistumin suloi sen sanoman ja lohduuren kautta Christusessa.
Meidän pitä myös wiriästi muisteleman sitä suurta autuutta
joka meille on siinä **P. Castesa** annettu, että me olemme siinä
jo **wastaudesta** synnytettyt yhteen uuteen elämään **Yhjän Hen-**
gen **Udisturen** kautta. Coetelcam siis meitä jos me vielä si- Tic. 9: 5.
nä samasa **syndymisessä** ja elämässä seisom ja Christusella puete- Rom. 6: 3. 4.
tut olem, jos me toisin löydäm asiat olewan, niin pyrkikäm Col. 2: 11.
jäl lens siihen samaan **Ututeen** ja elämän totisen catumuren ja **&c,**
Parannuren kautta, että Christus sais jäl lens udistä lijttons
meidän cansam ja elä meisä. **Cuinga suuri wahwistus tähän elä-**
X x x x 3 mään

mään meillä taas on ja annetan siinä Pyhästä HERRAN Ehtoollisessa cosca me sitä oikeasta järjestysestä ja Uscoa nautigem, emme taida kyllä sanoa, sillä tässä meille itse Elämän Leipä JEsus yhdellä erinomaisella taitovallisella tavalla annetan ja jaetaan, niin että joca tätä Leipä syö / hän saa elä iankaikisest. Etten minä mahda sanoa, cuinga woimallinen se alinomainen Uscon Kucous on tätä elämätä meissä wahwistaman ja ylöspirämän, cuinga myös se callis Kristi, taita tämän JEsuren Elämän meille makuisemmaksi ja haluisemmaksi tehdä sillä, cosca hän tämän mailman elämän turhuden ja catowaisuuden meidän etehem asetta, niin että cosca se ulconainen ihmisen turmellan / ristin, kiusausten, tautein, wainoin ja waiwain cautta, niin se sisällinen ihmisen sen cautta päiwä päiwäldä udistetan ja wahwistetan siinä elämänsä jonga hän JEsuresans löytänyt ja saanut on.

Joh.6: 51.
58.

Apoc.20:6.

Nutuus siis on se, ja Pyhä / jolla on osa siinä ensimmäisessä ylösnousemisessa niiden päälle ei ole sillä toisella cuolemalla yhtään walda. Ach! Rakat Sielut, cuinga monda on niistä meidän seffam täsäkin huonessa ja paicassa, jotca jo cauwan aicaa owat estäneet heidän ylösnousemissens siiben totiseen JEsuren elämään, yhdellä turhalla luullolla heidän Udesta Syndymisestäns ja udisturestans / sillä cuinga monda on niistä, jotca, sitten cosca he owat Syndins ja pahudens cautta pois langennet sen Uden Syndymisen tilasta johonga he siinä U. Castesa ylösnostetut owat, ei siten enämbi mistään muusta Udesta Syndymisestä, Käändymisestä eli Udisturesta mitään tiedä, cuin ainoastans siitä ulcocullatusta Saanan ja Sacramenttein joca aicaisesta nautigemisesta ilman yhdetäkään totista muutosta ja udistusta heidän sefä mielesäns että elämänsäns, joilla niin ainoastans on yri tyhjä nimi että he eläwät / ja elämän walicappaleita suurottomudesans nautigewat, waan itse työsä owat cuolleet ja niin cadotuyen alaiset caifesa heidän menosans ja ajallisesa menestyresäns ja elämänsäns. Ach! cuinga monda on niistä, jotca ei vielä tiedä ymmärryrensänsäkään, mikä se hengellinen cuolema, mikä se hengellinen ylösnouseminen, ja mikä se hengelliseen elämä on? valson wähemmin että he teitäisit ja taitaisit halaita ja ylös pyrkiä heidän Cuoles

Apoc. 3.

maffans, ja sitä Uutta elämää käsittä? Ahy! eospa me eakelam
 meidän aicaisia joca päiwäisiä hedelmiä ihmisten tyfönä, niin
 kyllä näky merefejä ja todisturia Pirun, Mailman, Synnin
 ja Uhan elämästä meidän seasam, joca Cuolemalle teke hedel-
 män. Sillä ainakin se on tosi ja pysy totena ifancaikisest: cu-
 sa Synnin Elämä hallike, siinä Jesuren elämä on caucana
 poisa, joca hecumas elä se on eläwäldä cuollut. Joca ei
 racasta weljens se pysy cuolemasa. Ja niin oleon miä
 Synni tahtons, taieka ahneus, eli warcaus, huoruus, wiha,
 eateus, juopumus, taieaus wannominen, eli muu synni, miä
 pyrkän niistä hallike sydammesä, siinä wielä ei ole yhtän elä-
 mää, waan Cuolema ja Cadotus walallans. Sentähden siis
 wielä: Heräjä sinä joca macat, ja nouse cuolleista, niin
 Christus sinua walaise. Amen!

1 Tim. 5: 6.

1 Joh. 3: 14.

Jancaikinen Jumala Taiwallinen Isä / Sinä Rucous.
 Elämän Jumala / Sinulle olcon kiitos / ettes ainoastans
 sinun Cunnias cautta ole Cuolluista ylös herättänyt si-
 nun rakahinda Poicaas meidän callihinda Päättäm / ja
 johdattanut händä häneen Cunniaans sisälle / mutta olet
 myös säätänyt meidän tulla osallisexi Hänen Taiwallisen
 Elämäns woimasta / ja jo cohta siinä P. Castesa sen
 Autuallisen Uuden Syndymisen cautta olet ylös nostanut
 meidän / niin myös tähän asti niin monenkalaisesti si-
 nun Wireas woiman meidän ylös rakennurexem ja sen
 hengellisen elämän wahwisturexi osottanut olet. Cui-
 ga taidamme me sinua sen edestä tyllä ylistä? Waan
 meidän pitä walitettawesti tunustaman / ettem me myös
 täräkän Sinun Sywä Syötäs meillem oikein hywäxi
 läyrtäneet ole. Cuinga monti meistä on sen Elämän jon-
 ga Sinä meisä jo kerran wicurtanut olet jäl lens poses
 cadottanut? Cuinga usiasti olemma me / jorca eläwä-
 nä piti oleman / cuitengin cuolleilla, töillä sinun wi-
 hoittaneet / ja sitä wastan sinun eläwäxi telewäisen
 woimas meisäm estänet, ja niin Sinun Poicas Nlös-
 nousemisen hyödyxyren meidän pällem tyhjäxi rehnet?
 Waan cuitengin meidän Isäm, älä wedä meildä taes
 verin sinun Armoos meidän anstom jälten / sillä me ties
 däm

dän että Sinulla ei ole halu Cuolemaan waan Elä-
mään. Ofota wätewäski, että sinua Poikas Nösnouses
misen woima ihmisiä eläwäxi tekemän on woimallisem-
bi, kuin murhajan woima meitä cuolettaman. Nöshe-
räkä sinun Sanas woimallisen äänen kautta / ne jotka
wielä Synnin unesa cuolluna macawat / ja johdara hel-
tä elämään yhden totisen Bändymisen kautta. Ja ni-
den tyhönä jotka wielä eläwät tässä elämässä, anna se
sama aina caswaa ja wahwistua sinun Sanas ja Hen-
ges kautta / eikä coscan ulos sammutekuri tulla. Anna
tämän sinun Elämäs myös olla meisä alati hedelmälli-
sen Sinun Cunniares ja meidän Lähimmäisem ylöscas-
kennuxeri; Ja täytä meitä niin sula Elämällä ja Elä-
män loistolla, siihen asti cuins meidän lastet sisälle si-
nun Cunnias puuttumattomaan Elämään / meidän E-
mäm: Ruhtinan sinun Poikas Jesuyen Christuyen kaut-
ta / Jolle ynnä Sinun ja Pyhän Hengen cansa olcos
Cunnia ja Nüstös ajasa ja ujancaicisudesa! AMEN.

Toinen Pääsiäis Päivä.

Esipuhe.

2 Tim. 2! 8.

Ewange-
lumin
Summa/
ja meidän
Pää: Taa-
waram:
Jesús
Christus!

Muista Jesuyen Christuyen päälle / joka Cuolleista
nosnut on Dawidin Siemenestä / minun Ewan-
geliumini jätken. Näillä Sanoilla se Pawali muis-
tutta Timotheuxelle ja Hänen alinomaiseen muustoons
istutta sen ylösnosuen Jesuyen, 2 Tim. 2: 8.

Ensi / me näisä Sanoisa merkikem sen P. Ewan-
geliumin / ja meidän Pää: Tawaram, joka on Jesús
Christus. Me tiedäm Raakat Sielut, mingä Perustuyen päälle
mei

meidän Autudem on rakettu jälken Langemuren, nimitään Jus malan Pojan Jesuren Christuren päälle, joca otti päällens etä seisoa sen langenneen ihmisen Sucueunnan edestä, ja Lunasta sitä Helvetin Cuoleman ja Pirun wallan alda, jonga asiaa hän myös täydellisesti toimitti, ja wielä Hänen Lunasturens he delmään jacamisessa joca päivä toimitta, ja sen cautta meitä Aututeen jälkensä johdatta, niin ettei siis ole nyt Yhtään muuta Aimee Taiwan alla misä me taidamme Autuari tulla, mutta ainoastans Jesuren Christuren Nimi. Eikä myös taida yrittän muuta Perustusta lastea kuin se joca lastet, tu on / nimitään Jesus Christus.

Act. 4: 12.

I Cor. 3: 11.

Tämän meidän Autudem Perusturen ja Pää Tawaram, P. Pawali täsä ulosmerkise Hänen Personans puolesta, cukiin Hänen Jesus, joca suuri Nimi hänelle annettin jo ennen Sittämistä, ja sitten Josephille Engelin cautta, josa myös Hänen Nimens Syn ja merkiseminen selitetään: Sitten pitä cuginan Hänen nimens Jesus, sillä hän on wapahtawa Cansans heidän Synneistäns. Joca Nimi wielä sitten cans wahvistettiin hänelle sinä P. Ymbärins Leicauresa. Ja niin kuin siis tämä Nimi Jesus merkise Wapahtajata; niin tähän Wapahtamiseen myös cans tarpelliseksi tuli se, ettei hänen ainoastans pitänyt kärsimän ja Cuoleman meidän syndeim edest, mutta että Hänen piti myös Ylösnousoman; Cuoleman Hänen piti sentähden, että hän sillä olis ansainnut meille Syndeim anderi saamisen ja Autuden; Ylösnouseman taas sentähden, että hän meitä sen cautta olis wa cuuttanut sitä teimitetusta wanhurscaudesta ja elämästä, jonga tähden siis ne molemmat olit aiwan tarpelliset. Ja cosca me näin muistutamme sitä ylösnosnutta Jesusta, niin pitä meidän ihellem eteen alettaman Hänen niin kuin sixi, joca caikisa, niin myös Ylösnousemisessakin on ollut meidän Jesurem ja wapah tajan, ja niin tämäkin asia tuli meidän Autudem toimittamisessa ja täyttämisessä.

Luc. 1: 31.
Mat. 1: 21.

Luc. 2: 21.

Wielä ulosmerkise P. Pawali cans tämän meidän Pää Tawaram täsä, Hänen Wircans puolesta, jolla hän cuku Hänen Christus, joca merkise Woideldus / sillä hän on woideld.

Eago tässä
Uuden wu-
den päiväin
siipuhe.

delhu Pyhäldä Hengeldä meille Cuningari, Papi, ja Prophe-
tari, niin kuin Banhasa Testamentisä caickin näihin wircois-
hin woidelbin caicki ne jotca nihiin olit Jumalalda aiwoitut ja
afetetut. Ja oli se caickein näiden wircain täyttämiseri myös tar-
pellinen että Hänen piti ylösnouseman jälleens cuolluista. Niin
cuin me sitä asiasta eilen cuullimme puhuttawan ja pidemmäl-
dä felitettävän.

Toisert, me näisä Sanoisa merkikem tämän Wap:

Dawidin
Siemenest-

Christuren Säädyn Hänen Alendamisesans, josta seisoi, että
hän oli Dawidin Siemenestä, josta hän otti Hänen miehu-
dens ja sen ihmäillisen Luonnon. Niin kuin jo wanhasa Testa-
mentisä oli Dawidille luvattu: Siitten cuin sinun aicas on
täytetty/ ja sinä lewät Isäs cansa, herätät minä sinun sie-
menes sinun jälles joca sinun ruumiskas tulewa on/ ja minä
wahwistan sinun waldacundas. Ja hän rakenda minun ni-
melleni huonen/ ja minä wahwistan Hänen waldacun-
dans istuimen ijancatekifest. etc.

1 Sam. 7: 12.

Isä. 11: 1.

Witza on purcah-
tawä Isain cannost/ ja wesa on hedelmäizewä Hänen
juurestans. etc. Niin myös Udesa Testamentisä hän Usiaki
cukutan Dawidin Pojari: Hosianna Dawidin Poica etc.

Mar. 21: 9.

Luc. 1: 32.

Jumala anda hänelle Dawidin hänen Isäs istuimen/
ja hänen pitä olemän Jacobin huonen Cuningas ijancate-
kifest. Joca on Dawidin Siemenestä Lihan puolesta syn-
dynyt. Ja waicka tosin wap: Jesuren Alendamisen Säädy/
ei seisonut erinomattain sinä, että hän näin syndyi Dawidin
Siemenestä ja sitä otti, Hänen ihmäillisen Luonnon sillä Hänen
ihmiseri tulemisesans ja siikämisesans, se ihmäillinen luondo ylös
corgotettin siihen Jumaluden Luonnon cunniallisen osallisuteen
ja Jumalan Pojan Personan yhteyteen; niin cutengin alcoi
Hänen Alendamisen Säädy täsäfin niin muodoin, cuin hän jo
täsä otti pällens sen orjallisen ja heicon menon ja muodon jota
hän niin cuin muuskim lapses kärsi ja candoi Marian cobdus
sestä Siikämisen jälken että itse Syndymises, ja niin poiskiel-
caiken harwituren Jumaluden Luonnon cunniasa ja omaisurista
joissa hän ihmäillisen Luonnon puolesta jo osallinen oli. Waan
täsä nyt tulee yri Kysymys meidän etchem, jolla me tunnemme
tarpelliseri että meidän wap: Jesuren Tulemisen Satasurta
Dawidin Siemenestä wahäldä tulkia ja felittä: Kysymys on tämä:

Rom. 1: 3.

Cun-

Summasta Siunaudesta Kristus on tullut ihmiseksi, taikka siitä Gen. 1: 28.
ensimmäisestä Siunaudesta, josta se seis: Caswacat ja Lis
sändylät ja täytekäc maata.

Taikka siitä Jälkimmäisestä Siunaudesta joca annet-
tin Langemuren jälken, josta se seis: Waimon Siemenen Gen. 3: 15
pitä vieli polkeman Härmen pään. Jos nyt wap: JEsus
tuli siitä ensimmäisestä Siunaudesta, niin hän myös tuli sitten
sen langemmen ja syndisen Adamin Siemenestä ja Landehista,
josta näkyis seurawan se että eans ike Kristus langeis Adami-
sa, sillä Adamisa owat caikki syndiä tehnet / sano Parwali; Rom. 5: 12.
ja niin olis Christuren pitänyt sitten ensist ikens edest maxaman
ja täyden tekemän ja sowittaman Jumalan cansa, sillä Juma-
lan wanhurscaus ej jätä mitän maxamata. Mutta jos me taas
sanomme, että Kristus tuli ainoastans siitä Jälkimmäisestä
Siunaudesta, jongun Uden Luomisen cautta Adamin Landeisiin,
josta hän sitten ikänäns cuin rännin cautta olis mies miehelmä
Esi Jisistä tullut aina Neiky Mariaan asti, niin siitä taas seu-
rais se sopimatoim asia, että JEsus sitten ej olis totisesti syn-
dynyt Dawidin Siemenestä, eikä tullut Jisistä Eihan jälken,
eikä myös sitten olis totisesti meidän welsem, joca caikki ej ai-
noastans ole Raamatun sekwiä sanoja wastan, mutta myös sit-
ten puuttuis caikki meidän Pää-Lohduturen, ja oikeudem JEs-
suren tygö joca meillä pidäis oleman Hänen weljellisydens caut-
ta Hänen tygöns, että hän on ottanut meidän Eihän ja werem
Hänen päällens ja siinä meidän Lunastanut ja sen nyt corgot-
tanut Jsan dikialle kädelle: Ja ne jotca näin sanowat Christu-
ren tulleen ainoastans tästä Jälkimmäisestä Siunaudesta, niin
he panerwat sen syryi sihen, että Kristus ej tainnut tulla siitä
ensimmäisestä luonnollisesta Siunaudesta ja Syndymisestä, niin
muodoim cuin hän wasta langemuren jälken yhden erinomaisen
Eiston ja Lupuren cautta meille luvattiin, ja tosin ej miehen
waan ainoastans waimon siemenestä nim cuin ike Jumala sano.
Waan tähän asiaan me wastamme näin: Se osa inhimmillisestä
luonnosta ja werestä josta Kristus ihmisen luommon ajan tändel-
lisydes päällens otti, ej cakottu Jumalalda wielä ennen sifiä-
mistä, niin cuin Christuren luondo, mutta ainoastans nim cuin
yri osa Marian luonnosta ja werestä, ja että nyt Kristus on
täyden tehnyt niin hywin Neiky Marian edestä cuin muitten-

gin ihmisten, siitä meillä ei ole yhtän epäilystä. ja niin Christus totisesti oli Abamin Landehisa ja syntyi Hänen Siemenestäns, ja waikka se seiso, että Hänen piti oleman Waimon Siemen ja ei Mehen, niin sillä ainoastans annetaan meille se tietä, että Christus ei tullut jostacusta miehillisestä secoituresta luonnollisella tavalla ja sikiämisellä, waan Pyhän Hengen Mitulemis sen kautta sisis Neiky Marian cohdufa. Pyhyeldä sanottu: wap: Christus tuli tosin sen jälkimäisen Lupauksen ja Siunauksen jälkeen, waan ei jongun Uuden Luomisen kautta taikka jongun Uuden Siemenen ylösherättämisen kautta waimosa, mutta hän tuli totisesta Abamin Landehesta ja oli totinen Dawidin cupeben hedelmä liban jälkeen, ja syntyi totisesta ihmiselisestä Siemenestä, jonga Pyhä Hengi Sikiämisessä Hänen Mitulemisens kautta Neiky Marian cohdufa eroitti, puhdisti ja pyhitti ihmiseliseri Christuren Luonnoksi, jonga kautta niin Christus tuli totiseri meidän weljexem ja myös wapahtajaxem cahdesa Luonnosa, niin cuin totinen Jumala ja Ihminen.

Ylösnousut.

Colmanneri, me nöisä sanoisa merkitsem, wap: Christuren Säädyn Hänen Ylendämisesäns, josta se seiso: joca cuolleista nousut on. Wap: Jesuren Ylendämisen Säädy ulottu aina Hänen Cuolemans ja Hautamises asti, josta sitten alcoi Hänen Ylendämisen Säädy, nimittäin Hänen Eläwäri tulemisesäns, helwettiin astumisesäns ja Ylösnousemisesäns. Ja pitä meidän siis tätä wap: Jesuren Ylösnousemista cagelman, ei ainoastans Christuren ja Hänen Personans puolesta, josta me jo eilen cuulim; Waan meidän pitä sitä myös cagelman meidän puoleldam; niin muodoin cuin se meihin tule ja soji, nimittäin että wap: Christus ylösnousi meidän Luonnosam ja libasam, meillen hywäxi niin että se nyt on meidän woitom jonga Jesus osotti Hänen ylösnousemisesäns yli Pirun Synnin ja helwetin, ja hän sen kautta ansaixi cans meille yhden woitollisen ylösnousemisen wijmeisnä päiwänä, sillä jos me olem Christuren cansa perilliset karsimises, niin me myös olem Cunnias Hänen cansaperillisen. Ja hän on tullut Uutiseri uuden uitten seasa/nijn että niin cuin caicki Adamis cuolewat, niin myös caicki pitä Christures eläwäri tehtämän; Mutta cuitengin cuin Järjestysesäns: Uutisen

Rom. 8: 17.

I Cor. 15:

20 -- 23.

nen

nen Kristus lensi, sitten ne jotca Christuren omat o-
wat, ylösnousevat Hänen Uskons ja ylösnousemisen voimal-
la, niin kuin sitä vastaan ne Jumalattomat ylösnousevat Ju-
malan vihan ja vanhurskauden voimalla heidän tuomions
vastanottaman ja ulosseisoman.

Tässä siis näin Dawidin Siemenestä syntyneestä, mei-
dän Synheim tähden cuollesta, ja nyt jälle ylösnousesta Jē-
suresta Christuresta P. Dawali sano: Muista tämän Jēsuren
Christuren päälle: Se Pyhä Timotheus jo ennen tunsi ja usoi
tämän Jēsuren ja Hänen Cuolemans ja Ylösnousemisen, sen-
tähden Dawali nyt käski Hänen ainoastans Muista ja wabwasa
Muistosa sitä pitä, joca piti tapatum alinomaisella uscon
harjoituksella, ja tämän Jēsuren ja Hänen ansaituin Hywain
toittens käyttämällä Hänen hywärens ja Autuderens. Ja to-
sin pitä taincallainen Jēsuren muistaminen tapatum, ensist,
Sydämmessä josa yri Jēsuren tundewa ihminen alati tutkiste-
le ja suurella armosa pitämällä ja cumioittamisella mieleens
jobdatta Hänen Jēsurens pohjatoinda Raekautta ja hywyttä,
jonga hän on meille Hänen suuren Lunasturens Synn cautta il-
moittanut toimittanut ja jakanut. Toisseri, tapattu tämä Jē-
suren muistaminen Suulla, jolla yri Jēsuren racastaja Synn
mielelläns alati puhuu ja tunnusta tätä Jēsusta ja Hänen hywia
toitans muittengin ihmisten edessä ja cansa, ja muittakin fehoitta
tähän autualliseen muistelemiseen ja harjoitukseen ynnä Hänen can-
sans, niin myös kiitos wirsilla ja lauluilla ylistä tätä Jēsusta ja
sitä Autuutta joca hänellä hänessä on. Ja niin Suu puhu Sy-
dämmen yldäylläisydestä ja ilmoitta hänen tarwarans jota hän can-
daa sydämmessäns. Colmanneri, tapattu tämä muistaminen vielä
ike Työllä ja Elämällä, jolla yri Jēsuren lappi alati cuwaa ja
tunnusta Hänen Jēsurens ja Hänen Oppins ja elämäns, ja ike
töytä ofotta igens jo ylösnousemisen cuolemasta tämän Jēsuren
cansa siihen uuteen hengelliseen Elämään, josa muittakin ihmisillä
on yri jocapäiwäinen muistutus Jēsuren Raekaudesta, armosta
ja tainwällisesta elämästä, joca näin loista Hänen Lastens Sydäm-
mestä, Suusta, ja coco Elämästä, muittengin ihmisten edessä. Tässä
keskimmäisestä Jēsuren muistamisesta joca tapattu Suulla ja
Christillisilla puheilla, on meillä erinomainen esimercki tämän
Päiwän Ewangeliomisä Jēsuren Opetuslapsisa, jotca caieki

Jota pitä
muistaman.

Rom. 14: 8.

9.

2 Cor. 5: 14.

naisilla Christillisillä puheilla ja kofymyrillä muistelit sitä cuollutta ja nyt ylösnoumista JESusta, josta puhesta heillä myös se voitto oli, että itse JESus kohta ilmoitti siinä igens heille ja ojensi heitä heidän puheisans. Tätä asiaa siis hyödytyrellä tutkistellaksem, pyhämmä Armo JESuren rucourella sanoden: Isä Meidän joca etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Lucas

Luk. 24. v. 13.

Sinä päivänä menit cari heistä yhten Rylän, joca oli Jerusalemissä cuuden kymmenen wacomitan pääsä, Emaus nimeldä. 14. Ja puhuit kessenäns calkista niistä cuin tapahdunut oli. 15. Ja tapahdui heidän puhuisans ja tutkistellesans kessenäns, että JESus myös itse heitä läbestyi, ja matkusti heidän cansans. 16. Mutta heidän silmäns pidettiin, ettei he händä tundenet. 17. Niin hän sanoi heille; Mitkä puhet ne owat, cuin te pidätte kessenän käydesän, ja oletta murhelliget? 18. Niin Elephas nimeldä wastais ja sanoi hänelle: Oletcos ainoa muucalainen Jerusalemissä, joca et tiedä mitä siellä näinä päivinä tapahdui? 19. Hän sanoi heille: Mitä? He sanoit hänelle: Siitä JESuresta Nazarenuresta, joca oli wäkewä Propheeta töisa ja sanoisa, Jumalan ja calken cansan edes. 20. Cuinga meidän ylimmäiset Papit ja Päämiehet ylönnannoit hänen cuoleman cadotukseen, ja ristimantigit Hänen; 21. Mutta me toivoimme Hänen siri, joca Israelin piti luustaman. Ja sitte on jo colmas päivä tänäpä, cuin nämät tapahduit. 22. Owat myös muutamat wainnot meistä meitä peljättänet, jotta warahin aamulla

aamulla tullit Haudalle. 23. Ja cuin ei he löydä-
 net hänen Ruuimistans, tulit he ja sanoit, että
 he Engeleingin näyn nähnet olit, jotea sanoit, Hänen
 elävän. 24. Ja muutamit meistä mentt hauda-
 le, ja löysit nijn cuita waimot olit sanonet, mut-
 ta ei he händä löynnet. 25. Ja hän sanot hille:
 O te tompeitt ja hitaat sydämmest Uscoman nijtä
 caictia, cuin Prophetat puhunet owat. 26. Eikö
 Christuren pitänyt näitä kirjimän, ja Hänen Eun-
 ntaans sisälle käymän? 27. Ja hän rupeis Mose-
 rest ja caictit Prophetaitt, ja selitti heille caicti
 kirjoituret, cuin hänestä sanotut olit. 28. Ja he
 lähestyit kylä, johonga he menit, ja hän teetteli
 häneens edemmä käymän. 29. Ja he waadit hän-
 dä, ja sanoit: Ole meidän cansam: sillä ehto
 joutu ja päivä on lastenut, ja hän ment oleman
 heidän cansans. 30. Ja se tapahdui, cosca hän
 artoitgi heidän cansans, otti hän leitwän, kätti,
 mursi ja andot heille. 31. Niin heidän silmiäns
 aukeni, ja he tunsit Hänen. Ja hän catots hei-
 dän edestäns. 32. Ja he sanoit keskenäns: Eikö
 meidän sydämmem meitä palanut, cosca hän tiellä
 meitä puhutteli, ja selitti meille kirjoituret? 33.
 Ja he nousit sillä hetkellä ja valaisit Jerusalemtta,
 ja löysit ne nyt toista kymmenenä coosta, ja ne jote-
 ca nijden cansa olit. 34. Jotea sanoit: HERRA
 on totisest ylösnosnut, ja ilmannot Simonille:
 35. Ja he juttelit heille, mitä tiellä tapahnut
 oli, ja cuinga hän heildä oli tuttu leitwän murta-
 misest.

Tällä erällä me tahdom sen P. Ewangellu-
 min Jobdaturen jälken tutkiella. Chris-
 tillisä Cansa puhata Christittyin wä-
 lillä/

illä / ja niiden tarpellisuutta ja hyödy-
tystä.

O HERra Nuta, ja anna menestystä!

I.
Esimerkki
Christillisiin
puheisiin
Opetus
lappis.
v. 33.

Simerkin Niiden Christillisiin ja Jumalisiin Cansapute heisiin me näemme, Ensis / Christoyen Opetus sten cansapuhees keskenäns: Niitä oli cari opetus lasta, jotka ei ollet Apostoleitten lugusta, sillä heidän he löp-
sit sitten tacaperin tullesans Jerusalemiss cusa ne yri toista kymmeniä olit coosa, waan ilman epäilemätä oli ne niistä Seikemäästähymmenestä opetuslapsesta cari, joista toisen nimi oli Cleophas. Nämät waikka he olit jo ennen HERralda opetetur Hänen menostans ja Toistans, osorit cuitengin wielä yhden suuren tietämättömyden ja heikouden heidän tökönäns, ettei he oikein ollet käsittänet eikä ymmärtänet niistä tarpellista Usean Afioita ja cappaleita, Jesuxen Cudlemasta ja Ylösnousemisesta, joista he niin epäileväisesti juttelit ja puhuit Emauren tiellä. Mutta cuitengin oli heissä niin paljon hywää ja kiitettävätä, että he olit sisälle otetur heidän Messarins Jesuxen Raakaudesta, jota he nyt caipaist ja hänestä puhuit, ja sillä näytit igens haluiseri että oppia ja opetusta wastanoittaman. Niin kuin myös ike asiat josta he nyt puhuit keskenäns sen todisti, sillä se seiso: että he puhuit caikista niistä kuin tapahrunut olit / nimittäin Jerusalemiss cahä päiwä ennen, cuinga heidän Messarins Jesus sinä Kärsi, cuoletettiin ja haudattiin, ja muutamat sanoit Hänen jo ylösnosneri, jota ei he woinet Usea. Sillä wälillä olit cuitengin caikki nämät asiat sencallaiset, jotka olit heille sekä tarpelliset että Ylösrakendawaiset matca puheet heidän tielläns cotia mennes Emaureen, joca macais lii perin cuuleman Jerusalemiss, yri kylä josta wijmein yri Caupungi tehtin, ja Romalaisilda jälken Judalaisten häwitöyden cuguttin Nicopolis. Jonga tähden myös niin kuin he heidän matcans caunistit taincailaisilla puheilla ja Kysymyrillä heidän keskenäns, joisa waikka ei he tosin woinet eikä tainnet selittä igiäns, niin cuitengin oli heille cohta siitä se Hyödytys; että ike wap: Jesus ilmoitti igens heille, ja sillä osotti Hänen mielisuostions heidän

Dän puheisjns, ja lasti heidän irti heidän epäilyksensä ja tietämättömyksensä. Jota asia meidän pitää meillem Esimerkxi niin muodois käyttämän, että koska Yrifermainen Cansa uscollisesti ja ilman wilpita puhu kessenäns ylösrakendamaisista asioista, waikka ej he niitä caieckia aiwan juuresta ymmärräis, mutta cuitengin oikiasta acoimisesta halaja oppia niitä heidän Autude:rens, niin sencallainen Jumalinen halu kelpa Jumalalle, ja Christus wielä nyt tule sencallaisen ihmisten seuraan, eikä jätä heidän uscollista haluans sinumata, waan laitta niin, että he sencallaisen asian päälle jota he halajawat tietä löytävät pian selityren, taieckä siinä V. Raamatusa, eli muusa hengellises kirjjas, eli myös jongun muun hywän Ystäväs cautta jolla suurempi ymmärrys on siitä, taieckä myös heidän Opettajans cautta, jotta erinomattain niissä sywimmisä asioisa owat welcapää heidän Sanan cuuljoitans ojemdaman ja auttaman. Ja niin ej Jumalalda coscan puutu Wälicappaleita, joidenga cautta hän yhden wilpittömän halun tydyttä Hänen Sundemiserens ja Cunnia:rens: Niin kuin hän teki niille Jdäisen maan wijsahille, että Niin kuin he olit Tähtein tutkiat ja Uscollisesti halajit Jesu:ren tygö ja Hänen Sundoons tulla, niin hän andoi myös yhden Tähden tulla heille Oypahari ja Jodattajari sen saman Jesu:ren tygö.

Toiseri, Esimerkin Christillisijn Cansa puheisjin myös näem, Wap: Christuren cansapuhesa Opetuslastens cansa: Wap: Christus paloi wielä Raclaudesta Hänen Opetuslastens tygö, josta hän myös ilman epäilemätä andoi igens heidän seuraans ja ojeni heitä heidän erytyksensä. Tästä me merkitsem sen, että tosin wap: Christus oli totisesti Jumalalda annettu heille Opettajari ja Messarixi, mutta cuitengin tässä tilasa ja puhesa nyt wap: Christus ilmoitti igens heille wierasna ja outona, ja toisen muoroisna, ja niin puhui heidän cansans, ej niin kuin joku Opettaja Hänen Sanan cuuljains cansa, jotta pitää Heidän Opettajatans Hänen wiricans tähden cuuleman ja Uscoman, waan hän puhuttele tässä heitä niin kuin yri wieras, ja ystävä ystäväs cansa, ja wielä nuhtele heitä heidän epäus:cons ja ymmärtämättömydens tähden: Tästä siis, koska Opetuslapyet ej wieronet händä sentähden että hän wieras oli ja

Ja
Christures.

Marc. 16:
12.

v. 25.

ulcona Papiin säädystä selitti heille Raamatuita, niin me pää-
 tämme, että myös siihen aicaan Judalaisten tykönä on ollut
 tavallinen ja luwallinen yhdelle yfiteräiselle ihmiselle waicka ei
 hän Pappi ollut selittä Raamatuita. Jonga siwusa me wielä
 merkizem, että waicka tosin Jumala oli Judalaisten seasa aset-
 tanut sen oikian Kirkon menon ja Palwelusen muodon ja jär-
 jestyksen, joca erinomaisesti Lewin Sugusa ja Papeilda Kronin
 huoneesta piti toimitettaman ja ylöspidättämän, niin cuitengin
 ne samat Papiit ja Lewitat ehkä cuinga turmellut he muutoin o-
 lit, ei rohjennet kieldä ja että muita Judalaisia Raamatun lu-
 kemisesta, selittämisestä ja ylösrakendamisesta sen kautta keske-
 näns. Waan paljo enemmän he itse Schuluissa ja Synago-
 geissa, cosca se tavallinen Raamatun selitys ja lukeminen oli
 toimitettu, annoit Lafi kirjan sitten muitten käsin selitettä ja
 luetta; niin cuin me näem Luc.4:16. Cosca way: Christus tuli
 Nazarethin Synagogan. Waicka hän pidettin ainoastans Puu-
 seppänä niin cuin Josephin Poica, niin cuitengin annettin hä-
 nelle Raamattu käteen selitettä ja lutea; Niin myös Na-
 tiochias, cosca Pawali ja Barnabas tulit siälle, ja Lafi ja
 Prophetat olit luetut Synagogas, lähetit Väämiehet heidän jär-
 kens ja fanoit heille: Miehiet rakat weljet, ongo teillä
 mitään Causaa neuwomist, fanocat. Toista caikissa me ndem,
 että ehkä cuinga turmeldu jo tällä ajolla Judan Seuracunan ti-
 la muutoin oli, niin cuitengin erinomaisesta Jumalan edes-
 ragomisesta, joca sen kautta kahdoi. Hänen Ewangeliumius
 Saarnalle paremman tien Mukoista, annettin Apostoleille aina-
 cusakin paicasa tila edestuoda heidän Puhens ja Oppins, eikä
 se hengellinen Säätö silloin wielä ollut woittanut ikellens sitä
 pää-walda ja halliusta, että yrinäns ainoastans Jumalan Sa-
 naa pidellä ja muita siitä ulossulkea, niin cuin siten jälken
 Pawalaiset sen teit, ja sillä parit Perustusen sen julman An-
 tichristusen waldaan ja pimenteen.

Itse astat siis, soiska way: Christus nyt puheli Ope-
 tus lastens causa, niin cuin nyt vieras ja outo matcaunippa-
 ni, kisoit ensist, yhdessä Kysymyvelä: Miekä puhet ne o-
 wat, cuin te pidätte keskenän? jolla hän tahdoi heildä ulos-
 atta oikian tunnustusen heidän Matuyistans Christuksesta, että
 hän

hän siitä olis saanut tilan sitten anda itsensä pidemään puheseen heidän cansans. Toiseri, Nuhteele hän heitä wälewässi ja kiskwabasti: O Te Tomppelit ja bitaat sydämmest Uscosman niistä caikia / cun Prophetat puhuuet owat. Jos ta hän teki sydämmellifestä rackaudesta ja halusta heidän ylös rakennuxens perän. Niin cun se pikemmin on wiha lähimmäistä wastan cosca me Hänen osendamata jätämme Hänen erytyresäns, niin cun se seisoo: Ej sinun pida wihaman weljes sinun sydämmesäs / waan sinan pita naheteleman lähimmäistäs, ettes wicapääxi tults Hänen tähtens. Colmanne ri, hän sitten Opetta heitä Raamatusta / Ja rupeis Mosest ja caikist Prophetatist ja selitti heille caiki kirjoitukset / cun hänest sanotut olit. Ja niin osotti, cuinga jo siinä ensimmäises Raamatum bladis hänestä ennustettu oli, ja cuinga ej heidän wielä pitänyt toivoans pois heittämön, waan wahwistaman itsens Uscosca siitä luvatusa ja jo tullehesta Mesiaaresta.

Ler. 19: 17.

v. 27.

v. 26.

Syödytys taas tästä puhesta Opetuslapsille oli, että waicka Christus heitä näin outona puhutteli, niin cuitengin tulit he tästä Puhesta niin sytytetyri ja palawari rackaudesta Christuren ja Hänen Sanans tygö / ettei he ainoastans wäksin waatinet händä oleman heidän cansans cosca Ehto tuli; Mutta myös tunsit ja tunnustit Jumalan Sanan erinomaisen woiman ja waicuturen heidän sydämmesäns heillens ylös rakennuxeri ja ylise woittamiseri heidän epäilyresäns ja ymmärtämättömydesäns, jongatähden he myös sanoit: Eikö meidän Sydämmeim palanut meistä cosca hän tiellä meitä puhutell, ja selitetti meille kirjoitukset? Ja niin Jumalan Sanalla on aina Hänen woimans hedelmätä edestuuman, cosca se wastanotetan ja oikein harjoitetan, eikä mailman menolla tucahuteta ja pois estetä. Tästä siis Opetus lapsit tulit opeteturi ymmärtämön oikein Christuren Lihan Eulemisen, Kärsimisen ja Cuoleman Galaisudet ja wahwisteturi siinä oikiasa Uscosca, jongatähden he myös nyt ilolla jälens menit Jerusalemiin, ja samalla puhella lohduit ja osensit niistä muita murhellisia Apostoleita, ja odotit wielä cans enämbätä wahwistusta heidän toivoons, cosca HEKran piti itsens heille taas ilmoittaman.

v. 32.

Mar. 13: 20.

Ja niin siis me nytkin näemme sen toderi, kuin Raamattu sa-
 100: Cusa cari taieka colme tulewat cocoon minun Vi-
 meeni/ siinä minä olen heidän kesselläns. Ah! autuas siis
 tätäkin Christillistä esimerkiä kättyä hywärens ja ijancaickisevi
 ylösrakennurerens, taincallaisija Jumalissa Puheisa ja opetu-
 xisa!

Nyt me tahdom vielä lähemmäbdä caheilla ja tutkia, niissä
 Christillisiä Cansa puheita:

Perustus
 Christillisiin
 Puheisiin.

I.
 Jumalan
 Tundo ja
 Usco.

Ensire / me kysymme: Mikä on Perustus Christillisiin ja Jumalisiin Cansa puheisiin Christittyin wälillä? Se Ensimmäinen Juuri ja Perustus Christillisiin Puheisiin, on se Elävä Jumalan tundo ja niin se autuas tekewäinen Usco. Sillä niin kuin yri ihminen huonnollisestien mielelläns puhu niistä asioista, joista hänellä paras tundo ja mielisuofo on; niin myös jos Hänen pitä niissä hengellisiä asioista puhelian olemän, niin hänellä pitä olemän yri ulottuwainen ja perustettu tieto ja maku niistä tawallisista asioista ja sa-taisuuksista. Ja niin kuin siis se autuas tekewäinen Usco käsittä myös sisälläns sen Elävän Jumalan Tunnon, niin on se cans tosi, että jota corfiambi Tundo yhdellä ihmisellä on Jumalasta ja Hänen armo-tawaroikkans, sitä runfahambi myös sellitys ja puhe hänellä on niistä, sitä suuremmalla toimella hän niistä muittengin cansa puhu ja juttele. Ne Jumalattomatkin puhu-wat kyllä ysiasti pahion Jumalasta ja niistä hengellistä asioista, niin että Jumala on läsnä heidän suusans, waan niin kuin heidän tietons Jumalasta on ainoastans Historiallinen ja ulco-nainen, niin käppi myös heidän puhens caieki ulos pramin, kerskauren ja npeyden päälle, jolla he ainoastans turhaa cum-niaans ehiwät ja muuta yrifertaisembia ylöncakeheen pyytä-wät, cusa sitä wastan se oikia elävä Jumalan ja igens Tundo on, siinä on suuri nöyryys ja alhaisuus sekä sydämmesä että Puheisa ja caikes elämäsä, sillä jota enämmän yri ihminen tun-de oman tyhydens ja pahudens, ja Jumalan corkeuden ja Py-hyden, sitä sywemmälle hän nöyryttä igens Jumalans edesä, ja caieki hänen Sanansakin ja Puhens todistawat Hänen alhai-nessa mielelläns ja sydämmestäns. Sama weima on se myös
 sillä

Jer. 12: 2.

Killä Mutuarterekwäisellä Uskolla, jota suurempi osallisuus hänellä on Christuksessa, ja wacuuus Hänen armostans, sitä rohkiammasti ja ahnemasti Suu puhkea ulos Hänen tunnustureens, ja mielelläns puhuu ja julista hännen onneens Jesusea, ja muitakin siihen kehoitta, sentähden Dawid sano: Minä uscon / sentähden minä puhun, mutta minä sangen waiwatan. Mutta et: tä meillä on yri Uscon hengi / sanoo Pawali / niin kuin kirjoitettu on: Minä Uscon sentähden minä puhun: niin me myös Uscomme / ja sentähden me myös puhumme. Ja niin kuin siis Uscon lähimmäinen Hedelmä on Raakaus, sentähden

21.116: 10.

2 Cor. 4: 13.

Se Toinen Perustus ja se lähimmäinen Juuri niihin Christillisin Puheisiin on, Jumalan Raakaus. Sillä jota suuremmalle yri Jumalan lapsi on tullut Hänen Jumalans sydämmellisessä Raakaudessa ja Hänen hyödydens nautikemisessa, sitä enemmän hän halaja cunnioitta händä Hänen lahjains käyttämisellä, niin kuin se Jocaizelle annetaan Hengen ilmoitus tarperi, ja ihcullengin annetaan Hänen lahjans ja mittans, jolla hän taita sekä sifällisesti, että ulconaisesti todista ja käyttää siri yhteiseri hywäri ja tarpeeri. Niin kuin myös P. Petari sano: Palwelcat toinen toistan, jocainen sillä lahjalla kuin hän saanut on, niincuin hywät Jumalan moninatsen armon huonen haldiat. Huonen haldian sekä Uskollisuus että Raakaus Hänen HEKraans wastan waati sen, että hän sen hänelle Uskotun Tarwaran uscollisesti käyttää. Ja niincuin Jumala on eullengin Palweljallens andanut Hänen leiwiskäns ja lahjans, toiselle enemmän toiselle vähemmin, niin hän myös tahtoo, että ihcungin niillä HEKralle woittoa pytämän ja toimittaman pitä, joca asia ei taida muulla tarwalla tapahtua Jumalan puolelta kuin että me Hänen Cunniaans muitten ihmisten tykönä meidän lahjoillam edes autam; Jongatähden myös ne palweljat jotca leiwiskäns oikein käyttänet owat, kiitetän ja HEKrans ilohon wiedzän, waan niildä jotca sen tuhlanet owat, otetan sekim pois, ja he ike heitetän siihen ulconaiseen pimentyen. Ja niin siis sen oikian Raakauden ja Jumalataans racastawan ihmisen Luondo on se, että caicti mitä hän on Jumalastans tullut tundeman, niin hän halaja myös sen, että

Raakaus, Jumalan

1 Cor. 12: 7.

1 Pet. 4: 10.

Mar. 25: 14--27.

v. 30.

muutkin kohta sen saman ymmärräisit ja tunnustit, josta Jumala cumnioiteturi ja ylistetyxi tulis. S. P. Lutherus sano tästä merkillisesti: Cosca yxi Christitty rupe Christuren oikein tunn deman, niin cuin Hänen HEKrans ja Wapahajans joca Hän on wapahantunut Cuolemasta, ja johdattanut Hänen waldens ja perindöns alle, niin Hänen Sydämmens tule ikänöns cuin Jumaloiteturi eli Jumalasta tähtetyxi, niin että hän tahdois mielelläns joca ainoan ihmisen siihen tilaan saatta ja autta; Sillä ei hänellä ole yhtäin corkiambata iloo cuin siinä Lawarasa, että hän tunde Christuren; Sentähden hän käypi, opetta, neuwoo, kerscaa ja tunnusta Hänen jocaiken edesä, Hän rucoile ja huoca, että muutkin siihen armoon ja säätyyn tulisit. Hänellä on yxi rauhatoin sydän kaikkein suurimmasa rauhasa, se on, Jumalans armosa ja rauhasa, niin ettei hän taida yhdessä kohden eli joutilasna olla, waan aina edespäin pyrki kaikella ahkerudella, niin cuin se joca ainoastans siitä elä, että hän taidais Jumalan cummiaa ja kijoista ymbäri maitten leroittā, ja että muutkin saissit niin suuren armon Henzen.

3.
Ja lähim-
mäisen.

Se Colmas Perustus ja Juuri niihin Christillisiin Cansa puheisiin Christittyin tyfönä on, Lähimmäisen Rakkaus / joca mielelläns aina teke jotakin hywää Hänen lähimmäisellens. Nyt, se suurin hywä jota rakkaus taita tehdä Hänen lähimmäisellens, on se että hän Sieluns puolest tulis paraturi, ja cadoturesta tacaperin wedetyxi, niin cuin P. Jacob sano: Rakat weljet / jos jocu teistä epyis rotudest / ja jocu sen palautais / se tietkän / että joca syndisen palautta tiens epytyrestä, se wapahca sielun cuolemasta / ja peittä syndein paljouden. Zaincallaiseen siis syndisen palauttamiseen aiwan paljon tekewät ne Christilliset puhet, muistutuxet ja neuwomomiset jotca rakkaudesta uloswuotawat, sillä yxi terwe Jäsen ruumisa ej kārssi että ne muutkan jäsenet kārswät ja kipiänä owat, waan pitā surun muistakin että nekin paranisit. Cuinga suuresti siis sencallaiset Christilliset puhet ja neuwomiset owat tarpelliset Christittyin seasa sen P. Pawali osotta aiwan monesa paicasa, josta me kohta saamme cuulla pidemmäidä, waan me wielä ensist merkigem.

Jac. 5: 19.
20.

1 Cor. 12 :
25.

Se Messias Verustus niisin Christillisiin Cansapuheisiin on, se hengellinen ja yhteinen Pappuus. Josta se seisoo: Te oletta Cuningallinen Pappuus/ Pyhä Cansa/ omaisuden Cansa/ ilmoittaman sen woima, joca teitä pimeydestä hänen ihmelliseen valkeuteens cugunut on. Ei meidän pidä tätä asiaa niin ymmärtämän, että caikki Christityt pitää oleman sencallaiset Julkiset Papiit cuin Saarnawirasa owat, jotca julkisesti Jumalan Sanaa saarnawat ja opettawat, sillä siihen tarwitan yksi erinomainen cukumus ja asetus Seuracunnalda, niin cuin se myös on yksi alinomainen eroitus Opettaitten ja Sanancuulhain välillä, sillä jos coco Ruumis Silmänä olis cufas sijs olis cuulo? Ja jos caikki olisit yksi Jäsen, cusa sitten ruumis olis? Niin myös jos caikki olisit opettajat, cusa sitten Sanancuulhat olisit? Tongatähden myös Jumala on yhden erinomaisen Opetus wiran ja Saädyn maan päällä asettanut, joca julkisella opettamisella ja Sanan ja Sacramenttein iacamisella pitää hänen Seuracunnans edes waltwoman, niin cuin se Raamattusta kylkä on tiettävä ja selwä. Niin että ne tekewät airwan wäärin jotca tahtowat sen julkisen Saarnawiran Pappuuden maahan lyöä, ja sen hengellisen Pappuuden woimalla caikki tehdä opettajiksi ilman eroitusta, Jumalan omaa asetusta vastaan: ja taita isecukin cans huokiasti nähä, minkä secoituret siittä tulis, jos caikki, jotca ei ole warustetut tarpellisella tiedolla ja ymmärryrellä Jumalan Salaisurisa, alcu kielisä ja muisa opeisa, saisit julkisesti opetta mitä he tahtowat, niin ilman epäitemätä yhtä haawa caikki järjestys ja totuus ylös alaisin käättäisin ja isecukin langeais hänen omaan luuloons ja ajatureens caifisa asioisa. Mutta cosea me sanomme, että isecukin Christitty on sen hengellisen Pappuuden woimalla welcapää opeturella ja neuwolla kessenäns cansa käymistä pitämän, niin me ymmärrämme sillä ei ainoastans sitä rackauden welwollijutta josta isecukin Christitty pitää esjendamän ja edes auttaman hänen lähimmäisensä autuutta, waan myös sen Pappuuden ja opeturen welwollisuuden joca wuota ulos Christuren omista Pappuudesta: sillä me tiedämme, että niin cuin way: Christus on woieldedu Cuningari, Papiit ja Prophetari; niin myös me olemme me niin famoiin woieldedu, niin että meidän pitää niin cuin hengelliset Cuningat halligeman Christuren ansion woimalla yli Syn-

4.
Se hengellisen Pappuus.
1 Pet. 2: 9.
Apoc. 1: 6.
Cap. 5: 10.

1 Cor. 12: 17--19.

v. 28. 29.

Marc. 16: 15. 16.
Act. 20: 28.
Rom. 16: 15.
Hebr. 5: 4.

Jac. 3: 1.

nin ja oman liban ja werem ja Pirun woiman; Ja waicka tosin wanhasa Testamendisä Opettaminen ja ennustaminen tuli sijhen Prophetalliseen wircaan erinomaisesti, / niin kuin sitä wastan Pappein wirca seisot Ubramisesa ja Ru- collemisesa Cansan edest, / niin kuin ise Christurengin ylim- mäisen Papin wirca siinä seisoo; / niin euitengin ei ollet Papi- wanhasa Testamendisä ulossuljetut opettamisen wirasta ja wel- wollisudesta, / mutta se tuli myös heidän wircaans / niin muo- doin kuin heidän Uhrein siwusa piti selittämän Cansalle uhrein esimalauret ja opettaman heille caicki HERRan oikoudet, / sen- tähdhen siis se seisoo, ettei Pappein pitänyt wijna juoman/ että he olisit sowelliammat, / Opettaman Israelin lapsille caicki oikoudet kuin HERRa heille Moseren kautta pu- hunut oli. / Ja niin Papin huulet piti opin lakkemän/ et- tä Laki Hänen suustans kysyttäisiin: / sillä hän on HERRan Tebaorhin Engeli/ ja käändä monda pois Synnistä. / Niin kuin Jumala cans sitten Judan Seuracunnan turmeluxen aicana Ezechielin kautta walitta ja nuhtele Hänen Pappejans, / ettei he heidän Opetuswircaans oikoin edesseisoneet, ja sanoo: / heidän Pappins rikowat minun Lakini, eikä ope- ta mitä puhdas ja saastainen on, / eikä tottele mi- nun Sabbathiani etc. / Tästä siis nyt sekä wanhan Testa- mendin että Christuxen omasta Pappuudesta myös wuota mei- dän hengellinen Pappuuden, / että mekin meidän hengellisten uhrein ja Rucoustem siwusa/ kessenäm / niin kuin Cuningal- linen Pappuus Jumalan Canaa ja oikeuxia tutkistelem, / opette- lem, / toisiam ylösrakennom ja nuhtelem. / Ja jos tämä welwol- listuus siis wuota taicka siitä Christillisestä rakaudesta ainoastans, / taicka siitä hengellisestä Pappuudesta, / niin se on yhtä caicki, / sillä meidän welwollisudem taincallaisiin Christillisiin opetuxiin, / pu- heisiin ja neuwomisiin joca paicasa siinä P. Raamatusa selwästi päälle pankan ja eteen asetetan sentähden se seisoo: / Mutta minä tiedän hywin Rakat weljet, / teistä / että te olet- ta hywyttä täynnäs / caibella Tundemisella täytetyt, / et- tä te woitte toinen toistanne neuwo. / Sentähden neu- wocat teitän kessenän ja rakat toinen toistan. / Me neuwomme teitä, / Rakat weljet, / neuwocat taitamattoz- mia, / lohduccat heikomielisiä / holhoret heicoja etc.

Lev. 10:9.

II.

Mal. 2:6.7.

Hagg. 2:11.

12.

Ezech. 7:26.

Cap. 22:26.

Pl. 58:18.

19.

Rom. 15:16.

Pl. 50:14.

Pl. 141:2.

Rom. 15:14.

1Theff. 5:

II.

v. 14.

Neurocat teitän keskenän jecapäivä, niin cauwan cuin tänäpänä sanotan: ettei jocu teistä hynnin Petoren eautta paaduis. Ottacam waari toinen toisistam: että me ahkeroitgem meitäm rackauteen ja hywiin töihin. Ja niin monesa muusa paicasa se P. Raamattu meitä tähän Christilliseen welwollisuteen neuwo ja miustutta. Ja siis, niin wahan cuin se Hengellinen Cuningallisuus meisä, taicka se että me olem hengelliset Cuningat Christuresa, estää niiden maallisten Cuningasten woimaa ja walda Christittyin ylise, ettei he yhtä hywiin sen wlori ole Cuningat maan ylise, niin wahan myös se hengellinen Yappeus meisä, taicka se että me olem hengelliset Papi, estä sen julkisen Saarna, Wiran arwoo ja wireaa, jonga pitä erinomaisella eugumisella arwolla ja julki, opettamisella yhteisesti ja erinomaisesti alati HERran laumaa caikseman ja sitä edesseisoman, jonga opeturen ja ojennuren ja peräncakomisen alla myös ne hengelliset Papiit niin cuin heidän Sanan cuulsans pitä seisoman ja olemän.

Hebr. 3: 12.
13.
Cap. 10: 24.
Joh. 5: 39.
Deur. 6: 6, 7.
Col. 3: 16.
1 Pet. 4: 10.

Or. Bibl.
Apoc. 1: 6.
(2)

Wielä Se Wijdes Perustus nihiin Christillisiin cansa pubeisiin, on Jumalan Sanan Rackaus. Sillä joca on sen oikian maun saanut Jumalan Sanasta ja niistä Totuurista cuin se sisälläns pitä, se ej taida toisin cuin iloita sitä ja puhua siitä muittengin cansa, sillä suu puhu Sydämmen kyllydest. Mitä ihminen sydämmesäns racasta, siitä hän myös mielelläns puhu, yri ahne Hänen tawarastans ja saamisistans, yri ylvää Hänen cunniasstans ja arwostans etc. Niin yri hengestä ja tairwallisista tawaroista ricas sielu puhu mielelläns niistä tairwallisista tawaroista joita hän on Jumalan Sanasta niin runsahasti löytänyt, niin me ndem cuinga Cuningas Dawid siinä pitkäsa 119 Psalmis, ej löydä kyllä sanoja joilla hän taidais oikein ilmoittaa, Hänen rackaudens, haluns, ilons ja tyymisens Jumalan Sanasta; ja niin cuin se sama Sana pitä olemän caikein Christittyin Sydämmehen istutettu, niin se myös mielelläns pitä ilmoittaman igens heisä Christillisten puhetten cautta.

5: Jumalan
Sanan
Rackaus.
Mat. 12: 34.

Jac. 1: 21.

Nämäc nyt owat ne Perusturet ja Tuuret, joista ne Christilliset cansapuhet Christittyin wälillä pitä uloswuotaman, niin että joca edestuoipi fencallaisia Puhetta ainoastans omasta
A a a a a
cun

cunniasta ja ferscauresta, että igiäns sillä corgotta ja muita ylöncagoa ja häpiään saatta, se aimoastans härwäise ja pilkkaa Jumalan Sanan Pyhyttä ja Totuutta, ja saatta muuikin ihmiset siitä esimän enemmän ylpeyttä ja omaa cunniatans kuin Jumalan cunniata ja sieluns totista ylösrakennusta ja sitä viitaa nöyryyttä; waan joca niistä Christillisiä puheita harjoitta, totisesta Jumalans ja igiäns Tunnoista, Uskosta, Jumalan ja lähimmäisensä puhtaasta rakkaudesta, sen hengellisen Pappouden wellisubesta, ja Jumalan Sanan rakkaudesta, sen ihmisen Puheet ej aimoastans ike Jumalan edes ole yri mafia haju ja siuhutus, mutta myös teke muitten Christittyin tyfönä monda suurta hyödytystä ja ylösrakennusta, joca wiimein aicanans ilmei tule suurexi iloxi ja cunniari sille joca tollä tarwalla on tainnut Hänen lähimmäisensä ylösrakenda ja tielle saatta.

Muoto nñ
hin Christil:
lisiin puhei:
sijn.
Rualla ob:
lefa.

1 Tim. 4:5.

Luc. 14:

Toiseri, me nyt kysymme, Millä Muodolla ja millä tiloilla ne Christilliset cansapuhet pitää pidettämän? nijden ulconaisen Usian haaraain puolesta taitawat ne tapabua monesa tilasa ja monella muodolla: Nijn cuin esimerkiri: Ruan aicana ja Rualla ollesa, ej se ole mahdollinen että aina puhua aimoastans niistä maailisista ja mailmallisista asoista njin cuin tapa on mailmasa, mutta Christittyin sopi silloin myös otta tilan puhua niistä jotea ylösrakennuxeri tulawat, Sielulle, että niingin muodoim Jumalan Lahja ja ruoca jota me nauigem Jumalan Sanalla pyhitetyri ja sinaturi tulis; jonga afran edes auttamiseri se pahon tefis cans, jos jo edeldäpäin luettaisiin joteakin seneallaista joca anda tilan hywiijn puheissijn. Me näem että wap: Christus rualla olles aina otti tilan ylösrakendawaisijn puheissijn, joca harjoitus meidän aicanam on peräti turmeldu, ja läätty caiteinaissijn pahendawaisijn ja riwo-puheissijn, ej ilman monen nuoren ihmisen ja lapsen suurta pahennusta ja wahingota, cusa caiteingin ne Jumalises Puhet pidäis, olemam njin cuin frydit ja mafiat hercur ruan wälillä ja aicana. Uch! euinga pahoin ja pahendawaisefsi se emulu, cosca sanotan: ettei niilda Christityilda ja monelda Papildacan cuulu coscan kerkwosta ja ylösrakendawaisista puhetta rualla cuin aimoastans Saarna stuolisa ja kirkosa cusa heidän tänty puhua wireans tähdien parembia asoita. Josa asiasa njin cuin se on airwan suuri puu

puutos ja myös tobistus heidän sisällisestä tilastans, niin siitä on myös heillä suuri edesvaastaus wijmeisnä H. E. Kran Päivänä.

Samalla nuoto myös, koska hyvät N. E. wät tule- Cocous.
wat cocohon ja kylälwät toinen toisens tykönä / niin
taintalliset Christilliset puhet ja harjoitukset ovat sangen hyö-
dylliset ja tarpelliset, sillä waika tosin fencallaisia Maallisia
Altoja löyty, joita yri Christitty tarwike ja taita ilman synnitä
pubua wikeistä tiloista, niin cuitengin muistutan minä sen aina,
että caickein näitten siwusa, Se Xpi tarpellinen, ei coscan pi- Luc. 10:42.
dä unhodettaman eikä mielestä pois tuleman, mutta meidän pi-
tää ahferoigeman siitä, ettei yriskän cocous ja tila meildä menis
ilman rakennusta ja hyödytystä. Ach! cuinga paljon hywä Sie-
menda niihin piscakijin Lapsiin tämän harjoituksen kautta tulis kyl-
wetyri, josta ennen pitkä yri toinen mailma castwais ja lewenis
cuiin nyt walitettawasti näky, ja niin niiden nuorten ja ime-
wäisengin suun kautta pian tulis H. E. Kran woima perusteturi
ja julisteturi.

Niin wiellä cans, koska Salwasta egyptän erinomaisesti Sairasten
se Christillinen rackaus sorwitta Hänen puhens ja Sanans sen tykönä.
Sairaan ybsrakennuxeri, osendamiseri ja lohduktamiseri, cusa
ennen caickia igeeungin tule waroitta igens siitä, ettei hän sen
Sairan mielä ja päätä pyydä täyttä keltwottomilla mailmalli-
silla asioilla ja jaarituxilla.

Mitä taas tule ige Paikkaan ja Siaan cusa niistä Joca. Päi-
Christillisiä cansa puheita pitä pidettämän, niin on joca Paikka casa.
ja Sia fencallakijin toimittuxiin pyhitetty, misä itänans Christi-
tyt ihmiset cocoon tulewat, niin se on yri caunis tapa että
Jumalans läsnä olemista aina nuista ja hänestä puhua. Ja
Jos se on luwallinen wijkin paikkaan cocoon tulla marchinain,
Comoediain ja muitten mailmallisten ascarein tähden, miyei siis
paljon enämmin Jumalan ja Christillisyden harjoitusten tähden?
Ja waika tosin ei se näy taas hyödylliseri muitten syitten täh-
den, että yrifertaiset ja oppimattomat ihmiset igestans joitakin
suuria cocouria asettawat kessenans, ilman Jumalisten Saar-
namiesten tiedota ja läsnä olemista, sillä sen kautta taidais mo-
nen callainen wäärin käyttämys, wäärä Jumalan Sanan ulos-
toit

toimitus ja Saarna wiran ylöncake wijmein tulla matcan saate-
turi, niin cuitengin ej sodi se tätä welkollisutta vastaan, waan
paljo enämmin on luwallinen ja Christillinen asia, että muuta-
mat Christilliset kielut wiattomasta aicomisesta cocoon tulewat, ja
luettelewat Jumalan Sanaa, sitä tutkiskelewat ja puhelewat ja
toinen toisans fillä ylösrakendawat, weisawat, rucoilewat ja
muuta Christillisiden harjoituxia edesäns pitäwät.

Ja niin kuin Jumalan Sana on caikisa tiloisa tarpe-
linen, ja on annettu meille Opri, Nuhteri, Ojennurexi
ja Curituxeri joca on wanhurscaudes, että Jumalan ih-
minen täydellinen olis, ja caictijn hywijn tōihin sowel-
jas; niin myös caicki ne Christilliset Puhet pitä näihin tarcoita
taman, että me ensixi, caswaisimme Opisa ja meidän Autudem
perustetusa tunnosa ja ymmärryhesä. Sitten Christillisen Nuh-
telemisen cautta toinen tulis toiseldans waroitexi sittä eli
tästä sunnista johonga hän on taipunut. Niin myös Ojetyri
ja ylösherätetyri sijhen totiseen Christillisyyteen joca ej seis-
jästä Suun tunnustuxesa, waan thōsä ja totudesa ja Christuxen
Opin ja Elämän totisesa seuramisesa, Josta sitren seuraa, että
me niistä abdistettuja ja murhellisia Lohdutam/ ja wahwistam
Jumalan Sanalla ja Lupaurilla heidän tuscasans ja caipaure-
sans.

Eph. 5: 19.
20.
Col. 3: 16.
Tähän Hengelliseen Papin wircaan ja harjoituxeen, tu-
lewat cans ne Christilliset wirret ja weisamiset, joca ej ole
wähemmin Jumalalle otolliset uhrit cotona kuin Kirkosakan,
cosca Wanhemmat Lastens ja Verhens cansa weisawat kesse-
näns ja ylistawät HERRaa, ja, usiasti on se coto: Jumalan
Palwelus hartaambi ja palawambi kuin Kirkosa, sillä Kir-
cosa ihmiset pitkällisestä rawasta langewat usiasti yhteen ulconaisen
rawallisuteen ja suu-palveluxeen ainoastans, cusa se cotona
wanhembain ja Isändain oman hartauden ja esimerkin cautta
taita paremmin tulla estetyri. Ja muurkin heistä kehoitetuxi ah-
keruteen ja hartauten heidän palveluxesans.

Näisä sijs caikisa se Christillisten Puhetten harjoitus sei-
soo, joca caicki pitä tapahtuman, ej keweillä nauru, eli nari-
puheilla Jumalissita asioista, joca on yri rascas Syndi sitä
Toista

Voista Käskyä vastaan, waan suurella nöyryydellä, hartaudella ja Jumalisuudella niin kuin itse sen joca paicas läsnä olewaisen Jumalan edes, sentähden P. Pawali sano: emmä me ole sen callaiset kuin muutamat / joca Jumalan Sana myyssen delewät / (niin kuin petolliset tauppamiehet jotca wedellä secotettua wiina myyväät selwän wijnan edestä, niin ne petolliset Christitit Jumalan Sanan Puhtauden ja Totuden secotittawat ihmiskäsiällä jutuilla ja ulos toimiturilla liban jälken, niin myös leicki tiloisa ja pilcassa sitä edestuwat libansa woitori etc.) Waan wacuudesta / ja niin kuin Jumalasta / me puhumma Jumalan caswon edes Christures. Sentähden, jos jocu puhu / hän puhucan niin kuin Jumalan sanoja: jos jollakin on jocu wirca, hän tehlän niin kuin sijtä woimasta jonga Jumala anda: että Jumala caikisa Jesuren Christuren cautta cunnioitettaisiin, jolle olcon cunnia ja walda ijancalcisest ijancalciseen, Amen.

Mikä Sydödytys taincailisista Christillisistä ja Christuren mielen jälken aseretuisista puheista on, sijtä ej ole meillä nyt aicaa caikia ylösnimittä. Ensist, tulewat niiden totisten Christittyin sydämmet tämän cautta Raakaudesa yhteen lijetyxi; ja wielä paljo enemmän kuin Jumalattomain sydämmet jotca igens owat yhteen pannelt caikia pahutta harjoittaman, joidenga fidet cuitengin wijmei häpiällä cafca ja cadocturen wiettä, waan niiden Jumalisten yhteydes itse Jumalaan yhdistyy ja ijancalcises heidän Jumalans yhteydes wijmei ijancalcisesti tule tähdelliseri tehdyxi, cusa he yhtä alinomaista armo palckaa heidän Ucollisidens edestä nautikewat. Toiseri, tule meidän Lähimäisem taincailisten Puhetten cautta merkillisesti ylösraketuxi / ej ainoastans ne yrifertaisset, mutta myös ne oppinetkin, niin kuin moni sen tietä omasta coeturresta sanoa, että usiasti sen yrifertaisimman ihmisen Sana jonga hän on edestuwonut omasta coettelemisesta niistä hengellisistä selun asicista, on ollut woimallisembi käymän sydämmen läpi ja lijeuttaman sitä, kuin sen Oppinemman ihmisen Sana. Erinomattain cosca se yrifertainen on ollut coetedu suurilda kiusaurilda ja wastoin käymisildä, niin hän tietä puhua niistä paljon suuremman yli woittamiser ja waicuturen cansa omasta tunnosta,
A a a a a 3

2 Cor. 2: 17.

Sydödytys
Christilli.
sistä pu-
heista.Christittyin
Yhdistys.2.
Muitten
Ylösrakennus.

cui

kuin se joca paljan lukemisen ja muun saadun tiedon kautta niistä puhu.

Wälcappaa
let Christil-
lisiin puhei-
sij.

Sentähden siis, Joca nyt tahto tulla tätäkin Christil-
lischden welkollisutta oikein käyttämän, Hänen pitä wiriäsi Ju-
malan Sanaa ja niistä hengellisiä kirjoja lukeman, sillä ne
owat rikkaat caikenlaisista hengellisistä asioista, joista me saam-
me erinomaisen syyn ja tilan myös aina puhua, niistä ja niillä
meitäm ilahutta ja ylösrakenda. Joca myös oikein ajattele si-
tä Autuutta ja suurta Taiwan Perindöä joca meille on an-
nettu siinä Pyhässä Casteesa / ja vielä meissä aina wahwistetan
sen Pyhän **SK**van Ehtollisen mahdollisen nautikemisen
cautta, niin ej se taida toisin olla, kuin että hän myös mielel-
läns siitä Autudesta puhu ja iloihe muitten cansa, sillä me o-
1 Cor. 12: lem caicci yhdes henges yhdesti ruumixi castetur, ja se
13. on myös yri Lelpä / josta me monda olemma yri ruu-
1 Cor. 10: mis / sillä me caicci yhdestä leiwästä olemma osalliset.
17. Oleam siis tolmelliset caclaudes / ja caswacam caicis
Eph. 4: 15. hänesä joca Pää on / Kristus. Joca caswamista merkillis-
sesti edes auttawat ne Christilliset puhet ja ylösrakennuyet keske-
näs, cosca ne toimella ja oikialla ajalla tapahturwat, sentäh-
den ottacat ajasta waari / ja teidän Puhen olcon aina
Col. 4: 5. 6. otollinen ja suolalla secoitettu / että te tiedäisitte cuinga
teidän pitä jocaista wastaman.

Uch! cuinga edes wastamattomasti siis ne tekewät, joca
enimmään aicans culuttawat turhilla ja kelpottomilla jaarituxilla
Eph. 4: 29. ja caicimaisilla häpiällisillä puheilla, joilla se Pyhä Sengi tu-
30. le murhelliseri saarteturi ja peis Njeturi, ja joista wiimeisnä
duomio päiwänä pitä yri rascas lueu ja tili tehtämän, sillä jo-
caicest turhast sanast kuin ihmiset puhuwat, pitä heidän
Mat. 12: 36. lugun tekemän duomio päiwänä. Sentähden, häpiällisiä
sanoja ja hulluja puheita eli jaarituxia joca ej mihingän
Lelpä / ja ahneutta : : älkät andaco teidän seasan mai-
Eph. 4: 5. nitta niin kuin Pyhän sopi. Siwottomat ja kelpot-
tomat sanat hyljä / joca paljon Jumalatoinda meno
saattawat / ja heidän puhens syöpi ymbärildäns niin
2 Tim. 2: 16. kuin ruumin mato. Cuinga moni ihminen on niin tyhmä et-
tä

tä hän anda seki Jumalan Sanan lukemisen että kaikki Christitilliset Puhet tacaperin jäävä, ainoastans sentähden että hän pelkä niistä tulewan murhelligiset ja rascat ajaturet, totifesti sen callaisen ihmisen tähty ainakin wijmein vastanotta ne ajaturet jos ej ennen nijn cuoleman kielisä, cosca ne tahtowat hiljan tulla Hänen päällens ja seurata ijancaikisuteen: Waan jos Jumalan Lain Sana taälle Hänen lukiallens andais, taicka waicuttais hänestä rascat ja murhelligiset ajaturet, niin se olis hänelle onneri ja Autudens edesauttamiseri, sillä sen cautta hän sais tilan tukfistella etämätäns, käsittä Parannuren ajaturia, ja Ewangeliumin Sanasa ja Pohdutus Puheisa jälleksi egia ja saada wirwoturen, lohduturen ja itoisen mielen, sillä Ewangeliumi ej ole jocu murhen, waan ilon Posti kaikille niille jotca Jumalan mielen jälleksi murhelligiset owat, ja halajawat siihen sifiaan Jumalan Lasten ito: tilaan tulla.

Nijn anda moni wielä cans Jumalan Sanan lukemisen ja puhumisen pois jäävä, sen tähden, että he pelkäwät muitten mailmallisten ihmisten pilkkaa ja naurua eli ylöncagetta sen edestä; waan mikä tyhmyys se on, että näin huojia mailman lihallsista duomiosta ja nauruista yli Jumalan cunnian ja Christuren seuramisen. Ulkat sowitzato teitän tämän mailman muodon jälleksi sano Pawali. Eiköstä mailma pida oleman meille ristinnaulittu/ ja me mailmalle? Ja waicaka tosin se Christillinen wijsaus näky sen waatiwan, ettei meidän caikisa pilka: tiloisa pida puhkeaman ulos sopimattomalla ajalla ja tawalla niihin pyhijn puheisiin, cosca me näemme ettei se tule ainakan mirikän hywäri, waan se Pyhä tule coirille heitetyri; nijn cuitengin pyri toimellinen Christitty joca hywin seki tiedä ajasta waarin otta, että taita edeswastata ikens siwollifesti, ej jätä eikä pida jättämän misän tilasa tacaperin sitä cuip hän näke Jumalan cunnian ja lähimmäisen ylösrakennuren tarpellifesti waatiwan ja muistuttawan Hänen omalle tunnollens. Nijn wielä cans moni heittä pois Jumalisten asain lukemisen ja puhumisen sentähden, että he luulewat sen asain tulewan ja sopiwan ainoastans Papeille ja niille hengellisille: Waan me cuulim jo ennen, että me olemme caikki hengelliget Papit, joidenga wäittäimätöin welwoollisuus on Jumalan Sanaa atari tukfistella, ja Christit-

Rom. 12:2.
Gal. 6: 14.

Mat. 7:6.

Christillisillä puheilla toinen toistam opetta neuwoa ja ylösrakenda, josta asiasta me jo edellä käyvässä olem niin monda Naamatun Sanaa ja paikkaa edeswetänet ja nimittänet. Etten minä vielä wijmeiseri mahda sanoa, cuinga monda mailmallisten Cansa käymisten kautta, Kortti spelamisten ja juomisten kautta, owat coconans pois wieroitetut caikesta Jumalan Sanan ja Jumalisten Puheitten cuulemisesta ja warin ottamisesta, joita ilman epäilemätä ennen pitkä saawat suurella hämmästyrellä huomaita ja nähdä mikä eroitus on niiden lihallisten ja hengellisten Cansa käymisten ja töitten wälillä, ja cuinga caurwas he owat eroitetut pois Jumalasta, ja yhdistetyt niiden riefasten helwetin hengein cansa, joita heidän wijmein pitä myös seuraman siihen ijancaikiseen tuliseen cansakäymiseen, cusa he saawat ilman puuttumata puhua paljon kyllä siitä ylöncasotusta armon ajasta, ja niiden muinen ylöncasottuin waan nyt autuain Christituin onnen ylise huogata, niin cuin se seis: Silloin he puhuwat, nimittän helwetisä, toinen toiselleus / ja caturwat / ja huocawat hengens abdisturest ja sanowat: tämä on se jonga me ennen pidimme pilkana ja naurona. Me bullut pidimme Zänen elämäns tyhmänä / ja hänen lopuns häpiänä. Cuinga hän nyt on luettu Jumalan Lasten secaa / ja Zänen Perindöns Pyhän secaa? Sen tähden olemme me egypte oikialda tielä, ja wanhurscauden kynttilä ej ole meille walistanut. Me olemme caicki käyret wääriä ja wahingollisia teitä ja olemme waeldanet harboja retkiä: mutta ZKXran teitä emme ole tietänet. Mitäs autti meitä meidän coreudem? Mitä hyödytti meitä rikkaus ja ylpeys? Caicki owat mennet ohitse niin cuin warjo, ja niin cuin sanan saattaja joca juosten mene. Nijn cuin Laiwa joca aallois juore jonga jälkee ja wanaa aallois ej löyrtä. Eli niin cuin lindu joca tuules lenda, jonga rata ej enä löyrtä, sillä hän laucuele ja piepä tuulda ja sitte ej löyrtä merckiä sencallaisest lennost. Eli niin cuin Tuoli joca jotacuta cohden lastetan, bajoitta tuulen / joca cohra cocoondu jällens / ettei tuta taita custa se mennyt. on. Nijn myös me / cohra cuin me syndynet olimme, saimme me lopun / ja emme mitän hywä työtä ole t. h. net.

net. Waan olemme eulutebut meidän pahudesam. etc.
Salom: Wijs. Kir. 7. Lug.

Mitä nyt Kackat Sielut, tähän Christittyin welwollisuteen tule josta me tällä erällä olemme puhunut, niin löydämme me isecukin meidän suurin puutozem täsäkin asiassa; Ja waikka tosin taita löytyä muutamia niistäkin Jumalissa sieluja, jotka kyllä tundewat ja tietävät heidän welwollisubens täsä Christillisten puheiten harjoitusesa, ja halajawat cans niistä edes tuoda mutta siinä siwusa tundewat igens paljon estetyxi heidän luonnollisesta hitaasta luonnostans ja werestans, ettei he niin sen luonnollisengan puutozen tähden taida olla aina niin puhelijat kuin he tahdoisit ja soisit. Etten minä mahda sanoa, cuinga myös meidän aicaisen Seuracunnan tila on niin turmeldu, ettei siinä tällä ajalla löydy monda totista ja usollista welje, jonga cansa tätä Christillishden harjoitusta ja Jumalissa puheita taitais hyödytyren cansa ebesän pidettä, niin että ihmiset ja Christityt enimmiten tällä mailman lopulla owat ja eläwät niin kuin kärkeen sifiät kessenäns tacapuhesa naurosa ja pilkasa toinen toisens ylise, josta ne totisetkin Jumalan lapset tulewat coconans tacaperin lödyxi heidän ajaturistansja aicomisistans ja täytywät sowitta igens sen jälken kuin Christus sano: Alkät andaro coirille Pyhä, ja alkät Päwlyjänne heittäkö siicin eteen / ettei he niistä Mat. 7: 6.
joscus talla jalwoillans, ja kännä igens ja repele teitä. Niin on cuitengin ilman caickia sitä, tämä Christillisten Puhetten harjoitus, sekä näitten spitten että muun mailman turhan menon ja elämän muodon cautta, nyt jo tullut pois caikesta tallisubesta, niin että jos joku tätä asiaa ja harjoitusta nyt rupeais todella päälle paneman ja ike työsi harjoittaman, niin hän cakettaisin ja sanottaisin coconans erinomaiseri ja oudoxi saarnajari ja teco pyhäxi, taikka mitä muuta pilka-nimiä he taidaisit Hänen päällens ponna. Waan Kackat Sielut, ej se ole sentähden sillä tehty, meidän piitä ainakin ennen pitkä tuleman HCKran duomio istuimen eteen, ja tekemän lueu meidän töitem ja puhettem edestä, ja niin edestuosman meidän Uscomme hedelmät ja tedisturet täsäkin welwollisubesa, jos me tahdomme sen wanhurscan duomarin edes seisowaiset olla. Ja niin kuin se wassan sanomattomasti on tosi, että Jumalattomain ja Mat. 12: 36.
I Cor. 15:
33.

pahain puhetten kautta moni wiatoim sielu on tullut paheturi ja saateturi pois siinä oikiaida autuden tiellä eadotuxen ja ijancaickisen cuoleman alaisevi, niin kuin kyllä suuri ascu ja todistus sihen näky joca päivä jo niissä pienissä lapsissa jotea raitilla juoksevat ja taitavat jo kyllä kiroilla, wannoa, ja caickinaissia riettaita ja pilkka puheita igestäns suurella rohkeudella ulospurka, jolla he aiwan nähtävästi todistawat heidän wanhemmittens etämän ja puhetten muodosta ja tawasta, josa lapset ylöscasawat ja niin heihin kylvetyllä siemenellä ja myrkkyllä coco mailman täyttävät ja turmelewat; Niin kuin, minä sanon, tämä asia on aiwan tosi igestäns, niin sitä vastaan on se cans tosi, että jos sekä opettajat heidän Sanan cuuljoitans, että wanhemmat heidän lapsians, cohta alusta ja sitten joca aica harjoittaisit niihin Jumalisiin puheisiin ja tawallisten asiain tutkistelemisiin, niin totisesti olis ja seurais siitä niin suuri hyödyntys ja siunaus ymbäri coco mailman, ettemme me taida sitä kyllä ulosfanoa, ja olis nytkin tänäpäiwänä meillä coconans toinen ja toisencallainen mailma ja ihmiset, kuin se nyt walitettawasti ike työsä ovat ja caickista hedelmistä näky. Uch! woi cuitengin sitä ihmistä, jonga kautta taincallinen sanomatoin pahennus on tullut ja wielä edesautetan, parempi olis että mysllyksiwi ripustettaisiin Hänen caulaans ja upotettaisiin meren sywyteen.

Ja niin kuin siis tämä Christillisten Puhetten harjoitus, enimmitten tule meidän Vielem oikian käyttämisen päälle, jolla me taidamme sekä paljon pahaa tehdä Jumalata ja lähimmäistäm vastaan, että myös paljon hywä ja ylösrakennusta, Jumalain Sunniari ja lähimmäisen hywäri, sentähden minä tahdon nyt pääköxyi jättä ainoastans nämät W. Jacobin ja Pietarin sanat Kielen oikiaasta ja wäärästä käyttämisestä igeculleckin wielä muistutuxyri ja wardituxyri: Kieli on yri piseainen jäsen ja cuitengin suuria asioja toimitta. Cago, wähä tuli, cuinga suuren mežän se sytyttä? Ja kieli on myös tuli mailma wääräyttä täynnäs: Ulijn on myös kieli meidän jäsendem seas, joca coco Ruumin saastutta ja sytyttä caiten meidän menom, cosca se helwetist syyty. = = =
 tiellä ej taida yxitän ihminen asetta, sitä leworoida
 pa-

pahutta/cuolettavasta myrkyä täynnäs. Sen kautta me
 kätämme Jumalata ja Isää, ja sen kautta me myös kiros. Jac. 3: 5.
&c.
 lemme ihmisiä jotta Jumalan curan jälkeen luodut ovat.
 Yhdestä suusta kiros ja kiros ulostäy. Ei sen niin
 vaahtat weljet oleman pidä. Cuohuco jocu lähde yhdestä
 huogosta makiata ja carwasta wettä? Ulijn siis, joca 1 Pet. 3: 10.
 elä tahto, ja hywiä Väivä nähdä, hän hillitän tielens
 ja huulens wilppi puhumast/ ja wälträtän paha, ja teh-
 tän hywä / niin hän nautize Hänen Suuns hedelmäst Prov. 13: 2.
 hywää ijancaidifest. Amen.

Ah! Kactabin wapastaja Jesu Christe / joca Lucas.
 sinun Operustastes seuraan izes annoit / heidän cansans
 puheleman ja heitä neuwoman / olet myös meidän sinun
 Pyhän Sanas ja oman Esimertis kautta sitonut siihen
 yhteisen Ylösrakennuksen welwollisuteen keffenäm. Anna
 cuitengin meille anderi armosta meidän suuri hitaudem
 ja synnillinen laiscudem täsäkin asiassa / jolla me taidä
 telwottomilla puheilla ja jaarituyilla meidän callijn ai-
 cam turmellet ja muita pahendanet olem / taidä myös
 usiasti sen Sinulda suodun tilan meidän lähimmäisem y-
 lösrakennuxeyi olemme tacaperin lyönet / ja niin pitänet
 sen häpiänä että täsäkin asiassa sinua tunnusta. Ylös
 herätä meisä caikisa yri sydämmellinen kiwkaus että tä-
 stäkin welwollisudesta tästedes izem yriwacaisemmassi
 ahkeroitä. Täytä meidän sydämmem Kactaudella Sinun
 ja sinun Cunnias perän / Kactaudella meidän Lähimmäis-
 sem ja Hänen Sieluns tygö / niin myös Kactaudella si-
 nun Pyhän Sanas ja Totudes tygö, että meidän
 Suun caikisa paicoisa niistä puhuis / kuin Sinun P.
 Times julistamisexi, ja meidän Lähimmäisem ylösraken-
 nuxeyi tulla taidais / ja me niin ize työsä sitä hengels-
 listä Pappenttam harjoitaisim; Waan anna siinä siwus-
 sa meille yri tarpellinen wijsaus ja coimi / että caickt
 niin asetta, cuinga se oikia maali läsiceteyi tulis / ja
 caickt secoitus, jolla Piru aina egi turmella sitä hywä
 ja wäätä sen pahari / tulis wäldeteyi. Ja anna niin
 ize sinun Lastes sunhun aina sitä joca on soweljas siel-
 hen.

hengelliseri ylös tehoitureri caiffisa tiloisa. Mä myös an-
na heidän Puhens cosean ysfändyä tyhijn sanoihin /
waan anna ne sinun Sanas cautta pyhitetyt olla, että
ne owat hengt ja elämä / ja osottawat aina woimans
siri yhreiseri ylösrakennureri. Laina myös caikille
niille joilla on veräncägomus muitten yltze / Wiisautta
että helin ymmärräisit täsä muita johdatta tämän wel
wollisuden oikiaan harjoitukseen eikä sitä cosean
estää pyydäis waan aina edes autta : että me niin tä
mängin Wilicappaken cautta Sinun Siunauses alla
enämmin ja enämmin rickahari tulisin caikes tundemises
ja coetyres / että me mahdaisim coetella / mikä paras on,
ja olisim puhtat ja kaittamattomat hamaan Christuren
päiwän asti / täytetyt wanhurstauden hedelmillä / jotca
JEsusen Christuren cautta tulewat meikä Jumalan
Cunniaxi ja ylistyxi ! AMEN.

Kolmas Pääsiäis Päivä.

Esipuhe.

Etä Jumalan Poika JEsus Christus, on meidän Mutu-
dem, Christillisuudem, ja ecco Etäimän ainoa Perustus
ja oikia Juuri, sen me olem wähdäid osottaneet, Muden
Wuoden Päiwänä Esipuhesa. Josta W. Wawain sa-
nat näin seiwat : Muuta Perustusta ei taida yriän wä-
na / waan sen cuin pandu on, jota on JEsus Christus.
Josta Sanoissa me aimoastans sen nyt merkikem, että cosea me
JEsusta caikelemma, niin cuin sitä aimoata meidän Mutudem ja
Christillisuodem Perustusta, niin me caikelem. Hänen siri, caikein
Osain

1 Cor. 3: 11.
JEsus on
meidän Mu-
ndem ja
Christillisu-
dem Per-
ustus.